

Akademia
Nauk Społecznych
i Medycznych
w Lublinie

Akademia Nauk Stosowanych

FIZJOTERAPIA

SYLABUSY

Spis treści

PODSTAWOWE NAUKI MEDYCZNE	6
ANATOMIA PRAWIDŁOWA, FUNKCJONALNA I RENTGENOWSKA	6
ANATOMIA PALPACYJNA.....	10
BIOLOGIA MEDYCZNA	13
GENETYKA	17
BIOCHEMIA	20
FIZJOLOGIA	25
FARMAKOLOGIA W FIZJOTERAPII	29
BIOFIZYKA	31
BIOMECHANIKA.....	34
PATOLOGIA OGÓLNA	38
KINEZJOLOGIA	41
PIERWSZA POMOC PRZEDMEDYCZNA.....	46
NAUKI OGÓLNE Z JEZYKIEM OBCYM	49
JEZYK OBCY.....	49
WYCHOWANIE FIZYCZNE	54
PSYCHOLOGIA OGÓLNA I KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA	58
PSYCHOLOGIA KLINICZNA I PSYCHOTERAPIA	61
PEDAGOGIKA OGÓLNA I SPECJALNA	64
SOCJOLOGIA	68
DYDAKTYKA W FIZJOTERAPII	71
PODSTAWY PRAWA	74
ZDROWIE PUBLICZNE.....	77
DEMOGRAFIA I EPIDEMIOLOGIA.....	79
METODOLOGIA BADAŃ NAUKOWYCH I STATYSTYKA	82
EKONOMIA I SYSTEMY OCHRONY ZDROWIA.....	85
ZARZĄDZANIE I MARKETING.....	88
FILOZOFIA	91
ETYKA Z BIOETYKĄ.....	94
HISTORIA REHABILITACJI.....	97
NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW FIZJOTERAPII.....	99
FIZJOTERAPIA OGÓLNA.....	99
KSZTAŁCENIE RUCHOWE I METODYKA NAUCZANIA RUCHU	103

KINEZYTERAPIA	109
TERAPIA MANUALNA.....	114
MEDYCYNĄ FIZYKALNĄ - FIZYKOTERAPIA	117
MEDYCYNĄ FIZYKALNĄ - ODNOWA BIOLOGICZNA, BALNEOKLIMATOLOGIA	123
MASAŻ KLASYCZNY.....	126
MASAŻ - DRENAŻ LIMFATYCZNY	129
METODY SPECJALNE FIZJOTERAPII	132
ADAPTOWANA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA I SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	137
WYROBY MEDYCZNE – PROTETYKA I ORTOTYKA	140
FIZJOPROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA	143
NAUKI W ZAKRESIE FIZJOTERAPII KLINICZNEJ	146
Kliniczne podstawy fizjoterapii.....	146
KLINICZNE PODSTAWY W ORTOPEDII, TRAUMATOLOGII I MEDYCYNIE SPORTOWEJ	146
KLINICZNE PODSTAWY W REUMATOLOGII	150
KLINICZNE PODSTAWY W NEUROLOGII I NEUROCHIRURGII.....	153
KLINICZNE PODSTAWY W PEDIATRII I NEUROLOGII DZIECIĘCEJ	156
KLINICZNE PODSTAWY W KARDIOLOGII I KARDIOCHIRURGII.....	160
KLINICZNE PODSTAWY W PULMONOLOGII	163
KLINICZNE PODSTAWY W CHIRURGII	166
KLINICZNE PODSTAWY W GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWIE.....	170
KLINICZNE PODSTAWY W GERIATRII.....	173
KLINICZNE PODSTAWY W PSYCHIATRII.....	176
KLINICZNE PODSTAWY W INTENSYWNEJ TERAPII.....	179
KLINICZNE PODSTAWY W ONKOLOGII I MEDYCYNIE PALIATYWNEJ	182
Fizjoterapia kliniczna w dysfunkcjach narządu ruchu.....	185
FIZJOTERAPIA W ORTOPEDII, TRAUMATOLOGII I MEDYCYNIE SPORTOWEJ	185
FIZJOTERAPIA W REUMATOLOGII	189
FIZJOTERAPIA W NEUROLOGII I NEUROCHIRURGII.....	192
FIZJOTERAPIA W WIEKU ROZWOJOWYM.....	197
Fizjoterapia kliniczna w chorobach wewnętrznych	202
FIZJOTERAPIA W KARDIOLOGII I KARDIOCHIRURGII	202
FIZJOTERAPIA W PULMONOLOGII	207

FIZJOTERAPIA W CHIRURGII	210
FIZJOTERAPIA W GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWIE	213
FIZJOTERAPIA W PEDIATRII	216
FIZJOTERAPIA W GERIATRII	220
FIZJOTERAPIA W PSYCHIATRII	224
FIZJOTERAPIA W ONKOLOGII I MEDYCYNIE PALIATYWNEJ	227
Diagnostyka funkcjonalna	230
DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU	230
DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W CHOROBAH WEWNĘTRZNYCH	234
DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W WIEKU ROZWOJOWYM	238
Programowanie rehabilitacji	242
PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU	242
PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W CHOROBAH WEWNĘTRZNYCH	246
PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W WIEKU ROZWOJOWYM	250
PRAKTYKI	253
PRAKTYKA KLINICZNA WDROŻENIOWA	253
PRAKTYKA Z KINEZYTERAPII	255
PRAKTYKA Z FIZYKOTERAPII	257
PRAKTYKA ZAWODOWA	260
PRACA MAGISTERSKA	264
SEMINARIUM MAGISTERSKIE	264
PRZEDMIOTY DO WYBORU	267
TECHNIKI RELAKSACYJNE	267
PILATES	269
AEROBIK	271
ĆWICZENIA SIŁOWE	273
NORDIC WALKING	276
ATLETYKA TERENOWA	278
GRY I ZABAWY W FIZJOTERAPII DZIECI	280
TRENING ZDROWOTNY	282
ŻYWIENIE CZŁOWIEKA	285
SUPLEMENTACJA W SPORCIE	288
PŁYWANIE KOREKCYJNE	291
STATYCZNE ZABURZENIA POSTAWY CIAŁA	293

METODY BIOMECHANICZNE DIAGNOSTYKI CZYNNOŚCI I STABILNOŚCI NARZĄDU RUCHU W PROCESIE TRENINGU LECZNICZEGO.....	296
METODY FIZYKOTERAPEUTYCZNE I MECHANOTERAPEUTYCZNE W TERAPII POWIĘZIOWEJ I INNYCH ZMIANACH TKANKOWYCH.....	299
AKTYWNE FORMY REHABILITACJI NARZĄDÓW ZMYŚŁU	302
AKTYWNE FORMY REHABILITACJI W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU	304
ZAOPATRZENIE TECHNICZNO MEDYCZNE W WADACH WZROKU I SŁUCHU	307
WYROBY MEDYCZNE DO ZAOPATRZENIA INDYWIDUALNEGO (LOKOMOCYJNE, URZĄDZENIA PIELĘGNACYJNE, WSPOMAGAJĄCE RESPIRACJĘ, EPITEZY)	310
DIAGNOZOWANIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I OBCIĄŻEŃ TRENINGOWYCH OSÓB W ŚREDNIM I STARSZYM WIEKU	313
DIAGNOZOWANIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I OBCIĄŻEŃ TRENINGOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY	316

PODSTAWOWE NAUKI MEDYCZNE

ANATOMIA PRAWIDŁOWA, FUNKCJONALNA I RENTGENOWSKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/ 1 i 2			
Liczba punktów ECTS				5			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	45		60				105
Studia niestacjonarne	30		40				70
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy.						
4	Przydatne wiadomości z zakresu nauk biologiczno-medycznych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie studentom teoretycznej wiedzy oraz praktycznej umiejętności w lokalizowaniu i nazewnictwie poszczególnych struktur anatomicznych organizmu jak również w identyfikacji elementów morfologicznych na obrazach RTG.						
C2	Wyjaśnienie zależności strukturalnych i funkcjonalnych występujących w biernym oraz czynnym aparacie ruchu, układzie nerwowym i pozostałych strukturach ciała człowieka.						
C3	Nabycie i utrwalenie wiadomości z zakresu anatomii człowieka jako bazy umiejętności dla dalszego kształcenia fizjoterapeuty.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności identyfikacji wybranych struktur anatomicznych w atlasie, na żywym człowieku oraz na zdjęciach RTG.						
C5	Przekazanie studentom wiadomości na temat zmian strukturalnych wybranych narządów ciała prowadzących do ich dysfunkcji.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna nazewnictwo anatomiczne tkanek, narządów i układów ciała człowieka						
EK2 (W)	Zna budowę i działanie wszystkich układów narządów ciała człowieka. układ krążenia, oddychania, wydalniczy, wewnątrzwydzielniczy, aparat ruchu, układ nerwowy, narządy zmysłu.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętność odnajdywania wskazanych elementów morfologicznych i struktur anatomicznych organizmu oraz używa prawidłowych nazw tych struktur.						
EK4(U)	Nabył umiejętności lokalizowania ważnych struktur anatomicznych na żywym człowieku oraz na zdjęciach RTG, jako wstęp do nauki terapii manualnej.						
KOMPETENCJE							

EK5(K)	Rozumie konieczność ciągłego dokształcania się zawodowego dba o znajomość anatomii człowieka.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Wiadomości wstępne: anatomia i jej działy elementy budowy ciała ludzkiego / narząd, układ, aparat /.Układy wegetatywne, somatyczne i generatywne – ich rola w funkcjonowaniu organizmu jako całości. Okolice ciała ludzkiego. Osie i płaszczyzny – położenia w przestrzeni.	4	2
W2	Ogólny podział kośćca człowieka. Osteologia : funkcje, makrostruktura, kształt, właściwości fizyczne, biologiczne i biochemiczne. Elementy morfologiczne kości. Rozwój kości, naczynia i nerwy kości. Metody oceny układu kostnego – RTG, USG / badanie gęstości kości /.	4	3
W3	Artrologia ogólna : rozwój połączeń kości, połączenia ścisłe – podział, charakterystyka budowy i ruchomości; połączenia wolne – budowa, rola stałych i niestałych składników stawu. Budowa czaszki.	4	2
W4	Stawy: stopnie swobody a kształt powierzchni stawowych, przykłady. Charakterystyka stawów kończyny górnej	4	2
W5	Miologia ogólna: rodzaje mięśni, ich położenie. Makroskopowa budowa mięśni. Morfologiczna i topograficzna klasyfikacja mięśni. Pojęcie przyczepu mięśni / początkowy, końcowy, stały i ruchomy /. Narządy pomocnicze mięśni. Mięśnie mimiczne. Mięśni- klasyfikacja funkcjonalna, formy działania. Prawidłowa postawa ciała człowieka jej cechy, rozwój w ontogenezie i filogenezie. Topografia , przyczepy i działanie mięśni kończyny górnej – obręcz barkowa. Topografia, przyczepy i działanie mięśni kończyny górnej wolnej.	5	3
W6	Charakterystyka połączeń miednicy. Połączenia kończyny dolnej wolnej – powierzchnie stawowe, elementy wzmacniające. Topografia, przyczepy i działanie mięśni kończyny dolnej. Połączenia tułowia i klatki piersiowej. Topografia, przyczepy, działanie mięśni powierzchownych i głębokich grzbietu. Topografia, przyczepy i działanie mięśni brzucha.	4	3
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C1	Morfologia kości kończyny górnej: obojczyk, łopatka, kość ramienna. Morfologia kości kończyny górnej wolnej: kość łokciowa, promieniowa, kości ręki.	5	3
C2	Morfologia kości obręczy kończyny dolnej: kość miedniczna. Osie i płaszczyzny ciała. Morfologia kości kończyny dolnej wolnej: kość udowa, piszczelowa, strzałkowa, kości stopy.	5	3
C3	Morfologia kości tułowia: kręgi szyjne – w tym krąg szczytowy i obrotowy, piersiowe, lędźwiowe, kość krzyżowa i ogonowa. Morfologia kości klatki piersiowej.	5	3
C4	Czytanie zdjęć RTG – kończyna górna, dolna, kręgosłup. Kości czaszki, ich rozwój i podział. Połączenia kości czaszki. Mięśnie mimiczne.	5	3
C5	Mięśnie uczestniczące w ruchach łopatki. Staw ramienny – budowa, funkcje, ruchy i wykonujące je mięśnie. Połączenia kości przedramienia i ręki. Mięśnie uczestniczące w ruchach przedramienia i ręki. Stawy i mięśnie własne ręki.	5	4
C6	Połączenia miednicy. Staw biodrowy i działające na niego mięśnie. Połączenia kości podudzia. Opis zdjęć RTG. Mięśnie uczestniczące w ruchach podudzia i stopy. Stopa jako funkcjonalna całość: połączenia kości, łuki stopy, mięśnie własne.	5	4
Forma zajęć – WYKŁADY sem. II.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.

W 1	Nerwy rdzeniowe / sploty / i czaszkowe – ich funkcje. Budowa mózgowia: rdzeń przedłużony, mózdzek, most. Budowa mózgowia: śródmózgowie, międzymózgowie, kresomózgowie. Funkcje struktur mózgowia. Układ nerwowy autonomiczny – ośrodki, drogi, funkcje.	3	3		
W 2	Organizacja czynności czuciowych i ruchowych układu nerwowego. Narządy zmysłów: klasyfikacja, budowa, funkcje, ośrodki i drogi nerwowe. Budowa i funkcje powłoki wspólnej ciała; receptory skóry	3	2		
W 3	Układ dokrewny: ogólna charakterystyka i przegląd gruczołów z uwzględnieniem topografii. Rodzaje i działanie hormonów gruczołowych i tkankowych. Rozwój zarodkowy człowieka. Układ płciowy – ogólna charakterystyka topografii, budowy i funkcji narządów płciowych żeńskich i męskich. Gonady jako gruczoły dokrewne.	5	2		
W 4	Układ krwionośny – ogólna charakterystyka i podział. Serce – budowa, ośrodki automatyzmu, ukrwienie i unerwienie. Naczynia krwionośne – budowa funkcja.	3	3		
W 5	Układ limfatyczny – narządy chłonne, ich topografia i budowa. Naczynia limfatyczne. Układ oddechowy: ogólna charakterystyka i podział na odcinki. Funkcje układu oddechowego. Mechanizm oddychania. Opłucna.	3	3		
W 6	Układ moczowy - ogólna charakterystyka budowy. Nerki jako narząd wydalniczy. Funkcja nefronu. Układ pokarmowy: ogólna charakterystyka i podział na odcinki. Budowa i funkcja poszczególnych narządów układu pokarmowego. Otrzewna	3	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. II		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
C1	Połączenia kręgów. Czynności kręgosłupa. Mięśnie uczestniczące w ruchach kręgosłupa – przyczepy, działanie od strony brzusznej i grzbietowej. Połączenia klatki piersiowej. Budowa kręgosłupa na zdjęciach RTG.	5	3		
C2	Mięśnie klatki piersiowej – przyczepy, udział w ruchach. Staw skroniowo-żuchwowy. Mięśnie głowy i szyi uczestniczące w ruchach żuchwy.	5	3		
C3	Ruchy głowy i wykonujące je mięśnie. Działanie i unerwienie mięśni mimicznych. Ogólna budowa ośrodkowego układu nerwowego. Topografia i funkcje wybranych struktur ośrodkowego układu nerwowego – mózgowie, rdzeń kręgowy.	5	4		
C4	Koordinacja nerwowa ruchów tułowia i głowy. Serce – budowa, topografia naczyń serca. Topografia głównych naczyń tętniczych i żylnych. Naczynia i nerwy kończyny górnej i dolnej.	5	4		
C5	Narządy zmysłów. Gruczoły dokrewne i ich hormony. Układ oddechowy.	5	3		
C6	Układ limfatyczny. Układ wydalniczy. Układ pokarmowy. Główne narządy układów i ich funkcje.	5	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – metoda karty pracy studenta – studenci rozwiązują przygotowane przez prowadzącego zagadnienia problemowe, dotyczące bieżącego tematu; metoda dyskusyjna. Posługują się fantomem ciała człowieka, modelami kości i mięśni oraz atlasami anatomicznymi jak również dostępnymi pomocami naukowymi - obrazy RTG / rdzeń kręgowy, nerwy rdzeniowe, mózgowie, połączenia stawowe /.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji					
F3. – zaliczenie ćwiczeń – forma pisemna					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów	Odniesienie do	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny

	zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7			
EK 1(W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-W6 sem I W1-W6 sem II C1-C 6 sem I C1-C 6 sem II	1,2	F1 – F2 P1
EK 2(W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-W6 sem I W1-W6 sem II C1-C 6 sem I C1-C 6 sem II	1,2	F1 – F2 P1
EK 3(U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-W6 sem I W1-W6 sem II C1-C 6 sem I C1-C 6 sem II	1,2	F1 – F3 P1
EK 4(U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-W6 sem I W1-W6 sem II C1-C 6 sem I C1-C 6 sem II	1,2	F1 – F3 P1
EK 5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1-W6 sem I W1-W6 sem II C1-C 6 sem I C1-C 6 sem II	1,2	F1 – F3 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	105	70
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5	10
Przygotowanie do ćwiczeń	5	10
Przygotowanie do zaliczenia	5	15
Przygotowanie do egzaminu	5	20
Suma	125	125
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	4 ECTS	3 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Bochenek A. Reicher M.: Anatomia człowieka. PZWL Warszawa 1989.
2. Borowiec S.: Anatomia człowieka. AWF Warszawa 1986.
3. Marecki B.: Anatomia funkcjonalna. PWN Warszawa 1991.
4. Sokołowska-Pituchowa U.: Anatomia człowieka .PZWL Warszawa 2001.
5. Szczęsny L.(red). Radiologia – podręcznik dla studentów medycyny. Warszawa PZWL, 1989.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Snielnikow R.: Atlas anatomii człowieka. Medycyna Moskwa 1985.
2. Sobotta J.: Atlas anatomii człowieka. U&P Warszawa 2002.

ANATOMIA PALPACYJNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				2 ECTS			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		20				40
Studia niestacjonarne	12		12				24
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Ma podstawową wiedzę z zakresu anatomii i nauk pokrewnych.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Poszerzenie wiedzy z zakresu budowy układu kostno-stawowego i mięśniowego, a także z zakresu anatomii funkcjonalnej.						
C2	Wykształcenie umiejętności lokalizowania narządów oraz elementów układu ruchu i analizowania ich czynności						
C3	Nabycie kompetencji w zakresie weryfikacji poprawności lokalizowania i oceny struktur anatomicznych na żywym człowieku.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Wiedza w zakresie technik prowadzenia palpacji oraz znajomość struktur anatomicznych dostępnych w badaniu palpacyjnym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętność lokalizowania i wskazywania wybranych struktur anatomicznych.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Wykazuje potrzebę podnoszenia kompetencji zawodowych, posiada nawyk i umiejętność ustawicznego pogłębiania wiedzy teoretycznej i doskonalenia umiejętności praktycznych.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Definicja, cele, zasady i metodyka przeprowadzania badania palpacyjnego. Identyfikacja położenia poszczególnych kości kończyny górnej oraz ich połączeń. Topografia poszczególnych mięśni kończyny górnej oraz ich czynność. Palpacja omawianych elementów.				5	3	
W2	Identyfikacja położenia poszczególnych kości kończyny dolnej oraz ich				5	3	

	połączeń. Topografia mięśni obręczy kończyny dolnej oraz mięśni kończyny dolnej wolnej. Metody palpacji poszczególnych omawianych struktur.				
W3	Kości kręgosłupa i klatki piersiowej oraz ich połączenia. Mięśnie grzbietu i brzucha ich funkcja. Palpacja omawianych struktur.	5	3		
W4	Kości czaszki. Mięśnie głębokie grzbietu , szyi i głowy. Metody palpacji poszczególnych omawianych struktur. Wybrane główne elementy obwodowego układu nerwowego oraz układu naczyniowego możliwe do identyfikacji przy zastosowaniu palpacji.	5	3		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
C1	Okolice ciała człowieka. Osie i płaszczyzny. Palpacja struktur kończyny górnej. Wyczuwalność elementów kostnych, stawowych i mięśniowych.	3	2		
C2	Palpacyjna lokalizacja elementów morfologicznych kości obręczy kończyny górnej oraz głównych naczyń i nerwów.	4	2		
C3	Lokalizacja palpacyjna elementów morfologicznych kości obręczy kończyny dolnej oraz mięśni tej okolicy.	3	2		
C4	Odnajdywanie metodą palpacji struktur kostnych, stawowych i mięśniowych kończyny dolnej wolnej.	4	2		
C5	Kości kręgosłupa i klatki piersiowej. Palpacja poszczególnych elementów tych struktur oraz więzadeł i połączeń stawowych.	3	2		
C6	Palpacja mięśni grzbietu i brzucha, lokalizacja przyczepów oraz głównych powięzi tej okolicy. Kości czaszki. Palpacja głównych naczyń krwionośnych i nerwów obwodowych ciała człowieka.	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – wykład – wykład z prezentacją multimedialną, pokaz praktyczny.					
2. – ćwiczenia – ćwiczenia praktyczne, dyskusja, praca w zespołach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – zaliczenie z oceną.					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-4	1	F1 P1
EK2 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-4 Ćw.1-6	2	F1 P1
EK3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1-4 Ćw.1-6	1,2	F1 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		40		24	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		4		10	
Przygotowanie do zaliczenia i egzaminu		6		16	
Suma		50		50	

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Tixa S.: Atlas anatomii palpacyjnej. Warszawa,2008,PZWL.		
2. Jorritsma W.: Anatomia na żywym osobniku. Wstęp do terapii manualnej. Wrocław 2004, Urban & Partner.		
3. Bernhard Reichert.: Techniki badania palpacyjnego. Anatomia topograficzna narządu ruchu w praktyce fizjoterapeutycznej. Łódź 2012, Galaktyka		
4. Kapandji A.I.: Anatomia funkcjonalna stawów. Tom I-III. Wrocław 2013, Elsevier Urban & Partner.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Bochenek A. Reicher M.: Anatomia człowieka. Tom I-IV. Warszawa 2007, PZWL.		

BIOLOGIA MEDYCZNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	10		10				20
Studia niestacjonarne	8		8				18
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły średniej.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Dostarczenie wiedzy z zakresu budowy i funkcji komórek ludzkich, ich organelli oraz cyklu życiowego komórek.						
C2	Wypośażenie studenta w wiedzę dotyczącą budowy i funkcji poszczególnych typów tkanek człowieka						
C3	Zaznajomienie studentów z wiedzą z zakresu regulacji hormonalnej funkcjonowania organizmu człowieka na poziomie systemowym, tkankowym i komórkowym.						
C4	Wypośażenie absolwenta w wiedzę z zakresu zasad dziedziczenia jednogenowego, wielogenowego, niezależnego oraz sprzężonego z płcią a także dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej.						
C5	Dostarczenie wiedzy z zakresu zmienności genetycznej, molekularnego podłoża mutagenazy, powszechnych czynników mutagennych oraz chorób genetycznych.						
C6	Wypośażenie studenta w wiedzę z zakresu rozwoju embrionalnego człowieka, z uwzględnieniem mejozy, gametogenezy, zaplemnienia i zapłodnienia oraz etapów rozwoju zarodkowego i organogenezy.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu budowy i funkcji komórek ludzkich, ich organelli oraz cyklu życiowego komórek.						
EK2 (W)	Zna budowę i funkcje poszczególnych typów tkanek człowieka.						
EK3(W)	Zna regulację hormonalną funkcjonowania organizmu człowieka na poziomie systemowym, tkankowym i komórkowym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4 (U)	Przedstawia zasady dziedziczenia jednogenowego, wielogenowego, niezależnego oraz sprzężonego z płcią a także dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej.						
EK5 (U)	Omawia molekularne podłoże mutagenazy, przedstawia powszechne czynniki mutagenne oraz						

	charakteryzuje choroby genetyczne człowieka.		
EK6 (U)	Omawia etapy rozwoju embrionalnego człowieka, z uwzględnieniem mejozy, gametogenezy, zaplemnienia i zapłodnienia oraz etapów rozwoju zarodkowego i organogenezy.		
KOMPETENCJE			
EK7 (K)	Potrafi formułować opinie dotyczące różnych aspektów fizjoterapii.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Budowa komórki i funkcja organelli komórkowych; część I: Błona plazmatyczna – rola poszczególnych składników; transport bierny, aktywny, nośniki, symport, antyport, kanały, dwukierunkowy ruch błon, endocytoza, egzocytoza. Komunikacja międzykomórkowa: odbieranie sygnałów, transdukcja sygnału do wnętrza komórki, biologiczne efekty wewnątrzkomórkowe – podstawowe mechanizmy.	2	1
W 2	Budowa komórki i funkcja organelli komórkowych; część II: Cytoplazma, cytoszkielet, centriole, mitochondria, siateczka śródplazmatyczna, aparat Golgiego, lizosomy, peroksosomy, proteasomy	1	1
W 3	Jądro komórkowe, organizacja materiału genetycznego, kod genetyczny: Budowa i funkcja jądra i jąderka, budowa DNA, stopnie organizacji materiału genetycznego: chromatyna, chromosomy; genom; geny; kod genetyczny	1	1
W 4	Ekspresja informacji genetycznej Ekspresja (odczytywanie) informacji genetycznej, regulacja. Transkrypcja, modyfikacje potranskrypcyjne. Translacja, modyfikacje potranslacyjne, regulacja; Przekazywanie informacji genetycznej z pokolenia na pokolenie: replikacja jądrowego i mitochondrialnego DNA	1	1
W 5	Cykl komórkowy: Cykl życiowy komórki, interfaza, podział – przebieg, regulacja; zjawiska apoptozy i nekrozy	1	1
W 6	Podziały komórkowe: Komórkowa organizacja materiału genetycznego, podział mitotyczny komórki zwierzęcej, cytokineza, fazy mejozy, rekombinacja genetyczna	1	
W 7	Zasady dziedziczenia, część I: Gen, allel, allelomorfizm, fenotyp, fenokopia; Dziedziczenie mendlowskie: definicja dominacji, recesywności, kodominacji; Dziedziczenie jednogenowe: autosomalne recesywne, autosomalne dominujące, allele wielokrotne	1	1
W 8	Zasady dziedziczenia, część II: Dziedziczenie jednogenowe sprzężone z płcią recesywne i dominujące; Dziedziczenie wielogenowe: geny kumulatywne, dopełniające, epistaza, sprzężone, dziedziczenie mitochondrialne (matczyne).	1	1
W 9	Zmienność i dziedziczność: Typy mutacji; mutacje genowe, chromosomowe i genomowe. Molekularne i kliniczne następstwa mutacji	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Repetitorium – poziomy organizacji życia Definicja życia, podstawowe cechy życia, poziomy organizacji życia, teoria komórkowa budowy organizmów, gen - jednostka dziedziczności i rozwoju, ewolucja organizmów, wzajemne powiązania organizmów	1	1

	zależnościami ekologicznymi,		
Ćw. 2	Repetytorium – związki między budową a funkcją biologiczną wybranych struktur Zróżnicowanie funkcjonalne komórek na wybranych przykładach. związki między budową a funkcją biologiczną wybranych struktur na przykładzie tkanki mięśniowej	1	1
Ćw. 3	Repetytorium - podstawy genetyki Szacowanie ryzyka ujawnienia się danej choroby genetycznej w oparciu o zasady dziedziczenia. Analiza historii rodzinnej, krzyżówek genetycznych i drzew rodowych.	1	1
Ćw. 4	Zmienność, mutacje, aberracje chromosomalne Fenotypowe konsekwencje mutacji. Mutacje spontaniczne, czynniki mutagenne i kancerogenne, nondysjunkcja. Aneuploidie autosomów i chromosomów płci. Poliploidalność	1	
Ćw. 5	Tkanka nabłonkowa, tkanka łączna - budowa, funkcje wybranych układów i narządów Połączenia międzykomórkowe w tkankach; Typy nabłonków, w tym: naczyń, dróg oddechowych, przewodu pokarmowego i innych, skóry. Tkanka łączna - typy, występowanie, funkcja. Krew, Chrzastka, Kość, Tkanka tłuszczowa Tkanka mięśniowa nerwowa, łączna, nabłonkowa - budowa, funkcje wybranych układów i narządów Typy nabłonków, w tym: naczyń, dróg oddechowych, przewodu pokarmowego i innych, skóry. Tkanka łączna - typy, występowanie, funkcja. Krew, Chrzastka, Kość, Tkanka tłuszczowa. Tkanka mięśniowa - występowanie, funkcja. Mięśnie gładkie; Mięśnie poprzecznie prążkowane szkieletowe; Mięśnie poprzecznie prążkowane serca; Tkanka nerwowa – budowa, funkcja; Typy neuronów, Nerwy, Tkanka glejowa	1	1
Ćw. 6	Tkanka mięśniowa – budowa, funkcje wybranych układów i narządów Tkanka mięśniowa - występowanie, funkcja. Mięśnie gładkie; Mięśnie poprzecznie prążkowane szkieletowe; Mięśnie poprzecznie prążkowane serca.	1	1
Ćw. 7	Tkanka nerwowa –budowa, funkcje wybranych układów i narządów Tkanka nerwowa – budowa, funkcja; Typy neuronów, Nerwy, Tkanka glejowa	1	1
Ćw. 8	Podstawowa charakterystyka etapów embriogenezy człowieka. Błony płodowe, łożysko Ontogeneza; zapłodnienie i zaplemnienie, bruzdkowanie, gastrulacja, powstawanie listków zarodkowych, organogeneza. Mechanizmy rozwoju zarodkowego: ruchy morfogenetyczne, inhibicja kontaktowa, indukcja embrionalna, degeneracja morfogenetyczna. Gametogeneza u człowieka: oogeneza, cykl miesięczny, kontrola hormonalna; spermatogeneza i spermiogeneza, kontrola hormonalna. Błony płodowe, pochodzenie i funkcja: owodnia, pęcherzyk żółtkowy, kosmówka i łożysko, omocznia, sznur pępowinowy	1	1
Ćw. 9	Czynniki teratogenne i wady rozwojowe Wady rozwojowe; ośrodkowego układu nerwowego i cewy nerwowej; wady serca, układu pokarmowego, nerek i ukł. Moczowego; wady kończyn (polidaktylia, syndaktylia, fokomelia, amelia). Czynniki teratogenne. Mnogie wady rozwojowe (zespoły Beckwitha-Wiedemanna i Williamsa)	1	1
Ćw. 10	Budowa gruczołów wydzielania wewnętrznego. Hormony, regulacja hormonalna Sekrecja endokrynowa, parakrynowa, autokrynowa. Podział hormonów na podstawie struktury chemicznej i mechanizmu działania. Budowa, funkcja	1	

	i działanie gruczołów dokrewnych oraz hormonów w nich syntetyzowanych: podwzgórze, przysadka mózgowa, obwodowe gruczoły wydzielania wewnętrznego na przykładzie: tarczycy, przystarczyc, trzustki, nadnerczy, gonad. Mechanizm działania hormonów białkowych, steroidowych oraz cytokin na poziomie komórkowym.				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład - prezentacja multimedialna					
2. ćwiczenia audytoryjne – rozwiązywanie zadań problemowych, dyskusja, praca w grupach, prelekcja multimedialna, burza mózgów.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych i tematyki z nimi związanej					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusji					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładów - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń - kolokwia na ćwiczeniach					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-W6, Ćw1, Ćw2	1,2	F1, F2, P1, P2
EK2 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Ćw2, Ćw5-Ćw7	1,2	F1, F2, P1, P2
EK3 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1, Ćw10	1,2	F1, F2, P1, P2
EK4 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W7, W8, Ćw3	1,2	F1, F2, P1, P2
EK5 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W9, Ćw4, Ćw9	1,2	F1, F2, P1, P2
EK6 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw8	1,2	F1, F2, P1, P2
EK7 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	W1-W6, Ćw1 - Ćw10	1,2	F1, F2, P1, P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	20		16		
Przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium	3		5		
Przygotowanie do egzaminu	2		3		
Suma	25		24		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Mizgajska-Wiktor H., Fogt-Wyrwas R., Jarosz W. Podstawy biologii człowieka. PWN Warszawa;					
2. Zawistowski S. Zarys histologii. Podręcznik dla studentów. PZWL W-wa,					
3. Friedman JM i wsp. Genetyka. Urban & Partner Wrocław;					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Ostrowski K. Embriologia człowieka. Podręcznik dla studentów medycyny. PZWL Warszawa.					
2. Sobotta J. Atlas histologii: cytologia i histologia. Urban & Partner Wrocław					

GENETYKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/I			
Liczba punktów ECTS				I			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	10		10				20
Studia niestacjonarne	8		8				18
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Poznanie zasad inżynierii genetycznej i biotechnologii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna chemiczne i biologiczne podstawy z zakresu genetyki człowieka z uwzględnieniem chorób genetycznych, zna podstawy biologii molekularnej, rodzaje badań genetycznych oraz wskazania do wykonania diagnostyki genetycznej.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi przeprowadzić wywiad dla celów diagnostyki genetycznej.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Wykazuje potrzebę podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych, posiada nawyk i umiejętność ustawicznego pogłębiania wiedzy teoretycznej i doskonalenia umiejętności praktycznych.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Kwasy nukleinowe, budowa i funkcja. Historia odkryć i badań kwasów nukleinowych. DNA jako nośnik informacji genetycznej. Struktura podwójnej helisy. Rodzaje RNA ich budowa i funkcja. Różnice między DNA, a RNA. Replikacja genomu. Enzymy biorące udział w replikacji. Organizacja genomu komórek eukariotycznych: jądrowy, chloroplastowy i mitochondrialny, wirusy DNA i wirusy RNA.				1		1
W2	Od genu do białka: dogmat biologii molekularnej, cechy kodu				1		1

	genetycznego, regulacja ekspresji genów u <i>Procaryota</i> . Budowa i funkcja operonów. Inne mechanizmy regulacji ekspresji genów.		
W3	Regulacja funkcji genów u <i>Eucaryota</i> . Zmiany w strukturze chromatyny. Metylacja histonów i DNA. Czynniki transkrypcyjne. Regulacja na poziomie potranskrypcyjnym. Transport mRNA przez błonę jądrową, translacja, fałdowanie i degradacja białek.	1	1
W4	Genetyczne i środowiskowe uwarunkowania nowotworów. Podłoże molekularne choroby nowotworowej. Protoonkogeny, aktywacja. Geny supresorowe. Etapy procesu nowotworowego. Czynniki kancerogenne. Nowotwory dziedziczne	1	1
W5	Techniki inżynierii genetycznej. Enzymy restrykcyjne. Wektory, klonowanie DNA, komórek. Izolacja DNA. PCR. Hybrydyzacja w analizie kwasów nukleinowych. Rozdział elektroforetyczny kwasów nukleinowych	1	1
W6	Inżynieria genetyczna w diagnostyce molekularnej. Diagnostyka wad rozwojowych. Molekularne podłoże chorób genetycznych, np. mitochondrialnych i nowotworowych. Metody przesiewowe w diagnostyce molekularnej. Zastosowanie markerów molekularnych.	1	1
W7	Wybrane zagadnienia z biotechnologii. Transformacja i organizmy transgeniczne. Uzyskiwanie zwierząt transgenicznych i ich wykorzystanie w nauce. Metody klonowania zwierząt.	2	1
W8	Terapie genowe. Rodzaje terapii, wektory wirusowe i inne metody wprowadzania genów do komórek. Terapia genowa u ludzi, próby kliniczne. Terapia genowa nowotworów	1	1
W9	Genetyczne podłoże starzenia się. Teorie starzenia się.	1	
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Dziedziczenie mendlowskie w odniesieniu do wybranych cech u ludzi. Choroby dziedziczone recesywnie. Choroby dziedziczone dominująco. Modyfikacje rozszczepień mendlowskich. Dziedziczenie genów w organellach	2	1
Ćw. 2	Opracowywanie rodowodów dla wybranych cech i chorób u człowieka. Analiza rodowodowa, ustalanie sposobu dziedziczenia przykładowych chorób genetycznych	1	1
Ćw. 3	Chromosomowa teoria dziedziczenia. Dziedziczenie u ludzi cech sprzężonych z płcią. Determinacja płci. Inaktywacja chromosomu X u samic ssaków. Geny sprzężone. Projektowanie map sprzężeń	1	
Ćw. 4	Konsekwencje zmian w sekwencji nukleotydów. Rodzaje mutacji genowych. Czynniki mutagenne. Mutacje punktowe jako przyczyna chorób genetycznych.	1	1
Ćw. 5	Zmiany w liczbie lub strukturze chromosomów jako przyczyna chorób genetycznych. Nieprawidłowa liczba chromosomów. Nondysjunkcja. Zmiany w strukturze chromosomów. Choroby człowieka wynikające ze zmian chromosomowych. Analiza kariotypów	1	1
Ćw. 6	Cechy u człowieka uwarunkowane wieloczynnikowo	1	1

	Cechy jakościowe i ilościowe, transgresja, odziedziczalność. Wybrane wady u ludzi warunkowane wieloczynnikowo					
Ćw. 7	Praktyczne zastosowanie technologii DNA. Zastosowania medyczne; diagnostyka i leczenie, produkty farmaceutyczne; dowody sądowe; ustalanie profili genetycznych; ochrona środowiska. Problemy etyczne związane z użyciem metod inżynierii genetycznej1	1	1			
Ćw. 8	Poradnictwo genetyczne Diagnoza fenotypowa. Analiza rodowodów. Diagnostyka prenatalna	1	1			
Ćw. 9	Podstawy genetyki populacji Populacja w stanie równowagi. Prawo Hardyego-Weinberga. Czynniki zmieniające różnorodność genetyczna populacji	1	1			
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE						
3. wykłady – wykład z prezentacją multimedialną.						
4. ćwiczenia - rozwiązywanie zadań problemowych, dyskusja, praca w grupach, prelekcja multimedialna, burza mózgów						
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)						
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji						
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin						
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA						
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny	
EK1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1 - W9 Ćw.1 – Ćw.9	1,2	F1 P1	
EK2 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-W9 Ćw.1 – Ćw.9	1,2	F1 P1	
EK3 (K)	FM_K02	PS7M_KK01	W1 - W9 Ćw.1 – Ćw.9	1,2	F1 P1	
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA						
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności					
			Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym			20		16	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			2		3	
Przygotowanie do egzaminu			2		4	
Przygotowanie do zajęć			1		2	
Suma			25		25	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA						
1. Jarygin W.: Biologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych. Warszawa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2003.						
2. Jorde L.B., Carem J.C., Bamshad M.J., White R.L., Genetyka medyczna. Czelej. Lublin 2003.						
3. Fletcher H., Hickey I., Winter P.: Genetyka. Krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN Warszawa 2010.						
4. Turner P., McLennan A., Bates A., White M. Biologia molekularna. Krótkie wykłady. PWN 2011.						
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA						

1. Bal J. (red.) Biologia molekularna w medycynie. Elementy Genetyki Klinicznej. PWN 2011.

BIOCHEMIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		15				35
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu chemii, biologii na poziomie szkoły średniej.						
2	Umiejętność wykonywania prostych obliczeń matematycznych.						
3	Znajomość elementarnych zasad pracy, w tym BHP, w laboratorium chemicznym.						
4	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
5	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Dostarczenie wiedzy z zakresu budowy i funkcji aminokwasów, nukleotydów, monosacharydów, kwasów tłuszczowych, witamin i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej oraz płynach ustrojowych.						
C2	Dostarczenie wiedzy z zakresu budowy i funkcji makromolekuł występujących w organizmie ludzkim.						
C3	Wyposażenie studenta w wiedzę o podstawowych reakcjach związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych.						
C4	Wyposażenie studenta w wiedzę o profilach metabolicznych w podstawowych tkankach i narządach organizmu człowieka w fizjologii i patologii ustroju.						
C5	Dostarczenie wiedzy z zakresu biochemicznych podstaw regulacji metabolizmu i jego integracji w organizmie ludzkim oraz zaburzeń procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawy budowy aminokwasów, nukleotydów, monosacharydów, kwasów tłuszczowych i ich pochodnych wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej oraz płynach ustrojowych.						
EK2(W)	Zna podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych.						
EK3(W)	Zna podstawowe przemiany metaboliczne węglowodanów, lipidów i związków azotu						

	(aminokwasy, białka) zachodzące w organizmie człowieka.		
EK4(W)	Posiada wiedzę dotyczącą regulacji i integracji metabolizmu oraz tworzenia i przechowywania energii w komórce.		
UMIEJĘTNOŚCI			
EK5 (U)	Opisuje budowę i funkcje makromolekuł występujących w organizmie ludzkim. Opisuje profile metaboliczne w podstawowych tkankach i narządach organizmu człowieka w fizjologii i patologii ustroju.		
EK6 (U)	Omawia biochemiczne podstawy regulacji metabolizmu i jego integracji w organizmie ludzkim oraz zaburzenia procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych.		
KOMPETENCJE			
EK7(K)	Rozumie konieczność ciągłego dokształcania się zawodowego.		
EK8(K)	Przestrzega zasad pracy w laboratorium oraz dba o bezpieczeństwo pracy własnej i innych.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY			
Liczba godzin			
Stacj. Niestacj.			
W 1	Gospodarka wodno-elektrolitowa w ustroju człowieka Mikroelementy, makroelementy. Płyny ustrojowe, ich rodzaje, skład chemiczny i właściwości. Podstawowe elektrolity płynów ustrojowych, rozmieszczenie, znaczenie biologiczne. Budowa i właściwości błon biologicznych. Mechanizmy utrzymywania gradientów jonowych (Na ⁺ , K ⁺ , Ca ²⁺) w poprzek błon (kanały, pompy), funkcja biologiczna. Jonogram osocza krwi, izojonia, izotonia, płyn fizjologiczny.	3	1
W 2	Budowa i rola makromolekuł występujących w organizmie ludzkim. Węglowodany (monosacharydy, oligosacharydy i polisacharydy; homo- i heteroglikany). Lipidy i ich pochodne. Zasady azotowe i nukleotydy, kwasy nukleinowe.	2	1
W 3	Aminokwasy, peptydy, białka. Właściwości aminokwasów. Podział aminokwasów. Źródła wolnych aminokwasów, pula aminokwasów w organizmie, znaczenie. Właściwości i funkcje białek. Podział białek. Struktura I, II, III, IV rzędowa białek. Wiązanie wodorowe. Wiązanie peptydowe. Wiązania stabilizujące III- rzędową strukturę białek.	2	1
W 4	Enzymy. Klasyfikacja, właściwości i funkcje enzymów. Budowa enzymów, centrum aktywne enzymu, centrum allosteryczne; swoistość enzymów: pod względem typu reakcji i substratowa Izoenzymy, zymogeny, enzymy allosteryczne, Mechanizmy działania enzymów: teoria klucza i zamka, teoria indukowanego dopasowania. Kinetyka reakcji enzymatycznych. Koenzym/grupa prostetyczna, budowa koenzymów. Witaminy i prowitaminy – definicje, funkcje, źródła, zapotrzebowanie, awitaminozy, hipowitaminozy, hiperwitaminozy. Podział witamin. Witaminy grupy B. Związki mineralne, jako kofaktory, rola, zapotrzebowanie, źródła, wchłanianie i transport w organizmie.	3	2
W 5	Metabolizm węglowodanów 1.Glikoliza, schemat przemian, bilans energetyczny, regulacja, efekt Pasteura. Przebieg i znaczenie glikolizy w erytrocytach (skutki genetycznego braku heksokinazy) i w mięśniach. Regeneracja NAD ⁺ w warunkach beztlenowych, tlenowych. Losy pirogronianu: oksydacyjna dekarboksylacja, cykl Krebsa: metabolity, enzymy i koenzymy. Fermentacja, schemat przemian, zysk energetyczny. Fosforylacja substratowa.	2	1
W 6	Metabolizm węglowodanów 2. Glukoneogeneza, glikogenoliza, cykl pentozofosforanowy lokalizacja, przebieg, rola, regulacja. Substraty niewęglowodanowe w syntezie glukozy. Przeciwna regulacja glukoneogenezy i glikolizy, kontrola hormonalna.	2	1

W 7	<p>Metabolizm lipidów</p> <p>Źródła tłuszczowców, kwasów tłuszczowych i cholesterolu we krwi. Kwasy tłuszczowe budowa i rola w organizmie. Triacyloglicerole jako źródło energii. Całkowite utlenienie glicerolu - włączanie do glikolizy lub glukoneogenezy – regulacja. β-oksydacja kwasów tłuszczowych: aktywacja kw. tłuszczowych, transport, rola karnityny, enzymy, bilans energetyczny. Synteza kwasów tłuszczowych, lokalizacja, schemat przemian, regulacja. Ketogeneza, lokalizacja, reakcje, uwalnianie do krwi, tkanki docelowe. Acetooctan jako źródło energii, tkanki preferencyjnie wykorzystujące to źródło energii. Ogólne przemiany cholesterolu lub 7-dehydrocholesterolu (intermediatu w syntezie cholesterolu z lanosterolu) do kwasów żółciowych. Pierwotne a wtórne kwasy żółciowe. Hormony steroidowe.</p>	2	1
W 8	<p>Uzyskiwanie energii w procesach metabolicznych. Integracja metabolizmu.</p> <p>Źródła acetylo-CoA, szczawiooctanu (reakcje anaplerotyczne). Znaczenie cyklu Krebsa w przemianach katabolicznych i anabolicznych. Fosforylacja substratowa a fosforylacja oksydacyjna. Łańcuch oddechowy, 4 kompleksy enzymatyczne, koenzymy. Przenośniki elektronów z $\text{NADH} + \text{H}^+$ lub z FADH_2 i pompy protonowe -gradient H^+. Teoria chemiosmotyczna, wydajność energetyczna. Transport mitochondrialny ATP, ADP i Pi, substratów energetycznych.</p>	2	1
W 9	<p>Metabolizm aminokwasów</p> <p>Transaminacja aminokwasów; aminotransferazy: asparaginianowa i alaninowa, rola fosforanu pirydoksalu (witaminy B6). Deaminacja aminokwasów. Rola oksydacyjnej deaminacji glutaminianu. Losy metaboliczne azotu aminowego aminokwasów. Synteza mocznika, lokalizacja, przebieg, energetyka, znaczenie biologiczne. Losy szkieletów węglowych aminokwasów, jako paliwa energetycznego: aminokwasy ketogenne (dostarczające acetylo-CoA albo acetoacetylo-CoA), aminokwasy glukogenne (dostarczające pirogronianu).</p> <p>Źródła niebiałkowych związków azotowych we krwi: kwas moczowy, pochodzenie, biosynteza – lokalizacja, przeznaczenie, znaczenie. Kreatynina - pochodzenie, synteza, znaczenie biologiczne i diagnostyczne.</p>	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	<p>Roztwory buforowe – wpływ kwasów i zasad na pH i pojemność buforową układów buforowych i ustroju człowieka.</p> <p>Parametry równowagi kwasowo-zasadowej, definicje: kwasicy, zasadowicy. Roztwory buforowe- właściwości. Równanie Hendersona-Hasselbalcha, pojemność buforowa, wpływ rozcieńczania na właściwości buforów. Bufory krwi: wodorowęglanowy, hemoglobinianowy, fosforanowy - skład, rozmieszczenie, znaczenie. Znaczenie roztworów buforowych w integralności biologicznej organizmu człowieka.</p>	3	2
Ćw. 2	<p>Badanie właściwości białek</p> <p>Aminokwasy i białka: struktura, reakcje charakterystyczne. Białka osocza. Wysalanie, denaturacja, punkt izoelektryczny. Repetytorium: Własności aminokwasów i białek.</p>	2	2
Ćw. 3	<p>Badanie własności enzymów.</p> <p>Kinetyka reakcji enzymatycznych. Wpływ stężenia substratu, temperatury, pH, inhibitorów i aktywatorów na szybkość reakcji enzymatycznej. Inhibicja kompetycyjna, niekompetycyjna i allosteryczna. Kontrola aktywności enzymów poprzez: sprzężenie zwrotne ujemne, dodatnie, kontrola allosteryczna.</p>	3	2

Ćw. 4	Badanie właściwości cukrów. Struktura, właściwości fizykochemiczne cukrów (cukry redukujące, reakcje mono- oligo- i polisacharydów). Prawidłowe wartości stężenia glukozy we krwi; normoglikemia, hiperglikemia i hipoglikemia. Źródła wolnych monosacharydów: hydroliza skrobi i glikogenu; transport glukozy do komórek, wchłanianie monosacharydów w jelicie człowieka. Repetytorium: Własności węglowodanów.;	2	2
Ćw. 5	Badanie właściwości tłuszczu. Formy transportowe tłuszczowców w krążeniu: lipoproteiny: chylomikrony, VLDL, LDL, HDL- skład, miejsce powstawania, znaczenie. Prawidłowy skład lipidowy osocza krwi- rola wątroby i tkanki tłuszczowej, Zaburzenia metabolizmu lipidów: hiperlipidemie, hipercholesterolemie. Repetytorium: Własności lipidów.	2	1
Ćw. 6	Hormony. Rola w regulacji metabolizmu: Rola glukagonu, adrenaliny i glukokortykosteroidów w regulacji katabolizmu węglowodanów, lipidów i białek. Rola insuliny w procesach anabolicznych. Przeciwna regulacja metabolizmu w stanie fizjologicznego głodu i sytości. Integracja metabolizmu Specyficzności narządowe metabolizmu węglowodanów, lipidów i białek: wątroba, mięśnie szkieletowe i serca, tkanka tłuszczowa, regulacja. Integracja metabolizmu węglowodanów, lipidów, białek i aminokwasów.	3	1

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. wykład - prezentacja multimedialna

2. ćwiczenia - ćwiczenia laboratoryjne, wykonywanie doświadczeń, pomiar zjawisk, opis wyników, prelekcja multimedialna, burza mózgów, pytania problemowe

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania do zajęć laboratoryjnych i tematyki z nimi związanej

F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusji i sprawozdań z ćwiczeń laboratoryjnych

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładów - egzamin

P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń - kolokwia na ćwiczeniach

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W2-W4	1,2	F1, F2, P1, P2
EK2 (W)	FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-W3, Ćw1- Ćw5	1,2	F1, F2, P1, P2
EK3 (W)	FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W5-W7 i W9	1	P1
EK4 (W)	FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W5-W9, Ćw6	1,2	F1, F2, P1, P2
EK5 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1, Ćw1, Ćw2, Ćw4, Ćw5-6	1,2	F1, F2, P1, P2
EK6 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W5-W9, Ćw6	1,2	F1, F2, P1, P2
EK7 (K)	FM_K02	P7S7M_KK01	W1-W9 Ćw1, Ćw2, Ćw4, Ćw5-6	1,2	F1, F2, P1, P2
EK8 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw1-Ćw5	2	F2
EK1 (W)	FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W2-W4	1,2	F1, F2, P1, P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	35	20
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	2	5
Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych i kolokwium	6	12
Przygotowanie do zaliczenia i egzaminu	7	13
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Żak I. Chemia medyczna pod redakcją Iwony Żak. Wyd. ŚAM, Katowice 2001		
2. Żak I. Praktikum z chemii medycznej pod redakcją Iwony Żak. Wyd. ŚAM, Katowice 2001.		
3. Hames DB, Hooper NM. Biochemia – krótkie wykłady. PWN, Warszawa 2009		
4. Harper HA, Rodwell VW, Mayes PA.: Zarys chemii fizjologicznej. PZWL, Warszawa		
5. Davidson VL, Sittman DB. Biochemia. Urban & Partner, Wrocław.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Berg J.M. i inni. Biochemia. PWN, Warszawa 2007		
2. Murray R.K. i inni. Biochemia Harpera. PZWL, Warszawa 2006		

FIZJOLOGIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I-II/2-3			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		50				80
Studia niestacjonarne	30		30				60
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii i biochemii .Wiedza z biologii zdobyta w szkole średniej.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
4	Umiejętności prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z mechanizmami podstawowych czynności życiowych ustroju człowieka w warunkach spoczynkowych.						
C2	Zaznajomienie studentów z fizjologicznym podłożem zdolności wysiłkowej człowieka.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności dokonywania pomiaru, oceny i analizy podstawowych parametrów fizjologicznych człowieka.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności dokonywania analizy funkcji życiowych człowieka, służących utrzymaniu homeostazy ustroju.						
C5	Nabycie przez studentów umiejętności oceny i dyskusowania roli aktywności fizycznej w prawidłowym rozwoju człowieka i przeciwdziałaniu zagrożeniom cywilizacyjnym. Poszerzenie świadomości prozdrowotnej studentów.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna funkcje i mechanizmy regulujące działanie poszczególnych układów w organizmie człowieka w spoczynku, w trakcie i po wysiłku fizycznym						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2 (U)	Wyjaśnia mechanizmy fizjologiczne regulujące czynności organizmu podczas spoczynku i wysiłku fizycznego.						
EK3 (U)	Klasyfikuje i porządkuje czynniki determinujące zdolność wysiłkową człowieka, analizuje rolę aktywności fizycznej w profilaktyce chorób cywilizacyjnych.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Rozumie konieczność ciągłego doksztalcania się zawodowego.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							

Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Właściwości bioelektryczne błon biologicznych oraz sposoby transportu przez błony. Geneza potencjału spoczynkowego i czynnościowego komórek. Mechanizm pobudzenia komórek mięśniowych oraz powstania skurczu mięśniowego.	2	2
W 2	Właściwości i funkcje mięśni poprzecznie prążkowanych i gładkich. Energetyka skurczu mięśniowego. Klasyfikacja i charakterystyka jednostek motorycznych mięśni szkieletowych. Zmęczenie jako zjawisko fizjologiczne.	3	3
W 3	Nerwowa kontrola czynności motorycznych człowieka. Rodzaje ruchów u człowieka. Mechanizmy sterowanie ruchami dowolnymi. Rola mózdzku w organizacji ruchów. Udział pnia mózgu i rdzenia kręgowego w zachowaniu ruchowym.	2	2
W 4	Nerwowa kontrola czynności czuciowych. Klasyfikacja receptorów. Etapy poznawania. Czucie skórne, głębokie i trzewne. Rodzaje i czucie bólu. Fizjologia narządów zmysłu.	2	2
W 5	Neurofizjologiczne podłoże wyższych czynności nerwowych. Regulacja czynności popędowo- emocjonalnych. Udział układu wegetatywnego w utrzymaniu homeostazy ustroju.	2	2
W 6	Czynność wewnątrzwydzielnicza ustroju. Klasyfikacja i mechanizm działania hormonów. Wydzielanie i funkcje wybranych hormonów.	2	2
W 7	Termoregulacja. Sposoby wymiany ciepła pomiędzy środowiskiem a organizmem człowieka. Nerwowa kontrola bilansu cieplnego człowieka. Adaptacja do niskiej i wysokiej temperatury otoczenia. Mechanizm fizjologiczny gorączki.	2	2
W8	Fizjologia krwi i krążenia. Właściwości fizyko-chemiczne krwi. Rola elementów morfotycznych i osocza krwi. Układy grupowe i hemostaza. Fizjologia kardiomiocytów. Automatyzm, metabolizm serca. Nerwowa i hormonalna regulacja pracy serca i krążenia obwodowego w spoczynku i podczas wysiłku fizycznego. Zróżnicowanie strukturalne i czynnościowe układu naczyniowego. Podstawowe prawa hemodynamiki. Funkcje mikrokrażenia.	4	4
W9	Fizjologia oddychania i przemiana materii. Mechanika oddychania, zasady wymiany gazowej. Nerwowa i chemiczna regulacja oddychania w spoczynku i podczas wysiłku fizycznego. Wpływ wybranych czynników na natężenie procesów metabolicznych. Podstawowa przemiana materii. Metabolizm wysiłkowy. Sposoby oceny metabolizmu.	4	4
W10	Fizjologia układu pokarmowego. Trawienie i wchłanianie składników pokarmowych. Czynności wątroby. Regulacyjna rola witamin.	2	2
W11	Gospodarka wodno-elektrolitowa i funkcje nerek. Zawartość i rozmieszczenie wody w ustroju. Nerwowa i hormonalna kontrola objętości i ciśnienia osmotycznego krwi w spoczynku i podczas wysiłku fizycznego. Równowaga kwasowo-zasadowa. Krążenie nerkowe. Endokrynną funkcja nerek. Produkcja i wydalanie moczu.	2	2
W12	Fizjologia wysiłku fizycznego. Klasyfikacja wysiłków fizycznych. Podłoże fizjologiczne wydolności fizycznej i metody jej oceny. Rola wysiłków fizycznych w kształtowaniu wydolności u dzieci, dorosłych i osób starszych. Efekty potreningowe w układzie ruchu, układach transportujących tlen i w układach regulacyjnych.	2	2
W13	Bezczynność ruchowa-fizjologiczne skutki ze względu na czas unieruchomienia.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Analiza zjawiska depolaryzacji, repolaryzacji, refrakcji, mechanizmu	2	2

	działania pompy sodowo-potasowej, progu pobudliwości tkanki nerwowej i mięśniowej i wpływu różnych czynników na pobudliwość tkanek.		
Ćw. 2	Analiza rodzajów skurczów mięśniowych, siły mięśniowej i czynników ją determinujących, wpływu unerwienia na właściwości mięśni, zespołu odnerwienia. Pomiar siły wybranych grup mięśniowych	3	2
Ćw. 3	Analiza elementów łuku odruchowego, klasyfikacji i rodzajów odruchów, zjawisk zachodzących w ośrodkach nerwowych. Badanie i interpretacja kliniczna wybranych odruchów u człowieka.	3	2
Ćw. 4	Analiza czynności narządu wzroku (widzenie czopkowe i pręcikowe, przestrzenne, akomodacja, badanie ostrości widzenia, rozpoznawania barw i adaptacji do natężenia światła), słuchu (badanie audiometryczne, próba Webera), węchu i smaku (badanie współzależności w ich działaniu, lokalizacji receptorów smaku), równowagi (test Fukudy, test Romberga), badanie czucia proprioceptywnego i wrażliwości na dotyk.	3	2
Ćw.5	Analiza czynności i objawów uszkodzenia układu piramidowego, pozapiramidowego i mózdzku, ocena sprawności psychomotorycznej na podstawie czasu reagowania oraz ilości poprawnych i błędnych reakcji przy użyciu miernika reakcji.	3	2
Ćw.6	Analiza tworzenia i rodzajów pamięci (badanie pojemności pamięci świeżej), analiza mechanizmów mowy u zdrowych ludzi. Analiza funkcji układu autonomicznego i odruchów autonomicznych.	3	2
Ćw.7	Analiza funkcji termoregulacyjnych w utrzymaniu stałej ciepłoty człowieka w różnych warunkach środowiskowych i podczas wysiłku fizycznego, analiza wpływu lokalnie działającego czynnika termicznego na przepływ skórną krwi, pomiar temperatury skóry różnych okolic ciała.	4	2
Ćw.8	Analiza współdziałania układu nerwowego i hormonalnego w utrzymaniu homeostazy wewnątrzustrojowej i kontroli metabolizmu wysiłkowego, analiza mechanizmu glukostatycznego ustroju, określanie stężenia glukozy we krwi.	4	2
Ćw.9	Analiza funkcji krwi i limfy, hemolizy krwi i czynników ją wywołujących, analiza hematokrytu, sedymentacji, oznaczanie stężenia hemoglobiny i obliczanie pojemności tlenowej krwi.	3	2
Ćw.10	Analiza podstawowych metod oceny pracy serca (EKG, tony serca, pomiar tętna i ciśnienia tętniczego w spoczynku i podczas wysiłku, obliczanie objętości wyrzutowej i pojemności minutowej serca), analiza podłoża fizjologicznego próby ortostatycznej i próby Valsalvy.	4	2
Ćw. 11	Analiza spoczynkowego i wysiłkowego wzorca oddechowego, pomiar spirometrii płuc, analiza wpływu hipowentylacji i hiperwentylacji na akcję oddechową, pomiar czasu dowolnego bezdechu.	4	2
Ćw.12	Analiza kosztu energetycznego różnych czynności życia codziennego i różnych form aktywności fizycznej, analiza kalorymetrii bezpośredniej i pośredniej, analiza znaczenia aktywności ruchowej w utrzymaniu zrównoważonego bilansu energetycznego.	4	2
Ćw.13	Analiza składu śliny i soków trawiennych, analiza prozdrowotnej roli zbilansowanej diety.	3	2
Ćw.14	Analiza składu moczu pierwotnego i ostatecznego, dobowej zbiórki, wpływu wysiłku fizycznego i niektórych związków pokarmowych na diurezę, roli nerek w kontroli równowagi kwasowo-zasadowej.	3	2
Ćw.15	Analiza oceny wydolności ogólnej, beztlenowej i tolerancji wysiłkowej organizmu (bezpośrednia metoda wyznaczania maksymalnego pułapu tlenowego, próg mleczanowy, test Astranda-Ryhming, PWC, test Wingate, protokół Bruce'a)	4	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – wykład - wykład z prezentacją multimedialną.					
2. – ćwiczenia audytoryjne – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, pomiar wskaźników fizjologicznych, opis wyników i wniosków.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych					
F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji (referowania)*					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W02 FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-W13 Ćw.1-Ćw.15	1,2	F1-3 P1
EK2 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-13 Ćw.2,5,7,8,10,11,12,14,15	1,2	F1-3 P1
EK3 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-13 Ćw.1-15	1,2	F1-3 P1
EK4 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1-W13 Ćw.1-Ćw.15	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	80		60		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5		5		
Przygotowanie do ćwiczeń	5		20		
Przygotowanie do zaliczenia i egzaminu	10		15		
Suma	100		100		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3 ECTS		2,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Bullock J., Boyle J., Wang M.: Fizjologia, Urban & Partner, Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 1997					
2. Ganong W.: Podstawy fizjologii lekarskiej, PZWL Warszawa 1994					
3. Górski J.: Fizjologiczne podstawy wysiłków fizycznych, PZWL, Warszawa 2001					
4. Jaskólski A.: Fizjologia wysiłku fizycznego z zarysem fizjologii człowieka, AWF Wrocław 2005					
5. Konturek S.: Fizjologia człowieka, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007					
6. Mc Laughlin D.: Fizjologia człowieka, PWN, Warszawa 2008					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kozłowski S., Nazar K.: Wprowadzenie do fizjologii klinicznej, PZWL, Warszawa 1995					
2. Traczyk W., Trzebski A.: Podstawy fizjologii człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej, PZWL, Warszawa 1992					

FARMAKOLOGIA W FIZJOTERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15						15
Studia niestacjonarne	10						10
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Podstawowe wiadomości z zakresu anatomii i fizjologii człowieka.						
2	Znajomość głównych procesów biochemicznych zachodzących w organizmie ludzkim.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami i terminologią z zakresu farmakologii ogólnej i toksykologii: poznanie pojęć: farmakologia, lek, mechanizmy działania leków, drogi podawania leków- głównie droga przez skórą i wziewna, działania uboczne.						
C2	Poznanie leków wykorzystywanych w jonoforezie, fonoforezie i inhalacjach oraz ich wpływu na organizm ludzki.						
C3	Rozróżnienie podstawowych grup leków stosowanych w różnych schorzeniach, zrozumienie ich mechanizmów działania i poznanie właściwości farmakologicznych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu farmakologii potrzebną do wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych. Zna zasady doboru i działania leków w wybranych jednostkach chorobowych						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Rozróżnia działanie wybranych środków farmakologicznych i ich działanie na organizm oraz prawidłowo dobiera je do wykonywania zabiegów fizykalnych.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Zachowuje ostrożność w działaniu, zwracając się o radę do bardziej doświadczonych członków zespołu leczniczego.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I.					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Zarys historii farmakologii, podstawowe pojęcia i zasady stosowanie leków.				1	1	
W2	Wchłanianie substancji leczniczych przez skórę. Przykłady leków. Postacie leków stosowane w fizjoterapii.				2	1	

W3	Omówienie poszczególnych grup niesterydowych leków przeciwzapalnych. Przykłady leków. Kwantyfikatory w farmakologii.	2	1		
W4	Leki pochodzenia roślinnego stosowane w bólach mięśni i stawów.	1	1		
W5	Zioła i alkaloidy. Homeopatia.	2	1		
W6	Leki antyseptyczne i antybiotyki	2	1		
W7	Leki stosowane w chorobach kardiologicznych i pulmonologicznych.	2	1		
W8	Leki stosowane w chorobach reumatoidalnych.	1	1		
W9	Leki stosowane w chorobach neurologicznych i geriatrii.	1	1		
W10	Leki stosowane w stanach zagrożenia życia.	1	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W05	P7SM_WK04	W1 – W10	1	P1
EK2 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W1 – W10	1	P1
EK3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1 – W10	1	P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		15		10	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		3		6	
Przygotowanie do egzaminu		7		9	
Suma		25		25	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		0,5 ECTS		0,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Szczegielniak B, Szczegielniak J; Leki i suplementy współczesnej fizjoterapii; Elamed, 2016.					
2. Danysz A. , Buczko W; Kompendium farmakologii i farmakoterapii; Wydanie V Elsevier Urban & Partner 2008.					
3. Farmakologia – podręcznik dla studentów i absolwentów Wydziału Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Akademii Medycznych; Pod redakcją Rajter-Cynke G. , Wydanie II Czelej Lublin 20.					
4. Jouanny J., Crapanne JB, Dancer H., Masson JL.: Leczenie homeopatyczne t.1-2, Instytut Wydawniczy „DAIMONION”, 1995					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
Brak.					

BIOFIZYKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	10		10				20
Studia niestacjonarne	8		8				18
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość fizyki, biologii, chemii na poziomie szkoły średniej.						
2	Umiejętność wykonywania prostych obliczeń matematycznych.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz w grupie.						
5	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy i własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Poznanie biofizycznych podstaw funkcjonowania narządów i układów narządów organizmu ludzkiego.						
C2	Poznanie mechanizmów i skutków oddziaływania fizycznych i biofizycznych czynników środowiskowych (naturalnych i sztucznie wytworzonych) na organizm ludzki.						
C3	Poznanie roli fizycznych i biofizycznych czynników środowiskowych w powstawaniu, rozwoju i kształtowaniu życia.						
C4	Podstawy teoretyczne oraz wykorzystanie praktyczne praw i zjawisk fizycznych oraz biofizycznych prawidłowości w diagnostyce medycznej, profilaktyce i leczeniu.						
C5	Poznanie zasad funkcjonowania aparatury diagnostycznej i terapeutycznej – na wybranych przykładach.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna fizyczne czynniki środowiskowe działające na organizm, identyfikuje najistotniejsze zagrożenia pochodzące od tych czynników.						
EK2 (W)	Zna zjawiska fizyczne, podstawowe procesy zachodzące w organizmie, opisuje i wyjaśnia zasadę działania wybranych metod terapeutycznych i diagnostycznych przydatnych w fizjoterapii i stosowanej przy tym aparatury.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Wymienia zagrożenia ze strony fizycznych czynników środowiskowych, ocenia ich wpływ na funkcjonowanie organizmu.						
EK4(U)	Zna procesy biofizyczne zachodzące w organizmie i ocenia czynniki mogące mieć wpływ na te procesy, ocenia przydatność metod diagnostycznych i terapeutycznych.						

KOMPETENCJE			
EK5(K)	Rozumie konieczność ciągłego doszkalania się zawodowego.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Działanie fizycznych czynników środowiskowych na organizm: Fale mechaniczne – pasmo fal słyszalnych i ich znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju człowieka, hałas i jego działanie słuchowe i pozasłuchowe, infradźwięki i ultradźwięki – ich działanie i praktyczne wykorzystanie szczególnie w fizjoterapii Ciepło – sposoby przekazywania ciepła, mechanizm termoregulacji – hipo- i hipertermia, działanie bodźców ciepłych i zimnych na organizm oraz zmiennej temperatury i wilgotności, zabiegi z wykorzystaniem ciepła i zimna	2	2
W2	Biofizyka komórki, pobudzenie komórki nerwowej, mięśniowej i mięśnia sercowego, przewodzenie impulsu nerwowego, mechanizm i energetyka skurczu mięśnia, biopotencjały na przykładzie EKG.	1	1
W3	Statyka, kinematyka i dynamika płynów – prawa przepływu i statyki, opór naczyniowy, lepkość, napięcie powierzchniowe. Biofizyka układu krążenia – znaczenie lepkości krwi i osocza dla przepływu krwi, rola ciśnienia tętniczego i żylnego w przepływie krwi, mechanizm pracy serca, fala tętna. Biofizyka oddychania i układu oddechowego, rola ciśnienia atmosferycznego i znaczenie różnic ciśnień w różnych odcinkach układu oddechowego dla oddychania, własności sprężyste tkanki płucnej – rola surfaktantów, inflacja i deflacja.	5	3
W4	Biotermodynamika – funkcje stanu, zasady termodynamiki. Zasady termodynamiki w procesach biologicznych – zmiana entropii organizmu w różnych okresach życia, wpływ procesów chorobowych na entropię.	1	1
W5	Lasery – zasada działania, budowa i zastosowanie praktyczne laserów. Własności promieniowania laserowego oraz biofizyczne mechanizmy oddziaływania promieniowania laserowego z tkankami.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C1	Działanie fizycznych czynników środowiskowych na organizm: promieniowanie jonizujące – źródła, mechanizmy i skutki działania i sposoby ochrony. Pole elektryczne i magnetyczne – własności elektryczne i magnetyczne materiałów biologicznych, rezonans magnetyczny, działanie prądów stałych i zmiennych i ich zastosowanie w praktyce, działanie pól elektromagnetycznych o różnych parametrach na organizm. Zmienne przyspieszenia i ciśnienia i ich wpływ na organizm – stan hipo- i hiperbarii. Promieniowanie optyczne (UV, podczerwień, światło widzialne) i jego wykorzystanie w diagnostyce i terapii, helioterapia.	5	4
C2	Metody diagnostyczne działające w oparciu o zjawiska fizyczne na przykładzie ultrasonografii, tomografii rentgenowskiej komputerowej, rezonansu magnetycznego.	3	2
C3	Wytrzymałość mechaniczna materiałów biologicznych, własności mechaniczne tkanki łącznej i kostnej, naprężenia działające na organizm, efekt piezoelektryczny w kościach, obciążenia mechaniczne narządów ruchu.	2	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			

1. wykład z prezentacją multimedialną					
2. ćwiczenia audytoryjne – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, zadania z prostymi obliczeniami					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1 – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych					
F2 – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji (referowania)					
F3 – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
P1 – ocena opanowania materiału nauczania – zaliczenie					
P2 – ocena opanowania materiału nauczania – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1, W5 Ćw. 1	1, 2	F1 – F3 P1-2
EK 2(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W2 – W5 Ćw. 2 – Ćw.3	1, 2	F1 – F3 P1-2
EK 3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1, W5 Ćw. 1	1, 2	F1 – F3 P1-2
EK 4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W2 – W5 Ćw. 2 – Ćw.3	1, 2	F1 – F3 P1-2
EK 5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1 - W5 Ćw. 1 – Ćw. 3	1, 2	F1 – F3 P1-2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	20		16		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń audytoryjnych	2		2		
Przygotowanie prezentacji	4		4		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	8		8		
Suma	32		30		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		0,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Jaroszyk F (red.): Biofizyka. Podręcznik dla studentów, PZWL 2002					
2. Pilawski A. (red.): Podstawy biofizyki. Podręcznik dla studentów medycyny, PZWL 1985					
3. Ernst.: Fizyka sportu, PWN 1992.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Mięksisz S., Hendrich A.: Wybrane zagadnienia z biofizyki, Volumed , Wrocław 1998					

BIOMECHANIKA (stosowana, kliniczna, ergonomia)							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		25				55
Studia niestacjonarne	20		20				40
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Zapoznanie studentów ze strukturą biomechaniczną układu kostno-stawowego, biomechaniczną analizą funkcjonowania i budowy głównych stawów obwodowych oraz kręgosłupa, działaniem sił zewnętrznych i wewnętrznych powodujących najczęstsze zmiany patologiczne stawów.						
2	Nabycie przez studentów wiedzy w zakresie właściwości mechanicznych mięśnia szkieletowego.						
3	Zdobycie wiedzy w zakresie zmian kompensacyjnych parametrów mechanicznych mięśni kończyny dolnej w przypadku wad budowy, w procesie tworzenia się wady postawy oraz po urazach i najczęstszych zabiegach operacyjnych.						
4	Nabycie przez studentów wiedzy w zakresie kinematycznego i kinetycznego opisu mechaniki lokomocyjnych form ruchu – chodu i biegu, wybranych zagadnień zaawansowanej analizy chodu człowieka po udarach, amputacji kończyny dolnej, zaburzeniach nerwowo – mięśniowych. Zaznajomienie studentów z zasadami ergonomii pracy.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wymagana jest wiedza w zakresie podstaw anatomiczno – biologicznych funkcjonowania narządu ruchu człowieka zdobyta w pierwszym semestrze nauki.						
C2	Student powinien posiadać podstawową wiedzę fizyczną w zakresie pojęć, zasad oraz praw głównie dotyczących działu fizyki - mechaniki.						
C3	Student powinien także znać płaszczyzny i osie w kontekście ruchów człowieka.						
C4	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawowe pojęcia, prawa i zasady służące do biomechanicznej analizy ruchów człowieka. Zna podstawy ergonomii.						
EK2 (W)	Zna właściwości biomechaniczne i patobiomechaniczne funkcjonowania układu kostno – stawowego, torebkowo – więzadłowego oraz właściwości mechaniczne budowy i funkcji mięśnia szkieletowego. Zna podstawowe mechanizmy i wyznaczniki dotyczące lokomocji człowieka oraz zmiany podstawowych parametrów chodu w przypadku patologii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Prawidłowo analizuje postawę ciała człowieka w płaszczyźnie strzałkowej, czołowej i poprzecznej						

	oraz zmiany patologiczne (uraz, zwyrodnienie itp.) w obrębie stawów obwodowych i kręgosłupa. Potrafi wyliczać obciążenia statyczne i dynamiczne, określa czworobok postawy ciała oraz wychwiania środka ciężkości ciała.		
EK4(U)	Potrafi odpowiednio dopasować stanowisko do ćwiczeń ruchowych oraz zastosować właściwe obciążenia trakcie terapii układu kostno – stawowo – mięśniowego. Potrafi dobrać ergonomiczną pozycję w trakcie terapii.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Posiada potrzebę podnoszenia kompetencji zawodowych, posiada nawyk i umiejętność ustawicznego pogłębiania wiedzy teoretycznej i doskonalenia umiejętności praktycznych. dba o bezpieczeństwo oraz przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Przedstawienie związku biomechaniki z innymi dyscyplinami naukowymi (anatomia, bionika, ortopedia, traumatologią, ergonomią). Nowoczesne kierunki rozwoju biomechaniki i bioinżynierii medycznej. Podstawowe pojęcia biomechaniczne: kinetyka, kinematyka.	2	2
W2	Ogólny środek ciężkości ciała jego znaczenie dla reakcji równoważnych człowieka. Rodzaje i konsekwencje sił działających na organizm - prawa Newtona - reakcje statyczne i dynamiczne.	2	1
W3	Analiza biomechaniczna biernej składowej narządu ruchu. Wytrzymałość tkanki kostnej. Klasyfikacja połączeń stawowych – liczba stopni swobody ruchu. Fizjologiczne i patologiczne typy zakończenia ruchu stawowego.	2	2
W4	Pojęcie łańcucha kinematycznego – otwarte i zamknięte łańcuchy kinematyczne w praktyce kinezyterapeutycznej. Dźwignie kostno – stawowe.	2	1
W5	Analiza biomechaniczna czynnej składowej narządu ruchu. Właściwości mechaniczne mięśnia szkieletowego – siła i szybkość skurczu mięśniowego, wyznaczanie momentów siły pojedynczych zespołów mięśniowych. Krzywa Hilla. Właściwości mechaniczne oraz patobiomechanika ścięgna i torebki stawowej.	4	2
W6	Biomechanika kręgosłupa. Siły działające na kręgosłup oraz mechanizmy stabilizujące . Patobiomechanika powstawania zmian zwyrodnieniowych w obrębie krążka międzykręgowego i elementów kostnych kręgosłupa.	2	1
W7	Rola i znaczenie krzywizn fizjologicznych - uwarunkowania biomechaniczne powstawania wad postawy w płaszczyźnie strzałkowej i czołowej – procesy kompensacji. Stabilność postawy.	2	2
W8	Kinematyka i kinetyka stawu biodrowego. Zmiany funkcji mięśni w obrębie kończyny dolnej po endoprotezo plastyce stawu biodrowego i kolanowego. Objaw Trendelenburga, Duchenne’a. Zasady odciążenia stawu biodrowego i kolanowego po przebytych urazach i w przypadku zmian zwyrodnieniowych.	4	2
W9	Chrzątka stawowa – funkcja amortyzacyjna, mechanizmy zapewniające prawidłowe działanie chrząstki stawowej.	2	1
W10	Mechanika funkcjonalna stopy. Kinematyczny i kinetyczny opis mechaniki lokomocyjnych form ruchu – chodu i biegu. Analiza wartości sił reakcji oraz rozkładu parcia stóp na podłoże podczas chodu. Przykłady patologicznych wzorców chodu. Triada Reumatoidalna.	4	2
W11	Zastosowanie elektromiografii w diagnostyce funkcjonalnej.	2	2
W12	Pojęcie ergonomii. Ergonomiczna ocena obciążeń niektórych pozycji przy pracy i ich wpływ na dysfunkcje, urazy i wypadki. Ergonomia pracy fizjoterapeuty. Ergonomia a profilaktyka.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.

Ćw. 1	Statyczna i dynamiczna funkcja ciała ludzkiego. Zaburzenia strukturalne oraz pierwotne i wtórne (znaczenie czynnika bólowego w patomechanice tych zaburzeń).	2	2
Ćw. 2	Właściwości mechaniczne mięśnia szkieletowego. Wyznaczanie wartości momentów siły pojedynczych zespołów mięśniowych mierzonych w warunkach statycznych i dynamicznych. Krzywa Hilla.	2	2
Ćw. 3	Analiza wybranych mechanizmów kompensacyjnych: kompensacja samoistna, kompensacja sterowana (zewnętrzna i wewnętrzna), kompensacja w dynamice i statyce (liniowa, ciężarowa i kątowa, ubytków funkcjonalnych – bezpośrednia i pośrednia).	2	2
Ćw. 4	Analiza sił działających na kręgosłup w statyce i dynamice. Biomechaniczna ocena zmian kompensacyjnych w ZZSK.	1	1
Ćw. 5	Biomechanika obręczy barkowej. Najczęstsze dysfunkcje obręczy barkowej.	4	3
Ćw. 6	Ocena funkcji ręki: jakość chwytu, wartość chwytu, możliwości manipulacyjne, chwyt patologiczne, patomechanizm ręki reumatoidalnej, kompensacja upośledzeń chwytu.	4	3
Ćw. 7	Rodzaje chodu patologicznego. Sposoby odciążenia kończyny u osób ze zmianami zwyrodnieniowymi stawu biodrowego, kolanowego, po amputacji, z zaburzeniami nerwowo – mięśniowymi. Zasady wchodzenia i schodzenia ze schodów przy użyciu kuli, laski. Biomechaniczna analiza upadków - bezpieczne upadki.	4	3
Ćw. 8	Badanie statyczne i dynamiczne stopy z wykorzystaniem: wskaźnika Wejsfloga, wskaźnika katowy Clarke'a, wskaźnika Sztritera – Godunowa, wskaźnika, pedometrycznego Friedlanda, kąta infleksji, trójkąta Bogdanowa. Elektroniczne sposoby oceny sprawności statycznej i dynamicznej stopy.	4	2
Ćw. 9	Ergonomia- źródła obciążenia na stanowisku pracy. Ergonomiczne podstawy badania i planowania stanowisk pracy w różnych zawodach.	2	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – wykład - wykład z prezentacją multimedialną.

2. – ćwiczenia – rozwiązywanie zadań, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń.

F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja.

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładów i ćwiczeń – zaliczenie ćwiczeń – test; egzamin – test.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1,W12, C1	1,2	F1,F2,P1
EK 2(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1- W12, C1 – C9	1,2	F1,F2,P1
EK 3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1- W12, C1 – C9	1,2	F1,F2,P1
EK 4(U)	FM_U12	P7SM_UW01	W1- W12, C1 – C9	1,2	F1,F2,P1
EK 5(K)	FM_K02 FM_K09	P7SM_KK01 P7SM_UO03	W1- W12, C1 – C9	1,2	F1,F2,P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	55	40
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	3	7
Przygotowanie do ćwiczeń	2	8
Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	10	15
Suma	70	65
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Błaszczyk J. W. Biomechanika Kliniczna. AWF Katowice, 2010.		
2. Biomechanika narządu ruchu człowieka. Politechnika Śląska, 2012.		
3. Osiński, W. (red.), „Antropomotoryka”, AWF Poznań, 2003.		
4. Czajkowski, Z., „Nauczanie techniki sportowej”, wyd. COS, Warszawa, 2004.		
5. Bober T. (red.): Biomechanika. Wybrane zagadnienia. AWF Wrocław, 1993.		
6. Dziak A.: Bolesny krzyż. Kraków, 2003.		
7. Zagrobelny Z., Woźniewski M.: Biomechanika kliniczna. AWF, Wrocław, 1992.		
8. Oatis C. A. Kinesilogy. The mechanics& pathomechanics of human movement. Lippincott Williams&Wilkins, 2009.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Schmidt, .A., Lee, T.D, „Motor Control and Learning. A Behavioral Emphasis”, Human Kinetics, 2005.		
2. Schmidt R.A., Wrisberg C.A. (2004): “Motor Learning & Performance”. Human Kinetics. Champaign, 2004.		

PATOLOGIA OGÓLNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		15				30
Studia niestacjonarne	15		10				25
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, biologii medycznej, fizjologii, biochemii i biofizyki zdobyta w trakcie studiów.						
2	Umiejętność pracy z mikroskopem.						
3	Umiejętność analizowania danych i wyciągania wniosków.						
4	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z przedmiotem oraz podstawowymi pojęciami z dziedziny patologii ogólnej a w szczególności z mechanizmami reakcji organizmu na czynniki patogenne.						
C2	Zaznajomienie studentów z procesami patologicznymi zachodzącymi w organizmie człowieka na przykładzie wybranych narządów.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności analizy wyników podstawowych badań diagnostycznych analitycznych i obrazowych.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności wykorzystania wiedzy patofizjologicznej w analizie problemów klinicznych.						
C5	Przekazanie studentom wiadomości na temat zmian strukturalnych wybranych narządów ciała prowadzących do ich dysfunkcji.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawowe pojęcia z zakresu patofizjologii, zna mechanizmy adaptacji organizmu do zaistniałych zmian na przykładzie wybranych narządów.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Wyjaśnia procesy odpornościowe organizmu, rozróżnia przyczyny obrzęków, wysięków, rozpoznaje cechy kliniczne zapalenia, zna mechanizmy leżące u podstaw różnego rodzaju dolegliwości bólowych, analizuje wyniki podstawowych badań laboratoryjnych, opisuje objawy chorobowe dla wybranych schorzeń.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Rozumie konieczność ciągłego uzupełniania swojej wiedzy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							

Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawowe pojęcia z patologii ogólnej – pojęcie choroby, zdrowia, homeostazy; czynniki patogenne; adaptacja – przykłady; mechanizmy przystosowawcze; czynniki chorobotwórcze; choroba samoistna, jatrogenna, psychosomatyczna; symptomatologia; metodyka badania chorób; mechanizmy odpornościowe; zapalenie i jego etapy, mediatory reakcji zapalnych; fagocytoza; układ dopełniacza; przykłady chorób autoimmunizacyjnych; gojenie ran; rodzaje bólu.	3	3
W2	Patofizjologia układu krążenia – podstawowe pojęcia z fizjologii serca i krążenia; niewydolność krążenia (klasyfikacja, rodzaje i przyczyny); mechanizmy kompensacyjne w niewydolności krążenia, obrzęk płuc, zatorowość płucna; wstrząs i jego rodzaje; wady serca; choroba niedokrwienna serca; zawał serca; nadciśnienie tętnicze; zaburzenia rytmu i przewodzenia w sercu.	3	3
W3	Patofizjologia układu oddechowego – podstawowe pojęcia z anatomii i fizjologii układu oddechowego; przyczyny zaburzeń wentylacji płuc; spirometria; choroby układu oddechowego (restrykcyjne i obturacyjne); niewydolność oddechowa, obrzęk płuc, astma, przewlekła obturacyjna choroba płuc.	2	2
W4	Patofizjologia układu nerwowego – przyczyny zaburzeń świadomości (skala Glasgow); choroba Parkinsona; choroba Alzheimera; padaczka (klasyfikacja, objawy, leczenie); miastenia; udary mózgu, neuropatie obwodowe; porażenia, niedowłady. Patofizjologia układu endokrynnego – układ podwzgórzowo-przysadkowy, hormony podwzgórza; zaburzenia funkcji przysadki i podwzgórza; patofizjologia tarczycy i nadnerczy; zaburzenia hormonalne układu rozrodczego.	3	3
W5	Patofizjologia nerek – podstawowe pojęcia z fizjologii nerek; czynność endokrynną nerek; zaburzenia gospodarki kwasowo-zasadowej; układ renina-angiotensyna-aldosteron; wazopresyna; peptydy natriuretyczne; choroby nerek; zaburzenia przemiany wodnej (odwodnienie, przewodnienie).	2	2
W6	Patofizjologia układu pokarmowego – wątroba – marskość, cholestaza, stłuszczenie, wirusowe zapalenie wątroby, kamica dróg żółciowych; choroby przełyku, żołądka i jelit; zaburzenia bilansu energetycznego – otyłość, niedożywienie; zespoły niedoborowe – postacie, objawy, awitaminozy.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Mechanizmy regulacji w warunkach prawidłowych i patologicznych (przykłady); elementy morfotyczne krwi ze szczególnym uwzględnieniem leukocytów i ich funkcji; wyznaczanie procentowego wzoru leukocytarnego według Arnetha-Schillinga; procesy odpornościowe organizmu – odporność wrodzona i nabyta, swoista i nieswoista fagocytoza; niedokrwistości, białaczki i skazy krwotoczne (oglądanie rozmazów z wybarwionymi retikulocytami i trombocytami).	3	2
Ćw. 2	Obrzęk, wysięk, zapalenie, ból – definicja, przyczyny, przykłady.	3	2
Ćw. 3	Niewydolność krążenia – przykłady; nadciśnienie tętnicze, zawał; krzywa EKG, analiza zapisów EKG (prawidłowych i nieprawidłowych), EKG wysiłkowe, obliczanie osi elektrycznej serca; zespoły preeksycytacji; pomiar ciśnienia tętniczego krwi i tętna – analiza wyników; niewydolność oddechowa; spirometria – przeciwwskazania do wykonania badań spirometrycznych oraz analiza wyników badań; próba samodzielnej	3	2

	analizy różnego typu chorób układu oddechowego; rehabilitacja i fizjoterapia w wybranych schorzeniach układu oddechowego i krążenia.				
Ćw. 4	Najczęstsze choroby układu nerwowego; elementy badania neurologicznego; objawy oponowe; anizokoria; objaw Argylla Robertsona; próby zbornościowe; odruchy bezwarunkowe; wyjaśnienie pojęć – głuchota przewodzeniowa i odbiorcza.	3	2		
Ćw.5	Badanie czucia dotyku i bólu; próby stroikowe; analiza audiogramu; figury dwuznaczne; złudzenia wzrokowe; przyczyny ubytków w polu widzenia; rozpoznanie jaskry; zaćmy; równowaga kwasowo-zasadowa i jej zaburzenia.	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1.wykład – wykład z prezentacją multimedialną					
2.ćwiczenia– ćwiczenia praktyczne, omawianie przypadków medycznych, ćwiczenia z wykorzystaniem mikroskopu , dyskusja, praca w grupach					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń (warunkiem zaliczenia ćwiczeń praktycznych są pozytywne oceny z testów)					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
P1. – ocena stopnia opanowania materiału będącego przedmiotem wykładów i ćwiczeń - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W04	P7SM_WG02	W1- W6 ĆW 1- ĆW 6	1,2	F1, F2 P1
EK2 (U)	FM_U07 FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1- W6 ĆW 1- ĆW 6	1,2	F1, F2 P1
EK3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1-5 ĆW 1- ĆW 6	1,2	F1, F2 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	30		25		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń	8		10		
Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych, zapoznanie się instrukcjami do ćwiczeń, regulaminem pracowni, instrukcją BHP	2		5		
Przygotowanie do zaliczenia/ egzaminu	10		10		
Suma	50		50		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Zahorska-Markiewicz B., Małecka-Tendera E. „Patofizjologia kliniczna” Elsevier Urban& Partner, Wrocław 2009					
2. Guzek J. „Patofizjologia w zarysie”, PZWL, Warszawa 2008					
3. Maśliński S., Ryżewski J. „Patofizjologia” PZWL, Warszawa 2009					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					

1. Thor P. „Podstawy patofizjologii człowieka” Vesalius, Kraków 2007

KINEZJOLOGIA

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia	Fizjoterapia, jednolite magisterskie
Profil kształcenia:	Praktyczny
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia:	Praktyczny
Rok / Semestr:	I/2
Liczba punktów ECTS	2
Osoba koordynująca przedmiot:	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		15				35
Studia niestacjonarne	15		10				25

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1	Wiedza z zakresu biologii, matematyki i fizyki na poziomie szkoły średniej.
2	Wiedza z zakresu biofizyki, biomechaniki, fizjologii i psychologii zdobyta na wcześniejszych latach studiów.
3	Wiedza ogólna z zakresu szkoły średniej.
4	Umiejętność samodzielnego wyszukiwania wiadomości niezbędnych do rozwiązywania problemów z zakresu kinezyjologii. Umiejętność oceny wiarygodności wiadomości pochodzących z różnych źródeł oraz ich przydatności w teorii zachowań ruchowych człowieka.
5	Umiejętność współpracy w grupie
6	Umiejętność właściwego przedstawiania posiadanej wiedzy z wykorzystaniem powszechnie dostępnych współczesnych urządzeń technicznych przydatnych do tego celu

CELE PRZEDMIOTU

C1	Zaznajomienie się studentów z przedmiotem kinezyjologii, jej związkami z biologią i zagadnieniami ewolucji gatunkowej oraz jej miejscem wśród innych nauk, zwłaszcza nauk o człowieku. Zaznajomienie się studentów z możliwościami ruchowymi człowieka i ich ogólnymi uwarunkowaniami ewolucyjnymi, biomechanicznymi i neurofizjologicznymi.
C2	Zaznajomienie się studentów z ogólną metodologią opracowywania wiedzy w kinezyjologii i jej uwarunkowaniami. Ukazanie różnic między badaniami fizycznymi i kinezyjologicznymi. Rola matematyki w nauce na przykładzie fizyki i kinezyjologii. Powody stosowania w kinezyjologii ujęcia systemowego.
C3	Zaznajomienie się studentów z systemowym ujęciem zagadnień kształtowania zachowań ruchowych człowieka i sterowania nimi. Budowa systemowej teorii kształtowania zachowań ruchowych człowieka w krótkiej skali czasowej (sterowanie ruchami) i w dłuższej skali czasowej (uczenie się czynności ruchowych).
C4	Nabycie umiejętności rozpoznania poszczególnych kategorii wzorców ruchowych w zachowaniu człowieka i zasad wpływania na ich kształtowanie.
C5	Nabycie kompetencji do całościowego postrzegania zagadnień środowiskowych, anatomicznych, fizjologicznych i psychologicznych, a w dalszej perspektywie również socjologicznych i kulturowych, jako spójnego systemu, którego przejawem jest ruch człowieka.

OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA			
WIEDZA			
EK1(W)	Zna przedmiot badań kinezylogii. Zna powiązania kinezylogii z innymi dziedzinami nauk (zwłaszcza anatomii, fizjologii i biomechaniki) oraz możliwości wykorzystania osiągnięć różnych nauk w rozwiązywaniu zagadnień z dziedziny kinezylogii, w szczególności omawia zastosowania matematyki i teorii systemów w analizach kinezylogicznych. Dokładnie definiuje podstawowe pojęcia z dziedziny kinezylogii.		
EK2 (W)	Zna układ nerwowy człowieka ze szczególnym uwzględnieniem ośrodkowego układu nerwowego (OUN). Zna powiązania poszczególnych części OUN z określonymi klasami czynności ruchowych. Zna system możliwości ruchowych człowieka wynikający z budowy i działania OUN, ze szczególnym uwzględnieniem systemowych uwarunkowań funkcjonalnych.		
UMIEJĘTNOŚCI			
EK3(U)	Potrafi rozpoznać w działaniu poszczególne klasy czynności ruchowych i powiązać je z odpowiednimi kodami i metodami przetwarzania informacji w OUN. Potrafi opisać struktury informacyjne poszczególnych kategorii czynności ruchowych (odruchów, automatyzmów, nawyków, czynności złożonych). Potrafi powiązać je z wewnętrznymi wzorcami (sprężenie ruchowe, stereotyp ruchowy, obraz ruchowy, program ruchowy). Potrafi opisać zaburzenia wykonywania czynności ruchowych wskutek nieprawidłowego działania systemu przetwarzania informacji u człowieka.		
EK4(U)	Potrafi opisać mechanizmy uczenia się czynności ruchowych z perspektywy kinezylogicznej. Potrafi rozszerzyć zastosowanie tych mechanizmów na uczenie się abstrakcyjne. Potrafi opisać rolę nauczyciela i środki, które może on zastosować na poszczególnych etapach nauczania czynności ruchowych. Potrafi opisać procesy sterowania ruchami przez człowieka w bezpośrednim działaniu praktycznym.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Wszystkie ćwiczenia lecznicze wykonuje przestrzegając zasad metodyki z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Abstrakcyjne odwzorowania rzeczywistości: fakt, obserwacja, wniosek, hipoteza. Budowanie przewidywalności: indukcja i dedukcja. Budowa teorii jako podstawy dedukcji: abdukcja. Eksperyment umysłowy. Nauki formalne (matematyka i logika) i realne (humanistyczne i empiryczne). Matematyka w fizyce i chemii oraz w biologii. Systemowe porządkowanie wiedzy.	2	2
W 2	Miejsce kinezylogii w naukach o człowieku. Fizyka (środowisko), neurofizjologia (narządy zmysłów, „sprzęt” do przetwarzania informacji), psychologia („oprogramowanie” do przetwarzania informacji), fizjologia (narządy wykonawcze). Główny przedmiot badań kinezylogii – przetwarzanie informacji w trakcie sterowania czynnościami ruchowymi i uczenia się ich („programy użytkowe” wykorzystujące przetwarzanie informacji).	2	2
W 3	Teoria systemów – źródło i zastosowania. Podstawowe aksjomaty teorii systemów w psychologii wg Drynkowa. Podstawowe zasady budowy systemów wg Morawskiego. Ośrodkowy układ nerwowy człowieka jako system. Struktura systemu nerwowego człowieka jako podstawa systemowego opisu czynności ruchowych (teoria Bernstejna).	2	2
W 4	Ewolucyjne uwarunkowania systemu budowy ruchów człowieka. Łączność rozwoju anatomicznego, neurofizjologicznego i ruchowego. Prawo Haeckla. Budowa układu nerwowego człowieka. Układ obwodowy i ośrodkowy. Układ obwodowy somatyczny i autonomiczny (współczulny i przywspółczulny). Systemowe koncepcje ośrodkowego układu nerwowego (piramidowy i pozapiramidowy wg Kinniera-Wilsona; „mózg	2	2

	trójjedny” wg MacLeana; system psychologiczny wg Gerstmann; Syetem neurofizjologiczny wg Konczaka; ujęcie funkcjonalne wg Vandra). Przedstawienie poszczególnych koncepcji jako różnych aspektów tego samego zagadnienia (zarządzania zachowaniami ruchowymi człowieka).		
W 5	Wybrane zaburzenia związane z uszkodzeniem jąder podstawnych: choroba Parkinsona, płasawica Huntingtona, hemibalizm. Wybrane zaburzenia wynikające z uszkodzeń mózdzku: patologie chodu i postawy, patologie ruchów dowolnych, tremor, ataksja (niezbornosć ruchów), mózdzkowy zespół poznawczo-emocjonalny. Wybrane zaburzenia związane z uszkodzeniem kory mózgowej: udar krwotoczny i niedokrwienny, mioklonie, mózgowe porażenie dziecięce.	2	2
W 6	Tryby sterowania – sprzężenie proste i sprzężenie zwrotne. System budowy ruchów człowieka wg Bernstejna. Łączność poziomów ośrodkowego układu nerwowego z kategoriami czynności ruchowych.	2	2
W 7	Systematyka kodów i metod przetwarzania informacji u człowieka na poszczególnych poziomach budowy ruchów wg Bernstejna. Postrzeganie przestrzeni na poszczególnych poziomach budowy ruchów. Postrzeganie czasu na poszczególnych poziomach budowy ruchów. Czas jako czynnik porządkujący kolejność zdarzeń. Czas jako miara trwania. Redukcja stopni swobody w czynnościach ruchowych.	2	2
W 8	Kolejność zdarzeń w czynności ruchowej człowieka: wrażliwość, uwaga, motywacja, umysł (inteligencja, intuicja, instynkt), rozważa, decyzja, dynamiczne wzorce ruchów, kopie eferentne, wyładowania następce, ruch.	2	2
W 9	Macierz budowy ruchów. Współrzędne: pięciopoziomowy wzorzec budowy ruchów wg Bernstejna i kolejność zdarzeń w czynności ruchowej.	4	4
W 10	Uczenie się czynności ruchowej. Fazy uczenia się wg Fittsa: faza poznawcza, skojarzeniowa i samodzielna. Rola sprzężenia zwrotnego i sprzężenia prostego w uczeniu się ruchów. Uczenie się czynności ruchowych w świetle teorii Bernstejna. Wspomaganie uczenia się – nauczanie.	2	2
W 11	Sterowanie czynnością ruchową. Redukcja stopni swobody – zasada opadającego fajerwerku. Względna ważność poszczególnych poziomów – zasada odwróconego „V”. Rola sprzężenia zwrotnego i sprzężenia prostego w sterowaniu ruchami. Zasada gotowości poziomów tła. Ekonomia w stosowaniu poszczególnych wzorców czynności ruchowych - zasada narastającego pływku.	3	3
W 12	Synchronizacja czynności poszczególnych poziomów. Model prosty i model odwrotny. Przewidywanie prawdopodobne. Zachowanie reaktywne i aktywne. Stabilność i równowaga w sterowaniu ruchami. Wpływ pobudzenia na sprawność wykonania czynności ruchowej – prawo Yerkesa-Dodsona. Temperament i popęd – określenie, rola w sterowaniu czynnościami ruchowymi człowieka.	3	3
W 13	Uczenie się abstrakcyjne według macierzy gospodarowania ruchami.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Przedmiot kinezylogii i jej miejsce w naukach o człowieku	2	2
Ćw. 2	Ewolucyjne uwarunkowania systemu możliwości ruchowych człowieka, anatomiczne i neurofizjologiczne.	2	2
Ćw. 3	Teoria budowy ruchów N.A. Bernstejna. Zdolności ruchowe, klasy czynności ruchowych, poziom główny sterowania ruchami i poziomy tła, redukcja stopni swobody.	2	2
Ćw. 4	Podstawowe procesy w czynności ruchowej: wrażliwość, uwaga,	2	2

	motywacja, umysł, rozważa, decyzja, dynamiczne wzorce ruchów, kopie eferentne, ruch.				
Ćw. 5	Systemowy opis zarządzania ruchami człowieka: skurcz pojedynczego mięśnia, ruchy jedno- i wielostawowe. Macierz budowy ruchów.	2	2		
Ćw. 6	Uczenie się i nauczanie czynności ruchowych w ujęciu systemowym (w dłuższej skali czasu).	2	2		
Ćw. 7	Sterowanie ruchami człowieka w ujęciu systemowym (w krótkiej skali czasu).	2	2		
Ćw. 8	Zaliczenie.	1	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia audytoryjne – ćwiczenia przedmiotowe, pogłębiona analiza wiedzy zdobytej na wykładach, dyskusja, praca w grupach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1 – ocena przygotowania do ćwiczeń i aktywności na ćwiczeniach					
F2 – ocena umiejętności samodzielnego opracowywania zadanego tematu będącego przedmiotem ćwiczeń					
F3 – ocena materiałów przygotowanych na ćwiczenia					
P1 – ocena opanowania materiału będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1, W2, W3, W4, W6, W7 Ćw 1, Ćw 2	1,2	F1, F2, F3, P1
EK2 (W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W3, W4, W5, W6, W7 Ćw 3	1,2	F1, F2, F3, P1
EK3 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W8, W9 Ćw 4, Ćw 5	1,2	F1, F2, F3, P1
EK4 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W10, W11, W12, W13 Ćw 6, Ćw 7	1,2	F1, F2, F3, P1
EK5 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	W1 - W13 Ćw 1 – Ćw. 9	1,2	F1, F2, F3, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		35		25	
Przygotowanie do ćwiczeń		10		10	
Przygotowanie do egzaminu		5		15	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Petryński W., Zarys teorii budowy ruchów Nikołaja Aleksandrowicza Bernsztejna, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Katowice 2007.					
2. Schmidt R.A., Wrisberg C.A., Czynności ruchowe człowieka. Uczenie się i wykonywanie w różnych sytuacjach, Centralny Ośrodek Sportu, Warszawa 2009.					

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. Sadowski B., Biologiczne mechanizmy zachowania się ludzi i zwierząt, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
2. Morawski J., Człowiek i technologia. Tajniki wzajemnych uwarunkowań, Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk, 2005.
3. Petryński W., Współczesne teorie uczenia się ruchów i sterowania nimi przez człowieka, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Katowice, 2008.
4. Petryński W., Motor Control in Humans. A System-Theoretical Approach, Nova Science Publishers, Hauppauge, NY, 2016.

PIERWSZA POMOC PRZEDMEDYCZNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			20				20
Studia niestacjonarne			15				15
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Podstawowa wiedza z zakresu biologii i anatomii człowieka zdobyta w szkole średniej.						
2	Wiedza z zakresu pierwszej pomocy zdobyta w szkole średniej.						
3	Znajomość elementarnych zasad bezpieczeństwa.						
4	Umiejętności pracy samodzielnej oraz działania zespołowego.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z aktualnymi międzynarodowymi standardami postępowania i przepisami prawnymi stosowanymi w sytuacji ratowania życia i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej u dorosłego i dziecka.						
C2	Nabycie przez studentów praktycznych umiejętności rozpoznawania stanów zagrożenia życia oraz przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej w przypadku nagłego zatrzymania krążenia, samodzielnie i z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED).						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności postępowania w przypadku: omdlenia, utraty przytomności, wstrząsu, krwotoku, złamań, urazów narządu ruchu i kręgosłupa, niewydolności oddechowej, zadławienia, padaczki.						
C4	Zaznajomienie studentów z specyfiką postępowania w szczególnych sytuacjach ratowniczych w sytuacji zagrożeń, które mogą wystąpić w ich pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa ratownika.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna najważniejsze stany zagrożenia życia, potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia, zawał serca, udar mózgu, oraz wie jak postąpić w tych przypadkach. Definiuje przyczyny zatrzymania krążenia, wie co to jest łańcuch ratunkowy						
EK2 (W)	Zna najczęstsze zagrożenia zdrowotne i zna podstawowe zasady i akty prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy z uwzględnieniem bezpieczeństwa ratownika (w omdleniu, zadławieniu, złamaniach, krwotokach, urazach kończyn i kręgosłupa, porażeniu prądem, padaczce, zatruciach i wstrząsie anafilaktycznym). Definiuje podstawowe pojęcia i skróty używane w pierwszej pomocy takie jak: AED, RKO, NZK, manewry ratownicze.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi ocenić podstawowe czynności życiowe. Potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia,						

	złamanie, uraz kręgosłupa. Potrafi przeprowadzić samodzielnie, z udziałem osób drugih i z udziałem AED resuscytację krążeniowo-oddechową.		
EK4(U)	Potrafi ocenić stan fizyczny osoby poszkodowanej. Potrafi dostrzec zagrożenie i udzielić pierwszej pomocy w omdleniu, zadławieniu, złamaniach, urazach, porażeniu prądem, padaczce, krwotokach, zatruciach i wstrząsie anafilaktycznym. Potrafi udzielić pierwszej pomocy z użyciem podstawowego sprzętu. Potrafi bezpiecznie przetransportować poszkodowanego. Potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej i przeciwwstrząsowej.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Potrafi udzielić pomocy w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia oraz reagować na sytuacje potencjalnie zagrażające zdrowiu lub życiu, oraz organizować zespoły ratujące. Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY			
	Liczba godzin		
	Stacj. Niestacj.		
Ćw1	1. Organizacja systemu ratownictwa w Polsce. Odpowiedzialność prawna a pierwsza pomoc. Ogniwa łańcucha ratunkowego. Powiadamianie o nagłym zdarzeniu. Bezpieczeństwo ratowanego i ratownika. 2. Pierwsza pomoc w zatrzymaniu krążenia. Aktualne algorytmy postępowania w RKO (BLS). Różnice w reanimacji dorosłego, dziecka i niemowlęcia. BLS-AED zastosowanie przez ratownika defibrylatora automatycznego. 3. Pierwsza pomoc u chorego przytomnego; postępowanie w omdleniu i wstrząsie.. Pozycja bezpieczna i przeciwwstrząsowa, Postępowanie w miejscu zdarzenia. 4. Zawał serca, objawy, postępowanie przedmedyczne. Udar mózgu: rozpoznanie i postępowanie. 5. Niewydolność oddechowa. Zachłyśnięcie u dziecka i dorosłego. Utopienie, powieszenie, niewydolność oddechowa u osoby starszej. 6. Postępowanie w porażeniu prądem i oparzeniach. Zagrożenia i korzyści wynikające z hipotermii. 7. Krwotoki zewnętrzne i wewnętrzne. Krwotok z nosa. Bandażowanie ran. Zawartość apteczki. 8. Urazy komunikacyjne. Wydostawanie chorego z pojazdu. Bezpieczny transport chorego. Stabilizacja kręgosłupa i złamanych kończyn. 9. Postępowanie po urazowej amputacji kończyny, w zwichnięciach i stłuczeniach. 10. Inne stany zagrożenie życia: hipo i hiperglikemia, zatrucia, drgawki.	6	5
Ćw2	BLS (Basic Life Support) Resuscytacja krążeniowo-oddechowa – schemat postępowania.	2	2
Ćw3	Postępowanie w Krwotokach zewnętrznych i wewnętrznych. Krwotok z nosa. Postępowanie w przypadku zranień- bandażowanie ran. Zawartość apteczki domowej i samochodowej	3	2
Ćw4	Urazy komunikacyjne. Postępowanie w czasie wypadku drogowego. Wydostawanie poszkodowanego z pojazdu. Bezpieczny transport chorego. Stabilizacja kręgosłupa i złamanych kończyn.	3	2
Ćw5	Automatyczna defibrylacja (AED). Wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej z użyciem AED	3	2
Ćw6	Postępowanie w zakrzuszeniu u osoby dorosłej i dziecka. Postępowanie w omdleniu- pozycja przeciwwstrząsowa. Postępowanie z nieprzytomnym - układanie w pozycji bezpiecznej. Resuscytacja dziecka. Zaliczenie	3	2

	ćwiczeń.				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia audytoryjne – rozwiązywanie zadań, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, pokaz filmów, ćwiczenia na manekinie, ćwiczenia z użyciem AED, sprzętu do unieruchomienia kończyn i opatrywania ran.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń.					
F2. – ocena umiejętności pracy indywidualnej oraz pracy w grupie.					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja.					
P1. – ocena zdobytych umiejętności – zaliczenie praktyczne.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W06	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK06	Ćw. 1 - 6	1,2	F1-3 P1
EK 2(W)	FM_W06	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK06	Ćw. 1 - 6	1, 2	F1-3 P1
EK 3(U)	FM_U14	P7SM_UW01 P7SM_UW03	Ćw. 1 - 6	1,2	F1-3 P1
EK 4(U)	FM_U14	P7SM_UW01 P7SM_UW03	Ćw. 1 - 6	1, 2	F1-3 P1
EK 5(K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw. 1 - 6	1, 2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		20		15	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń audytoryjnych,		1		2	
Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych, zapoznanie się instrukcjami do ćwiczeń, regulaminem pracowni, instrukcją BHP, przygotowanie sprawozdań		1		3	
Przygotowanie do zaliczenia		3		5	
Suma		25		25	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne i automatyczna defibrylacja ·zewnętrzna podręcznik bls/aed wyd. II 2010					
2. Pierwsza pomoc wyd. Mak 2006.					
3. Bandażowanie Anna Chrzęszczewska wyd.pzwl 2005.					
4. Pierwsza pomoc Wyd.: Marek Łebkowski 2006.					
5. Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo- oddechowa ·pod red. J. Andresa Polska Rada Resuscytacji Kraków 2011, wydanie 3.					
6. Wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej Kraków 2010.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Pierwsza pomoc, podręcznik dla studentów, Mariusz Goniewicz, wyd. PZWL 2011.					

2. Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych pod red. F. Kokota, Wyd. PZWL 2003.

NAUKI OGÓLNE Z JEZYKIEM OBCYM

JĘZYK OBCY							
(ogólny i specjalnościowy - do wyboru angielski lub niemiecki)							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I-V/1-10			
Liczba punktów ECTS				8			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia /lektorat	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			180				180
Studia niestacjonarne			120				120
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Student posiada wiedzę z języka obcego zdobytą w okresie szkoły średniej.						
2	Umie korzystać z różnych źródeł informacji.						
3	Posiada umiejętność pracy samodzielnej oraz w grupie.						
4	Nabył umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
5	Ma świadomość, że znajomość języków obcych jest obecnie jedną z kluczowych umiejętności, otwierającą nowe horyzonty poznawcze, towarzyskie i zawodowe.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów ze środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi, ortograficznymi i fonetycznymi) w zakresie treści programowych.						
C2	Zaznajomienie studentów z elementami kultury, tradycji, historii oraz życia codziennego krajów danego obszaru językowego.						
C3	Rozwijanie kompetencji w zakresie czterech podstawowych sprawności językowych (czytanie, słuchanie, mówienie, pisanie), opanowanie leksyki, konstrukcji gramatycznych, języka korespondencji oraz zapoznanie studenta z elementami języka specjalnościowego.						
C4	Rozwijanie umiejętności stosowania różnych metod uczenia się języka obcego.						
C5	Wykazanie się przez studenta kompetencją komunikacyjną, umiejętnością samodzielnego uczenia się oraz pracy w zespole oraz uświadomienie sobie potrzeby ciągłego dokształcania się.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posługuje się zasobem środków językowych i formułuje złożone zdania w formie twierdzącej, pytającej i przeczącej. Student potrafi dobierać odpowiednie konstrukcje gramatyczne oraz odpowiednie słownictwo.						
EK2(W)	Student posiada podstawową znajomość leksyki z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów.						
UMIEJĘTNOŚCI							

EK3(U)	Student potrafi dobierać słownictwo oraz formy gramatyczne, aby sformułować spójną wypowiedź ustną i pisemną; rozumie znaczenie prostego przekazu ustnego i pisemnego; potrafi zareagować w typowej sytuacji, czynnie i biernie posługuje się językiem ogólnym oraz językiem specjalistycznym w zakresie objętym programem nauczania; stosuje adekwatne zwroty grzecznościowe. Student potrafi korzystać ze słowników, kompendiów gramatycznych i leksykalnych w wersji drukowanej oraz elektronicznej a także nowoczesnych technologii informatycznych		
KOMPETENCJE			
EK4(K)	Ma świadomość konieczności doskonalenia swoich umiejętności językowych, posiada umiejętność samodzielnego uczenia się oraz pracy w zespole. Rozpoznaje i definiuje potrzeby społeczno-zdrowotne wymuszające potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw.1	Praca i czas wolny, zainteresowania i upodobania, opis typowego dnia pracy oraz weekendu. Zwroty związane z określaniem pory dnia, tygodnia, roku, okoliczniki czasu używane w czasie teraźniejszym. Dialogi na temat uprawianych sportów, hobby i rutyny dnia powszedniego, umiejętność reagowania na informacje rozmówcy – wyrażanie zdziwienia, potwierdzanie lub zaprzeczanie podanym informacjom.	6	4
Ćw.2	Kultura – relacja z udziału w wydarzeniach kulturalnych (koncert, wystawa, teatr). Użycie czasu przeszłego, powtórzenie form czasowników, tworzenie formy pytającej i przeczącej. Pytania ogólne, szczegółowe i tworzone przy pomocy intonacji; ćwiczenia wymowy i intonacji wg nagrań CD. Biografie znanych osób oraz własna.	6	4
Ćw.3	Jedzenie – wzbogacenie słownictwa związanego z gotowaniem, jedzeniem w domu i w restauracji, potrawami świątecznymi w różnych krajach. Umiejętność zamówienia dań w restauracji i zrobienia zakupów. Zwroty związane z propozycjami, akceptowaniem i odmawianiem. Czas przyszły i określenia związane z planowaniem.	6	4
Ćw.4	Sport – słownictwo związane ze sportami ekstremalnymi, osiągnięciami i rywalizacją. Stopniowanie przymiotników, porównywanie umiejętności. Pytania zależne w uprzejmych zwrotach.. Wyrażanie podziwu i zdumienia przy pomocy intonacji i odpowiednich zwrotów. Pisanie krótkiej relacji z udziału w wydarzeniu sportowym.	6	4
Ćw.5	Etapy życia – słownictwo związane z wiekiem, szkołą, pracą, życiem prywatnym. Nakazy i zakazy, wyrażanie opinii– ćwiczenie czasowników złożonych i zwrotów. Nawyki z przeszłości i obecne – porównanie z użyciem czasu przeszłego i teraźniejszego.	6	4
Ćw.6	Miejsca – podróże przeszłe i planowane do ciekawych miejsc. Wzbogacenie słownictwa związanego z opisem miejsc, położeniem geograficznym, atrakcjami turystycznymi. Zwroty związane z dokonywaniem wyboru i uzasadnieniem go. Czasowniki modalne wyrażające przewidywania, oczekiwania, planowanie przyszłych wydarzeń. Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne; określniki związane z nadmiarem lub niedoborem.	5	3
Ćw.7	Ciało – słownictwo dotyczące zdrowia i chorób, zdrowego stylu życia, wyglądu i cech charakteru. Tryb warunkowy, ćwiczenie konstrukcji i intonacji. Powtórzenie i wzbogacenie konstrukcji występujących z bezokolicznikiem lub rzeczownikiem odczasownikowym. Udzielanie porad i umiejętność reagowania na nie.	6	4
Ćw.8	Podróże – słownictwo określające środki lokomocji, cele i sposoby podróżowania. Zadawanie pytań w różnych czasach dotyczących szczegółów związanych z podróżowaniem po świecie i forma spędzania	4	3

	wakacji. Imiesłowy biernie i czynnie. Zdania z dwoma dopełnieniami.		
Ćw.9	Autorytety – wpływ mediów, reklam i znanych osób na nasze opinie. Czasowniki złożone i kolokacje używane do wyrażania opinii. Przedimki określone i nieokreślone. Przyimki stosowane po niektórych czasownikach.	5	3
Ćw.10	Sukces -mowa zależna i jej użycie w tekstach dotyczących sukcesów znanych osób. Słownictwo dotyczące transakcji bankowych, zakupów, nagradzania. Tryby warunkowe – wprowadzenie konstrukcji, ćwiczenia.	4	3
Ćw.11	Zwroty dotyczące zainteresowań i kontaktów międzyludzkich, umiejętność zadawania pytań i wykazywania zainteresowania rozmową. Różnice kulturowe – umiejętność podania przykładów, porównywania i wyrażania opinii. Relacje międzyludzkie: słownictwo dotyczące rodziny, znajomych, przyjaciół. Powtórzenie formy pytającej w czasach: przeszłym, teraźniejszym i przyszłym. Użycie czasu przeszłego w opowiadaniu o przyjaciołach i krewnych; kolokacje, czasowniki złożone i przymiotniki związane z tematem.	6	4
Ćw.12	Media i ich wpływ na nasze życie i poglądy – rozbudowanie słownictwa dotyczącego wyrażania opinii i relacjonowania ciekawych programów TV, filmów, sztuk teatralnych; umiejętność interpretowania recenzji filmowych i wyboru wartościowych pozycji kulturalnych. Użycie zdań definiujących osoby, rzeczy i miejsca. Przymiotniki z przedrostkiem negatywnym, zestawienie słownictwa o przeciwnym znaczeniu. Powtórzenie strony biernej w celu wyrażania opinii w sposób bezosobowy.	6	4
Ćw.13	Dom – słownictwo związane z typami domów, wnętrzem, umeblowaniem; rzeczowniki złożone. Użycie form przyszłych czasowników w opowieści o idealnym domu lub planowanej przeprowadzce. Miasto – powtórzenie stopniowania przymiotników w celu porównywania miast odwiedzonych lub tych, w których zamierza się mieszkać. Przewidywanie przyszłości – użycie form przyszłych czasowników.	6	4
Ćw.14	Pieniądze – słownictwo związane z wydawaniem i oszczędzaniem; krótkie pytania na końcu zdań twierdzących w celu uzyskania potwierdzenia, ćwiczenie intonacji pytającej. Sukces – cechy charakteru związane z osiągnięciem go. Stosowanie zwrotów dotyczących porad, nakazów i zakazów. Rola reklamy w sprzedaży produktów; tryb warunkowy.	6	4
Ćw.15	Wolny czas – hobby, sport, zwroty służące opowieści o formach spędzania wolnego czasu. Kreatywność i odbiór dzieł sztuki – wzbogacenie słownictwa do opisu swych wrażeń, odczuć, opinii. Spędzanie czasu z przyjaciółmi w pubie, restauracji, kawiarni; rzeczowniki policzalne i niepoliczalne. Użycie bezokoliczników i rzeczowników tworzonych od czasowników. Pisanie recenzji książki lub filmu.	6	4
Ćw.16	Wakacje – słownictwo potrzebne do relacjonowania pobytu na wakacjach z użyciem form przeszłych. Umiejętność opisu fotografii lub pejzażu. Proponowanie – akceptowanie lub odmawianie. Przedimki określone i nieokreślone – powtórzenie ich zastosowania.	6	4
Ćw.17	Edukacja – zwroty związane ze szkołą, uczeniem się, umiejętnościami, egzaminami. Doświadczenia szkolne – opowieść z użyciem czasu przeszłego i czasowników modalnych. Pytania o podmiot i dopełnienie; słowotwórstwo – użycie końcówek do tworzenia, rzeczowników, przymiotników, czasowników.	5	3
Ćw.18	Zmiany – opis miejsc i zjawisk, które uległy zmianom w czasie.	4	3

	Definiowanie problemów i podawanie propozycji rozwiązania ich, wyrażanie opinii, odczuć i życzeń. Tworzenie przysłówków. Użycie czasu przeszłego i trybu warunkowego.		
Ćw.19	Praca – zawody i związane z nimi wyzwania, nakazy, zakazy i obowiązki. Mowa zależna – użycie jej w relacjonowaniu rozmów rekrutacyjnych. Pisani CV, przeprowadzanie rozmów kwalifikacyjnych w formie dialogów, umiejętność autoprezentacji. Zwroty dotyczące pozwolenia i przymusu w przeszłości.	5	3
Ćw.20	Wspomnienia – opis przeszłości, wyrażanie żalu, życzeń, pragnień dotyczących przeszłości. Wybitni ludzie i ich biografie – czytanie i relacjonowanie. Powtórzenie czasów przeszłych.	4	3
Ćw.21	Słownictwo związane z zawodem fizjoterapeuty. Co to jest fizjoterapia, zadania fizjoterapeuty, metody i kontakt z pacjentem. Powtórzenie i zastosowanie czasu teraźniejszego.	8	4
Ćw.22	Części ciała ludzkiego – anatomia i fizjologia. Powtórzenie i zastosowanie strony biernej i czasowników modalnych.	10	8
Ćw.23	System szkieletowy – opis kości szkieletu, nazwy medyczne, przymiotniki opisujące pozycje anatomiczne – metody rehabilitacji. Zwroty grzecznościowe, porady, polecenia i rekomendacje.	10	8
Ćw.24	Struktura i klasyfikacja kości – słownictwo. Liczba mnoga rzeczowników pochodzenia łacińskiego. Powtórzenie czasu przeszłego.	8	4
Ćw.25	Ścięgna i stawy – słownictwo. Czas przyszły i tryb warunkowy..	9	6
Ćw.26	Mięśnie szkieletu nazwy i funkcje - techniki masażu. Pytania pośrednie. Czasowniki modalne w poradach i poleceniach.	9	6
Ćw.27	Złamania, urazy kręgosłupa – rehabilitacja. Obrażenia sportowe. Powtórzenie i zastosowanie czasów, trybu warunkowego oraz zwrotów grzecznościowych.	9	6
Ćw.28	Techniki opanowania bólu. Powtórzenie materiału.	9	6

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – Ćwiczenia audytoryjne – praca z podręcznikiem, słownikiem, CD, DVD, CD-ROM

2. – Praca w indywidualna oraz w grupach

3. – Konwersacje i prezentacje

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych

F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji

F3. – ocena aktywności w czasie zajęć

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń audytoryjnych- zaliczenie

P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń -egzamin

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	-	-	Ćw.1-20	1-3	F1-F3, P1-2
EK2(W)	-	-	Ćw.21-28	1-3	F1-F3, P1-2
EK3(U)	FM_U24	P7SM_UK02	Ćw.1-28	1-3	F1-F3, P1-2
EK4(K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw.1-28	1-3	F1-F3, P1-2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	180	120
Konsultacje	-	-

Zapoznanie się ze wskazaną literaturą , przygotowanie materiałów do ćwiczeń audytoryjnych,	60	80
Przygotowanie do ćwiczeń audytoryjnych	20	20
Przygotowanie prezentacji	20	20
Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	20	60
Suma	300	300
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	8 ECTS	5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	12 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
Język angielski		
1. New Total English, R.Acklam, A.Crace; Longman		
2. English in Physiotherapy A. Hornakowa Presovska Universita v Presove Presov 2006		
Język niemiecki		
1. Menschen A 2.2 und Menschen B1.1 Kursbuch und Arbeitsbuch, Hueber Verlag		
2. Słowniki papierowe i elektroniczne, materiały dostępne na niemieckojęzycznych stronach internetowych, niemieckie czasopisma, filmy, nagrania muzyczne, CD-ROM, etc.		
3. Deutsch Repetytorium tematyczno-leksykalne, Ewa Maria Rostek, Wagros		
4. Repetytorium leksykalne, P. Gebal, M. Ganczar, LektorKlett		
5. Lehr – und Übungsbuch der deutschen Grammatik, H. Dreyer, R. Schmitt, Hueber Verlag		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
Język angielski		
1. English for medical students and doctors E. Donesch-Jeżo Wyd. Przegląd Lekarski Kraków 2000.		
2. English for Physiotherapy: Podręcznik Ciecierska J. Wyd. Lekarskie PZWL. 2011.		
3. Test your vocabulary – Peter Watcyn Jones.		
4. English Grammar in Use, R. Murphy, Cambridge.		

WYCHOWANIE FIZYCZNE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1 i 2			
Liczba punktów ECTS				0			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			20				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu konstruowania podstawowej jednostki działania profilaktycznego i terapeutycznego.						
2	Umiejętność przeprowadzenia zajęć sportowych dla osób z różnymi dysfunkcjami aparatu ruchowego.						
3	Umiejętność prezentacji i przekazania swojej wiedzy z przedmiotu.						
4	Zdolność do rozróżniania ćwiczeń ze względu na obciążenie organizmu w zależności od stopnia niepełnosprawności, wieku, płci.						
5	Wiedza i wykorzystanie wszelkich form ćwiczeń ruchowych, gier sportowych, zabaw ruchowych w procesie rehabilitacji.						
6	Wiedza z zakresu bezpiecznego przeprowadzenia w/w zajęć i ćwiczeń.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z przedmiotem oraz jego związkiem z rehabilitacją ruchową -fizjoterapią.						
C2	Nabycie przez studentów wiadomości z zakresu anatomii aparatu mięśniowo- kostno-stawowego, treningu, zmęczenia wysiłkowego.						
C3	Nabycie umiejętności wykorzystania ćwiczeń fizycznych w procesie rehabilitacji oraz prowadzenie zajęć z aktywnej rehabilitacji sportowej.						
C4	Nauczanie samodzielnego prowadzenia zajęć z różnych form aktywności ruchowej.						
C5	Podniesienie i utrzymanie wszystkich cech sprawności motorycznej u studentów w/w kierunku dla zrozumienia zdrowotnego znaczenia kultury fizycznej, oraz samo nauczania ruchu.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna czynniki decydujące o zdrowiu, zna zasady promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki niepełnosprawności.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK 2(U)	Potrafi dobrać środki ruchowe umożliwiające utrzymanie lub podniesienie ogólnej sprawności ruchowej.						
EK 3(U)	Potrafi przeprowadzić zajęcia z wybranych dyscyplin sportowych. Posiada umiejętność jasnego i przystępnego formułowania poleceń, umiejętność oceny warunków bezpieczeństwa na obiektach sportowych: hala , boisko, siłownia. Umiejętność przeprowadzania na nich zajęć zgodnych z						

	ogólnymi warunkami bezpieczeństwa.		
EK 4(U)	Dopasowanie zajęć i ćwiczeń w zależności od rodzaju grupy z uwzględnieniem wieku, płci, ogólnej sprawności ruchowej oraz rodzaju schorzenia. Umiejętność prowadzenia dokumentacji zajęć w postaci osnowy i konspektu.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Dbą o poziom aktywności ruchowej i popularyzacji aktywnego stylu życia.		
EK6(K)	Potrafi propagować, promować i aktywnie kreować zdrowy styl życia.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C1	Zasadniczy podział gier i zabaw ruchowych.	1	1
C2	Przygotowanie do prowadzenia zajęć z gier i zabaw ruchowych w jednostce: lekcja, trening, ustawienie prowadzącego, operowanie głosem, bezpieczeństwo na sali gimnastycznej.	1	1
C3	Zabawy i gry ruchowe jako część wstępna jednostki lekcyjnej lub treningowej.	1	1
C4	Sprawności motoryczne, ich podział z wykorzystaniem gier i zabaw ruchowych.	1	1
C5	Zabawy bieżne w różnych kombinacjach: z przyborami bez, w większej grupie ćwiczących, w parach. Zwrócenie szczególnej uwagi na bezpieczeństwo ćwiczących. Uwzględnienie zabaw w gimnastyce korekcyjnej.	1	1
C6	Gry i zabawy z mocowaniem ich wpływ na cechy psychomotoryczne (odpowiedzialność za współćwiczącego, postawę fair-play).	1	
C7	Gry i zabawy skoczne, kształtowanie siły mm. nóg, równowagi, szybkości	1	1
C8	Gry i zabawy orientacyjno- porządkowe ich zastosowanie w początkowej i końcowej części zajęć.	1	
C9	Gimnastyka ogólnorozwojowa, pozycje wyjściowe, ćwiczenia przygotowawcze. Podział ćwiczeń gimnastycznych.	1	1
C10	Metodyka nauczania przewrotów z zastosowaniem gier i zabaw ruchowych, ćwiczenia zwinnościowe.	1	
C11	Przewrót w tył z pozycji niskiej i wysokiej, Przerzut bokiem, stanie na rękach. Nauka asekuracji.	1	1
C12	Ćwiczenia gimnastyczne w gimnastyce korekcyjnej. Wykonanie ćwiczeń z asekuracją.	1	1
C13	Zabawy rzutne kształtowanie koordynacji ruchowo- wzrokowej. Szczegółowy podział na zabawy proste, złożone, przejściowe, specjalistyczne, drużynowe	1	
C14	Gry i zabawy w zajęciach z gimnastyki korekcyjnej, umiejętność obliczenia BMI	1	1
C15	Zaliczenie przedmioty, konspekt, obecność, samodzielne przeprowadzenie części zajęć z zadanego tematu.	1	
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. II		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C 1	Nauka odbicia górnego ze szczególnym zwróceniem uwagi na a. Pozycję ciała względem piłki b. Powierzchnią odbicia c. Postawa wyjściowa	2	1
C 2	Nauka odbicia dolnego ze szczególnym zwróceniem uwagi na: a. pozycje ciała względem piłki b. powierzchnie odbicia	2	1

	c. postawa wyjściowa		
C 3	Nauka odbicia kierowanego (driver) a. wyskok obunóż pod piłką b. ułożenie ramion, uderzenie piłki dłonią	3	1
C 4	Różne warianty ćwiczeń z piłkami (dwójkowe, odbicie w trójkącie, szybkie zmiany miejsc, mała gra uproszczona z zastosowaniem piłek theraband.	1	1
C 5	Zagrywka dolna, doskonalenie na wyznaczony punkt, przyjęcie zagrywki, odegranie. Precyzja zagrania.	1	1
C 6	Zagrywka górna (zbiecie kierunkowe driver) w miejscu i w wysoku, jako właściwa technika do precyzyjnego ataku na pole obrony przeciwnika. Obrona bez bloku, odbicie piłki z głębi pola, gra uproszczona	1	1
C 7	Postawa koszykarska, zabawy z piłkami, podstawy kozłowania l.p.ręka. Gra uproszczona.	1	1
C8	Zatrzymanie się po kozłowaniu na jedno i tempa. Podanie w miejscu i w biegu. Gra uproszczona „do pięciu podań”, gra trio bascet .	1	1
C9	Rzut z miejsca i z biegu Zaznaczenie podczas wykonywania prawej i lewej ręki. Gra właściwa 4x4 z uwzględnieniem podstawowych przepisów p. koszykowej.	1	1
C10	Umiejętność samodzielnego przeprowadzenia rozgrzewki, ćwiczeń specjalistycznych do p. koszykowej, rozgrywek, sędziowanie. Ćwiczenia ogólnorozwojowe i specjalistyczne kształtujące cechy motoryczne niezbędne w treningach piłki siatkowej, z uwzględnieniem rozróżnienia na: wiek, płeć, sprawność motoryczną. Dostosowanie wielkości boiska wysokości siatki do sprawności ćwiczących.	2	1

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

Ćwiczenia - zadania ruchowe, ćwiczenia fizyczne, rozwiązywanie problemów, dyskusja, pogadanka, praca samodzielna i w zespole.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1 – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń.

F2 – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie.

F3 – ocena aktywności podczas ćwiczeń.

P1 – ocena opanowania ćwiczeń.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C1-C8 (Is.)	1	F1,P1
EK2 (U)	FM_U19	P7SM_UW07	C1-11 (Is.) C1-C7 (IIs.)	1	F1, F2, F3,P1
EK3 (U)	FM_U19	P7SM_UW07	C1 C11 (Is.) C1-C10 (IIs.)	1	F1, F3, F4,P1
EK4 (U)	FM_U19	P7SM_UW07	C1-C8 (Is.)	1	F1,P1
EK5 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C1-C11 C1 – C10 (I i II s.)	1	F1,P1
EK6 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C1-C11 C1 – C10 (I i II s.)	1	F1,P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne

Godziny kontaktowe z prowadzącym	30	20
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	-	-
Przygotowanie do ćwiczeń	-	-
Przygotowanie do egzaminu	-	-
Suma	30h	20h
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	0 ECTS	0 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	0 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Hannes Neumann.:Trening Koszykówki.Marszałek & Marszałek 2003r.		
2. Czabański B. :Wybrane zagadnienia uczenia się i nauczania techniki sportowej.AWF Wrocław 1991		
3. Mayer Verlog .Germany :Piłka siatkowa		
4. Huciński T.:Podstawa obrony w koszykówce. SiT Warszawa 1981		
5. Górna K.,Garbaciak W, Kultura fizyczna w szkole. Materiały pomocnicze dla nauczyciela. AWF, Katowice, 1996. Wyd.III		
6. Groffik D.: Metodyka stosowania Ćwiczeń fizycznych w profilaktyce i terapii. AWF, Katowice 2009		
7. Kutzner- Kozińska M.,Włażnik K.,Gimnastyka korekcyjna dla dzieci 6-10 letnich. WSiP Warszawa, 1995		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. KarkoszK. Gimnastyka .AWF Katowice.		
2. Grodzka-Kubiak E.: Aerobik czy fitness. DDK Edition, Poznań, 2002.		
3. Ljach W.: Kształtowanie zdolności motorycznych dzieci i młodzieży. Biblioteka trenera. Warszawa, 2003.		
4. Owczarek S.: Atlas ćwiczeń korekcyjnych. WSiP, Warszawa, 1998.		
5. Owczarek S., Bondarowicz M.: Zabawy i gry ruchowe w gimnastyce korekcyjnej. WSiP., Warszawa, 1997.		

PSYCHOLOGIA OGÓLNA I KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		24	15				39
Studia niestacjonarne		16	10				26
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Umiejętność czytania tekstu ze zrozumieniem.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
4	Umiejętności prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie przez studentów podstawowej wiedzy z zakresu podstaw psychologii ogólnej i komunikacji interpersonalnej.						
C2	Zdobycie przez studentów wiedzy w zakresie podstawowych pojęć psychologicznych.						
C3	Nabycie przez studentów podstawowych umiejętności wykorzystywania wiedzy z zakresu podstaw psychologii ogólnej w analizie zachowania się ludzi.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności komunikowania się w zakresie skutecznej komunikacji z klientem/pacjentem.						
C5	Nabycie przez studentów postawy tolerancji i świadomości znaczenia etyki w pracy z klientem/pacjentem.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna koncepcje psychologiczne człowieka z zakresu psychologii ogólnej i rozwojowej. Zna, rozumie znaczenie i potrafi interpretować psychologiczne aspekty reakcji człowieka na chorobę w świetle omawianych koncepcji psychologicznych zna najczęstsze reakcje na chorobę człowieka w różnym wieku oraz sposoby motywowania go do współdziałania w procesie usprawniania.						
EK2 (W)	Zna zasady poprawnej komunikacji, rozumie czynniki modyfikujące proces komunikacji, rozpoznaje style komunikacji, potrafi opisać własny styl komunikowania się z ludźmi oraz własne ograniczenia w relacjach interpersonalnych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wskazać, omówić i zastosować w podstawowym stopniu adekwatny styl pracy z osobami o różnych właściwościach osobowościowych.						
EK4(U)	Potrafi dostosować sposób komunikowania się do potrzeb osób w sytuacji choroby, niepełnosprawności w zależności od kontekstu sytuacyjnego.						
KOMPETENCJE							

EK5(K)	Przestrzega właściwych relacji z pacjentem, z rodziną pacjenta, z najbliższym otoczeniem i społeczeństwem z poszanowaniem zasad tolerancji i etyki zawodowej,				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – KONWERSATORIUM		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Kw 1	Tradycyjne i współczesne rozumienie przedmiotu psychologii. Psychologia teoretyczna a psychologia stosowana. Metody badań psychologicznych i podstawy diagnostyki psychologicznej.	2	1		
Kw 2	Koncepcje rozwoju psychicznego: natywizm, enwironmentalizm, zasada rekapitulacji i konwergencja. Teoria czterech czynników i ich interakcja. Ciągłość procesu rozwoju psychicznego człowieka a podział na okresy. Etapy rozwoju psychospołecznego w ujęciu E. Eriksona.	2	2		
Kw 3	Charakterystyki poszczególnych okresów rozwojowych: rozwijające się dziecko, okres dorastania, dorosłość i starość.	2	1		
Kw 4	Podstawowe pojęcia dotyczące osobowości i temperamentu	2	1		
Kw 5	Procesy emocjonalne i motywacyjne.	2	1		
Kw 6	Procesy poznawcze: uwaga, spostrzeganie, pamięć, myślenie. Tendencyjność w spostrzeganiu rzeczywistości.	2	1		
Kw 7	Dynamika i funkcje komunikacji. Komunikacja niewerbalna jako proces ustalania relacji między osobami porozumiewającymi się. Komunikacja werbalna – rodzaje wypowiedzi, sztuka słuchania, funkcje pytań, zasady konwersacji. Empatia.	4	3		
Kw 8	Czynniki wpływające na indywidualny sposób komunikowania się: styl komunikowania się, otwartość, zaufanie. Kłamstwo (teoria interpersonalnego oszustwa D.Bullera i J. Burgoon J., motywy i symptomy kłamstwa, rodzaje kłamstw, ograniczenia swobody kłamania, model oszustwa).	3	2		
Kw 9	Przyczyny zaburzeń w porozumiewaniu się – aspekt relacyjny, teoria analizy transakcyjnej E. Berne’a, podejście F. Schulza von Thuna).	3	2		
Kw 10	Autoprezentacja.	2	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – konwersatorium – dyskusja, odgrywanie ról, prezentacją multimedialną.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena aktywności podczas zajęć					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem konwersatorium – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	Kw1-10	1,2	F1, P1
EK2(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	Kw1-10	1,2	F1, P1
EK3(U)	FM_U04 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UK08	Kw1-10	1,2	F1, P1
EK4(U)	FM_U04 FM_U17 FM_U23	P7SM_UK02 P7SM_UK04 P7SM_UK08	Kw1-10	1,2	F1, P1
EK5(K)	FM_K05	P7SM_KK04	Kw1-10	1,2	F1,, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	39	26
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń audytoryjnych,	2	6
Przygotowanie do ćwiczeń	4	9
Przygotowanie do egzaminu	5	9
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Birch A., Psychologia rozwojowa w zarysie. Od niemowlęctwa do dorosłości., Warszawa, PWN, 2005.		
2. Kozielecki, J. (2000). Koncepcje psychologiczne człowieka. Warszawa: Wydawnictwo ŻAK.		
3. Nęcki, Z. (1996). Komunikacja międzyludzka. Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu. Kraków.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Griffin, E. (2003). Podstawy Komunikacji Społecznej. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.		
2. Anna Trzcieniecka-Green (2012). Psychologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków.		

PSYCHOLOGIA KLINICZNA I PSYCHOTERAPIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	10		10				20
Studia niestacjonarne	8		8				16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Umiejętność czytania tekstu ze zrozumieniem.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
4	Umiejętności prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie przez studentów podstawowej wiedzy z zakresu podstaw psychologii klinicznej i psychoterapii.						
C2	Zdobycie przez studentów wiedzy w zakresie podstawowych reakcji człowieka na chorobę.						
C3	Nabycie przez studentów podstawowych umiejętności pracy z osobami w różnym wieku w sytuacji choroby.						
C4	Nabycie przez studentów zróżnicowanych sposobów motywowania klienta/pacjenta w procesie usprawniania.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna koncepcje psychologiczne człowieka z zakresu psychologii klinicznej i psychoterapii.						
EK2(W)	Zna, rozumie znaczenie i potrafi interpretować psychologiczne aspekty reakcji człowieka na chorobę w świetle omawianych koncepcji psychologicznych zna najczęstsze reakcje na chorobę człowieka w różnym wieku oraz sposoby motywowania go do współdziałania w procesie usprawniania						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wskazać, omówić i zastosować w podstawowym stopniu adekwatny styl pracy z osobami w różnym wieku w sytuacji choroby. Współpracuje w ramach zespołu terapeutycznego.						
EK4(U)	Potrafi wskazać, omówić i zastosować w podstawowym stopniu sposób motywowania pacjenta w procesie usprawniania.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Przestrzega właściwych relacji z pacjentem, z rodziną pacjenta, z najbliższym otoczeniem i społeczeństwem. Postępuje zgodnie z zasadami etyki.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	

		Stacj.	Niestacj.
W1	Przedmiot badań psychologii klinicznej, jej szczegółowe dyscypliny i związki z innymi gałęziami psychologii. Psychologia kliniczna a psychopatologia i psychiatria. Koncepcje normalności i zdrowia psychicznego w psychologii klinicznej. Mechanizmy powstawania zaburzeń psychicznych w świetle teorii behawioralnych, psychodynamicznych i poznawczych.	2	1
W2	Człowiek i choroba. Choroba jako sytuacja trudna. Rodzaje reakcji na chorobę. Etapy adaptacji do choroby przewlekłej i inwalidztwa. Zaburzenia i choroby psychosomatyczne oraz ich uwarunkowania. Zespoły psychoorganiczne przebiegu chorób somatycznych.	2	1
W3	Inwalidztwo. Przystosowanie do nowej sytuacji. Budowanie nowego systemu wartości.	1	1
W4	Problematyka interakcji pacjenta i zespołu leczącego. Zakres udzielanej pomocy.	1	1
W5	Stres życia. Model stresu. Zestresowane ciało i zestresowana psychika. Jak radzić sobie ze stresem. Pojęcie frustracji. Jak reaguje człowiek na frustrację.	1	1
W6	Znaczenie lęku dla funkcjonowania człowieka. Diagnoza poziomu lęku jako cechy i stanu.	1	1
W7	Znaczenie bólu i cierpienia w przebiegu długotrwałych chorób.	1	1
W8	Pomoc psychologiczna. Wybrane rodzaje psychoterapii.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Wprowadzenie do psychologii klinicznej. Podejście normy i zdrowia psychicznego. Orientacja patogenetyczna i salutogenetyczna. Model salutogenetyczny Antonovsky'ego.	1	1
Ćw. 2	Psychologiczne uwarunkowania chorób somatycznych. Model funkcjonowania czynników ryzyka chorób psychosomatycznych. Stres a modele funkcjonowanie somatycznego (wzór zachowania A,B,C) w odniesieniu do wymiarów osobowości wg Eysencka.	2	2
Ćw. 3	Radzenie sobie z chorobą. Obraz choroby. Ustosunkowanie się wobec choroby emocjonalne i instrumentalne– reakcje, etapy adaptacji, konsekwencje. Strategie reakcji na chorobę. Umiejętności niezbędne w radzeniu sobie z chorobą.	2	2
Ćw. 4	Relacja lekarz – pacjent – aspekty psychologiczne. Pacjent w szpitalu: wpływ na poznawcze i emocjonalne funkcjonowanie. Przestrzeganie zaleceń lekarskich – znaczenie, czynniki determinujące komunikację (skuteczna informacja zwrotna, przetwarzanie informacji). Pomoc psychologiczna a psychoterapia.	2	1
Ćw. 5	Psychologia kliniczna a interwencja w kryzysie, sytuacjach traumatycznych i katastroficznych. Pomoc psychologiczna. Syndrom stresu pourazowego PTSD (wg DSM IV) – kryteria diagnostyczne, współczesne kierunki badań, leczenie.	2	1
Ćw. 6	Psychologia osób niepełnosprawnych.	1	1
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. – wykład - wykład z prezentacją multimedialną.			
2. – ćwiczenia audytoryjne – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, odgrywanie ról, praca indywidualna, prezentacja multimedialna			
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)			
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych			
F2. – ocena aktywności podczas zajęć			

F3. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń audytoryjnych – kolokwium					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W1-8 Ćw1-6	1,2	F1-F3 P1
EK2(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W1-8 Ćw1-6	1,2	F1-F3 P1
EK3(U)	FM_U04, FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UK08	W1-8 Ćw1-6	1,2	F1-F3 P1
EK4(U)	FM_U04	P7SM_UK02	W1-8 Ćw1-6	1,2	F1-F3 P1
EK5(K)	FM_K05	P7SM_KK04	W1-8 Ćw1-6	1,2	F1-F3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			20		16
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			8		8
Przygotowanie do ćwiczeń			10		12
Przygotowanie do egzaminu			12		14
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kowalik S., Psychologia rehabilitacji, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, 2007					
2. Sęk H., Psychologia kliniczna, Tom I, Warszawa PWN, 2005					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Heszen – Niejodek I., Teoria stresu psychologicznego i radzenia sobie, [w:] Strelau J. (red.), Psychologia. Tom III, GWP, Gdańsk, 2002					
2. Jakubowska - Wnęcka A., Włodarczyk D., Psychologia w praktyce medycznej, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2006					
3. Larkowa H. ,Człowiek niepełnosprawny. Problemy psychologiczne, PWN, Warszawa 1987					
4. De Barbaro B., Pacjent w swojej rodzinie, Warszawa, PWN, 1997					

PEDAGOGIKA OGÓLNA I SPECJALNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		18				38
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza o człowieku, jako istocie dociekań i analiz przedstawicieli różnych nauk.						
2	Umiejętność dostrzegania i formułowania problemów.						
3	Umiejętność krytycznego myślenia.						
4	Umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy.						
5	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy zespołowej, wykonywanie projektów indywidualnych oraz zespołowych.						
6	Umiejętność prezentowania i obrony własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z przedmiotem badań pedagogiki ogólnej i pedagogiki specjalnej, jej strukturą, subdyscyplinami, naukowymi atrybutami, historycznym rozwojem.						
C2	Zaznajomienie studentów z pojęciem procesu wychowania, jego składnikami, uwarunkowaniami i różnymi kontekstami. Zaznajomienie studentów z relacjami procesów opieki, wsparcia, rewalidacji/rehabilitacji, terapii oraz kształcenia osób z niepełnosprawnością.						
C3	Zaznajomienie studentów z kategorią błędu wychowawczego w kontekście imperatywów współczesnej pedagogiki tj. odpowiedzialność, podmiotowość, wolność, tolerancja, twórczość i samorealizacja w odniesieniu do jednostki pełno- i niepełnosprawnej.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności podejmowania refleksji związanej z planowaniem, organizowaniem, realizacją i waloryzacją czynności wychowawczych.						
C5	Nabycie przez studentów umiejętności wykorzystywania wiedzy pedagogicznej do krytycznej refleksji nad współczesną edukacją i problemami społecznymi.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna przedmiot oraz podmiot badań pedagogiki ogólnej i pedagogiki specjalnej, przedstawia struktury obu dyscyplin; wymienia subdyscypliny tych nauk oraz ich atrybuty; opisuje historyczny rozwój pedagogiki ogólnej, a także pedagogiki specjalnej.						
EK2 (W)	Rozróżnia podmiot, cele, zadania i znaczenie procesów wychowania, kształcenia, opieki, wsparcia, rewalidacji, rehabilitacji i terapii; zna konteksty społeczne, etyczne, moralne itp. tych procesów						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Stosuje zaawansowane techniki efektywnego komunikowania się z pacjentem lub grupą pacjentów w						

	procesie postępowania profilaktycznego i fizjoterapeutycznego; potrafi dostosować formę przekazu do partnera interakcji; umie motywować pacjenta, rozpoznawać jego różne stany emocjonalne i rozładowywać napięcie.		
KOMPETENCJE			
EK4(K)	Przestrzega właściwych relacji z pacjentem, z rodziną pacjenta, z najbliższym otoczeniem i społeczeństwem. Przestrzega zasad etyki.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Charakterystyka pedagogiki, jako nauki. Określenie przedmiotu badań i aparatury pojęciowej, funkcjonujących w jej ramach subdyscyplin, związku z innymi naukami.	2	1
W2	Charakterystyka procesu wychowania, jego składników, uwarunkowań i zależności w kontekście imperatywów współczesnej pedagogiki	2	1
W 3	Teorie wybranych oddziaływań wychowawczych. Rozważania nad kategorią błędu wychowawczego jego źródłami, szkodliwością i możliwościami korekty.	2	1
W 4	Kształcenie, nauczanie, uczenie się – definicje pojęć. Style uczenia się. Strategie edukacyjne oraz metody nauczania i samokształcenia – podział i charakterystyka. Zasady doboru i wykorzystanie w procesie nauczania i samodzielnego poszukiwania wiedzy.	2	1
W 5	Instytucje wychowania: rodzina, grupy rówieśnicze, placówki oświatowe i wychowawcze, środowisko lokalne itp. – ich cechy i oddziaływania. Mass media: korzyści i zagrożenia.	2	1
W 6	Przedmiot, zakres, cele i zadania pedagogiki specjalnej. Subdyscypliny pedagogiki specjalnej i ich specyfika.	4	2
W 7	Terminologia pedagogiki specjalnej, m. in.: norma, zdrowie, choroba, adaptacja, osoba z niepełnosprawnością, dysfunkcjonalność, wsparcie, opieka, rewalidacja, rehabilitacja, reedukacja, wyrównywanie szans.	2	1
W 8	Problematyka pedagogiki specjalnej w aspekcie interdyscyplinarnym. Historyczne i współczesne tendencje rozwojowe pedagogiki specjalnej.	2	1
W 9	Integracja osób z niepełnosprawnością – społeczna, edukacyjna, zawodowa. Psychospołeczne aspekty integracji osób niepełnosprawnych. Ogólnoświatowe zalecenia dotyczące rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób: zaangażowanie Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawy osób niepełnosprawnych, zalecenia Rady Europy dotyczące spraw osób niepełnosprawnych, wskazania Unii Europejskiej o formie zatrudnienia osób o obniżonej sprawności fizycznej i psychicznej. Polityka międzynarodową Organizacji Pracy w odniesieniu do rehabilitacji zawodowej.	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Omówienie problematyki ćwiczeń oraz literatury przedmiotu. Ustalenie kryteriów zaliczenia. Problem: Czy fizjoterapeuta to też nauczyciel i wychowawca? Uświadomienie studentom zakresu odpowiedzialności pedagogicznej wobec podopiecznych.	1	1
Ćw. 2	Pedagog, nauczyciel, wychowawca, mistrz – współczesne interpretacje poglądów wybitnych pedagogów.	2	1
Ćw. 3	Wychowanie jako proces. Analiza konsekwencji wynikających z przyjęcia różnych stylów, strategii i metod wychowania. Problemy wychowawcze a sposoby ich unikania, niwelowania itp.	2	1
Ćw. 4	Prezentacja wybranych problemów współczesnego wychowania, ich możliwych konsekwencji i prób ich rozwiązania.	2	1

Ćw. 5	Podstawowe zasady edukacji i rewalidacji/rehabilitacji osób z niepełnosprawnością w systemowym układzie ich potrzeb życiowych i społecznego wsparcia.	2	1
Ćw. 6	Formy postępowania terapeutyczno-wychowawczego (wczesna, rozwinięta diagnoza i interwencja, wielostronna stymulacja; wspieranie i wspomaganie, korektura; kompensacja, usprawnianie, aktywizowanie, profilaktyka i prewencja a metody oddziaływania wychowawczego	2	1
Ćw.7	Postawy wobec niepełnosprawnych. Stygmatyzacja i etykietowanie. Status, rodzina, edukacja i zatrudnienie a niepełnosprawność. Socjalizacja. Dyskryminacja. Segregacja. Integracja. Koncepcja barier i wyrównywania szans. Społeczne i pedagogiczne mechanizmy kształtowania motywacji i postaw pacjenta.	2	1
Ćw.8	Wybrane zagadnienia z subdyscyplin pedagogiki specjalnej: <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do oligofrenopedagogiki (pojęcie upośledzenia umysłowego, klasyfikacje niepełnosprawności intelektualnej, charakterystyka osób z różnymi stopniami upośledzenia umysłowego). elementy pedagogiki terapeutycznej (pojęcie: choroba przewlekła, niepełnosprawność ruchowa, potrzeby dziecka przewlekłe chorego i jego mechanizmy obronne, uwarunkowania rozwoju dzieci dotkniętych niepełnosprawnością ruchową/przewlekłą chorobą, rodzina z osobą niepełnosprawną). osoba wybitnie zdolna – charakterystyka rozwojowa, funkcjonowanie społeczne, edukacyjne; formy wsparcia rozwoju. 	2	1
Ćw.9	Wybrane zagadnienia szczegółowe dziedzin pedagogiki specjalnej: <ul style="list-style-type: none"> surdopedagogika - pojęcie: głuchota, niedosłuch; specyfika procesów poznawczych, psychicznych u osób z uszkodzonym słuchem, współczesne tendencje w rehabilitacji niesłyszących i słabo słyszących; tyflopädagogika (dysfunkcje narządu wzroku, osoba niewidoma i słabowidząca, wpływ braku wzroku na rozwój i funkcjonowanie społeczne jednostki); logopedia – przedmiot badawczy, rozwój mowy dziecka; zaburzenia mowy; jednostkowe i społeczne konsekwencje dysfunkcji mowy. 	3	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- wykład** - wykład konwersatoryjny/ problemowy z prezentacją multimedialną.
- ćwiczenia** - warsztat z wykorzystaniem metod aktywizujących (np. dyskusja, gra symulacyjna, „drzewko decyzyjne”, metaplan, itp.), prezentacje multimedialne, fragmenty filmów dydaktycznych dvd.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

- F1.** – ocena aktywnego, merytorycznego udziału w realizowanych zadaniach grupowych i indywidualnych.
- F2.** – ocena współpracy w grupie podczas rozwiązywania problemów pedagogiczno- społecznych (np. dyskusja, gra symulacyjna, itp.).
- P1.** – ocena za przygotowanie prezentacji wybranego problemu pedagogicznego i propozycji jego rozwiązania – zaliczenie.
- P2.** – ocena z testu egzaminacyjnego (treści z wykładów i ćwiczeń).

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W 1-9, Ćw.1,Ćw.3, Ćw.5-9	1,2	F1,F2,P1,P2
EK2(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W 1-9, Ćw.1, Ćw.2, Ćw.3,	1,2	F1,F2,P1,P2

			Ćw.4-7		
EK3(U)	FM_U04	P7SM_UK02	W1-9, Ćw.1-9	1,2	F1,F2,P1,P2
EK4(K)	FM_K05	P7SM_KK04	W1-9, Ćw.1-4 Ćw.5-9	1,2	F1,F2,P1,P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		38		20	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń audytoryjnych,		4		16	
Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych, zapoznanie się instrukcjami do ćwiczeń, regulaminem pracowni, instrukcją BHP, przygotowanie sprawozdań		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia		3		6	
Przygotowanie do egzaminu		3		6	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1,5 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2005.					
2. Pedagogika 1. Podręcznik akademicki. Red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, Wyd. PWN, Warszawa 2010.					
3. Speck O., Być nauczycielem. Trudności wychowawcze w czasie zmian społeczno-kulturowych. GWP, Gdańsk 2005.					
4. Dykcik W. (red.), Pedagogika specjalna, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2007.					
5. Smith D.D., Pedagogika specjalna. Podręcznik akademicki, Wyd. PWN, T 1 i 2. Warszawa 2008.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Zasępy E. (red.), Choroba, niepełnosprawność, cierpienie oraz postawy wobec nich - w teorii i w badaniach, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2010.					
2. Vašek Š., Stankowski A.: Zarvs pedagogiki specjalnej. Wydawnictwo UŚ, Katowice 2006.					

SOCJOLOGIA (Socjologia ogólna i niepełnosprawności)							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	25		10				25
Studia niestacjonarne	16		10				26
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami socjologii ogólnej, obszarami zainteresowania socjologii, społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami zdrowia, choroby, niepełnosprawności, zachowań zdrowotnych.						
C2	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania, rozumienia i interpretowania problemów zdrowotnych, procesów społecznych i barier wynikających z choroby i niepełnosprawności.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Definiuje pojęcia i mechanizmy związane z podstawowymi procesami socjologicznymi, ze zdrowiem i jego ochroną oraz z niepełnosprawnością.						
EK2 (W)	Określa przyczyny, skutki, mechanizmy społeczne związane ze stygmatyzacją choroby i niepełnosprawności.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Rozpoznaje, interpretuje, różnicuje problemy społeczne, uwarunkowania kulturowe, religijne osób z różnymi dysfunkcjami zdrowotnymi oraz planuje działania z zakresu społecznego usprawniania i aktywizacji osób z niepełnosprawnością.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Okazuje tolerancję dla postaw i zachowań wynikających z odmiennych uwarunkowań społecznych i kulturowych oraz ma świadomość wpływu sytuacji życiowych pacjentów na ich stan zdrowia; w relacjach osobowych kieruje się wartościami humanistycznymi.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.

W1	Przedmiot i funkcje socjologii i socjologii niepełnosprawności.	2	1		
W2	Struktura społeczna i jej uwarunkowania	2	1		
W3	Grupa społeczna i rola społeczna – definicje, cechy, funkcje..	2	1		
W4	Społeczna stygmatyzacja	2	1		
W5	Więź społeczna i zbiorowości społeczne	2	2		
W6	Kultura – definicja, aspekty, uwarunkowania, przyjmowanie kultury (wychowanie i socjalizacja)	3	2		
W7	Zdrowie, choroba, niepełnosprawność– definicje i znaczenie w aspekcie socjologicznym.	3	2		
W8	Społeczne wskaźniki zdrowia i niepełnosprawności.	3	2		
W9	Społeczno-kulturowe podejście do niepełnosprawności.	3	2		
W10	Zdrowie choroba i niepełnosprawność w świetle teorii socjologicznych (Parsons, Freidson, Goffman, Field).	3	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw.1	Postawy wobec osób z niepełnosprawnością fizyczną, intelektualną, sprzężoną; obrazy niepełnosprawności.	1	1		
Ćw.2	Stygmatyzacja, etykietowanie, wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnością.	1	1		
Ćw.3	Socjalizacja i integracja społeczna osób z niepełnosprawnością; wyrównywanie szans.	1	1		
Ćw.4	Kulturowe uwarunkowania zdrowia i choroby.	1	1		
Ćw.5	Przyczyny i objawy dysfunkcji społecznych.	1	1		
Ćw.6	Bariery społeczne choroby i niepełnosprawności.	1	1		
Ćw.7	Znaczenie rodziny jako grupy społecznej, wpływ rodziny na stan zdrowia; więzi rodzinne i społeczne.	1	1		
Ćw.8	Społeczność lokalna w kontekście niepełnosprawności, społeczne tabu.	1	1		
Ćw.9	Seksualność osób z niepełnosprawnością.	1	1		
Ćw.10	Choroby cywilizacyjne.	1	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W1 – W10	1	F1 P1
EK 2 (W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W1 – W10	1	F1 P1
EK 3 (U)	FM_U05	P7SM_UK02 P7SM_UO06	C1 – C10	2	F1 F2 P1 P2
EK 4 (K)	FM_K05	P7SM_KK04	C1 – C10	2	F1 F2 P1 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		

	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	35	26
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5	9
Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	10	15
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	3 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
Giddens A.: Socjologia. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2005		
Sztompka P., Socjologia Analiza społeczeństwa. Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2010.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
Pospiszyl I.: Patologie społeczne , Wyd. PWN, 2016.		
Strugała M., Talarska D., Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych, Wyd. PZWL Warszawa 2012.		

DYDAKTYKA W FIZJOTERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		20				40
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość ustawy o zawodzie fizjoterapeuty.						
2	Umiejętność prezentacji i przekazywania wiedzy.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przedstawienie form i sposobów przekazu informacji.						
C2	Przygotowanie do opracowywania programów dydaktycznych.						
C3	Przygotowanie do prowadzenia szkoleń zawodowych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna terminologię i posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej w zakresie właściwym dla kierunku fizjoterapia.						
EK2(W)	Posiada wiedzę z zakresu innych dyscyplin naukowych które związane są z funkcjonowaniem człowieka pozwalająca na porozumiewanie się fizjoterapeuty ze specjalistami innych dziedzin nauki oraz na współdziałaniu w zespołach interdyscyplinarnych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi prowadzić szkolenia zawodowe w zakresie podstawowych procedur fizjoterapeutycznych i nauczać przedmiotów w zawodowych.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Rozumie konieczność ciągłego doksztalcania się zawodowego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.						
EK5(K)	Potrafi w złożonych i trudnych sytuacjach zawodowych określać priorytety zadaniowe związane z procesem leczenia bądź też jego organizacją.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Formy i sposoby przekazu informacji – środki dydaktyczne przekazywania wiadomości, nauczanie umiejętności praktycznych.				3	2	
W2	Techniki uczenia się i zapamiętywania.				3	2	
W3	Formy egzekwowania wiedzy – zasady opracowywania testów				3	2	

	sprawdzających wiedzę, formy sprawdzania wiedzy praktycznej w fizjoterapii.				
W4	Skuteczna prezentacja – jak przygotować ciekawy i czytelny wykład?	2	1		
W5	Zasady nauczania praktycznego w fizjoterapii, najnowsze trendy nauczania praktycznego na kierunkach medycznych.	3	1		
W6	System boloński.	3	1		
W7	System kształcenia podyplomowego fizjoterapeutów.	3	1		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Przygotowanie dobrej prezentacji multimedialnej oraz techniki jej prezentowania.	4	3		
Ćw. 2	Możliwości nauczania umiejętności praktycznej – na wybranych zagadnieniach.	3	1		
Ćw. 3	Przygotowanie testu sprawdzającego wiedzę z wybranego przedmiotu .	3	1		
Ćw. 4	Opracowanie planu i programu nauczania wybranego szkolenia dla fizjoterapeutów.	4	3		
Ćw. 5	Diagnozowanie najczęstszych błędów dydaktycznych popełnianych przez osoby szkolące fizjoterapeutów.	3	1		
Ćw. 6	Opracowanie indywidualnego planu samokształcenia.	3	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń.					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W01 FM_W02	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1 – W7	1	F1 P2
EK 2(W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	W1 – W7	1	F1 P2
EK 3(U)	FM_U23 FM_U25	P7SM_UK02 P7SM_UW04 P7SM_UK08	Ćw. 1 – Ćw. 6	2	F1, F2 P1, P2
EK 4(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 6	1,2	F1, F2 P1, P2
EK 5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 6	1,2	F1, F2 P1, P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		40		20	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		2		10	
Przygotowania prezentacji multimedialnej, planu szkolenia z zakresu fizjoterapii		5		10	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		10	
Suma		50		50	

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Okoń W. Wydawnictwo Żak, Warszawa 2005.		
2. Interaktywne uczenie się i nauczanie, Karwański A. AWF im. E. Piaseckiego, Poznań 2006.		
3. Kubiczek B., Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się, Opole 2007.		
4. Niemierko B. Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki,. Wydawnictwo akademickie i profesjonalne W. Si P.S.A., Warszawa 2007.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
Brak.		

PODSTAWY PRAWA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		20				40
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Opanowanie podstaw języka prawniczego.						
C2	Opanowanie podstaw wykładni i interpretacji prawa.						
C3	Pozyskanie podstawowych umiejętności korzystania ze źródeł prawa.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna powszechnie obowiązujące źródła prawa oraz Polsce oraz podstawowe pojęcia z zakresu prawa ze szczególnym uwzględnieniem prawa medycznego, prawa cywilnego, prawa pracy i prawa autorskiego oraz ochrony własności intelektualnej.						
EK2(W)	Zna podstawowe zasady dotyczące wykładni i interpretacji prawa z uwzględnieniem regulacji obowiązujących w podmiotach prowadzących działalność leczniczą, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów realizujących czynności w zakresie fizjoterapii.						
EK3(W)	Zna podstawy prawne obejmujące problematykę wykonywania zawodu fizjoterapeuty oraz kształcenia zawodowego w zakresie fizjoterapii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Umie posługiwać się językiem prawniczym w stopniu pozwalającym na czytanie tekstów prawnych oraz interpretować problemy związane z działalnością fizjoterapeutyczną.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Wykazuje odpowiedzialność za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki; jest przygotowany do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.

W1	Pojęcie prawa i przepisu prawnego, budowa przepisów prawa, adresaci norm prawnych, podział przepisów prawa, podział prawa na gałęzie i dziedziny. Budowa systemu prawa, hierarchia aktów prawnych, zasady systemu prawa oraz ochrona dóbr osobistych.	2	1		
W2	Podstawy prawa cywilnego ze szczególnym uwzględnieniem, podmiotów, ich zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnej, stosunków o charakterze cywilnoprawnym.	4	2		
W3	Podstawy prawa medycznego, ze uwzględnieniem jego źródeł, problematyki prowadzenie działalności leczniczej, wykonywanie zawodu fizjoterapeuty, a także kwestie dotyczące odpowiedzialności zawodowej.	4	2		
W4	Prawa pacjenta.	2	1		
W5	Elementy prawa pracy.	4	2		
W6	Podstawy ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i patentowej.	4	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Analiza zagadnień praktycznych na podstawie zdobytej wiedzy teoretycznej i przepisów prawa.	6	3		
Ćw. 2	Analiza zagadnień praktycznych na podstawie zdobytej wiedzy teoretycznej i przepisów prawa.	6	3		
Ćw. 3	Analiza zagadnień praktycznych na podstawie zdobytej wiedzy teoretycznej i przepisów prawa.	4	2		
Ćw. 4	Analiza zagadnień praktycznych na podstawie zdobytej wiedzy teoretycznej i przepisów prawa.	4	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych technik masażu					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W09 FM_W10	P7SM_WK05 P7SM_WG01	W1 – W6	1	F1 P1
EK 2 (W)	FM_W09	P7SM_WK05	W1 – W6	1	F1 P1
EK 3 (W)	FM_W09	P7SM_WK05	W2 – W5	1	F1 P1
EK 4 (U)	FM_U20 FM_U21	P7SM_UW03 P7SM_UW05 P7SM_UK02 P7SM_UW04	C1 – C4	2	F2 P2
EK 5 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	C1 – C4	2	F2 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			40		20

Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	4	15
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	6	15
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Z. Tobor, J. Nowacki: Wstęp do prawoznawstwa, Wolters Kluwer, wydania od 2007 r.		
2. L. Morawski: Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo Dom Organizatora 2011 r.		
3. T. Stawecki, P. Winczorek, T. Chauvin: Wstęp do prawoznawstwa, C.H. Beck 2011 r.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
Brak.		

ZDROWIE PUBLICZNE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20						20
Studia niestacjonarne	10						10
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu socjologii nabyta w dotychczasowych etapach kształcenia.						
2	Wiedza z zakresu Psychologii nabyta w dotychczasowych etapach kształcenia.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z istotą zagadnienia zdrowia publicznego, w szczególności rozumieniem patologizacji i profilaktyki zdrowia publicznego, jego uwarunkowaniami.						
C2	Nabycie przez studentów umiejętności rozpoznawania podstawowych uwarunkowań kształtujących zdrowie publiczne oraz syndromów jego patologizacji.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności podstawowej oceny stopnia poprawności, patologizacji i prognozy zdrowotnej struktur społecznych w danym środowisku, oraz korelacji bieżących wydarzeń z nabytą wiedzą z zakresu zdrowia publicznego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna prozdrowotne procesy społeczne i główne zagadnienia profilaktyki i patologii zdrowia publicznego. Zna podstawowe procesy prozdrowotne i patologiczne w obrębie struktury społecznej, ich znaczenie dla ciągłości zdrowia publicznego.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Rozpoznaje procesy kształtujące zdrowie publiczne, łączy aspekty wiedzy zdrowia publicznego z efektami utrwalenia i rozwoju zachowań prozdrowotnych. Potrafi organizować działania ukierunkowane na edukację i promocję zdrowia oraz profilaktykę niepełnosprawności.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Jest świadomy potrzeby promowania postaw prozdrowotnych. Potrafi propagować, promować i aktywnie kreować zdrowy styl życia.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Analiza stanu zdrowotnego i jego zabezpieczenia w Polsce i na świecie				2	1	
W2	Zadania promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.				4	2	

W3	Determinanty zdrowia i choroby. Choroby cywilizacyjne.	4	2		
W4	Wybrane aspekty chorób, starości i umierania. Starzenie się populacji, jako problem społeczny i zdrowotny	4	2		
W5	Patologie społeczne i zagrożenia rozwoju cywilizacyjnego.	4	2		
W6	Zdrowy styl życia. Zachowania prozdrowotne.	2	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład z prezentacją multimedialną					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena aktywności podczas zajęć					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W 1-6	1	F1, P1
EK2 (U)	FM_U02	P7SM_UK02 P7SM_UO06	W 1-6	1	F1, P1
EK3 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	W 1-6	1	F1, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			30		20
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			10		15
Przygotowanie do egzaminu			10		15
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Dolińska-Zygmunt G. (red.): Podstawy psychologii zdrowia, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2001.					
2. Gromadzka-Ostrowska J., Włodarczyk D., Toeplitz Z.: Edukacja prozdrowotna, Wyd. SGGW, Warszawa 2003.					
3. Karski K.: Praktyka i teoria w promocji zdrowia, CeDeWu, Warszawa 2003.					
4. Leoński J.: Polityka zdrowotna a zdrowie publiczne, CeDeWu, Warszawa 2011.					
5. Pospiszyl I.: Patologie społeczne, PWN, Warszawa 2009.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Sygit M.: Zdrowie publiczne, Wyd. Oficyna, Warszawa 2011.					
2. Cialdini R.: Wywieraniu wpływu na ludzi, GWP, Gdańsk 2007.					
3. Czupryna A. (red): Zdrowie publiczne, Uniwersyteckie wydawnictwo Medyczne Vesalius, Kraków 2001.					
4. Jabłoński L.: Sunologia. Nauka o zdrowiu społeczeństwa, WSRL, Warszawa 1998.					
5. Karski J. (red): Promocja zdrowia, IGNIS, Warszawa 1999.					

DEMOGRAFIA I EPIDEMIOLOGIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15						15
Studia niestacjonarne	15						15
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Zapoznanie studentów z wiedzą na temat podstaw epidemiologii ogólnej, zadań epidemiologii, środowiskowych uwarunkowań zdrowia populacji, zagrożeń zdrowotnych.						
2	Zapoznanie studentów z wiedzą na temat pojęć i koncepcji teoretycznych oraz problemów społecznych i procesów z zakresu demografii.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Bez wymagań wstępnych.						
C2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
C3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
C4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada wiedzę z zakresu epidemiologii i demografii, posiada wiedzę o zdrowiu i jego zagrożeniach w ujęciu demograficznym i epidemiologicznym.						
EK2(W)	Zna społeczne i ekonomiczne uwarunkowania stanu zdrowia, niepełnosprawności i procesu rehabilitacji kompleksowej.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi zastosować metodologię pozyskiwania i przetwarzania danych na temat przebiegu zjawisk demograficznych i epidemiologicznych i ich zastosowania w ochronie zdrowia.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Jest świadomy konieczności posiadania wiedzy z wielu dyscyplin naukowych, pluralizmu teoretyczno-metodologicznego w nauce, wartości krytycznej oceny doniesień naukowych.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Demografia. Podstawowe kategorie demograficzne (cechy populacji, zjawiska i procesy demograficzne). Źródła i zakres informacji, sposoby pozyskiwania danych				2	2	
W2	Metody analizy demograficznej, współczynniki demograficzne, prognozy				2	2	

	demograficzne				
W3	Epidemiologia. Podstawowe pojęcia i definicje. Metody i narzędzia stosowane w epidemiologii	2	2		
W4	Rola epidemiologii w ocenie czynników ryzyka wpływających na stan zdrowia, choroby i niepełnosprawności populacji i jednostki	2	2		
W5	Uwarunkowania stanu zdrowia. Niepełnosprawność w ujęciu demograficznym i epidemiologicznym	2	2		
W6	Strategie zwalczania chorób o podłożu epidemiologicznym	2	2		
W7	Polityka zdrowotna w Polsce i na świecie na tle przemian demograficznych i zdrowotnych;	3	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1.– wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W 1 – W 10	1	F1,P1
EK2 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W 1 – W 10	1	F1,P1
EK3 (U)	FM_U22 FM_U25	P7SM_UW04 P7SM_UK08	W 1 – W 10	1	F1,P1
EK4 (K)	FM_K01	P7SM_KK01	W 1 – W 10	1	F1,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		15		10	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		5		5	
Przygotowanie do zajęć		0		5	
Przygotowanie do egzaminu		5		5	
Egzamin					
Suma		25		25	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Bodega J., Epidemiologia w zdrowiu publicznym, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010					
2. Okólski M. Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2004.					
3. Jędrychowski W. (red): Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym. Wyd. UJ, Kraków 2010.					
4. Stokowski F., Demografia, Wyd. PWN Warszawa 2015.					
5. Raporty GUS, PZH, Roczniki statystyczne					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Sobczyk I., Wyrzykowska-Antkiewicz M., Demografia i bezpieczeństwo socjalne krajów UE, Wyd. CeDeWu 2014.					
2. Kłos B., Russel P., Przemiany demograficzne w Polsce i ich społeczno-ekonomiczne, Wyd. Sejmowe 2016.					

3. Malinowski A., Podstawy statystyki z elementami demografii, Wyd. Liber Warszawa 2014.

METODOLOGIA BADAŃ NAUKOWYCH I STATYSTYKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	24		24				48
Studia niestacjonarne	20		20				40
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
2	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy i własnych poglądów.						
3	Umiejętność pracy samodzielnej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Nabycie wiedzy o projektowaniu i prowadzeniu badań naukowych, a w szczególności o metodach, technikach i narzędziach badawczych.						
C2	Poznanie umiejętności właściwego formułowania problemu badawczego, doboru i weryfikacji źródeł i wykorzystanie ich do oceny wiarygodności prac z zakresu nauk medycznych i nauk o zdrowiu, zwłaszcza w dziedzinie fizjoterapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę na temat metodologii badań naukowych. Formułuje i analizuje problemy badawcze.						
EK2(W)	Zna zarys metod biostatystycznych stosowanych w naukach medycznych i naukach o zdrowiu.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi omówić istotę prowadzenia badań naukowych, gromadzić, przetwarzać oraz udostępniać informacje z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych						
EK4(U)	Potrafi wykorzystać podstawowe metody analizy statystycznej w badaniach naukowych i przeprowadzić ciąg logicznego wnioskowania w trakcie procesu badawczego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Jest świadomy konieczności posiadania wiedzy z wielu dyscyplin naukowych, pluralizmu teoretyczno-metodologicznego w nauce, wartości krytycznej oceny doniesień naukowych						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I.						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
W1	Zasady badań naukowych Cele i funkcje badań naukowych. Zasady procesu poznania naukowego. Typy badań naukowych.					6	5
W2	Organizacja i etapy badań naukowych. Formułowanie i uzasadnianie problemów badawczych. Formułowanie hipotez.					6	5

W3	Charakterystyka metod, technik i narzędzi badawczych. Opracowanie procedury badawczej. Prowadzenie badań.	6	5		
W4	Statystyka w badaniach naukowych. Dobór metod statystycznych	6	5		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
C1	Oznaczenie problemu i weryfikacja czy jest to problem badawczy. Przedstawienie celu badania. Przykładowa procedura badawcza.	6	5		
C2	Dobór próby do badania. Oznaczenie próby generalnej do badania.	6	5		
C3	Weryfikacja hipotez badawczych. Podstawowe wskaźniki statystyki opisowej.	6	5		
C4	Zastosowanie testów statystycznych w badaniach dotyczących fizjoterapii.	6	5		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – wykład - wykład z prezentacją multimedialną.					
2. – ćwiczenia audytoryjne – rozwiązywanie zadań, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, prezentacja opracowań wykonanych przez studentów.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych					
F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji i referowania					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć i dyskusji					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń - zaliczenie					
P2- – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W08	P7SM_WK05 P7SM_WG01	W1-4 Ćw1-4	1,2	F1-3 P1-2
EK2(W)	FM_W08	P7SM_WK05 P7SM_WG01	W4 Ćw2-4	1,2	F1-3 P1-2
EK3(U)	FM_U22 FM_U25	P7SM_UW04 P7SM_UK08	W1-4, Ćw1-4	1,2	F1-3 P1-2
EK4(U)	FM_U22 FM_U25	P7SM_UW04 P7SM_UK08	W4, Ćw2-4	1,2	F1-3 P1-2
EK5(K)	FM_K01	P7SM_KK01	W1-4, Ćw1-4	1,2	F1-3 P1-2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		48		40	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		6		10	
Przygotowanie prezentacji		6		6	
Przygotowanie do zaliczeń i egzaminu		11		15	
Zaliczenie		2		2	
Egzamin		2		2	
Suma		75		75	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		2 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		3 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					

1. Grobler A., Metodologia nauk, Kraków 2008.
2. Stanisław A. Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA PL na przykładach z medycyny. Tom 1. Statystyki podstawowe StatSoft Polska Kraków, 2006.
3. Cempel Cz.: Nowoczesne zagadnienia metodologii i filozofii badań: Wybrane zagadnienia dla studiów magisterskich, podyplomowych [...]. Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji 2005.
4. Jóźwiak J., Podgógrski J. Statystyka od podstaw, Polskie Wyd. Ekonom, Warszawa, 2006.
5. Płaszewski M.: Praktyka oparta na dowodach – zasady i kierunki rozwoju EvidenceBasedPractice w fizjoterapii. Rehabilitacja Medyczna, 2006, 10, nr 1, 9-14.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U. — Statystyka-elementy teorii i zadania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław, 2006.
2. Oostendorp R., Nijhuis-van der Sanden M., Heerkens Y., Hendriks E., Huijbregts P: Rehabilitacja medyczna i fizjoterapia oparte na wiarygodnych i aktualnych publikacjach – ocena krytyczna. Rehabilitacja Medyczna, 2008, 11, nr 1, 9-15.

EKONOMIA I SYSTEMY OCHRONY ZDROWIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		20				40
Studia niestacjonarne	16		10				26
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Ogólna wiedza o procesach zachodzących w organizacjach systemu ochrony zdrowia.						
2	Umiejętność wykorzystania podstawowej wiedzy teoretycznej do opisu i analizy procesów i zjawisk ekonomicznych.						
3	Umiejętność samodzielnej pracy i pracy w zespole oraz aktywnego udziału w dyskusji.						
4	Umiejętność prawidłowej prezentacji zamierzeń i dokumentowania założeń planistycznych.						
5	Umiejętność wykorzystywania różnych źródeł informacji.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z organizacją systemu ochrony zdrowia w Polsce oraz uświadomienie potrzeby dokonywania oceny ekonomicznej i mierzenia efektywności w ochronie zdrowia.						
C2	Zaznajomienie studentów z uwarunkowaniami ekonomicznymi, organizacyjnymi i prawnymi funkcjonowania podmiotów leczniczych oraz podstawowymi zasadami dotyczącymi finansowania świadczeń zdrowotnych, prowadzeniem i gospodarką finansową podmiotu leczniczego.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności praktycznych w zakresie stosowania narzędzi oceny ekonomicznej w ochronie zdrowia i rozumienia wyników, jakie dostarczają.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności praktycznego poruszania się w systemie aktów prawnych dotyczących systemu ochrony zdrowia oraz form świadczenia usług w zakresie fizjoterapii i jej oceny z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student zna podstawowe kategorie ekonomiczne i związki zachodzące między nimi oraz mechanizmy rynkowe.						
EK2(W)	Student zna podstawowe uwarunkowania i organizację systemu ochrony zdrowia w Polsce oraz zasady funkcjonowania mechanizmów rynkowych w ochronie zdrowia.						
EK3(W)	Student identyfikuje podstawowe uwarunkowania i zasady funkcjonowania podmiotów leczniczych oraz formy prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Student potrafi scharakteryzować określone formy świadczenia usług w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii, zarówno samodzielnej, jak i zorganizowanej.						

EK5(U)	Student potrafi ocenić racjonalność ekonomiczną podejmowanych decyzji i stosowanych rozwiązań w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii.		
KOMPETENCJE			
EK6(K)	Student swoją postawą i zachowaniem wykazuje świadomość konieczności uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności do oceny ekonomicznej świadczenia usług w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Wprowadzenie do ekonomii i funkcjonowania podmiotów w gospodarce rynkowej (rynek i jego rodzaje, popyt i czynnik wpływające na kształtowanie się popytu, rodzaje popytu, podaź i czynniki warunkujące rozmiary podaży, istota rodzaje i funkcje cen. Analiza mechanizmu rynkowego. Pojęcie podmiotu gospodarczego, jego cele, funkcje, przyczyny i skutki akumulacji kapitału, formy organizacyjno-prawne podmiotó3.w).	4	2
W 2	Organizacja systemu ochrony zdrowia w Polsce (zdrowie i jego społeczne odniesienia, ochrona zdrowia, modele systemów opieki zdrowotnej, system powszechnego ubezpieczenia społecznego i rola płatnika, mechanizmy rynkowe w ochronie zdrowia, rola państwa i innych jednostek w ochronie zdrowia).	6	4
W 3	Funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej – strona popytowa (specyfika rynku usług zdrowotnych, popyt na zdrowie i ochronę zdrowia, charakterystyka i rodzaje płatników).	2	2
W 4	Funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej – strona podażowa (podaż w ochronie zdrowia, rola podmiotów leczniczych, konkurencja na rynku ochrony zdrowia, problem własności w ochronie zdrowia, ekonomiczna ocena usług zdrowotnych).	2	2
W 5	Formy prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie fizjoterapii i ich uwarunkowania ekonomiczne, organizacyjne i prawne (cel, misja i zasady funkcjonowania podmiotów leczniczych, formy organizacyjno-prawne prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie fizjoterapii, wymogi prawne prowadzenia takiej działalności, zasady finansowania świadczenia usług w zakresie fizjoterapii, koszty działalności leczniczej).	6	6
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Podstawy ekonomii – podstawowe kategorie ekonomiczne, zasady funkcjonowania mechanizmów rynkowych, formy organizacyjno-prawne podmiotów gospodarczych.	4	2
Ćw. 2	Organizacja i funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w Polsce	4	2
Ćw. 3	Zasady finansowania świadczeń zdrowotnych w Polsce	2	1
Ćw. 4	Formy działalność gospodarczej i warunki świadczenia usług w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii	4	2
Ćw. 5	Organizacja świadczeń w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego	6	3
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. Wykład – wykład interaktywny z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej			
2. Ćwiczenia audytoryjne – ćwiczenia realizowane metodą wyjaśniającą, sytuacyjną i zadaniową, studia przypadków			
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)			
F1. ocena przygotowania do ćwiczeń			
F2. ocena umiejętności pracy w grupie			
F3. ocena aktywności podczas zajęć i sposobu prezentacji wyników			

P1. ocena opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – zaliczenie					
P2. ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu i pracy własnej studenta – egzamin w formie testu jednokrotnego wyboru z pytaniami otwartymi					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W1, Ćw. 1	1 – 2	F1-F3 P1-P2
EK2(W)	FM_W08 FM_W09	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W2 – W4 Ćw.2 – Ćw.3	1 – 2	F1-F3 P1-P2
EK3(W)	FM_W09	P7SM_WK05	W5 Ćw.4 – Ćw.5	1 – 2	F1-F3 P1-P2
EK4(U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W5 Ćw.4	1 – 2	F1-F3 P1-P2
EK5(U)	FM_U25	P7SM_UK08	W5 Ćw.5	1 – 2	F1-F3 P1-P2
EK6(K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw.1 – Ćw.5	2	F1-F3 P1-P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			40		26
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			3		6
Przygotowanie do zajęć			2		6
Przygotowanie do zaliczenia i egzaminu			5		12
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1,5 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. R. Milewski, Elementarne zagadnienia ekonomii, Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2012.					
2. P. Bromber, J. Hady, H. Lachowska, M. Leśniowska-Gontarz, D. Szaba, B. Ślusarczyk, J. Zdanowska, System ochrony zdrowia w Polsce, Wydawnictwo CeDeWu.pl, Warszawa 2015.					
3. E. Nojszewska, System ochrony zdrowia w Polsce, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.					
4. J. Suchecka, Ekonomia w ochronie zdrowia, WoltersKluwer, Warszawa 2010.					
5. J. Suchecka, Ekonomia zdrowia i opieki zdrowotnej, Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa, 2010.					
6. Korporowicz V. (red.), Zarządzanie systemem ochrony zdrowia. Aspekty ekonomiczno-społeczne, Wydawnictwo SGH w Warszawie, Warszawa 2012.					
7. J. Stępniewski (red.), Strategia, finanse i koszty szpitala, Dom Wyd. ABC, Warszawa, 2008.					
8. J. Rój, J. Sobiech, Zarządzanie finansami szpitala, Wolters Kluwer, Kraków, 2006.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
Brak.					

ZARZĄDZANIE I MARKETING							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/2			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		30	10				40
Studia niestacjonarne		16	10				26
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Nabycie wiedzy z zakresu zarządzania i marketingu oraz elementów ekonomii niezbędnych do funkcjonowania rynkowego placówek służby zdrowia lub własnej działalności gospodarczej w obszarze fizjoterapii.						
C2	Nabycie umiejętności analizy i oceny uwarunkowań ekonomicznych, prawnych i organizacyjnych wpływających na proces zarządzania marketingowego placówką służby zdrowia lub własnej działalności gospodarczej w obszarze fizjoterapii w warunkach gospodarki wolnorynkowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu ekonomii, zarządzania i marketingu pozwalającą na funkcjonowanie gospodarcze i komunikację rynkową z podmiotami rynku, zna ekonomiczne, prawne i organizacyjne uwarunkowania funkcjonowania placówek służby zdrowia oraz prowadzenia własnej działalności gospodarczej w zakresie fizjoterapii w warunkach gospodarki wolnorynkowej						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Stosuje rozwiązania ekonomiczne, prawne i organizacyjne w zakresie funkcjonowania placówek służby zdrowia oraz prowadzenia własnej działalności gospodarczej w obszarze fizjoterapii.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Posiada kompetencje społeczne w zakresie świadomości własnych ograniczeń, bierze odpowiedzialność za własną pracę i podejmowane decyzje oraz potrafi inspirować innych do systematycznego doskonalenia umiejętności zawodowych i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – KONWERSATORIUM					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Kw1	Wprowadzenie do zarządzania i marketingu – aspekty ekonomiczne, prawne i organizacyjne				2	1	
Kw2	Otoczenie marketingowe przedsiębiorstw – specyfika otoczenia w sektorze służby zdrowia i fizjoterapii.				4	2	

Kw3	Potrzeby informacyjne placówek medycznych – specyfika. Narzędzia i metody gromadzenia informacji rynkowych oraz marketingowych.	6	4		
Kw4	Segmentacja rynku – istota i specyfika kryteriów segmentacyjnych w usługach medycznych	2	1		
Kw5	Koncepcje marketingu mix – specyfika narzędzi marketingu w usługach medycznych i fizjoterapeutycznych	2	1		
Kw6	Produkt, cena i dystrybucja w usługach medycznych	4	2		
Kw7	Personel i promocja w usługach medycznych. Marketing relacyjny jako forma komunikacji z pacjentem.	4	2		
Kw8	Konstruowanie strategii marketingowej przedsiębiorstwa – etapy i uwarunkowania. Marketingowe znaczenie pacjentów jako odbiorców usług zdrowotnych.	4	2		
Kw9	Podsumowanie aspektów zarządzania i marketingu w usługach medycznych – moderowana dyskusja panelowa	2	1		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Podstawowe pojęcia z zakresu ekonomii, marketingu i zarządzania – warsztaty praktyczne	1	1		
Ćw. 2	Projekt działań marketingowych z elementami zarządzania – omówienie	1	1		
Ćw. 3	Otoczenie marketingowe podmiotów rynkowych – analiza SWOT, PESTEL, Scenariusze stanów otoczenia. Poszukiwanie infomacji – element badań marketingowych i projekt kwestionariusza do badań bezpośrednich	2	2		
Ćw. 4	Segmentacja rynku i tworzenie profili segmentacyjnych.	1	1		
Ćw. 5	Narzędzia marketingu – product, cena, dystrybucja w usługach medycznych	1	1		
Ćw. 6	Narzędzia marketingu – promocja i personel w usługach medycznych. Koncepcja 7P i 4K – aspekty praktyczne.	1	1		
Ćw. 7	Strategia marketingowa placówki medycznej – specyfika.	2	2		
Ćw. 8	Prezentacja projektów praktycznych. Test zaliczeniowy z elementów teorii wprowadzonych na ćwiczeniach.	1	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – konwersatorium–prezentacja multimedialną, case study i dyskusje.					
2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca grupowa i prace indywidualne, case study.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Aktywność na zajęciach, udział w case study i dyskusjach.					
F2. - Aktywność w trakcie zajęć warsztatowych, praca indywidualna, prace grupowe, dyskusje i zaangażowanie w rozwiązywanie problemów zarządczych i marketingowych w trakcie zajęć ćwiczeniowych.					
P1. – Praca zaliczeniowa wraz z prezentacją multimedialną na zajęciach. Test jednokrotnego wyboru z elementów teorii wprowadzonych w trakcie ćwiczeń (wybiórczy).					
P2. – Egzamin w formie testu jednokrotnego wyboru z pytaniami otwartymi i problemowymi.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W09	P7SM_WK05	Kw1-Kw8 ĆW1-ĆW8	1,2	F1,F2 P1,P2
EK 2 (U)	FM_U21 FM_U25	P7SM_UK02 P7SM_UW04 P7SM_UK08	Kw1-Kw8 ĆW1-ĆW8	1,2	F1,F2 P1,P2
EK 3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Kw1-Kw8 ĆW1- ĆW8	1,2	F1,F2 P1,P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	40	26
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	3	8
Projekt praktyczny	4	8
Przygotowanie do egzaminu i opracowanie zagadnień problemowych	3	8
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. W. Wrzosek [red.], Strategie marketingowe, Wyd.2 , Warszawa 2012		
2. J. Altkorn [red.], Podstawy marketingu, Wyd. Instytut Marketingu, Kraków 2006		
3. Z. Knech, Zarządzanie marketingiem, Wyd.3, C.H.Beck, Warszawa 2008		
4. M. Kieźel, A. Sobczyk-Kolbuch, Kwestionariusz ankiety jako narzędzie pomiaru w badaniach marketingowych, ZN nr 13, GWSH Katowice, 2002		
5. B. Nowotarska-Romaniak, Marketing usług zdrowotnych. Koncepcja i stosowanie. Wyd.3, Wyd.ABC, Warszawa 2013		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Z. Knecht, Zarządzanie i planowanie marketingowe, C.H.Beck, Warszawa 2004.		
2. K. Krot, Jakość i marketing usług medycznych, Wyd.1 , Wyd. ABC, Warszawa 2008.		
3. A. Bukowska-Piestrzyńska, Marketing usług zdrowotnych. Od budowania wizerunku placówki do zadowolenia klientów, Wyd. CeDeWu, Wyd.VI, Warszawa 2017.		
4. M. Dobska, P. Dobski, Zarządzanie jakością w podmiotach leczniczych, Wyd. ABC, Warszawa 2012.		

FILOZOFIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15						15
Studia niestacjonarne	10						10
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami filozofii.						
C2	Rozwijanie wrażliwości na potrzeby egzystencjalne ludzi.						
C3	Kształtowanie krytycznej i refleksyjnej postawy wobec rzeczywistości społecznej oraz umiejętności logicznej argumentacji.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę dotyczącą podstawowych dziedzin filozofii i problemów podejmowanych na ich gruncie. Analizuje pojęcia i mechanizmy psychospołeczne związane ze zdrowiem i jego ochroną.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętność nawiązywanie właściwych relacji międzyludzkich w oparciu o wiedzę o funkcjonowaniu człowieka w układach społecznych o różnych systemach wartości. Analizuje zjawiska cechujące współczesność w aspekcie koncepcji filozoficznych historycznych i współczesnych.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Utożsamia się z wartościami, celami i zasadami realizowanymi w praktyce fizjoterapeutycznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań terapeutycznych.						
EK4(K)	Przestrzega praw pacjenta i zasad etyki zawodowej, okazuje tolerancję dla postaw i zachowań wynikających z odmiennych uwarunkowań społecznych, kulturowych, religijnych oraz ma świadomość wpływu sytuacji życiowych pacjentów na ich stany emocjonalne. Potrafi formułować opinie związane z wykonywanym zawodem i logicznie je uzasadniać.						
EK5(K)	Potrafi dostrzec problemy moralne, dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, właściwie reagować na nierzetelne wykonywanie czynności zawodowych i poszukuje optymalnych rozwiązań.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W1	Definicja filozofii		1	1	
W2	Działy filozofii, wspólne obszary z medycyną;		2	1	
W3	Historia filozofii w zarysie		2	1	
W4	Filozofia hellenistyczna		2	1	
W5	Filozofia chrześcijańska (poprzedzająca okres filozofii średniowiecza)		1	1	
W6	Filozofia średniowiecza		1	1	
W7	Filozofia nowożytna		1	1	
W8	Filozofia XIX i XX wieku		1	1	
W9	Polska filozofia w dobie rewolucji technicznej		2	1	
W10	Etyka niezależna Tadeusza Kotarbińskiego – wizerunek człowieka społecznego		2	1	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład –z prezentacją multimedialną.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W1 W2	1	F1 P1
EK2 (U)	FM_U05	P7SM_UK02 P7SM_UO06	W1 – W10	1	F1 P1
EK3 (K)	FM_K03	P7SM_KR02	W1 – W10	1	F1 P1
EK4 (K)	FM_K04 FM_K05	P7SM_KR02 P7SMKK04	W1 – W10	1	F1 P1
EK5 (K)	FM_K06	P7SM_KK04	W1 – W10	1	F1 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		15		10	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		3		5	
Przygotowanie do zajęć		2		5	
Przygotowanie do egzaminu		5		5	
Suma		25		25	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		0,5 ECTS		0,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. W. Tatarkiewicz. Historia filozofii, t.1-3, (różne wydania).					
2. A. Stępień. Wstęp do filozofii, (różne wydana).					
3. W. Seńko. Jak rozumieć filozofię średniowiecza, Wydanie pierwsze: IFiS PAN Warszawa 1993, wydanie drugie: Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.					

4.	A. MacIntyre. Krótka historia etyki. Filozofia moralności od czasów Homera do XX wieku. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2000.
5.	K. Truburski, A. Wachowiak, R. Wiśniewski. Historia filozofii i etyki do współczesności. Źródła i komentarze. Wydawnictwo „Dom organizatora” Toruń 2002.
6.	S. Letkiewicz. Etyka dla wszystkich, czy dla każdego ?, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2008.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA	
1.	B. Hyrowicz. O sytuacjach bez wyjścia w etyce. Dylematy moralne, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak Kraków 2008.
2.	T. Ślipko, Historia etyki. Wydawnictwo PETRUS, Kraków 2010.
3.	L. Ferry. C. Capelier. Filozofia najpiękniejsza historia. Wydawnictwo Czarna Owca Warszawa 2016.
4.	N. Warburton. Krótka historia filozofii. Wydawnictwo RM Warszawa 2016.

ETYKA Z BIOETYKĄ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15						15
Studia niestacjonarne	10						10
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie studentom wiedzy o moralności i etyce jako szczególnych stymulatorach życia osobniczego i społecznego.						
C2	Zapoznanie studentów z podstawowymi zasadami etyki obowiązującej w pracy z pacjentem i w zespole interdyscyplinarnym.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Określa podstawowe pojęcia dotyczące niepełnosprawności i rehabilitacji w aspekcie psychospołecznych, kulturowych i religijnych normy i tradycji, które mogą być przyczyną nieporozumień i problematycznych sytuacji w opiece nad pacjentem.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Przestrzega zasad etycznych w podejmowanych decyzjach i działaniach w stosunku do pacjenta i jego rodziny.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Przestrzega praw pacjenta, okazuje tolerancję dla postaw i zachowań wynikających z odmiennych uwarunkowań społecznych, kulturowych, religijnych oraz ma świadomość wpływu sytuacji życiowych pacjentów na ich stany emocjonalne.						
EK4(K)	Okazuje dbałość o prestiż zawodu fizjoterapeuty oraz przestrzega zasad etyki zawodowej. Potrafi dostrzec problemy moralne, dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, właściwie reagować na nierzetelne wykonywanie czynności zawodowych i poszukuje optymalnych rozwiązań.						
EK5(K)	Utożsamia się z wartościami, celami i zasadami realizowanymi w praktyce fizjoterapeutycznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań terapeutycznych. Potrafi dokonać samooceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności zawodowych, zdaje sobie sprawę z konieczności uzupełniania ich przez całe życie i inspirowania procesu uczenia się innych osób.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W1	Etyka a bioetyka.		1	1	
W2	Historia powstania bioetyki.		1	1	
W3	Obszary zainteresowania bioetyki.		2	1	
W4	Bioetyka a moralność w fizjoterapii.		1	1	
W5	Fundamentalne normy etyczne w fizjoterapii.		1	1	
W6	Moralność w zawodzie fizjoterapeuty.		1	1	
W7	Zgoda pacjenta na leczenie i zabiegi fizjoterapeutyczne.		2	1	
W8	Dylematy etyczne w rehabilitacji.		2	1	
W9	Etyka zawodowa w fizjoterapii.		2	1	
W10	Kodeks Etyczny Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej.		2	1	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W08 FM_W10	P7SM_WG01 P7SM_WK05	W1,W2	1	F1,P1
EK 2 (U)	FM_U05	P7SM_UK02 P7SM_UO06	W3,W5	1	F1,P1
EK 3 (K)	FM_K05	P7SM_KK04	W4,W6 W8,W9 W10	1	F1,P1
EK 4 (K)	FM_K04 FM_K06	P7SM_KR02 P7SM_KK04	W4,W6 W8,W9 W10	1	F1,P1
EK 5 (K)	FM_K03 FM_K02	P7SM_KR02 P7SM_KK01	W1,W2	1	F1,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			15		10
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			3		5
Przygotowanie do egzaminu			5		5
Przygotowanie do zajęć			2		5
Suma			25		25
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			0,5 ECTS		0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			1 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Cywińska - Wasilewska G. Podstawowe problemy rehabilitacji i etyka. Wydawnictwo AWF. Poznań 2004.					
2. K. Szewczyk: Bioetyka Medycyna na granicach życia. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2009.					
3. K. Szewczyk: Bioetyka. Pacjent w systemie opieki zdrowotnej. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2009.					

4. Łuków P. Granice zgody-autonomia zasad i dobro pacjenta. Wydawnictwo SVHOLAR Warszawa 2005.
5. A. Muształ: Encyklopedia Bioetyki. Wydawnictwo PWE Radom 2005.
6. Biesaga T. Podstawy i zastosowania bioetyki., Wydawnictwo WN PAT, Kraków 2001.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. M. Aramini. Bioetyka dla wszystkich. Wydawnictwo eSPe Kraków 2011.
2. J. Różyńska, M. Waligóra. Badania naukowe z udziałem ludzi w biomedycynie. Standardy międzynarodowe. Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
3. A. Przyłuska-Fischer: Niepełnosprawność jako przedmiot refleksji bioetycznej, Wydawnictwo Fall, Kraków 2013.
4. J. Różyńska, W. Hańska. Bioetyka. Wydawnictwo Wolters Kluwer Warszawa 2013.

HISTORIA REHABILITACJI							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I/1			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		20					20
Studia niestacjonarne		16					16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł i literatury.						
3	Umiejętność prezentacji zdobytej wiedzy.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu historii rozwojem i rehabilitacji.						
C2	Zapoznanie studentów z koncepcją rehabilitacji.						
C3	Zapoznanie studentów z rozwojem i organizacją rehabilitacji w Polsce.						
C4	Zapoznanie studentów z medycznymi i społecznymi aspektami rehabilitacji.						
C5	Zapoznanie studentów z ustawodawstwem dotyczącym rehabilitacji.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada wiedzę z zakresu historii, koncepcji oraz rozwoju rehabilitacji i jej organizacji w Polsce i na świecie.						
EK2 (W)	Student posiada wiedzę z zakresu ustawodawstwa w rehabilitacji.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w kontakcie z pacjentem.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Potrafi formułować opinie dotyczące różnych aspektów fizjoterapii.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – KONWERSATORIUM						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Kw 1	Podstawowe pojęcie rehabilitacji. Historia rozwoju rehabilitacji na świecie i w Polsce. Twórcy światowej i polskiej rehabilitacji.					3	2
Kw 2	Koncepcja rehabilitacji w Polsce. Rozwój i organizacja rehabilitacji. Polska szkoła rehabilitacji.					2	2
Kw 3	Związki rehabilitacji z kulturą fizyczną i medycyną Rola rehabilitacji w medycynie.					2	2
Kw 4	Rehabilitacja jako postępowanie kompleksowe jej zadania i cele.					3	2

	Rehabilitacja medyczna. i jej rozwój w różnych dziedzinach medycyny. Przeszkody w procesie rehabilitacji.		
Kw 5	Formy rehabilitacji. Rehabilitacja psychiczna, psychologiczna, zawodowa i społeczna.	3	2
Kw 6	Rehabilitacja w niepełnosprawności. Zagadnienia demograficzne i epidemiologiczne w rehabilitacji. Sport osób niepełnosprawnych.	3	2
Kw 7	Rozwój przyrodolecznictwa (wodolecznictwo, balneologia, klimatologia itp.) w Europie i Polsce w XIX i XX wieku.	2	2
Kw 8	Kierunki rozwoju współczesnej rehabilitacji. Ustawa o zawodzie fizjoterapeuty. Etyka zawodowa fizjoterapeuty w procesie rehabilitacji.	2	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. –Konwersatorium –prezentacja multimedialną, dyskusja.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

P1.- ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem zajęć – egzamin

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	Kw 1 - 8	1	P1
EK2 (W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	Kw 1 - 8	1	P1
EK3 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Kw 1 - 8	1	P1
EK4 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	Kw 1 - 8	1	P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z	20	16
Zapoznanie z literaturą	1	3
Przygotowanie do ćwiczeń	2	2
Przygotowanie do egzaminu	2	4
Suma	25	25
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Jandziś S.: Rys historyczny rozwoju rehabilitacji w Polsce i na świecie. Opole 2015.
2. Szawłowski K. Chojnacka - Szawłowska G. : Medyczne i społeczne podstawy Rehabilitacji. Akademia Medyczna Gdańsk 1990.
3. Dega W., Milanowska K. : Rehabilitacja Medyczna: Wyd. PZWL 1994.
4. Kwolek A.: Rehabilitacja Medyczna. Wrocław 2012.
5. Szawłowski K.: Niektóre problemy rehabilitacji wczoraj i dziś. Postępy Rehabilitacji. 1990.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Migala M.: Wybrane zagadnienia z historii rehabilitacji i fizjoterapii. Opole 2004.
2. Bachrynowska –Fic J.: Właściwości ćwiczeń fizycznych ich systematyka i metodyka. PZWL Warszawa 1987.
3. Orzech J.: Rozwój technik i metod fizjoterapii w okresie 1801 do 2001. Kraków.
4. Wroczyński R.: Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu. Wrocław 2003.
5. Kiwerski J., Kwolek A., Śliwiński Z., Woźniewski M. (red.): Rehabilitacja Polska 1945 – 2009 Ossolineum

Wrocław 2009.

NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW FIZJOTERAPII

FIZJOTERAPIA OGÓLNA	
---------------------	--

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia	Fizjoterapia, jednolite magisterskie
Profil kształcenia:	Praktyczny
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia:	Praktyczny
Rok / Semestr:	I/2
Liczba punktów ECTS	4
Osoba koordynująca przedmiot:	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		30				60
Studia niestacjonarne	20		20				40

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1	Brak konieczności poprzedzania przedmiotem/przedmiotami wprowadzającymi.
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.

CELE PRZEDMIOTU	
------------------------	--

C1	Przekazanie studentom teoretycznej wiedzy w zakresie systematyki fizjoterapii/rehabilitacji medycznej, kryteriów podziałowych w zakresie metodyczno-praktycznych podstaw fizjoterapii, wybranych systemów, technik i metod terapeutycznych.
C2	Wyjaśnienie podstawowych pojęć funkcjonujących w fizjoterapii/rehabilitacji medycznej.
C3	Określenie miejsca fizjoterapii wśród nauk medycznych i jej powiązań z innymi naukami.
C4	Przedstawienie organizacji fizjoterapii jako dziedziny samodzielnej oraz składowej rehabilitacji medycznej.

OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA	
---	--

WIEDZA	
---------------	--

EK1(W)	Zna najważniejsze metody fizjoterapeutyczne
EK2(W)	Zna systematykę fizjoterapii/rehabilitacji medycznej, kryteria podziałowe w zakresie metodyczno-praktycznych podstaw fizjoterapii, miejsce fizjoterapii wśród nauk medycznych.
EK3(W)	Posiada wiedzę w zakresie wybranych zaburzeń, dysfunkcji i zmian chorobowych u pacjentów w różnym wieku.
EK4(W)	Zna podstawowe pojęcia funkcjonujące w fizjoterapii/rehabilitacji medycznej.

UMIEJĘTNOŚCI	
--------------	--

EK5(U)	Właściwie i trafnie dobiera narzędzia i metody wykorzystywane w diagnostyce subiektywnej i obiektywnej schorzeń narządu ruchu oraz narządów wewnętrznych. Potrafi prowadzić dokumentację dotyczącą przebiegu procesu fizjoterapeutycznego.
---------------	--

KOMPETENCJE	
-------------	--

EK6(K)	Rozumie konieczność ciągłego doszkalania się zawodowego. Potrafi odpowiednio określić
---------------	---

	priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych. Przejawia odpowiedzialność za własne przygotowanie do pracy oraz podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki.		
EK7(K)	Utożsamia się z wartościami, celami i zasadami realizowanymi w praktyce fizjoterapeutycznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań terapeutycznych. Okazuje dbałość o prestiż związany z wykonywaniem zawodu i przestrzega zasad etyki zawodowej. Dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Definicja i miejsce fizjoterapii w służbie zdrowia.	2	1
W2	Miejsce fizjoterapii w systemie nauk - związek fizjoterapii z naukami medycznymi, związek fizjoterapii z naukami o kulturze fizycznej, związki fizjoterapii z problematyką psychologii i socjologii.	2	2
W3	Fizjoterapia jako dziedzina samodzielna oraz element rehabilitacji kompleksowej. Miejsce fizjoterapii w procesie leczenia i rehabilitacji. Środki, metody i formy fizjoterapii.	2	2
W4	Strategia postępowania fizjoterapeutycznego – zasady doboru środków, form i metod fizjoterapii – hierarchia i racjonalizacja celów efektywność leczenia usprawniającego.	2	1
W5	Ćwiczenia lecznicze – kinezyterapia.	2	1
W6	Wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm. Usprawnianie poprzez wybrane dziedziny sportu. Rekreacja ruchowa - jako jedna z form profilaktyki pierwotnej i wtórnej schorzeń.	2	1
W7	Organizacja rehabilitacji i fizjoterapii: rehabilitacja szpitalna, ambulatoryjna, domowa, rehabilitacja sanatoryjna i w ośrodkach rehabilitacji, turystyka uzdrowiskowa, turnusy rehabilitacyjne.	2	1
W8	Współpraca fizjoterapeuty z zespołem pielęgniarstwo lekarskim oraz z zespołem rehabilitacyjnym.	2	2
W9	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej: PNF, Bobath, Vojta, SET.	2	1
W10	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej: Delacato, Brunkow, E- Technik, Frenkel, biofeedback.	2	2
W11	Metody reedukacji posturalnej: Klapp, Lehnert Shrott, Dobosiewicz.	2	2
W12	Metody reedukacji posturalnej: Brügger, Klein Vogelbach, „Szkola pleców”, Majocha.	2	1
W13	Metody terapii manualnej: Cyriax, Kaltenborn – Evjenth.	2	1
W14	Metody terapii manualnej: Mc Kenzie, Buttler.	2	1
W15	Metody reedukacji posturalnej, nerwowo-mięśniowej, metody terapii manualnej – podsumowanie. Efektywność rehabilitacji.	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C1	Podstawowe pojęcia fizjoterapii: medycyna fizykalna, kalectwo, inwalidztwo. Podstawowe pojęcia niepełnosprawności – definicja WHO, niepełnosprawność okresowa, niepełnosprawność trwała. Uszkodzenia, ograniczenia, upośledzenia i ich klasyfikacje.	4	2
C2	Fizjopatologiczne podstawy fizjoterapii - wyrównywanie ubytków funkcjonalnych - regeneracja, kompensacja, adaptacja ; prawa Anochina; efektywność usprawniania a plastyczność mózgu.	2	2
C3	Zabiegi fizykalne wspomagające kinezyterapię - rodzaje czynników fizykalnych i ich wpływ na organizm człowieka.	2	2
C4	Badanie pacjenta dla potrzeb fizjoterapii - badanie i jego składowe.	2	2
C5	Diagnostyka funkcjonalna dla potrzeb fizjoterapii - badanie czynnościowe	2	2

	w fizjoterapii; testy specyficzne dla różnych schorzeń; ważniejsze objawy i testy przydatne w praktyce.		
C6	Wykorzystanie aparatury diagnostyczno – pomiarowej w fizjoterapii. Przydatność i znaczenie wyników badań aparaturowych dla doboru środków fizjoterapii i kontroli wyników .	2	1
C7	Podsumowanie zagadnień zrealizowanych w semestrze; zaliczenie.	2	1
C8	Dokumentacja w fizjoterapii z uwzględnieniem specyfiki terapii - kwestionariusze i skale wykorzystywane do oceny stopnia zaburzenia funkcji w zespołach bólowo – przeciążeniowych, kwestionariusze i skale wykorzystywane do oceny stopnia zaburzenia funkcji u pacjentów neurologicznych, kwestionariusze i skale wykorzystywane do oceny stopnia zaburzenia funkcji ruchowych dzieci.	2	1
C9	Podstawowe pojęcia dotyczące metod reedukacji nerwowo-mięśniowej oraz posturalnej.	2	1
C10	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej.	2	1
C11	Metody reedukacji posturalnej.	2	1
C12	Ergonomia pracy fizjoterapeutów.	2	1
C13	Metody terapii manualnej.	2	2
C14	Podsumowanie zagadnień zrealizowanych w semestrze.	2	1

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- 1. – wykład** – wykład z prezentacją multimedialną.
- 2. – ćwiczenia** – metoda karty pracy studenta – studenci rozwiązują przygotowane przez prowadzącego zagadnienia problemowe, dotyczące bieżącego tematu; metoda dyskusyjna.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń.

F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz sposobu prezentacji (referowania).

F3. – ocena aktywności podczas zajęć.

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	W2-W7, C1, C2, C9	1,2	F1, F3 P1
EK 2 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	W3, W8, W15, C1-C15	1,2	F1 – F3 P1
EK 3 (W)	FM_W11	P7SM_WG02	W1 –W4, C1, C3-C9	1,2	F1 – F3 P1
EK 4 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	W4, W6, W9- W14, C9-C13	1,2	F1 – F3 P1
EK 5 (U)	FM_U13 FM_U21	P7SM_UW01 P7SM_UK02 P7SM_UW04	W1,W3,W7, C1, C2	1,2	F1 – F3 P1
EK 6 (K)	FM_K02 FM_K07 FM_K08	P7SM_KK01 P7SM_KK04 P7SM_UK05	W1- W15, C1-C14	1,2	F1 – F3 P1
EK7(K)	FM_K03 FM_K04 FM_K06	P7SM_KR02 P7SM_KK04	W1- W15, C1-C14	1,2	F1 – F3 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne

Godziny kontaktowe z prowadzącym	60	40
Samodzielna praca z literaturą	10	20
Przygotowanie do kolokwium, zaliczeń	15	25
Przygotowanie do egzaminu	15	15
Suma	100	100
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2,5 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Dega W., Ortopedia i rehabilitacja, PZWL.		
2. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. I, II, Kraków 2004, wyd. Kasper.		
3. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. III, Kraków 2005, wyd. Kasper.		
4. Straburzyński G., Fizjoterapia, PZWL, Warszawa 2003.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Zembaty A. i współ., Kinezyterapia, t. I, Kraków 2002, wyd. Kasper.		
2. Zembaty A. i współ., Kinezyterapia, t. II, Kraków 2003, wyd. Kasper.		

KSZTAŁCENIE RUCHOWE I METODYKA NAUCZANIA RUCHU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I-II/1-4			
Liczba punktów ECTS				6			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	40		70				110
Studia niestacjonarne	30		50				80
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Umiejętności w zakresie podstawowych form aktywności fizycznej zdobytej podczas nauki na różnych etapach edukacji szkolnej wcześniejszej.						
2	Wiedza w zakresie podstawowych form aktywności fizycznej, sprawności fizycznej oraz prozdrowotnych aspektów uczestnictwa w aktywności fizycznej jako niezbędnego elementu zdrowego życia zdobytej podczas nauki na różnych etapach edukacji szkolnej wcześniejszej.						
3	Znajomość elementarnych zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych.						
4	Umiejętności korzystanie z różnych źródeł informacji.						
5	Umiejętności współpracy w grupie jak i samodzielnego działania w zakresie kultury fizycznej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Opanowanie przez studentów podstawowych wiadomości i umiejętności dotyczących planowania, realizacji i oceny procesu kształcenia i wychowania fizycznego ze szczególnym uwzględnieniem przywracania i kształtowania umiejętności ruchowych w zmienionych przez chorobę warunkach morfologiczno-funkcjonalnych.						
C2	Student zdobędzie wiedzę postrzegania aktów ruchowych człowieka w różnym ujęciu procesu uczenia się i nauczania ruchów z uwzględnieniem aspektów rozwojowych i metodyki nauczania ruchów.						
C3	Student nabędzie umiejętności w zakresie wykorzystywania różnych form aktywności w nauczaniu ruchów oraz planowaniu i kontrolowaniu procesu opanowywania umiejętności ruchowych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada wiedzę w zakresie postrzegania aktów ruchowych człowieka na różnych etapach uczenia się, z uwzględnieniem aspektów rozwojowych i metodyki nauczania ruchu						
EK2(W)	Student zna różne rodzaje sportów grupowych dla potrzeb sportu inwalidów i rewalidacji						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student potrafi realizować i oceniać proces kształcenia ruchowego w warunkach zdrowia i choroby.						
EK4(U)	Student potrafi planować i kontrolować proces opanowywania umiejętności ruchowych, instruować chorych odnośnie wykonywanych ćwiczeń.						
EK5(U)	Student potrafi konstruować jednostkę ćwiczeniową w oparciu o wiedzę dla potrzeb fizjoterapii różnych zdolności motorycznych jak również rodzajów, form i technik ćwiczeń leczniczych.						

EK6(U)	Student posiada umiejętność demonstrowania ćwiczeń ruchowych zgodnie z zasadami metodyki, realizować program nauczania ruchu zgodnie z zasadami, m.in. powszechności, wczesności, kompleksowości.		
KOMPETENCJE			
EK7(K)	Dba o poziom sprawności fizycznej, niezbędnej do wykonywania zadań właściwych w działalności zawodowej fizjoterapeuty; prezentuje postawę promującą zdrowie i aktywność fizyczną; potrafi ostrzec przed zagrożeniami zdrowotnymi.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Rola aktywności ruchowej w życiu człowieka zdrowego i niepełnosprawnego. Znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia dzieci, młodzieży i dorosłych. Funkcje aktywności fizycznej w ontogenezie człowieka.	2	1
W2	Metodyka nauczania ruchu w przygotowaniu zawodowym fizjoterapeuty. Koncepcja Health-Related Fitness w dzisiejszym wychowaniu fizycznym.	2	1
W3	Współczesne cele wychowania fizycznego, jako wyraz potrzeb indywidualnych i społecznych oraz ich interpretacja w kontekście potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych. Cele instrumentalne (pojęcie, zakres), cele kierunkowe jako kształtowanie postaw wobec kultury fizycznej i różnych jej obszarów. Hierarchia celów i zadań kształcenia i wychowania fizycznego w ujęciu systemowym: zadania kinezyterapii na tle celów.	2	2
W4	Zasady doboru treści i organizacji kształcenia i wychowania fizycznego i ich zastosowania w fizjoterapii (podmiotowe traktowanie pacjenta, różnicowanie doboru treści, metod i form; łączenie teorii z praktyką; integracji kształcenia i wychowania; kształcenie ustawiczne).	2	1
W5	Rozwój psychofizyczny i motoryczny dzieci i młodzieży. Przejawy rozwoju i wynikające z nich wskazania do pracy fizjoterapeuty.	2	2
W6	Środki wychowania fizycznego i ich wykorzystanie w fizjoterapii. Podstawowe przyrządy, przybory oraz pomoce techniczne, ich rola i wykorzystanie w fizjoterapii.	2	1
W7	Systematyka ćwiczeń dla potrzeb jednostki lekcyjnej. Ćwiczenia organizacyjno-porządkowe, kształtujące, stosowane, uspakajające, rozrywkowe. Podstawowe parametry ćwiczeń pozycja wyjściowa, przebieg ruchu, pozycja końcowa, tempo ćwiczeń, zapis ćwiczeń.	2	2
W8	Proces nauczania ruchu: edukacja i reedukacja ruchowa, stadia kształtowania nawyku ruchowego, etapy działania praktycznego w fizjoterapii. Ciągi metodyczne w zakresie różnych typów zajęć ruchowych – technika wykonania najważniejszych czynności ruchowych wykorzystywanych w fizjoterapii.	2	2
W9	Jednostka lekcyjna, jednostka ćwiczeniowa jako podstawowa forma pracy fizjoterapeuty: tok lekcji i zasady budowy lekcji (wszechstronność, zmienność pracy, stopniowanie natężenia wysiłku).	2	1
W10	Konspekt jako plan szczegółowy zajęć.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C 1	Rodzaje aktywności ruchowej. Ćwiczenia statyczne, dynamiczne. Wykorzystanie ćwiczeń stosowanych w fizjoterapii.	2	1
C 2	Pozycje wyjściowe do ćwiczeń: niskie, średnie i wysokie.	2	1
C 3	Ćwiczenia wolne, z przyborami, przyrządami kończyn górnych, głowy i szyi.	2	2
C 4	Ćwiczenia wolne, z przyborami, przyrządami kończyn dolnych.	2	2

C 5	Ćwiczenia wolne, z przyborami, przyrządami mięśni brzucha.	2	1
C 6	Ćwiczenia wolne, z przyborami, przyrządami mięśni grzbietu.	2	1
C 7	Zasady budowania prawidłowej rozgrzewki.	2	1
C 8	Ćwiczenia oddechowe: wolne i z przyborami. Ćwiczenia relaksacyjne i uspokajające.	2	2
C 9	Rola muzyki i tańca w procesie rehabilitacji – wybrane techniki taneczne w rehabilitacji pacjentów. Nowoczesne formy muzyczno-ruchowe: elementy aerobiku, zabawy i gry z muzyką.	2	2
C 10	„Szkoła pleców” w kształtowaniu prawidłowej postawy ciała.	2	2
Forma zajęć – WYKŁADY sem. II.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Kształtowanie zdolności motorycznych (istota, właściwości oraz przykłady środków metodycznych i dydaktycznych możliwych do wykorzystania w kolejnych etapach rozwoju motorycznego dzieci, młodzieży i dorosłych).	2	2
W2	Organizacja i prowadzenia jednostki lekcyjnej, elementy organizacji lekcji, formy podziału, formy ustawień, formy prowadzenia (frontalna, indywidualna, obwód ćwiczebny, tor przeszkód, z podziałem na zespoły, z podziałem na zespoły z zadaniami dodatkowymi, małe obwody ćwiczebne). Kryteria wyboru formy i doboru osób do grup ćwiczeniowych oraz wskazania organizacyjne i metodyczne do ich wykorzystania w fizjoterapii	2	2
W3	Zadanie jako mechanizm regulacyjny celów działań człowieka. Model interakcji pomiędzy fizjoterapeutą a pacjentem (czynności: przygotowawcze, motywacyjne, informujące, kontrolne, naprowadzające, korektywne i alternatywne, zabezpieczające).	2	1
W4	Metody realizacji zadań ruchowych – istota, właściwości, przykłady i zastosowanie w fizjoterapii metod szczegółowych w zależności od zadań oraz wieku i stanu pacjenta (metody: naśladowcza ścisła, zadaniowa-ścisła, programowanego uczenia się, zabawowa – naśladowcza, zabawowa – klasyczna, bezpośredniej celowości ruchu, programowanego usprawniania się, ruchowej ekspresji twórczej, problemowa).	2	2
W5	Indywidualizacja w procesie wychowania fizycznego i w fizjoterapii.	2	2
W6	Prakseologiczny model wychowania fizycznego. Istota i znaczenie podstawowych ogniw racjonalnego działania na poszczególnych szczeblach ogólności – szczegółowości. Diagnoza pedagogiczna oraz diagnoza funkcjonalna i prognoza jako podstawa planowania realizacji zajęć w rehabilitacji – zakres diagnozy (osobnicza, grupowa, środowiskowa); sposoby diagnozowania, prognoza.	2	1
W7	Planowanie procesu nauczania czynności ruchowych osób niepełnosprawnych. Gry i zabawy dla osób z różnym rodzajem i stopniem niepełnosprawności	2	1
W8	Ocena – ewaluacja procesu nauczania umiejętności ruchowych jako samokontrola pracy fizjoterapeuty oraz samokontrola i samoocena pacjenta.	2	1
W9	Style kierowania (nauczyciel, trener, fizjoterapeuta) – akceptowane i odrzucane przez ucznia, zawodnika, pacjenta.	2	1
W10	Właściwości fizyczne cieczy i korzyści wynikające z nich. Fizjologiczne efekty zanurzenia ciała w wodzie. Terapeutyczne aspekty kinezyterapii w wodzie oraz sprawnościowe efekty ćwiczeń w wodzie.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. II		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C 1	Ocena poziomu zdolności motorycznych na przykładzie wybranych testów sprawnościowych.	2	2

C 2	Kształtowanie wydolności poprzez zastosowanie formy frontalnej.	2	1
C 3	Kształtowanie siły i wytrzymałości siłowej w obwodzie ćwiczebnym.	2	2
C 4	Kształtowanie szybkości.	2	1
C 5	Kształtowanie zwinności poprzez zastosowanie formy strumieniowej.	2	1
C 6	Kształtowanie koordynacji ruchowej ze szczególnym uwzględnieniem równowagi z wykorzystaniem przyborów i muzyki.	2	2
C 7	Kształtowanie gibkości poprzez elementy stretchingu, yogi, pilatesa.	2	2
C 8	Gry i zabawy ruchowe, ich podział, zastosowanie w fizjoterapii z uwzględnieniem wieku pacjentów. Zabawy i gry stymulujące rozwój psychoruchowy dziecka. Zabawy i gry ruchowe w gimnastyce korekcyjnej.	2	2
C 9	Metoda zabawowa-naśladowcza a metoda bezpośredniej celowości ruchu w praktyce fizjoterapii.	2	1
C 10	Metody usamodzielniające ze szczególnym uwzględnieniem metody programowanego usprawniania się oraz kreatywne (ruchowa ekspresja twórcza, metoda problemowa) w procesie usamodzielniania pacjenta.	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. III		Liczba godzin	
		Stacj.	Stacj.
C1	Specyfika oraz wymogi prowadzenia ćwiczeń w wodzie. Bezpieczeństwo ćwiczących podczas zajęć w środowisku wodnym. Zasady organizacji grupy pacjentów uczestniczących w zajęciach w wodzie. Praca z pacjentem indywidualnym, zasady prowadzenia ćwiczeń w grupie.	2	1
C2	Właściwości fizyczne wody i ich wpływ na proces terapii – ciśnienie hydrostatyczne, fala, lepkość i temperatura wody. Sposoby wprowadzania do basenu pacjentów z różnym stopniem niepełnosprawności, podstawowe techniki i sposoby poruszania się z pacjentem w wodzie. Praca z pacjentem – wykorzystanie ciśnienia hydrostatycznego. Doskonalenie techniki pływania stylem kraul na grzbiecie.	2	2
C3	Podstawowe techniki i rodzaje ćwiczeń wykonywanych w środowisku wodnym – ćw. bierne, ćw w odciążeniu z wykorzystaniem przyborów wypornościowych. Wpływ kierunku i szybkości ruchu wykonywanego w wodzie na charakter pracy mięśni szkieletowych. Ćwiczenia rozluźniające mięśnie szkieletowe. Doskonalenie techniki pływania stylem klasycznym.	2	2
C4	Podstawowe techniki i rodzaje ćwiczeń wykonywanych w środowisku wodnym – ćwiczenia oporowe (wzrost siły mięśniowej, zwiększenie zakresu ruchomości stawowej, ćwiczenia równoważne oraz zwiększające stabilność)	2	1
C5	Podstawowe metody dotyczące terapii w środowisku wodnym: podstawowe założenia oraz charakterystyczne formy gier i zabaw wykorzystywane w metodzie Halliwick. Adaptacja dziecka do środowiska wodnego, ćwiczenia indywidualne i ćwiczenia w grupie. Watsu jako metoda pracy indywidualnej z pacjentem bazująca na ćwiczeniach o charakterze pracy biernej. Doskonalenie techniki pływania sportowego.	4	2
C6	Elementy pływania korekcyjnego stosowanego w profilaktyce i terapii zaburzeń statyki ciała.	3	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. IV		Liczba godzin	
		Stacj.	Stacj.
C1	Budowa i rodzaje wózków inwalidzkich ich dobór w zależności od stopnia ubytku funkcjonalnego	2	2
C2	Zasady lokomocji na wózkach inwalidzkich – jazda w „balansie”	2	2
C3	Pokonywanie przeszkód na wózku inwalidzkim – progi, pochylnie, jazda po schodach.	5	2
C4	Podstawy koszykówki na wózkach	3	2

C5	Doskonalenie umiejętności technicznych dotyczących lokomocji na wózku inwalidzkim	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. Ćwiczenia - zadania ruchowe, ćwiczenia fizyczne, zajęcia na pływalni, rozwiązywanie problemów, dyskusja, pogadanka, praca samodzielna i w zespole.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1 – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń.					
F2 – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie.					
F3 – ocena aktywności podczas ćwiczeń.					
F4 – ocena przygotowania konspektu i poprowadzenia wybranej formy zajęć ruchowych .					
P1 – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu i ćwiczeń.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	W1-10 (Is.) W1-10 (IIs.) C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.)	1,2	F1,P1
EK 2 (W)	FM_W12 FM_W14	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK03	W1-4 (IVs.) C1-6 (IIIs.) C1-5 (IVs.)	1,2	F1-3,P1
EK 3 (U)	FM_U01	P7SM_UW07	W6 -8 (II s.) C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.)	1,2	F1, F3, P1
EK 4 (U)	FM_U01 FM_U19	P7SM_UW07	W7 -10 (Is.) C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.)	1,2	F1-4, P1
EK 5 (U)	FM_U01 FM_U19	P7SM_UW07	W5, W7-10(Is.) W1-5, W9-10(IIs) C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.) C1-5 (IVs.)	1,2	F1- 4, P1
EK 6 (U)	FM_U19	P7SM_UW07	W8-10 (Is.) W2-5 (IIs.) C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.) C1-6 (IIIs.) C1-5 (IVs.)	1,2	F1-4, P1
EK 7 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C1-10 (Is.) C1-10 (IIs.) C1-6 (IIIs.) C1-5 (IVs.)	1,2	F1-4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		110		80	
Samodzielna praca z literaturą		12		26	
Opracowywanie prac pisemnych		12		20	

Przygotowanie do kolokwiiów, zaliczeń, egzaminu	16	24
Suma	150	150
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	4,5 ECTS	3 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	6 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Górna K., Garbaciak W.: Kultura fizyczna w szkole. Materiały pomocnicze dla nauczyciela. AWF, Katowice, 1996. Wyd. III		
2. Groffik D.: Metodyka stosowania ćwiczeń fizycznych w profilaktyce i terapii. AWF, Katowice, 2009.		
3. Groffik D.: Aquafitness. AWF, Katowice, 2012.		
4. Kulmatycki L.: Ćwiczenia relaksacyjne. Agencja Promo-Lider, Warszawa, 1995.		
5. Kutzner-Kozińska M., Włażnik K.: Gimnastyka korekcyjna dla dzieci 6-10-letnich. WSiP, Warszawa, 1995.		
6. Kempf H-D.: Szkoła pleców. Wydawnictwo SIC! Warszawa, 1995.		
7. Nowotny J.: Edukacja i reedukacja ruchowa. Podręcznik dla studentów fizjoterapii i fizjoterapeutów. Wydawnictwo KASPER, Katowice, 2003.		
8. Nowotny J.: Podstawy fizjoterapii. AWF, Katowice, 1998.		
9. Strzyżewski S.: Proces kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej. WSiP, Warszawa, 1996.		
10.Strzyżewski S.: Rozwój myśli o wychowaniu fizycznym i jego metodach. AWF, Poznań, 1987.		
11.Szopa J., Mleczko E., Żak S.: Podstawy antropomotoryki. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa-Kraków, 2000.		
12.Talaga J.: Sprawność fizyczna ogólna. Testy. Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań, 2004.		
13.Trzeźniowski R.: Gry i zabawy ruchowe. Sport i Turystyka, Warszawa, 1987.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Bielski J.: Metodyka wychowania fizycznego i zdrowotnego. Podręcznik dla nauczycieli wychowania fizycznego i studentów studiów pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza „Impuls”. Kraków, 2005.		
2. Bronikowski M.: Metodyka wychowania fizycznego w reformowanej szkole. Część I i II. Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2005.		
3. Grabowski H. (2000). Co koniecznie trzeba wiedzieć o wychowaniu fizycznym. Kraków: Akademia Wychowania Fizycznego.		
4. Grodzka-Kubiak E.: Aerobik czy fitness. DDK Edition, Poznań, 2002.		

KINEZYTERAPIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I-II/2-4			
Liczba punktów ECTS				7			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	50		85				135
Studia niestacjonarne	40		55				95
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z zakresu anatomii, biomechaniki, kinezylogii.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność pracy samodzielnej oraz grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie umiejętności oceny narządu ruchu człowieka przy pomocy testów i pomiarów, zapoznanie się ze sprzętem stosowanym w kinezyterapii.						
C2	Opanowanie teoretycznych podstaw leczniczego usprawniania ruchowego, technik i metodyki wykonywania ćwiczeń leczniczych.						
C3	Zdobycie przez studentów umiejętność doboru odpowiednich ćwiczeń leczniczych w zależności od wyników oceny stanu narządu ruchu, konstruowanie programów ćwiczeń leczniczych.						
C4	Umiejętność podejmowania dyskusji na temat doboru odpowiednich form ćwiczeń leczniczych w kontrolowanym procesie terapii ruchowej - kinezyterapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna systematykę ćwiczeń, techniki i elementy wybranych metod i ćwiczeń leczniczych, zna podstawowe objawy i testy różnicujące dotyczące składowej ruchowej narządu ruchu.						
EK2(W)	Posiada wiedzę dotyczącą doboru odpowiedniego sprzętu, przyrządów i przyborów wykorzystywanych w kinezyterapii.						
EK3(W)	Student zna wskazania, przeciwwskazania i skutki uboczne ćwiczeń leczniczych oraz potrafi opisać i wyjaśnić mechanizm ich oddziaływania.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi wykonać badanie i interpretować wyniki testów, właściwie i trafnie dobiera narzędzia i metody wykorzystywane w diagnostyce subiektywnej i obiektywnej schorzeń narządu ruchu oraz narządów wewnętrznych.						
EK5(U)	Posiada umiejętność wykorzystywania różnych ćwiczeń ruchowych/leczniczych zgodnie z przyjętą systematyką.						
EK6(U)	Potrafi wykorzystywać i obsługiwać aparaturę i sprzęt do ćwiczeń leczniczych i badań						

	funkcjonalnych oraz przygotować stanowisko pracy.		
KOMPETENCJE			
EK7(K)	Rozumie konieczność ciągłego doszkalania się zawodowego. Przejawia zachowania asertywne wobec podwładnych w sytuacjach braku wiedzy bądź kompetencji w trakcie pojawiających się zadań terapeutycznych.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY sem. I.		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawowe składowe rehabilitacji leczniczej. Systematyka kinezyterapii. Kinezyterapia o działaniu miejscowym oraz ogólnym. Metody kinezyterapeutyczne. Badanie dla potrzeb kinezyterapii. Badanie podmiotowe (wywiad) i przedmiotowe (statyczne, dynamiczne).	2	2
W2	Rola i znaczenie pomiarów liniowych (długości i obwody kończyn). Ogólne zasady pomiaru i zapisu zakresu ruchomości w stawach. Metoda SFTR. Kliniczna metoda oceny siły mięśniowej – podstawowe założenia teoretyczne, zmiany w stosunku do wersji oryginalnej testu Lovetta.	4	4
W3	Postępowanie terapeutyczne ukierunkowane na poprawę zakresu ruchomości w stawach (ćwiczenia bierne redresyjne, autoredresje, poizometryczna relaksacja mięśni). Ćwiczenia bierne właściwe – cel, wskazania, przeciwwskazania, metodyka wykonania.	2	2
W4	Rodzaje biernego oddziaływania w kinezyterapii. Leczenie ułożeniowe. Pozycje ułożeniowe oraz ich wpływ na mechanikę oddychania (Bruce’a, Trendelenburga, drenaż ułożeniowy). Pozycje antalgiczne (pozycja Perschla, kolankowo-łokciowa). Pozycje ułożeniowe po udarze mózgu. Ćwiczenia według Bürgera.	2	2
W5	Rodzaje oraz zasady stosowania wyciągów. Wyciągi działające na górny i dolny odcinek kręgosłupa (pętla Glissona, wg Caillietta i in.), wyciągi dotyczące kończyn (odbarczające i redresujące) oraz wyciągi grawitacyjne (wyciąg Perschla i in.).	2	2
W6	Ćwiczenia czynne w odciążeniu (sposoby i rodzaje odciążeń), ćwiczenia czynne wolne, czynne oporowe (rodzaje ćwiczeń oporowych, zasady doboru obciążeń, treningi oporowe).	3	3
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
C1	Wprowadzenie do przedmiotu. Podstawowe urządzenia i sprzęt stosowany w kinezyterapii. Badanie pacjenta dla potrzeb kinezyterapii. Pomiary orientacyjne. Pomiary długości kończyn górnych i dolnych. Pomiary obwodów kończyn górnych i dolnych. Metoda SFTR zapisu zakresu ruchomości. Badanie zakresu ruchów kończyn górnych i dolnych oraz w obrębie kręgosłupa.	6	4
C2	Kliniczna ocena siły mięśniowej. Obiektywne sposoby oceny siły mięśniowej. Zasady ogólne. Ocena siły mięśniowej kończyny górnej i dolnej. Ocena siły mięśni kręgosłupa oraz tułowia.	9	6
C3	Diagnostyka funkcjonalna w kinezyterapii. Testy pomocne w badaniu różnicującym (m.in.: Bragarda, Patricka, Menella, Lewady, De Klaina, Slump, napięciowe i inne) oraz ocenie stanu aparatu więzadłowego. Testy łąkotkowe.	5	3
C4	Ocena niektórych objawów przydatnych w kinezyterapii (m.in.: Lasseque, Langeo, Piedellu, Trendelenburga, Goodfrieja, szczytowy, wyprzedzania, szufladkowy i inne). Testy pomocne w wykrywaniu ograniczeń ruchomości (m.in. ścienny, Thomasa i inne).	5	2
Forma zajęć – WYKŁADY sem. II.		Liczba godzin	
		Staci.	Niestaci.

W1	Podstawy teoretyczne wykonywania podstawowych form ćwiczeń leczniczych: ćwiczenia bierne właściwe i redresyjne..Techniki zwiększania zakresu ruchomości oparte na mechanizmie tzw. poizometrycznej relaksacji. Autoregresje.	4	3
W2	Podstawy teoretyczne wykonywania podstawowych form ćwiczeń leczniczych: wyciągi o mechanizmie trakcyjnym oraz odbarczającym, wyciągi redresyjne.	4	2
W3	Podstawy teoretyczne wykonywania podstawowych form ćwiczeń leczniczych: ćwiczenia samowspomagane, ćwiczenia czynne w odciążeniu, ćwiczenia czynne w odciążeniu z oporem, metody treningu oporowego.	4	2
W4	Postawa ciała, prawidłowa postawa ciała, wady postawy. Podział i przyczyny wad postawy. Podział skolioz wg Cobba oraz podział objawów skoliozy w zależności od wielkości zmian deformacyjnych w układzie narządu ruchu wg Wejsfloga.	4	2
W5	Badanie narządu ruchu przeprowadzone dla potrzeb postępowania korekcyjnego (wywiad, badanie fizykalne, badania dodatkowe). Metody oceny postawy ciała (subiektywne, obiektywne). Metoda Kasperczyka.	3	2
W6	Ćwiczenia kształtujące i korekcyjne jako zasadnicze elementy reedukacji posturalnej. Metody postępowania korekcyjnego (Klappa, Schroth, Dobosiewicz, Majocha i in.).	3	2
W7	Ćwiczenia synergistyczne (synergizmy bezwzględne, względne, ipsi- i kontralateralne). Ćwiczenia synkinetyczne. Teoretyczne i praktyczne założenia metody, technika wykonywania ćwiczeń.	3	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. II		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Bierne środki kinezyterapii. Ćwiczenia bierne właściwe i redresyjne..Techniki zwiększania zakresu ruchomości oparte na mechanizmie tzw. poizometrycznej relaksacji. Autoregresje. Leczenie ułożeniowe. Pozycje ułożeniowe stosowane u pacjentów pulmonologicznych, pozycje antalgiczne. Odcinkowe ułożenia profilaktyczne i korekcyjne. Ćwiczenia wg Bürgera.	8	6
Ćw. 2	Bierne środki kinezyterapii. Wyciągi o mechanizmie trakcyjnym oraz odbarczającym (m.in.: Perlscha, pętla Glissona, kamaszkowy i inne). Wyciągi o działaniu redresyjnym oraz wyciągi korekcyjne (m.in.: Degi, Cotrela, „ponad głową”, grawitacyjny, szufladkowy i inne). Dobór ćwiczeń w zależności od wyników badania funkcjonalnego.	6	4
Ćw. 3	Ćwiczenia samowspomagane, ćwiczenia czynne w odciążeniu, sposoby i rodzaje odciążeń, zawieszenie osiowe, pozaosiowe, kranialne i kaudalne. Ćwiczenia czynne w odciążeniu z oporem. Ćwiczenia dla zespołów mięśniowych i stawów kończyny górnej. Formy oporu a rodzaj skurczu mięśnia. Metody treningu z oporem progresywnie wzrastającym i progresywnie malejącym. Treningi oporowe (De Lorme a Watkina, Mc Queena, ćw. izometryczne krótkie i długie).	6	4
Ćw. 4	Badanie postawy ciała. Metoda punktowa Kasperczyka, metoda pionu. Badanie postawy w płaszczyźnie strzałkowej i czołowej.	5	3
Ćw. 5	Wybrane metody postępowania korekcyjnego (metoda Klappa, Schroth). Rola i znaczenie kształtowania nawyku prawidłowej postawy w reedukacji posturalnej.	5	3
Forma zajęć – WYKŁADY sem. III.		Liczba godzin	
		Stacj.	Stacj.

W1	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej dorosłych – PNF.	2	2		
W 2	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej dorosłych- Bobath, E-technik	2	2		
W 3	Metody reedukacji nerwowo-mięśniowej u dzieci -NDT-Bobath, Vojty, Domanna -Delacato, Rood, Kenny.	2	2		
W 4	Metoda integracji sensorycznej – SI. Metody edukacyjne –Peto.	2	2		
W 5	Metoda McKenzie w leczeniu dolegliwości bólowych kręgosłupa.	2	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. III		Liczba godzin			
		Stacj.	Stacj.		
Ćw. 1	Proprioceptywne torowanie nerwowo – mięśniowe PNF – cel i praktyczne zastosowanie metody, wzorce dla łopatki i kończyn górnych dla miednicy i kończyn dolnych, wzorce dla tułowia szyi i głowy. Techniki specjalne.	8	6		
Ćw. 2	Metoda Bobath dla dorosłych – zasady postępowania z chorymi po udarze. Zasady doboru ćwiczeń wg NDT Bobath. Testy funkcjonalne w ocenie chorych po udarze.	6	4		
Ćw. 3	Metoda Bobath w reedukacji nerwowo-mięśniowej dzieci - ćwiczenia regulujące ustawienie głowy w przestrzeni oraz prawidłowe ułożenie głowy względem ciała, ćwiczenia ułatwiające zmiany pozycji, wyrabiające odruch równowagi oraz odruch obronny.	6	4		
Ćw. 4	Metoda Vojty- odruchowe pełzanie i przetaczanie.	5	3		
Ćw. 5	Ćwiczenia z wykorzystaniem nowej koncepcji terapii w podwieszeniu (Sling Exercise Therapy – SET). Stopniowanie trudności ćwiczeń.– Ćwiczenia w łańcuchach otwartych i zamkniętych.	5	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – Wykład - prezentacja multimedialna.					
2. – Ćwiczenia – praca indywidualna i grupowa.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. –Przygotowanie do ćwiczeń – dyskusja, sprawdzian pisemny					
F2. – Ocena oparta na obserwacji studenta podczas zajęć indywidualnych i grupowych					
P1. – Ocena opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – zaliczenie praktyczne					
P2. – Ocena opanowania materiału będącego przedmiotem wykładu- egzamin testowy					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	W1 – W6 Ćw. 1 – Ćw. 4 /s.I/	1,2	F1,F2,P1
EK 2 (W)	FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 5 /s.II/	1,2	F1,F2, P1
EK 3 (W)	FM_W13	P7SM_WK04	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 5 /s.II/ W1 – W5 Ćw. 1 – Ćw. 5 s.III/	1,2	F1,F2, P1, P2
EK 4 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1 – W6 Ćw. 1 – Ćw. 4/s.I/ W1 – W5 Ćw. 1 – Ćw. 5/s.III/	1,2	F1,F2, P1, P2

EK 5 (U)	FM_U06	P7SM_UW01 P7SM_UW03	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 5/s.II/	1,2	F1,F2, P1,
EK 6 (U)	FM_U11	P7SM_UW01	W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 5/s.II/	1,2	F1,F2,P1
EK 7 (K)	FM_K02 FM_K08	P7SM_KK01 P7SM_UK05	W1 – W6 Ćw. 1 – Ćw. 4/s.I/ W1 – W7 Ćw. 1 – Ćw. 5/s.II/ W1 – W5 Ćw. 1 – Ćw. 5/s.III/	1,2	F1,F2, P1, P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	135	95
Samodzielna praca z literaturą	5	15
Przygotowanie do ćwiczeń	10	20
Przygotowanie do kolokwiiów, zaliczeń	10	20
Przygotowanie egzaminu	15	25
Suma	175	175
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	5,5 ECTS	4 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	7 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Zembaty A-. Kinezyterapia. Wyd . Kasper. 2002
2. Nowotny J. -Podstawy fizjoterapii. Wyd. Kasper 2004
3. Nowotny J. Saulicz E.- Niektóre zaburzenia statyki ciała i ich korekcja. Wyd. AWF Katowice 1993
4. Sadowska L. Neurokinezyologiczna diagnostyka i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego. Wyd. AWF Wrocław2001
5. Rosławski A. Skolimowski T. technika wykonywania ćwiczeń leczniczych. PZWL 1992
6. Mikołajewska E.-Metoda NDT- Bobath w nwerorehabilitacji osób dorosłych. Wyd. PZWL 2012
7. Tejszewska D, Świtoński E., Gzik M. Biomechanika narządu ruchu człowieka. Politechnika Śląska, Gliwice 2011.
8. Sestre Fernandez Metoda leczenia skolioz. (red.) Śliwiński Z. (wyd). Markmed Rehabilitacja s.c.2009.
9. Kusz D. Kompendium Traumatologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2010.
10. Florkowski A. Fizjoterapia w psychiatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2012.
11. Mikołajewska E. Fizjoterapia po mastektomii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL . Warszawa 2010.
12. Mikołajewska E. Kinesiotaping. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2011.
13. Mikołajewska E. Metoda NDT-Bobath w neurorehabilitacji osób dorosłych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2012.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Torsten L., Tobias K. Dobler (red). Techniki osteopatyczne. Urban & Partner Wrocław 2011.
2. Joseph E. Muscolino. Badanie palpacyjne układów mięśniowego i kostnego. Urban & Partner Wrocław 2011.
3. Richter P, Hebgen E. Punkty spustowe i łańcuchy mięśniowo-powięziowe w osteopatii i terapii manualnej. Galaktyka Sp. Z o. o. Łódź 2010.
4. Dobosiewicz K. Boczne idiopatyczne skrzywienia kręgosłupa. Wyd. ŚLAM 1997

TERAPIA MANUALNA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II-III/4-5			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		10	40				50
Studia niestacjonarne		10	25				35
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu podstaw anatomii, biomechaniki i patobiomechaniki narządu ruchu.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność komunikacji z pacjentem.						
4	Podstawowa sprawność manualna.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z zakresem przedmiotu.						
C2	Zapoznanie studentów z historią rozwoju terapii manualnej na świecie.						
C3	Zdobycie przez studentów podstawowych umiejętności wykonania, opisu i interpretacji podstawowych technik diagnostycznych stosowanych w terapii manualnej.						
C4	Zdobycie przez studentów podstawowych umiejętności określanych mianem terapii manualnej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student zna podstawową terminologię z zakresu terapii manualnej, zna podział technik i metody wykonywania działań manualnych, zna podstawowe testy funkcjonalne oraz interpretację podstawowych objawów i testów różnicujących dotyczących składowej ruchowej narządu ruchu.						
EK2(W)	Potrafi wymienić wskazania, przeciwwskazania i skutki uboczne działań z zakresu podstawowych szkół i koncepcji "terapii manualnej" oraz potrafi opisać i wyjaśnić mechanizm ich oddziaływania.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Właściwie i trafnie dobiera metody i wykorzystywane w diagnostyce zaburzeń narządu ruchu, potrafi wykonać podstawowe chwytły stosowane w terapii manualnej, prawidłowo stosuje poznane techniki terapii manualnej, prawidłowo używa sprzętu pomocnego w wykonywaniu technik terapii manualnej.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Wszystkie techniki manualne w zakresie diagnozowania jak i terapii wykonuje przestrzegając zasad metodyki z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – Konwersatorium					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Kw 1	Historia medycyny manualnej. Pojęcie i miejsce terapii manualnej w				1	1	

	fizjoterapii.				
Kw 2	Rodzaje zaburzeń czynnościowych narządu ruchu i możliwości ich niwelacji z zastosowaniem terapii manualnej.	1	1		
Kw 3	Anatomiczna i biomechaniczna analiza budowy i czynności stawów (połączenia kości, powierzchnie stawowe, płaszczyzny, osie, ruchy kości i stawów).	2	2		
Kw 4	Techniki stosowane w terapii manualnej (trakcja, mobilizacja, manipulacja, masaż poprzeczny, masaż funkcyjny, stretching).	1	1		
Kw 5	Badanie pacjenta w terapii manualnej (ruchy czynne, ruchy bierne, testy napięciowe, testy oporowe, badanie palpacyjne, diagnostyka obrazowa).	2	2		
Kw 6	Zasady postępowania terapeutycznego w terapii manualnej.	1	1		
Kw 7	Metody „szkoły” terapii manualnej stosowane na świecie.	1	1		
Kw 8	Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Zasady ergonomii pracy fizjoterapeuty stosującego terapię manualną.	1	1		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Manualne techniki terapii stopy.	2	1		
Ćw. 2	Manualne techniki terapii zaburzeń dłoni.	2	1		
Ćw. 3	Manualne techniki terapii zaburzeń stawu łokciowego.	2	1		
Ćw. 4	Manualne techniki terapii zaburzeń stawu ramiennego.	4	2		
Ćw. 5	Manualne techniki terapii zaburzeń stawu kolanowego.	4	2		
Ćw. 6	Manualne techniki terapii zaburzeń stawu biodrowego.	4	2		
Ćw. 7	Manualne techniki terapii zaburzeń odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa.	6	5		
Ćw. 8	Manualne techniki terapii zaburzeń odcinka lędźwiowego i stawów krzyżowo – biodrowych.	6	5		
Ćw. 9	Metodyka i technika wykonywania terapii mięśniowo-powięziowych punktów spustowych.	6	4		
Ćw. 10	Metodyka i technika wykonywania stretchingu.	4	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – konwersatorium- prezentacja multimedialną, dyskusja.					
2. – ćwiczenia – ćwiczenia w grupach klinicznych- wykonywanie określonych chwytów i technik w zakresie prezentowanej metodyki.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
F2. – ocena umiejętności wykonania trenowanych zadań z zakresu terapii manualnej					
P1. – ocena aktywności na zajęciach					
P2. – ocena końcowa z zaliczenia będąca oceną opanowania stanu wiedzy i umiejętności z zakresu ćwiczeń i konwersatorium – egzamin końcowy					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12 FM_W15	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK06	Kw1,Kw2, C2-C9	1,2	F1, F2, P1, P2
EK 2 (W)	FM_W13	P7SM_WK04	Kw6,Kw8	1	P2
EK 3 (U)	FM_U06 FM_U11	P7SM_UW01 P7SM_UW03	Kw4, Kw5, Kw6, C1 - C10	1,2	F1, F2, P1, P2
EK 4 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Kw3-Kw8	1,2	F1, F2, P1, P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	50	35
Samodzielna praca z literaturą	2	10
Przygotowanie do zaliczeń, egzaminu	3	10
Suma	55	55
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2 ECTS	1,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Muscle Stretching in Manual Therapy Volume I & II. Olaf Evjenth and Jern Hamburg. Alfta Rehab.		
2. Autostretching. Olaf Evjenth and Jern Hamburg. Alfta Rehab.		
3. Kręgosłup badanie manualne i mobilizacja. Freddy M. Kaltenborn we współpracy z Olafem Evjenthem i Traudi Baldauf Kaltenborn. Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1998, wyd. 1. ISBN 83-87479-06-3.		
4. Manualne mobilizacje stawów kończyn. Freddy M. Kaltenborn we współpracy z Olafem Evjenthem. Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1999, wyd. 3. ISBN 83-87479-00-4.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Lokalizacja objawów w obrębie kręgosłupa i kończyn. Olaf Evjenth i Christian Gloeck. Toruń 2002.		
2. Atlas anatomii palpacyjnej. Tom I & II. Serge Tixa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. ISBN 83-200-2795-0.		
3. Podstawy Fizjoterapii. Janusz Nowotny. Część III. Wydawnictwo KASPER Kraków 2005. ISDN 83-910437-9-7.		

MEDYCYNĄ FIZYKALNĄ - FIZYKOTERAPIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II-III/3-5			
Liczba punktów ECTS				5			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		55				85
Studia niestacjonarne	30		45				75
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Podstawowa wiedza z zakresu fizyki i matematyki zdobyta w szkole średniej.						
2	Wiedza z zakresu anatomii prawidłowej człowieka, fizjologii, biologii medycznej, biofizyki oraz biochemii nabyta we wcześniejszych latach studiów.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz w zespole.						
5	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz przedstawiania i bronięcia własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej umiejscowienia fizykoterapii w procesie rehabilitacji chorych. Zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami z zakresu fizykoterapii – w szczególności dotyczącymi rodzajów bodźców i czynników fizykalnych, ogólnych celów i zasad stosowania fizykoterapii.						
C2	Zaznajomienie studentów ze skutkami biologicznymi oddziaływania na organizm czynników termicznych (ciepła i zimna). Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej celów oraz sposobów przeprowadzania zabiegów z zakresu termoterapii (ciepło- i zimnolecznictwa).						
C3	Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej skutków biologicznych, celów i zasad stosowania u ludzi hydroterapii oraz balneoterapii.						
C4	Zapoznanie studentów ze skutkami biologicznego oddziaływania promieniowania widzialnego, ultrafioletowego i podczerwonego oraz promieniowania laserowego. Poznanie przez studentów celów i zasad przeprowadzania zabiegów z zakresu światłolecznictwa, w tym także laseroterapii.						
C5	Nabycie przez studentów wiedzy z zakresu celów i zasad stosowania sonoterapii, jak również zapoznanie studentów ze skutkami oddziaływania ultradźwięków na organizm człowieka.						
C6	Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej oddziaływania prądu stałego na organizm człowieka oraz zaznajomienie studentów z celami oraz zasadami stosowania prądu stałego w fizykoterapii, w szczególności w odniesieniu do zabiegów jonoforezy i kąpieli elektryczno-wodnych.						
C7	Zaznajomienie studentów z celami oraz zasadami przeprowadzania elektrodiagnostyki układu nerwowo-mięśniowego. Nabycie przez studentów wiedzy oraz umiejętności przeprowadzania elektrostymulacji mięśni wiotkich, spastycznych oraz unerwionych prawidłowo będących w zaniku prostym.						

C8	Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej skutków oddziaływania na organizm człowieka prądów elektrycznych o małej i średniej częstotliwości. Nabycie przez studentów wiedzy i umiejętności dotyczących celów oraz zasad stosowania prądów małej i średniej częstotliwości w terapii przeciwbólowe i przeciwzapalnej.		
C9	Zapoznanie studentów ze skutkami oddziaływania na organizm człowieka pól elektromagnetycznych małej i wielkiej częstotliwości. Nabycie przez studentów wiedzy i umiejętności dotyczących stosowania pól elektromagnetycznych w terapii.		
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA			
WIEDZA			
EK1(W)	Zna teoretyczne podstawy działania bodźców fizykalnych oraz potrafi wytłumaczyć i uzasadnić ich zastosowanie w terapii. Właściwie dobiera bodźce fizykalne u pacjentów w różnym wieku oraz z różnymi dysfunkcjami.		
EK2 (W)	Wykazuje znajomość i rozumie, w zakresie właściwym dla programu kształcenia, działanie specjalistycznego sprzętu oraz aparatury stosowanej dla potrzeb fizjoterapii, zarówno dla celów diagnostycznych, jak i leczniczych. Zna wskazania, przeciwwskazania i skutki uboczne zabiegów fizykoterapeutycznych oraz wyjaśnić ich mechanizm działania.		
UMIEJĘTNOŚCI			
EK3(U)	Posiada umiejętność właściwego dobierania środków fizykalnych w terapii i planowania zabiegów z zakresu fizykoterapii.		
EK4(U)	Posiada umiejętności praktyczne i techniczne niezbędne do prawidłowego przeprowadzania zabiegów z zakresu fizykoterapii.		
EK5(U)	Potrafi przygotować stanowisko pracy do wykonania zabiegu fizykalnego. Potrafi dobrać i obsługiwać aparaturę i sprzęt do fizykoterapii		
KOMPETENCJE			
EK6(K)	Rozpoznaje i definiuje potrzeby społeczno zdrowotne wymuszające potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji.		
EK7(K)	Potrafi określić swoje wątpliwości oraz potrafi zwrócić się z prośbą o radę do osób z większym doświadczeniem.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY			
Liczba godzin			
Stacj.			
Niestacj.			
W 1	Wprowadzenie do przedmiotu. Fizykoterapia. Miejsce i rola fizykoterapii w medycynie. Rodzaje bodźców i czynników fizykalnych. Fizjologiczne podstawy medycyny fizykalnej. Cele fizykoterapii. Fizykoterapia jako metoda wywoływania adaptacji. Rodzaje odczynów fizykalnych. Miejscowe i ogólne reakcje organizmu na zabiegi fizykalne. Ogólne zasady dawkowania zabiegów fizykalnych.	1	1
W 2	Termoterapia. Biologiczne reakcje organizmu na działanie ciepła i zimna. Fizjologiczne i patologiczne odpowiedzi organizmu na działanie bodźców termicznych. Wskazania i przeciwwskazania do termoterapii. Zasady stosowania lokalnych i ogólnych zabiegów z zakresu termoterapii. Rodzaje zabiegów stosowanych w termoterapii.	2	2
W 3	Hydroterapia. Właściwości fizyczne wody oraz ich znaczenie w zabiegach wodoleczniczych. Znaczenie czynnika termicznego w hydroterapii. Fizjologiczne działanie hydroterapii. Wskazania i przeciwwskazania do hydroterapii. Rodzaje zabiegów stosowanych w hydroterapii.	2	2
W 4	Balneoterapia. Definicje wód mineralnych, wód leczniczych, wód termalnych oraz wód swoistych i nieswoistych. Podstawy fizjologiczne stosowania wód leczniczych w kąpielach i krenoterapii. Właściwości fizyczne oraz chemiczne borowin. Cele stosowania borowin w terapii.	2	2
W 5	Światłolecznictwo. Właściwości fizyczne promieniowania podczerwonego	2	2

	(IR), widzialnego i nadfioletowego (UV). Biologiczne reakcje organizmu na promieniowanie widzialne, IR i UV. Wskazania i przeciwwskazania do światłolecznictwa. Zasady przeprowadzania zabiegów z zakresu światłolecznictwa.		
W 6	Laseroterapia. Proces powstawania i właściwości promieniowania laserowego. Biologiczne skutki oddziaływania promieniowania laserowego na organizm. Wskazania i przeciwwskazania do laseroterapii. Zasady przeprowadzania laseroterapii. Podstawowe zasady BHP w laseroterapii.	2	2
W 7	Sonoterapia. Właściwości fizyczne ultradźwięków oraz ich oddziaływanie na tkanki. Działanie biologiczne ultradźwięków. Wskazania i przeciwwskazania do sonoterapii. Zasady przeprowadzania sonoterapii.	1	1
W 8	Pola elektromagnetyczne (PEM) małej i wielkiej częstotliwości. Właściwości fizyczne pól elektromagnetycznych wielkiej i małej częstotliwości. Biologiczne oddziaływanie PEM na organizm człowieka. Cele oraz zasady stosowania PEM w terapii. Wskazania i przeciwwskazania dostosowania PEM w terapii. Podstawowe zasady BHP podczas wykonywania zabiegów z użyciem PEM.	2	2
W 9	Wprowadzenie do elektroterapii. Rodzaje prądów elektrycznych stosowanych w elektroterapii (prąd stały i prądy zmienne – jedno- i dwukierunkowe). Właściwości fizyczne prądów elektrycznych oraz ich oddziaływanie na organizm człowieka. Podstawowe cele oraz zasady stosowania elektroterapii.	2	2
W 10	Elektrodiagnostyka układu nerwowo-mięśniowego. Fizjologiczne podstawy elektrodiagnostyki. Ocena jakościowa układu nerwowo-mięśniowego. Ocena ilościowa układu nerwowo-mięśniowego ze szczególnym uwzględnieniem chronaksymetrii, oceny zdolności mięśnia do akomodacji, oceny pobudliwości mięśnia w zależności od kształtu, czasu trwania i natężenia impulsu elektrycznego (krzywa I/t). Podstawy elektromiografii i elektroneurografii. Interpretacja wyników elektrodiagnostyki.	2	2
W 11	Elektrostymulacja mięśni odnerwionych. Fizjologiczne podstawy elektrostymulacji mięśni wiotkich. Cele oraz zasady przeprowadzania elektrostymulacji mięśni wiotkich. Wskazania i przeciwwskazania do elektrostymulacji mięśni wiotkich.	2	2
W 12	Elektrostymulacja mięśni unerwionych prawidłowo. Fizjologiczne podstawy elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo w kierunku zwiększania ich siły eksplozywnej lub wytrzymałości wysiłkowej. Cele oraz zasady przeprowadzania elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo z prądami małej i średniej częstotliwości. Wskazania i przeciwwskazania do elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo.	2	2
W 13	Uzasadnienie stosowania prądów elektrycznych w terapii przeciwbólowej i przeciwzapalnej. Mechanizmy modulowania bólu za pomocą prądów elektrycznych. Wpływ prądów elektrycznych na procesy zapalne. Uzasadnienie zastosowania prądów elektrycznych w celu poprawy ukrwienia i w terapii przeciwobrzękowej.	2	2
W 14	Właściwości fizyczne oraz zasady stosowania prądów małej i średniej częstotliwości w terapii przeciwbólowej i przeciwzapalnej, w celu poprawy ukrwienia oraz w terapii przeciwobrzękowej.	2	2
W 15	Fizykalne metody wspomagania gojenia tkanek miękkich ze szczególnym naciskiem na biologiczne podstawy oraz zasady stosowania prądów elektrycznych w leczeniu tkanek miękkich.	2	2
W 16	Fizjologiczne podstawy stosowania zabiegów skojarzonego działania prądów elektrycznych i ultradźwięków. Cele oraz zasady przeprowadzania	2	2

	terapii skojarzonej ultradźwiękami i prądem elektrycznym.		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Termoterapia. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania miejscowych zabiegów z zakresu zimno- i ciepłolecznictwa. Metodyka wykonywania wybranych zabiegów zimnolecznictwa (w tym krioterapeutycznych) o działaniu lokalnym. Metodyka wykonywania miejscowych okładów ciepłych. Obserwacja odczynu naczyniowego występującego wskutek działania ciepła i zimna. Ocena zmian pobudliwości Nowów czuciowych i ruchowych po zastosowaniu ciepła i zimna. Cele i sposoby stosowania zabiegów ciepło- i zimnolecznictwa o działaniu ogólnym. Metodyka przeprowadzania zabiegów ogólnego rozgrzewania i ochładzania. Wskazania i przeciwwskazania do zabiegów termoterapii.	5	2
Ćw. 2	Wodolecznictwo. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania hydroterapii. Metodyka wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu wodolecznictwa (kąpeli, natrysków, podwodnego natrysku biczowego, kąpeli wirowych, polewań). Wskazania i przeciwwskazania do zabiegów hydroterapii.	5	2
Ćw. 3	Balneoterapia. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania balneoterapii, w tym w szczególności kąpeli leczniczych, kuracji pitnej i borowin. Cele oraz podstawowe zasady leczenia uzdrowiskowego. Wskazania i przeciwwskazania do zabiegów balneoterapii.	5	2
Ćw. 4	Światłolecznictwo. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania promieniowania podczerwonego, widzialnego i nadfioletowego w terapii. Metodyka przeprowadzania naświetlań promieniowaniem podczerwonym i widzialnym. Obserwacja odczynu naczyniowego oraz ocena zmian pobudliwości nerwów ruchowych i czuciowych. Metodyka oceny wrażliwości skóry na promieniowanie nadfioletowe (test biologiczny). Metodyka przeprowadzania naświetlań promieniowaniem nadfioletowym. Wskazania i przeciwwskazania do światłolecznictwa.	5	2
Ćw. 5	Laseroterapia. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania promieniowania laserowego w terapii. Metodyka naświetlań promieniami laserowymi. Wskazania i przeciwwskazania do laseroterapii.	5	2
Ćw. 6	Sonoterapia. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania ultradźwięków w terapii. Metodyka przeprowadzania zabiegów nadźwiękowania. Wskazania i przeciwwskazania do sono terapii.	5	2
Ćw. 7	Pola elektromagnetyczne małej i wielkiej częstotliwości. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania pól elektromagnetycznych w terapii. Metodyka przeprowadzania zabiegów z użyciem pól magnetycznych małej częstotliwości. Metodyka przeprowadzania zabiegów z użyciem pól elektromagnetycznych wielkiej częstotliwości (diatermia krótko- i mikrofalowa). Wskazania i przeciwwskazania do stosowania pól elektromagnetycznych.	5	2
Ćw. 8	Prąd stały. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania prądu stałego w fizykoterapii, ze szczególnym uwzględnieniem jonoforezy i kąpeli elektryczno-wodnych. Metodyka przeprowadzania elektroterapii prądem stałym. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania zabiegów z użyciem prądu stałego. Podstawy teoretyczne, cele oraz zasady przeprowadzania elektrodiagnostyki zmian odruchowych w tkankach za pomocą prądu stałego (galwanopalpacja).	6	4
Ćw. 9	Elektrodiagnostyka układu nerwowo-mięśniowego. Podstawy teoretyczne, cele i zasady przeprowadzania elektrodiagnostyki jakościowej i ilościowej układu nerwowo-mięśniowego. Metodyka wykonywania	6	4

	elektrodiagnostyki ilościowej – ze szczególnym uwzględnieniem chronaksymetrii, oceny zdolności mięśnia do akomodacji, oceny pobudliwości mięśnia w zależności od kształtu, czasu trwania i natężenia impulsu elektrycznego (krzywa I/t). Podstawy teoretyczne i metodyczne przeprowadzania elektromiografii. Interpretacja wyników elektrodiagnostyki ilościowej.		
Ćw. 10	Elektrostymulacja mięśni odnerwionych. Podstawy teoretyczne, cele i zasady przeprowadzania elektrostymulacji mięśni wiotkich. Metodyka elektrostymulacji mięśni wiotkich. Wskazania i przeciwwskazania do elektrostymulacji mięśni wiotkich.	6	4
Ćw. 11	Elektrostymulacja mięśni spastycznych. Podstawy teoretyczne, cele i zasady przeprowadzania elektrostymulacji mięśni spastycznych. Metodyka elektrostymulacji mięśni spastycznych. Wskazania i przeciwwskazania do elektrostymulacji mięśni spastycznych.	5	2
Ćw. 12	Elektrostymulacja mięśni unerwionych prawidłowo będących w zaniku z bezczynności. Podstawy teoretyczne, cele i zasady przeprowadzania elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo. Metodyka elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo w kierunku zwiększania ich siły eksplozywnej oraz wytrzymałości wysiłkowej (z zastosowaniem prądów małej i średniej częstotliwości). Wskazania i przeciwwskazania do elektrostymulacji mięśni unerwionych prawidłowo.	6	4
Ćw. 13	Prądy małej częstotliwości w terapii przeciwbólowej oraz w usuwaniu skutków urazów, zapaleń i zmian zwyrodnieniowych. Podstawy teoretyczne, cele, zasady oraz metodyka przeprowadzania elektrostymulacji przeciwbólowej i przeciwzapalnej prądami małej częstotliwości ze szczególnym uwzględnieniem prądów diadynamicznych Bernarda oraz prądu Träbera. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania elektrostymulacji prądami małej częstotliwości.	6	2
Ćw. 14	Przezskórna elektrostymulacja nerwów – TENS (nisko- i wysokonapięciowa). Podstawy teoretyczne, cele i zasady przeprowadzania TENS. Metodyka przeprowadzania TENS. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania TENS.	5	2
Ćw. 15	Prądy średniej częstotliwości w terapii przeciwbólowej oraz w usuwaniu skutków urazów, zapaleń i zmian zwyrodnieniowych. Podstawy teoretyczne, cele, zasady oraz szczegółowa metodyka przeprowadzania elektrostymulacji przeciwbólowej i przeciwzapalnej prądami średniej częstotliwości. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania elektrostymulacji prądami średniej częstotliwości.	5	2
Ćw. 16	Skojarzone oddziaływanie ultradźwiękami i prądem elektrycznym. Podstawy teoretyczne, cele i zasady stosowania terapii skojarzonej ultradźwiękami i prądem elektrycznym. Metodyka przeprowadzania zabiegów ww. terapii skojarzonej. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania terapii skojarzonej.	5	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. Wykład –konwencjonalny i problemowy z zastosowaniem prezentacji multimedialnej.

2. Ćwiczenia – dyskusja, praca indywidualna i w grupach, planowanie oraz omawianie metodyki zabiegów fizykalnych, wykonywanie zabiegów fizykalnych.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń obejmująca ocenę wiedzy teoretycznej niezbędnej na ćwiczeniach oraz znajomość podstaw metodyki przeprowadzanych zabiegów fizykalnych.

F2. – ocena umiejętności prezentowania (referowania) materiału zadanego do samodzielnego przygotowania

F3. – ocena aktywności na ćwiczeniach obejmująca aktywny udział w dyskusji oraz aktywny udział podczas

wykonywania zabiegów fizykalnych.					
F4. – ocena umiejętności praktycznych przeprowadzania zabiegów fizykalnych.					
P1. – ocena opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń oraz wykładów – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01 FM_W12	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK04	W1-16	1-2	F1, F2, F3, P1
EK 2 (W)	FM_W13 FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	Ćw1-Ćw16	1-2	F3, F4
EK 3 (U)	FM_U10	P7SM_UW01	Ćw1-Ćw16	1-2	F3, F4
EK 4 (U)	FM_U10	P7SM_UW01	Ćw1-Ćw16	1-2	F1, F4
EK 5 (U)	FM_U11	P7SM_UW01	Ćw1-Ćw16	1-2	F1, F4
EK 6 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw1-Ćw16	1-2	F3, F4
EK 8 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw1-Ćw16	1-2	F1, F4
EK 1 (W)	FM_W01 FM_W12	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK04	W1-16	1-2	F1, F2, F3, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	85		75		
Zaznajomienie z literaturą przedmiotu	10		20		
Przygotowanie ćwiczeń	20		20		
Przygotowanie do egzaminu	10		10		
Suma	125		125		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3,5 ECTS		3 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Strabuzynski G., Strabuzynska A. Medycyna fizykalna. PZWL, Warszawa 2003.					
2. Strabuzynski G Fizjoterapia. PZWL, Warszawa 2003.					
3. Dobrogowski J., Kuś M., Sedlak K., Wordliczek J : Ból i jego leczenie. Springer PWN 1996.					
4. Fizjoterapia. Red. Straburzynski G. PZWL Warszawa 1988.					
5. Franek A, Franek E, Polak A.: Nowoczesna elektroterapia. Wybór zagadnień. Red. Franek A. Śląska Akademia Medyczna Katowice 2001.					
6. Kochański J.W.: Balneoterapia i hydroterapia. Wydawnictwo AWF Wrocław 2002					
7. Łazowski J.: Podstawy fizykoterapii. Wydawnictwo AWF Wrocław 2002.					
8. Mika T., Kasprzyk W.: Fizykoterapia. PZWL Warszawa 2013.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Łukowicz Małgorzata red. Wyd. polskiego. Fizykoterapia aspekty kliniczne i biofizyczne. Robertson V., Ward A., Low J., Reed A. Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2009.					

MEDYCYNĄ FIZYKALNĄ - ODNOWĄ BIOLOGICZNĄ, BALNEOKLIMATOLOGIĄ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	10		15				25
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Zdobycie wiedzy na temat wykorzystania różnego rodzaju naturalnych tworzyw w procesie leczenia uzdrowiskowego.						
2	Zdobycie wiedzy na temat zastosowania leczenia balneoklimatycznego w różnego rodzaju chorobach.						
3	Zdobycie wiedzy o wykorzystaniu zabiegów fizykalnych w procesach regeneracji sił po wysiłku fizycznym i umysłowym.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Podstawowa wiedza z zakresu fizjoterapii ogólnej.						
C2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
C3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
C4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada usystematyzowaną wiedzę z zakresu fizycznych, chemicznych i biologicznych podstawy nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej wykorzystywanych w medycynie fizykalnej.						
EK2(W)	Potrafi opisać i interpretować zjawiska fizyczne zachodzące w ustroju pod wpływem działania zewnętrznych czynników bodźcowych stosowanych w klimatologii i balneologii.						
EK3(W)	Prezentuje zaawansowany stopień znajomości i zrozumienia założeń środków, form i metod terapeutycznych stosowanych w leczeniu uzdrowiskowym. Wykazuje znajomość działania specjalistycznego sprzętu oraz aparatury stosowanej dla potrzeb fizjoterapii, zarówno dla celów diagnostycznych, jak i leczniczych						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Wykorzystuje wiedzę z zakresu fizjologii i patofizjologii w trakcie wykonywania zabiegów bodźcowych w leczeniu uzdrowiskowym.						
EK5(U)	Potrafi zaplanować i zrealizować działania fizjoterapeutyczne wykorzystując bodźce fizykalne odpowiadające potrzebom pacjenta posługując się odpowiednio dobranym sprzętem. .						
KOMPETENCJE							

EK6(K)	Student stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w placówkach ochrony zdrowia				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W1	Definicja medycyny fizykalnej i jej miejsce w naukach medycznych. Umiejscowienie fizykoterapii w medycynie fizykalnej. Lecznictwo uzdrowiskowe.		2	2	
W2	Formy świadczonych usług i poziomy referencyjne w lecznictwie uzdrowiskowym.		1	1	
W3	Klimatologia i klimatoterapia. Podstawy meteorologii i klimatologii. Bioklimat i warunki pogodowe w Polsce.		2	2	
W4	Zastosowanie w leczeniu uzdrowiskowym zabiegów fizykalnych. Ogólne i szczegółowe wskazania i przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego. Mechanizmy działania tworzyw naturalnych i klimatu.		1	1	
W5	Krenoterapia, hydroterapia i peloidoterapia. Kąpiele mineralne.		2	2	
W6	Profile lecznicze uzdrowisk. Wskazania i przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego. Status prawny leczenia uzdrowiskowego w Polsce.		1	1	
W7	Definicja odnowy biologicznej. Zastosowanie różnego rodzaju zabiegów fizykalnych i balneoklimatologicznych w procesie likwidacji nadmiernych objawów zmęczenia fizycznego i psychicznego. Znaczenie leczenia uzdrowiskowego w profilaktyce chorób cywilizacyjnych.		1	1	
Forma zajęć – ĆWICZENIA			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Właściwości fizykochemiczne wody w aspekcie balneologicznym. Wody lecznicze (mineralne, swoiste i termalne). Sztuczne i naturalne kąpiele solankowe. Oddziaływaniu wód leczniczych w zabiegach kąpielowych wziewania (inhalacje).		3	2	
Ćw. 2	Kuracja pitna krenoterapia - zasady i metody dawkowania wód leczniczych		3	2	
Ćw. 3	Peloidoterapia (kąpiele, okłady), kataplazmy - kąpiele z użyciem peloidów (metodyka zabiegów, wskazania i przeciwwskazania, oddziaływanie związków czynnych zawartych w borowinie). Zawijania częściowe przy użyciu pasty borowinowej (metodyka zabiegów, wskazania i przeciwwskazania, oddziaływanie związków czynnych zawartych w borowinie).		3	2	
Ćw. 4	Prezentacje profilu leczniczego różnego rodzaju uzdrowisk w Polsce. Zasady kwalifikacji chorych na leczenie balneoklimatologiczne.		3	2	
Ćw. 5	Diagnostyka subiektywnych i obiektywnych objawów zmęczenia fizycznego i umysłowego. Właściwości procesów odnowy biologicznej człowieka. Planowanie zabiegów fizykalnych i balneoklimatologicznych w zwalczaniu nadmiernych objawów zmęczenia fizycznego i umysłowego.		3	2	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów	Odniesienie do charakterystyk Polskiej	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny

	zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Ramy Kwalifikacji na poziomie 7			
EK 1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01	W1-7	1	F1,P1
EK 2 (W)	FM_W01 FM_W16	P7SM_WG01 P7SM_WK04	W1-7	1	F1,P1
EK 3 (W)	FM_W12 FM_W15	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK06	W1-7	1	F1,P1
EK 4(U)	FM_U10	P7SM_UW01	Ćw1-5	2	F1 -2 P1-2
EK 5 (U)	FM_U10 FM_U11	P7SM_UW01	Ćw1-5	2	F1-2 P1 -2
EK 6 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw1-5	2	F1-2 P1-2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			25		20
Studiowanie literatury przedmiotu			2		5
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu			3		5
Suma			30		30
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			1 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Ponikowska I.: Kompendium balneologii wyd. A. Marszałek Toruń 2002.					
2. Kasprzak W., Mańkowska A.: Fizykoterapia, medycyna uzdrowiskowa i SPA. PZWL Warszawa 2008.					
3. Kochański J.W., Kochański M.: Medycyna fizykalna. PHU Technomex, Gliwice 2009.					
4. Gieremek K., Dec L. Zmęczenie i regeneracja sił. Odnowa biologiczna. Hasmed, Bielsko Biała 2008.					
5. Straburzyński G., Straburzyńska-Lupa A. Medycyna fizykalna. PZWL, Warszawa 2000.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Martyn D. Klimaty kuli ziemskiej. PWN, Warszawa 2000.					
2. Sielicka J. (red.) . Informator – Atlas Uzdrowisk Polskich, Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”, Warszawa 2005.					

MASAŻ KLASYCZNY							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			25				25
Studia niestacjonarne			20				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw anatomii człowieka, zwłaszcza anatomii funkcjonalnej, naczyniowej i topografii unerwienia.						
2	Znajomość podstaw fizjologii człowieka, w tym podstaw fizjologii wysiłku fizycznego.						
3	Znajomość podstaw patofizjologii w obrębie różnych układów organizmu człowieka, pozwalających rozumieć i określać wskazania i przeciwwskazania do wykonywania masażu.						
4	Właściwe rozumienie i stosowanie się do zasad higieny osobistej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przedstawienie studentom znaczenia i miejsca w profilaktyce i fizjoterapii różnych chorób, dysfunkcji narządu ruchu czy stanów powysiłkowych.						
C2	Przekazanie wiedzy dotyczącej wpływu masażu na organizm człowieka, z uwzględnieniem różnych jego odmian i sposobów oddziaływania, poznanie wskazań i przeciwwskazań do stosowania masażu.						
C3	Nauczenie studentów technik masażu klasycznego, posługiwania się nim w zależności od wytyczonego celu terapeutycznego czy zadań profilaktycznych.						
C4	Praktyczne poznanie zasad i elementów innych, wybranych rodzajów masażu leczniczego, korzystania z podręczników, atlasów i innych pomocy dydaktycznych z zakresu masażu.						
C5	Przygotowanie studentów do pracy samodzielnej, nauczanie tworzenia i organizacji stanowiska pracy (np. pracowni masażu) właściwego wykorzystania środków i pomocy ułatwiających i wspomagających masaż.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna definicję masażu, ma podstawową wiedzę dotyczącą zastosowania masażu w profilaktyce i terapii różnych dysfunkcji, zna techniki i zasady wykonywania masażu.						
EK2(W)	Posiada podstawową wiedzę na temat wpływu różnych rodzajów masażu na organizm, zna metodykę najważniejszych zabiegów, wskazania i przeciwwskazania do wykonania masażu. Ma wiedzę dotyczącą przyborów i sprzętu pomocnego wykonywaniu masażu.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi tworzyć warunki do wykonywania zabiegu masażu. Zgodnie z określonymi zasadami wypracował sprawność manualną pozwalającą na poprawne posługiwanie się technikami masażu klasycznego.						

EK4(U)	Potrafi zaplanować przebieg zabiegu masażu uzależniając dobór technik i sposób jego wykonania od charakteru dysfunkcji i postawionego celu.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Utożsamia się z wartościami, celami i zasadami realizowanymi w praktyce fizjoterapeutycznej, odznacza się rozwagą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań terapeutycznych.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Organizacja stanowiska pracy do wykonywania masażu. Omówienie toku zabiegu masażu, demonstracja pozycji ułożeniowych osoby masowanej oraz środków ułatwiających i wspomagających masaż. Masaż jako czynnik ułatwiający postępowanie kinezyterapeutyczne lub utrwalający efekt tego postępowania.	1	1
Ćw. 2	Techniki masażu klasycznego. Wskazania i przeciwwskazania. Demonstracja technik masażu klasycznego, głaskania, rozcierania, ugniatania, oklepywania, wibracji, wstrząsania,.	2	2
Ćw. 3	Techniki masażu klasycznego z uwzględnieniem różnych odmian poszczególnych technik, kierunków i intensywności prowadzenia ruchów masażu	2	2
Ćw. 4	Praktyczna nauka masażu poszczególnych części ciała: <ul style="list-style-type: none"> • masaż grzbietu i części przykręgosłupowych. • masaż karku i mięśni czworobocznych.	2	2
Ćw. 5	Praktyczna nauka masażu poszczególnych części ciała <ul style="list-style-type: none"> • masaż klatki piersiowej. • masaż powłok brzusznych.	2	2
Ćw. 6	Masaż kończyny górnej <ul style="list-style-type: none"> • masaż palców, śródreżca, stawu nadgarstkowego, • masaż przedramienia, stawu łokciowego, ramienia, stawu ramiennego.	2	2
Ćw. 7	Masaż kończyny dolnej <ul style="list-style-type: none"> • masaż palców, śródstopia, stawu skokowego, podudzia • masaż stawu kolanowego, uda, stawu biodrowego i pośladków.	2	2
Ćw. 8	Masaż mięśni głowy i twarzy	2	1
Ćw. 9	Masaż izometryczny	2	1
Ćw. 10	Elementy masażu segmentarnego <ul style="list-style-type: none"> • omówienie zasad wykonywania masażu segmentarnego • techniki i chwyt masażu segmentarnego	2	1
Ćw. 11	Elementy masażu limfatycznego <ul style="list-style-type: none"> • techniki masażu stosowane w masażu limfatycznym.	2	1
Ćw. 12	Ocena sprawności manualnych w wykonywaniu zabiegu masażu określonej części ciała, interpretacja realizowanych czynności związanych z wykonywanym zadaniem.	2	1
Ćw. 13	Doskonalenie praktycznych umiejętności w zakresie podstawowych technik masażu leczniczego.	2	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.			
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)			
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej			
F2. – ocena aktywności podczas zajęć, ocena techniki wykonywanego zabiegu oraz ocena wiadomości teoretycznych z zakresu różnych technik masażu.			
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych technik masażu			

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	Ćw.1-2	1	P1, F2
EK 2 (W)	FM_W13 FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	Ćw.2-3	1	P1, F1, F2
EK 3 (U)	FM_U10 FM_U11	P7SM_UW01	Ćw.4 – 9	1	P1, F2
EK 4 (U)	FM_U10	P7SM_UW01	Ćw.4 - 11	1	P1, F1, F2
EK 5 (K)	FM_K03	P7SM_KR02	Ćw.1-11	1	P1, F2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			25		20
Samodzielna praca z literaturą			1		4
Przygotowanie do zaliczenia			4		6
Suma			30		30
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			1 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Magiera L.: Klasyczny masaż leczniczy. Teoria i praktyka. Automasaż. Wydawnictwo BIO – Styl Kraków 1995.					
2. Gieremek K.: Zmęczenie i regeneracja sił. Odnowa biologiczna. Wydawnictwo Hasmed Bielsko Biała 2001.					
3. Podgórski T.: Masaż w rehabilitacji i sporcie. Wydawnictwo AWF Warszawa 1989.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Zborowski A.: Masaż klasyczny. Wydawnictwo AZ Kraków 1995.					
2. Mika T.: Fizykoterapia. Podręcznik dla wydziałów fizjoterapii medycznych studiów zawodowych. PZWL Warszawa 1993.					

MASAŻ - DRENAŻ LIMFATYCZNY							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	5		20				25
Studia niestacjonarne	5		10				15
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu podstaw anatomii i fizjologii układu naczyniowego.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność komunikacji z pacjentem.						
4	Podstawowa sprawność manualna.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z zakresem przedmiotu.						
C2	Zapoznanie studentów z historią rozwoju limfologii i fizjoterapii obrzęków.						
C3	Zdobycie przez studentów podstawowych umiejętności diagnozy rodzaju obrzęku i zastosowania właściwego algorytmu leczenia rehabilitacyjnego.						
C4	Zdobycie przez studentów podstawowych umiejętności manualnej terapii obrzęków.						
C5	Zwiększenie świadomości wśród studentów w zakresie znaczenia profilaktyki w terapii obrzęków.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student zna podstawową terminologię z zakresu limfologii, zna podział obrzęków, metody fizjoterapii w zakresie terapii obrzęków, zna stadia leczenia obrzęków oraz możliwości zaopatrzenia w rękawy uciskowe pacjentów.						
EK2(W)	Student zna wskazania i przeciwwskazania do terapii obrzęków, konsekwencje braku podjęcia leczenia obrzęków oraz zasady profilaktyki obrzęków.						
EK3(W)	Zna i rozumie podstawowe formy, środki i pomoce terapeutyczne stosowane w drenażu limfatycznym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Student potrafi wykonać podstawowe chwytty drenażu limfatycznego, potrafi dokonać pomiaru obrzęku, potrafi zróżnicować obrzęk limfatyczny, żylny i przesiek.						
EK5(U)	Student potrafi dokonać doboru materiału kompresyjnego oraz wykonać bandażowanie, potrafi wykonać drenaż w różnych jednostkach chorobowych.						
KOMPETENCJE							
EK6(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W1	Rozwój limfologii na świecie i w Polsce. Podstawy anatomii i fizjologii układu chłonnego. Koncepcja Terapii Obrzękowej wg dr. Asdonka – założenia ogólne i szczegółowe.		1	1	
W2	Charakterystyka obrzęków, metody pomiarowe , rodzaje. Wskazania i przeciwwskazania do fizjoterapii. Powikłania w przypadku braku leczenia obrzęków: róża przyranna, zapalenia skórne, papilomatozy, grzybice, cysty- charakterystyka, epidemiologia.		1	1	
W3	Obrzęk limfatyczny. Charakterystyka, epidemiologia, terapia. Obrzęk żylny i pourazowy. Charakterystyka, epidemiologia, terapia.		1	1	
W4	Obrzęk lipidowy, lipohypertrofie i lipodystrofie. Charakterystyka, epidemiologia, terapia.		1	1	
W5	Zasady kompresjoterapii i oceny efektów terapeutycznych Zasady profilaktyki obrzęków.		1	1	
Forma zajęć – ĆWICZENIA			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Trening chwytów głaskania, rozcierania oraz mobilizacji blizn w drenażu limfatycznym.		2	1	
Ćw. 2	Metodyka drenażu kończyn górnych.		3	1	
Ćw. 3	Metodyka drenażu kończyn dolnych.		3	1	
Ćw. 4	Metodyka drenażu tułowia i pośladków.		2	1	
Ćw. 5	Metodyka drenażu brzucha i klatki piersiowej.		2	1	
Ćw. 6	Metodyka drenażu twarzy i karku.		2	1	
Ćw. 7	Trening pomiarów. Metodyka drenażu w mastektomii pojedynczej i podwójnej.		6	4	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – wykład - wykład z prezentacją multimedialną.					
2. – ćwiczenia – ćwiczenia w grupach klinicznych- wykonywanie określonych chwytów i technik w zakresie prezentowanej metodyki.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej.					
F2. – ocena umiejętności wykonania trenowanych zadań drenażowych.					
P1. – ocena aktywności na zajęciach.					
P2. – ocena końcowa z zaliczenia będąca oceną opanowania stanu wiedzy i umiejętności z zakresu ćwiczeń i wykładów – egzamin końcowy.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01 FM_W04	P7SM_WG01 P7SM_WG02	W1-4 Ćw.1-4	1,2	P1
EK 2 (W)	FM_W13	P7SM_WK04	W3- 5 Ćw.5-7	1,2	F1, F2, P2
EK3(W)	FM_W12 FM_W15	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK06	W1-5 ĆW. 1-7	1,2	F1-2 P1-2
EK 4 (U)	FM_U10	P7SM_UW01	W1 – 5 Ćw. 5-7	1,2	F1-2 P1-2
EK 5 (U)	FM_U11	P7SM_UW01	W 2- 7, Ćw.3- 7	1,2	F1-2 P1-2

EK 6 (K)	FM_K07	P7SM_KK04	W1-5 Ćw. 5-7	1,2	F1-2 P1-2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	25		15		
Studiowanie literatury przedmiotu	2		7		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	3		8		
Suma	30		30		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Podstawy manualnego drenazu limfatycznego. Wydawnictwo Urban i Parter Wrocław 2005 M. Foldii, R. StraBeuther pod red. M. Woźniewskiego.					
2. Kompleksowa terapia przeciwzastoinowa. G. Bringezu i O. Schreiner pod redakcją prof. K. Ślusarczyka , A. Kiskis, S. Biały . Polskie Towarzystwo Limfologiczne Chorzów 2009.					
3. Manualny drenaż limfatyczny kończyn dolnych w postępowaniu po usunięciu biodrowych węzłów limfatycznych. Fizykalna terapia obrzęków. Sebastian Biały. Chorzów PTL. 2014. Wyd.1 ISBN: 978-83-940422-0-2.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Zarys fizjologii człowieka. Władysław Z. Traczyk. Wydawnictwo PZWL. Warszawa 2006.					
2. Drenaż limfatyczny. Adam Zborowski. Wydawciwo AWF Kraków wyd 3. SBN: 9788387046156.					

METODY SPECJALNE FIZJOTERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III-IV/5-7			
Liczba punktów ECTS				8			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		75	90				165
Studia niestacjonarne		60	60				120
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada wiedzę z anatomii, fizjologii człowieka i fizjoterapii ogólnej.						
2	Posiada wiedzę z podstaw kinezyterapii i fizykoterapii.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z wiedzą teoretyczną dotyczącą specjalistycznych metod fizjoterapeutycznych wykorzystywanych w pracy z pacjentem.						
C2	Nabycie umiejętności programowania procesu fizjoterapii u osób dorosłych i dzieci wykorzystując w tym celu nowoczesne metody usprawniania.						
C3	Opanowanie praktycznych podstaw wykonywania poszczególnych technik w zakresie różnorodnych metod fizjoterapeutycznych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu budowy anatomicznej organizmu człowieka dorosłego i w wieku rozwojowym, a także kinezylogicznej analizy czynności ruchowych człowieka, którą wykorzystuje do objaśniania metodyki wykonywania ruchów w metodach fizjoterapeutycznych.						
EK2(W)	Posiada wiedzę z zakresu zastosowania i mechanizmów oddziaływania tzw. specjalnych metod fizjoterapeutycznych stosowanych w poszczególnych jednostkach chorobowych.						
EK3(W)	Zna w stopniu zaawansowanym i rozumie mechanizmy działania oraz możliwe skutki uboczne zabiegów z zakresu fizjoterapii. Wykazuje znajomość i rozumie działanie sprzętu specjalistycznego oraz aparatury stosowanej dla potrzeb fizjoterapii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Wykorzystuje umiejętności praktyczne dotyczące metod specjalnych stosowanych w fizjoterapii w poszczególnych jednostkach chorobowych.						
EK5(U)	Potrafi posługiwać się odpowiednio dobranym oraz zaawansowanym technicznie sprzętem w prowadzeniu fizjoterapii						
KOMPETENCJE							
EK6(K)	Student realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i otoczenia, w tym						

	przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w placówkach ochrony zdrowia.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć: KONWERSATORIUM		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Kw1	Rys historyczny rozwoju metod leczenia ruchem. Systematyka metod kinezyterapeutycznych. Definicja metody leczenia ruchem. Różne podziały metod leczenia ruchem. Podział metod terapeutycznych uwzględniający kryterium podstaw teoretycznych.	5	4
Kw2	Metody mechaniczne – badanie i terapia (neuromobilizacje wg Buttlera,).	5	4
Kw3	Metody mechaniczne – metoda Cyriaxa,	5	4
Kw4	Metody mechaniczne – metoda Dobosiewicza, Hartmana, trójpłaszczyznowa gimnastyka osiowo – symetryczna Hoppe,	5	4
Kw5	Metody mechaniczne – Kaltenborna – Evjenth, Karskiego	5	4
Kw6	Metody mechaniczne – Klappa, Maitlanda, Majocha,	5	4
Kw7	Metody mechaniczne – McKenzie, Mennella, Mulligana	5	4
Kw8	Metody mechaniczne – Schroth, Siwka-Tylmana, Travell-Simmons	5	4
Kw9	Metody mechaniczne – terapia kranio-sakralna	5	4
Kw10	Metody neurofizjologiczne – badanie i terapia Brunkow, Brunnström, Bruggera, Fay’a, Kenny	5	4
Kw11	Metody neurofizjologiczne – badanie i terapia NDT Bobath	5	4
Kw12	Metody neurofizjologiczne: badanie i terapia PNF (Kabat-Kaisera)	5	4
Kw13	Metody neurofizjologiczne: badanie i terapia wg. Vojty	5	4
Kw14	Metody edukacyjne – badanie i terapia (Ayres – integracja sensoryczna, Domana – Delacato, Pető, Pilatesa, S-E-T, Sherborne).	5	4
Kw15	Metody specjalne z zakresu fizykoterapii i masażu.	2	2
Kw16	Terapia mięśniowo – powięziowa wg różnych autorów.	3	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Zajęcia organizacyjne: zasady uczestnictwa w zajęciach i zaliczenia przedmiotu, przedstawienie programu zajęć, literatury, określenie pojęć, zakresu zadań i metod.	2	2
Ćw. 2	Rodzaje stymulacji nerwowo- mięśniowej stosowane w metodzie PNF. Techniki terapeutyczne. Wzorce ruchowe obręczy barkowej i biodrowej. Wzorce ruchowe kończyny górnej. Wzorce ruchowe kończyny dolnej. Wzorce ruchowe tułowia. Aktywność ruchowa na macie. Reedukacja chodu.	8	6
Ćw. 3	Podstawy neurologicznej terapii dorosłych według Bobath. Ocena stanu funkcjonalnego pacjentów po urazach mózgu i rdzenia kręgowego. Ocena zmian w narządach wewnętrznych w zależności od poziomu uszkodzenia rdzenia kręgowego. Wprowadzenie do terapii metody Bobath – dobór pozycji wyjściowych i ćwiczeń kończyn górnych i tułowia w zależności od stanu funkcjonalnego.	5	3
Ćw. 4	Koncepcja terapii NDT – Bobath dla dzieci i ogólne zasady prowadzenia terapii uwzględniające etapy prawidłowego rozwoju dziecka. Zasady terapii oraz dobór i zastosowanie odpowiedniego sprzętu w zależności od rodzaju napięcia mięśniowego. Pokaz zajęć terapii NDT – Bobath. Neurofizjologiczne metody pielęgnacji dzieci. Nauka noszenia, podnoszenia, przetaczania, ubierania i rozbierania niemowląt.	5	3
Ćw. 5	Podstawy neurokineziologicznej terapii niemowląt według V. Vojty, neurokineziologiczna kompleksowa diagnostyka dziecka, wskazania i przeciwwskazania do terapii metodą Vojty, najczęściej popełniane błędy przy wykonywaniu terapii. Wprowadzenie do terapii metodą odruchowej lokomocji.	5	3

Ćw. 6	Podstawowe zagadnienia dotyczące diagnozowania i leczenia zespołów bólowych kręgosłupa metodą McKenziego. Charakterystyka zespołów bólowych poszczególnych odcinków kręgosłupa. Różnicowanie zaburzeń posturalnych, funkcjonalnych oraz strukturalnych w zależności od objawów. Karta badania odcinka lędźwiowego kręgosłupa. Możliwości diagnozy różnicowej opartej na powtarzanych testach ruchowych. Procedury lecznicze.	7	5
Ćw. 7	Nowoczesna metoda usprawniania dolegliwości bólowych kręgosłupa – DBC (podstawy teoretyczne, programy, kwestionariusz DBC, badanie dla potrzeb terapii DBC, metodyka ćwiczeń).	3	2
Ćw. 8	Trening stabilizacji ciała w oparciu o teorię łańcuchów mięśniowo – powięziowych. Trening stabilizacji ciała w oparciu o koncepcję Kinetic Control. Kinetic Control –pojęcie dynamicznej stabilności i równowagi mięśniowej. System ruchu jako źródło dysfunkcji i symptomów z nim związanych. Funkcjonalna klasyfikacji systemu mięśni wraz z typowymi wzorcami dysfunkcji w lokalnym (miejscowym) i globalnym systemie. Mechanizm kontroli motorycznej zarówno segmentarnej na poziomie translacji jak i kontroli funkcjonalnego zakresu ruchu na poziomie całego odcinka. Dynamicznej dysfunkcji (stabilność stawu) opisując go jako niekontrolowany ruch ('niestabilność'). Niestabilność jako utrata kontroli zakresu ruchu (ograniczenie = restrykcja). Różnice między kontrolą motoryczną i treningiem siły (symetrycznym i asymetrycznym).	5	3
Ćw. 9	Historia kinesiotapingu. Miejsce kinesiotapingu w nowoczesnej fizjoterapii. Teoretyczne podstawy kinesiotapingu. Właściwości i działanie plastrów. Wytyczne do aplikacji. Zastosowanie oraz techniki plastrowania. Diagnostyka fizjoterapeutyczna na potrzeby kinesiotapingu. Wskazania i przeciwwskazania do stosowania plastrowania. Metodyka nauczania wybranych aplikacji.	5	3
Ćw. 10	Ergoterapia: - zapoznanie się z rysem historycznym, -poznanie celów oraz zadań terapii w procesie usprawniania osób z niepełnosprawnością intelektualnie, - poznanie specyfiki terapii na różnych oddziałach szpitalnych (kompensacja braków, korygowanie, usprawnianie. Integracja sensomotoryczna.	2	2
Ćw. 11	Pojęcie terapii zajęciowej (definicja terapii zajęciowej wg Światowej Federacji Terapeutów Zajęciowych) Rys historyczny terapii zajęciowej w Polsce i na Świecie, cele terapii zajęciowej w ujęciu ogólnym, znaczenie terapii zajęciowej w procesie leczenia i rehabilitacji. Diagnoza i planowanie w terapii zajęciowej: - poznanie znaczenia oceny stanu fizycznego, psychicznego, społecznego, - oceny stanu samodzielności (klasyfikacje skale) – ocena stanu porozumiewania się, - poznanie metod i technik uzyskiwania informacji na temat podopiecznego, - poznanie zasad planowania terapii, planowanie terapii typu SMART.	5	3
Ćw. 12	Terapia punktów spustowych – Trigger points. Punkty spustowe – definicja. Podstawy fizjologiczne punktów spustowych. Czynniki sprzyjające powstawaniu punktów spustowych. Przeciwwskazania do terapii. Sposoby lokalizacji i palpacji punktów spustowych. Metody – techniki terapeutyczne wspomagające pracę na punktach spustowych. Badanie objawów klinicznych – ocena wzrokowa pacjenta. Zasady palpacji punktów spustowych. Zastosowanie wybranych technik terapeutycznych – ucisk ischemiczny, rozluźnianie mięśniowo – powięziowe, PIR i inne. Opracowanie poszczególnych partii ciała oraz najczęściej spotykanych dolegliwości bólowych – ból w okolicach obręczy barkowej, głowy, stawu łokciowego, nadgarstka, pleców (odcinek szyjny, piersiowy, lędźwiowy), obręczy biodrowej, stawu kolanowego,	5	3

	skokowego oraz stopy. Autoterapia.		
Ćw. 13	NEURAC- nerwowo-mięśniowa aktywacja. Sposoby postępowania. Ćwiczenia w zamkniętych łańcuchach kinematycznych oraz drabina progresji. Systemu Ćwiczeń w Podwieszeniu – SET (and. Sling Exercise Therapy).	5	3
Ćw. 14	Kinezyjoprofilaktyka- podstawowe pojęcia, cel, zastosowanie. „Szkola pleców” (rys historyczny, założenia ogólne).	5	3
Ćw. 15	Metody edukacyjne: Pëto, Domana-Delacato, Ayres, Pilatesa, Sherborne. Założenia, cel, zastosowanie, podstawowe techniki wykonania.	7	5
Ćw. 16	Metody mechaniczne: Klappa, Majocha, Lehnert – Schrot, Hoppe, Butlera, Dobosiewicza, Hartmana, Cyriaxa, Kaltenborna-Evjentha, Kulligana, Majocha. Założenia, cel, zastosowanie, podstawowe techniki wykonania.	7	5

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – konwersatorium –prezentacja multimedialną, dyskusja.

2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, praca w parach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.

F2. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej.

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.

P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem konwersatorium – egzamin.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Kw2 –Kw16	1	F1,P2
EK 2 (W)	FM_W12 FM_W16	P7SM_WG02 P7SM_WK04	Kw2 –Kw16	1	F1,P2
EK3(W)	FM_W13_	P7SM_WK04	Kw2 –Kw16	1	F1,P2
EK 4 (U)	FM_U06	P7SM_UW01 P7SM_UW03	Ćw. 1 – Ćw18	2	F1,F2,P1
EK 5 (U)	FM_U11	P7SM_UW01	Ćw. 1 – Ćw18	2	F1,F2,P1
EK 6 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Kw2 –Kw16 Ćw. 1 – Ćw18	1,2	F1,F2, P1,P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	165	120
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	10	30
Przygotowanie do ćwiczeń	10	25
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	15	25
Suma	200	200
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	7 ECTS	5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	8 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Zembaty A. Kinezyterapia. Tom II, Wydawnictwo Kasper, Kraków 2003.

2. Kwolek A. (red.): Rehabilitacja medyczna, t. 1, 2, 3. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.

3. Rakowski A., Kręgosłup w stresie. GWP, 2000.

4. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii – część I, II. Wydawnictwo KASPER, Kraków 2004.
5. Sadowska L., Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju. AWF Wrocław 2004.
6. Susan S. Adler, Beckers D., Buck M., PNF w praktyce., DB Publishing, wyd. 4, Warszawa 2014.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. Matyja M., Gogola A. Edukacja sensomotoryczna niemowląt. AWF, Katowice 2010.
2. Wojciechowski Franciszek, 2007r., „Niepełnosprawność, rodzina, dorastanie”, wyd. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, 2007
3. Odowska – Szlachcic Bożena, Terapia Integracji Sensorycznej, wyd. 1, Harmonia, 2011.

ADAPTOWANA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA I SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		60				90
Studia niestacjonarne	20		35				55
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Podstawowa wiedza z zakresu biomechaniki, kształcenia umiejętności ruchowych i anatomii człowieka.						
2	Wiedza z zakresu pierwszej pomocy zdobyta w szkole średniej.						
3	Dobra ogólna sprawność fizyczna.						
4	Umiejętności pracy samodzielnej oraz działania zespołowego.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studentów do organizacji zajęć, doboru treści i prowadzenia zajęć fizycznych z osobami niepełnosprawnymi i o szczególnych potrzebach.						
C2	Uzyskanie kompetencji do tworzenia programów usprawniania ruchowego osób w różnym wieku i w stanach różnych dysfunkcji i niepełnosprawności.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę na temat zasad promocji zdrowia i doboru różnego rodzaju ćwiczeń fizycznych w kompleksowym usprawnianiu osób z różnymi dysfunkcjami narządu ruchu i/lub narządów zmysłów lub innych chorób.						
EK2(W)	Posiada wiedzę w zakresie metod i środków kształtujących podstawowe zdolności ruchowe u osób ze specjalnymi potrzebami dotyczącymi sprawności fizycznej						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi realizować proces kształcenia ruchowego w warunkach choroby i niepełnosprawności narządu ruchu i/lub narządów zmysłów. Potrafi konstruować jednostkę ćwiczeniową w oparciu o specjalistyczną wiedzę do kształtowania dla potrzeb fizjoterapii różnych zdolności motorycznych.						
EK4(U)	Kreuje i podejmuje działania profilaktyczno-zdrowotne w pracy z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnością, wykorzystuje wychowawcze aspekty promocji zdrowia oraz aktywności fizycznej w profilaktyce wykluczenia i patologii społecznych.						
EK5(U)	Posiada umiejętności dotyczące kierowania i realizowania programów zdrowotnych, rekreacyjnych, sportowych i estetyki zachowań ruchowych w pracy z pacjentami w różnym wieku i z różnymi dysfunkcjami						
KOMPETENCJE							
EK6(K)	Realizuje zadania zawodowe w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i						

współpracowników w tym przestrzega zasad BHP i P.poż					
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY				Liczba godzin	
				Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawy aktywności ruchowej adaptacyjnej.			3	2
W2	Rola aktywności ruchowej adaptacyjnej jako istotny czynnik procesu fizjoterapii.			4	3
W3	Potrzeby i możliwości ruchowe osób starszych i niepełnosprawnych – wskazania i przeciwwskazania.			4	3
W4	Znaczenie regularnej aktywności ruchowej w procesie starzenia się organizmu.			4	3
W5	Aktywność ruchowa spełniająca funkcje adaptacyjne u osób po urazach i schorzeniach układu nerwowego.			4	3
W6	Aktywność ruchowa spełniająca funkcje adaptacyjne u osób ze schorzeniami narządu wzroku.			4	2
W7	Aktywność ruchowa spełniająca funkcje adaptacyjne u osób ze schorzeniami narządu słuchu.			4	2
W8	Aktywność ruchowa spełniająca funkcje adaptacyjne dla osób z innego rodzaju niepełnosprawnością.			3	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA				Liczba godzin	
				Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Metodyka jazdy na wózku inwalidzkim activ oraz czynności samoobsługi osób po urazach rdzenia kręgowego. Zasady bezpieczeństwa, dostosowanie wózka do osoby niepełnosprawnej. Asekuracja i przenoszenia osób poruszających się na wózku			8	6
Ćw. 2	Nauka przesiadania się z i na wózek. Umiejętność samo asekuracji i podnoszenia się z upadku.			8	5
Ćw. 3	Nauka jazdy na wózku w slalomie, balans, jazda po schodach. Nauka pokonywania przeszkód podczas jazdy na wózku inwalidzkim (krawężniki, podjazdy)			8	4
Ćw. 4	Ćwiczenia ruchowe dla osób niewidomych i niedowidzących			8	4
Ćw. 5	Ćwiczenia równoważne i koordynacji ruchowej dla osób niewidomych, upośledzonych umysłowo			8	4
Ćw. 6	Nauka prowadzenia, układanie programów ruchowych w ramach rekreacji ruchowej seniorów. Zajęcia ruchowe celowane w doskonalenie sprawności życiowej			8	4
Ćw. 7	Nauka prowadzenia zajęć z dziećmi niepełnosprawnymi			6	4
Ćw. 8	Nauka prowadzenia zajęć, tworzenie programów ruchowych dla osób z otyłością			6	4
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. ćwiczenia audytoryjne –, ćwiczenia przedmiotowe					
2. wykład – prezentacja audiowizualna, dyskusja					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń.					
F2. – ocena umiejętności pracy indywidualnej oraz pracy w grupie.					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja.					
P1. – ocena zdobytych umiejętności – zaliczenie praktyczne.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM W14	P7SM WK03	W1 - 8	2	F1-3

					P1
EK 2 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	W1 - 8	2	F1-3 P1
EK 3 (U)	FM_U19	P7SM_UW07	Ćw. 1 - 8	1	F1-3 P1
EK 4 (U)	FM_U02	P7SM_UK02 P7SM_UO06	Ćw. 1 - 8	1	F1-3 P1
EK 5 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	Ćw. 1 - 8	1	F1-3 P1
EK 6 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	W1 – 8 Ćw. 1 - 8	1, 2	F1-3 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	90	55
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą – zbieranie materiałów do ćwiczeń,	2	20
Przygotowanie do zaliczenia	8	25
Suma	100	100
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	4 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Tasiemski T., Urazy rdzenia kręgowego. Trening samoobsługi i techniki jazdy wózkiem inwalidzkim. FAR, Warszawa, 2000
2. Gawlik K., Zwierzchowska A.: Wychowanie fizyczne niewidomych i słabo widzących. Podręcznik dla studentów. AWF, Katowice, 2004
3. Kasperczyk T. Sport w rehabilitacji niepełnosprawnych. Kraków, 1999
4. Rutkowska I. Sprawność i aktywność fizyczna osób niewidomych. AWF Warszawa 2010.
5. Adamczyk J, Jaszczur Z.: Aktywność ruchowa i adaptacyjna, sport inwalidów.
6. Morgulec-Adamowicz, Kosmol A.,(2008), „Wprowadzenie do adaptowanej aktywności fizycznej (APA)”, w: Teoria i praktyka osób niepełnosprawnych. Red. A. Kosmol, Wydawnictwo AWF, Warszawa, s. 159-172

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Milanowska K., Sport i aktywność ruchowa jako istotny czynnik w rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Sport w rehabilitacji niepełnosprawnych. Kraków, 23-24, 1999.
2. Bahrynowska-Fic J. Właściwości i metodyka ćwiczeń fizycznych oraz sport inwalidzki. Warszawa: PZWL, 1999.

WYROBY MEDYCZNE – PROTETYKA I ORTOTYKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		20	20				40
Studia niestacjonarne		10	10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiadanie wiedzy z zakresu anatomii , biomechaniki , dysfunkcji narządu ruchu.						
2	Znajomość zagadnień patologii ogólnej człowieka.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Poznanie budowy i przeznaczenia przedmiotów ortopedycznych oraz zasad ich stosowania.						
C2	Umiejętność oceny stanu funkcjonalnego umożliwiającą dobór prawidłowego wyrobu medycznego w obszarze protetyczno - ortetycznym.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student zna budowę i przeznaczenie wyrobów medycznych do zaopatrzenia indywidualnego w obszarze ortetyczno – protetycznym, zna zasady doboru tego typu wyrobów w różnych jednostkach chorobowych narządu ruch.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Dokonyje prawidłowej oceny stanu funkcjonalnego chorego i dobiera odpowiednie zaopatrzenie ortetyczno - ortopedyczne do potrzeb i możliwości chorego.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Nie przekracza swoich kompetencji zawodowych i wie kiedy zwrócić się do ekspertów.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – KONWERSATORIUM					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Kw 1	Rys historyczny - pojęcia ortetyki i protetyki.				1	1	
Kw2	Wyroby ortetyczne - klasyfikacja. Systematyka ortez wg kryteriów SICAMMP.				1		
Kw 3	Ortezy tułowia głowy i szyi.				2	1	
Kw 4	Ortezy kończyn górnych.				2	1	
Kw 5	Ortezy kończyn dolnych.				2	1	
Kw6	Obuwie i wkładki ortopedyczne.				2	1	
Kw7	Wyroby protetyczne - protezy kończyn górnych i dolnych.				2	1	
Kw8	Wyroby wspomagające narządu zmysłów, epitezy i protezy innych części				2	1	

	ciała. Transport osób niepełnosprawnych.				
Kw9	Wyroby lokomocyjne: laski, kule, chodziki, wózki dla osób niepełnosprawnych, egzozszkielety.	2	1		
Kw10	Pomoce techniczne – urządzenia do pionizacji, foteliki i siedziska stabilizujące.	2	1		
Kw11	Urządzenia techniczne pielęgnacyjne i toaletowe, sprzęt przeciwodleżynowy i pomocniczy.	1	1		
Kw12	Kategoryzacja wyrobów medycznych w systemie świadczeń zdrowotnych.	1			
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Zasady doboru ortez tułowia , głowy i szyi.	2	1		
Ćw. 2	Zasady doboru ortez kończyn górnych i dolnych.	3	2		
Ćw. 3	Zasady doboru obuwia i wkładek korekcyjnych i kompensacyjnych.	3	2		
Ćw. 4	Zasady doboru protez kończyn górnych.	3	1		
Ćw. 5	Zasady doboru protez kończyn dolnych.	3	1		
Ćw. 6	Zasady doboru pomocy technicznych: pionizatorów, fotelików, siedzisk, łóżek, materacy przeciwodleżynowych.	2	1		
Ćw. 7	Zasady doboru wyrobów lokomocyjnych, lasek, kuli, chodzików, wózków, egzozszkieletów.	2	1		
Ćw. 8	Zasady doboru wyrobów wspomagających narządy zmysłów i innych wyrobów medycznych.	2	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Konwersatorium - metoda konwersatorium i prelekcji					
2. Ćwiczenia - szkice, schematy i demonstracja przykładowych wyrobów medycznych do zaopatrzenia indywidualnego					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – obecność i aktywność na ćwiczeniach					
F2. – zaliczenie w formie kolokwium					
P1. – egzamin końcowy w formie testu obejmujący tematykę wykładów i ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W17	P7SM_WK06	Kw1 – W12; C3-C7	1,2	F1,F2, P1
EK 2 (U)	FM_U13	P7SM_UW01	C1- C8	1,2	F2, P1
EK 3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Kw1 - Kw12 C1 - C8	1,2	F2, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		40		20	
Samodzielna praca z literaturą		2		10	
Przygotowanie do ćwiczeń		3		10	
Przygotowania do egzaminu		5		10	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		2 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					

1. Gieremek i wsp. „Wyroby medyczne do zaopatrzenia indywidualnego” PZWL 2016
2. Weiss M. Amputacja fizjologiczna. PZWL W-wa 1972.
3. Dega W. /red./ : Ortopedia i Rehabilitacja. , PZWL W-wa. 1983
4. Myśliborski T. : Zaopatrzenie ortopedyczne. , PZWL W-wa. 1983
5. Kubacki J. : Zarys Ortopedii i Traumatologii. , AWF K-ce. 2004
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. Milanowska K. : Kinezyterapia. , PZWL W-wa. 1999
2. Przeździak B. : Zaopatrzenie ortopedyczne Via Med. Gdańsk. 2003

FIZJOPROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		20				40
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada podstawową znajomość z zakresu nauk o człowieku.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studenta z problematyką zdrowia oraz działaniami fizjoprofilaktycznymi skierowanymi do osób zdrowych, jak i z różnymi stanami dysfunkcji narządu ruchu i narządów zmysłu.						
C2	Przygotowanie studenta do działań profilaktycznych z uwzględnieniem holistycznych terapii naturalnych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student zna pojęcia związane ze zdrowiem, promocją zdrowia i profilaktyką. Wie, jakie są aspekty fizjoprofilaktyki pierwotnej i wtórnej w zapobieganiu powstawania schorzeń cywilizacyjnych.						
EK2(W)	Student zna determinanty w zakresie promocji zdrowia oraz główne czynniki ryzyka schorzeń cywilizacyjnych.						
EK3(W)	Student wie, jak zapobiegać powstawaniu i rozwojowi chorób cywilizacyjnych wykorzystując działania fizjoprofilaktyczne z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi ocenić zagrożenia wystąpienia chorób cywilizacyjnych w różnych grupach wiekowych i dysfunkcyjnych.						
EK5(U)	Potrafi przygotować, przeprowadzić i ocenić działania dotyczące programów zdrowotnych, fizjoprofilaktycznych z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych.						
EK6(U)	Potrafi pomóc w dokonywaniu świadomych wyborów w zakresie stylu życia i podstawowych zachowań zdrowotnych.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Demonstruje postawę promującą zdrowie oraz podejmuje aktywność fizyczną. Jest świadomy, że jakość jego pracy koreluje z jego stylem życia.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							

Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
W1	Biomedyczny model zdrowia. Profilaktyka, fizjoprofilaktyka i choroby cywilizacyjne charakterystyka pojęć. Holistyczna definicja zdrowia. Determinanty zdrowia	2	1		
W2	Populacje i plemiona długowieczne. Filary długowieczności	2	1		
W3	Kształtowanie postaw prozdrowotnych w różnych okresach rozwoju człowieka. Epigenetyczny model zdrowia	2	1		
W4	Aktywność fizyczna w promocji zdrowia	2	1		
W5	Pełnowartościowe pożywienie – odżywianie dla zdrowia. Zachowania zdrowotne związane z odżywianiem	2	1		
W6	Dietetyczne terapie naturalne. Rola suplementów diety w terapiach leczniczych	2	1		
W7	Fitoterapia w promocji zdrowia. Farmakodynamika ważniejszych substancji roślinnych.	4	2		
W8	Tradycje wschodnie w profilaktyce chorób cywilizacyjnych	2	1		
W9	Czynniki środowiskowe w chorobach cywilizacyjnych. Chemia w gospodarstwie domowym i kosmetykach.	2	1		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Zdrowotne korzyści aktywności ruchowej w różnych okresach ontogenezy.	2	1		
Ćw. 2	Żywnościowe zagrożenia zdrowotne w różnych okresach ontogenezy.	4	2		
Ćw. 3	Czynniki ryzyka chorób narządu ruchu i działania fizjoprofilaktyczne.	4	2		
Ćw. 4	Czynniki ryzyka chorób nowotworowych i działania fizjoprofilaktyczne .	2	1		
Ćw. 5	Czynniki ryzyka chorób układu krążenia i działania fizjoprofilaktyczne z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych.	2	1		
Ćw. 6	Czynniki ryzyka chorób autoimmunologicznych i działania fizjoprofilaktyczne z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych.	2	1		
Ćw. 7	Czynniki ryzyka chorób neurodegeneracyjnych i działania fizjoprofilaktyczne z uwzględnieniem terapii dietetycznych i fitoterapeutycznych.	2	1		
Ćw. 8	Wykorzystanie aromaterapii i gemmoterapii w fizjoprofilaktyce.	2	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji.					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	W1- W4; Ćw1 – Ćw7	1	F1 P1
EK 2 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	W1- W4; Ćw1 – Ćw7	1	F1 P1

EK 3 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	W5-W9; Ćw1- Ćw7	1	F1 P1
EK 4 (U)	FM_U21	P7S_UW	W5-W9; Ćw1- Ćw8	2	F1 P1
EK 5 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	Ćw1 – Ćw7	2	F1-2 P1-2
EK 6 (U)	FM_U02	P7SM_UO06 P7SM_UK02	Ćw1- Ćw8	2	F1-2 P1-2
EK 7 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	Ćw1 – Ćw7	2	F1-2 P1-2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z wykładowcą		40		20	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		5		15	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		5		15	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		2 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Karski J. B. Teoria i praktyka promocji zdrowia. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2003.					
2. Murawska - Ciałowicz E. Zatoń M. Znaczenie aktywności ruchowej dla zdrowia, Wrocław 2005.					
3. Karski J. B. (red.) Promocja zdrowia, Warszawa 1999.					
4. Zdrowie Publiczne, wybrane zagadnienia, red. Indulski J. A., Jethon Z., Dawydzik L.,T., Łódź, 2000					
5. Różański Henryk. Medycyna dawna i współczesna. http://rozanski.li/					
6. Pitchford Paul. Odżywianie dla zdrowia. Galaktyka 2010.					
7. Wawer Iwona. Suplementy diety dla Ciebie. Wektor 2015.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Klimuszko Czesław, Andrzej. Wróćmy do ziół leczniczych. Warszawa : Oficyna Wydawnicza Rytm, 2007.					
2. Żurawska Katarzyna. Ziołolecznictwo Amazońskie i Andyjskie. Tower Press. Gdańsk 2001.					
3. Wawer Iwona, Błęcha Krzysztof. Profilaktyka zdrowotna i Fitoterapia. Bonimed, Żywiec 2011.					

Kliniczne podstawy fizjoterapii

KLINICZNE PODSTAWY W ORTOPEDII, TRAUMATOLOGII I MEDYCYNIE SPORTOWEJ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	25		25				50
Studia niestacjonarne	20		15				35
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość anatomii, fizjologii organizmu człowieka oraz biomechaniki narządu ruchu zdobytej na wcześniejszych semestrach.						
2	Posiadanie wiedzy dotyczącej czynności różnych układów w warunkach fizjologicznych i patologicznych.						
3	Umiejętność badania podmiotowego i przedmiotowego – wykonanie podstawowych testów w obrębie narządu ruchu.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie studentom podstawowej wiedzy klinicznej z zakresu ortopedii i traumatologii narządu ruchu oraz medycyny sportowej.						
C2	Zaznajomienie studentów z podstawowymi wiadomościami o chorobach, z uwzględnieniem mechanizmu i dynamiki rozwijających się zmian.						
C3	Zaznajomienie studentów z możliwościami odwracalności zmian chorobowych, mechanizmami kompensacyjnymi i powiązaniem przyczynowo-skutkowymi między objawami chorób.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę w zakresie etiologii i patologii schorzeń narządu ruchu w tym: wad wrodzonych i nabytych, choroby zwyrodnieniowej, chorób metabolicznych i nowotworowych narządu ruchu.						
EK2(W)	Zna patomechanikę obrażeń narządu ruchu w tym: uszkodzeń kostno-stawowych kręgosłupa i miednicy, kończyn górnych, kończyn dolnych, urazów wielonarządowych, urazów tkanek miękkich (mięśni, torebki stawowej, więzadeł, ścięgien).						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
EK4(U)	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę z zakresu wskazań oraz metod leczenia zachowawczego jak i stosowania różnych technik leczenia operacyjnego w planowaniu odpowiedniego postępowania fizjoterapeutycznego.						

KOMPETENCJE			
EK5(K)	Ma świadomość swoich kompetencji zawodowych, potrafi dokonać samooceny, poziomu swojej wiedzy i umiejętności zawodowych. W przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu zasięga opinii ekspertów.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Zadania ortopedii. Pierwsza pomoc w złamaniach – postępowanie ortopedyczne. Wiadomości wstępne z zakresu traumatologii (złamanie, zwichnięcie, skręcenie, obrażenia tkanek miękkich).	2	2
W 2	Wady wrodzone i nabyte narządu ruchu (etiologia, diagnostyka, leczenie). Boczne skrzywienie kręgosłupa: etiologia, podziały i klasyfikacje, skrzywienie idiopatyczne, diagnostyka, leczenie. Wady wrodzone klatki piersiowej: klatka piersiowa lejkowata, szewska, diagnostyka, leczenie. Wady wrodzone kończyn górnych i dolnych, dysplazja stawów biodrowych, wady stóp (etiologia, diagnostyka, leczenie)..	4	2
W 3	Zmiany Zniekształcenia narządu ruchu w chorobach układu nerwowego stawowe: artropatie. Zmiany układu mięśniowego: przykurcze.	2	2
W 4	Zmiany zwyrodnieniowe (etiologia, diagnostyka, leczenie). Koksartroza, Gonartroza. Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa. Choroba zwyrodnieniowa stawu ramiennego. Choroba zwyrodnieniowa stawów ręki. Choroba zwyrodnieniowa stawów stopy. Wielostanowa choroba zwyrodnieniowa.	4	3
W 5	Zmiany zapalne narządu ruchu [etiologia, diagnostyka, leczenie). Zapalenie swoiste i nieswoiste. Zapalenie ostre i przewlekłe.	2	2
W 6	Złamania: kończyn, kręgosłupa i miednicy. Mechanizmy, klasyfikacje, diagnostyka, leczenie. Powikłania po złamaniach. Pacjent po zabiegu ortopedycznym. Opatrunki unieruchamiające. Wyciągi bezpośrednie, pośrednie. Zaopatrzenie ortopedyczne.	3	2
W 7	Urazy w różnych odcinków ciała oraz urazy wielonarządowe. Urazy u kobiet, dzieci i osób w wieku podeszłym - specyfika postępowania.	3	3
W 8	Urazy sportowe. Specyfika urazów w sporcie. Uszkodzenia tkanek miękkich narządu ruchu. Uszkodzenia w obrębie: 1) kończyny górnej i obręczy barkowej 2) kończyny dolnej i obręczy biodrowej – uszkodzenia miednicy. Obrażenia kręgosłupa i klatki piersiowej.	4	3
W 9	Orzecznictwo ortopedyczne.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Elementy kompleksowego badania klinicznego pacjenta. Nauka systematycznego badania podmiotowego: opanowanie umiejętności prawidłowego zbierania wywiadu klinicznego według przyswojonego planu. Nauka interpretacji i praktycznego wykorzystania wywiadu	5	3
Ćw. 2	Elementy kompleksowego badania przedmiotowego: Badanie ogólne Nauka systematycznego badania ogólnego: ocena statyczna sylwetki, postawy, proporcji, symetrii ciała, ocena dynamiczna ogólnej sprawności, koordynacji ruchowej, chodu. Nauka systematycznego badania odcinkowego: oglądanie, badanie palpacyjne, badanie czynnościowe w zależności od lokalizacji, charakteru, dynamiki procesu chorobowego, nasilenia dolegliwości, rodzaju i	5	3

	rozległości obrażeń ciała.		
Ćw. 3	<p>Badanie odcinkowe i miejscowe</p> <p>Badanie przedmiotowe i podmiotowe, analiza dokumentacji i przebiegu leczenia pacjentów ze schorzeniami oraz po urazach w obrębie kończyn górnych (złamania, zwichnięcia, złamania wielomiejscowe, odstawowe, zmiany pourazowe i chorobowe).</p> <p>Badanie przedmiotowe i podmiotowe, analiza dokumentacji i przebiegu leczenia pacjentów ze schorzeniami oraz po urazach w obrębie kończyn dolnych.</p> <p>Badanie przedmiotowe i podmiotowe, analiza dokumentacji i przebiegu leczenia pacjentów ze schorzeniami oraz po urazach w obrębie kręgosłupa i miednicy.</p> <p>Badanie przedmiotowe i podmiotowe, analiza dokumentacji i przebiegu leczenia pacjentów ze schorzeniami oraz po urazach wielonarządowych w tym: wstrząs urazowy, urazy czaszkowo-mózgowe i ośrodkowego układu nerwowego, narządów klatki piersiowej, jamy brzusznej, miednicy.</p> <p>Badanie przedmiotowe i podmiotowe, analiza dokumentacji i przebiegu leczenia pacjentów ze schorzeniami oraz po urazach tkanek miękkich narządu ruchu [mięśni, torebki stawowej, więzadeł, ścięgien], w tym: krwiaki, naderwania i rozerwania mięśni, przyczepów mięśniowych, ścięgien, więzadeł, przeciążenia, zapalenia, zmiany degeneracyjne.</p>	8	3
Ćw. 4	<p>Badania dodatkowe:</p> <p>Ocena i interpretacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdjęć RTG, - tomografii komputerowej (TK), - rezonansu magnetycznego (MR), - densytometrii, - ultrasonografii (USG), - scyntygrafii obrazowej. 	4	3
Ćw. 5	<p>Urazowe uszkodzenia narządu ruchu, urazy sportowe. Przyczyny uszkodzeń więzadeł i torebek stawowych kończyn dolnych. Diagnostyka. Specyfika uszkodzeń narządu ruchu w sporcie. Rodzaje uszkodzenia więzadeł - diagnostyka.</p>	3	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – wykład – z prezentacją multimedialną.

2. – ćwiczenia kliniczne - metoda praktycznej nauki badania przedmiotowego i podmiotowego chorych aktualnie hospitalizowanych na etapie diagnostyki ambulatoryjnej, szpitalnej, okresu przedoperacyjnego i pooperacyjnego.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena teoretycznego przygotowania do ćwiczeń.

F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja.

F3.- ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń –zaliczenie testowe.

P1. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem wykładu – egzamin.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 9 Ćw. 1 - 5	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 9 Ćw. 1 - 5	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1- 9 Ćw. 1- 5	1,2	F1-3 P1

EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 9 Ćw. 1 - 5	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W 1 – 9 Ćw. 1 - 5	1,2	F1-3 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	50	35
Zapoznanie z literaturą	9	10
Przygotowanie do ćwiczeń	6	10
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	10	20
Suma	75	75
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2ECTS	1,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Gaździk T.: Ortopedia i traumatologia. PZWL Warszawa 2009
2. Kubacki J.: Zarys ortopedii i traumatologii. AWF Katowice 2004
3. Marciniak W.: Wiktora Degi ortopedia i rehabilitacja. PZWL, Warszawa, 2005
4. Tylman D., Dziak A.: Traumatologia narządu ruchu. PZWL, Warszawa, 1987.
5. Żuk T., Dziak A.: Propedeutyka ortopedii. PZWL, Warszawa, 1970.
6. Dega W., Senger A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja. PZWL, Warszawa 1996;
7. Backup K. Testy kliniczne w badaniu kości, stawów i mięśni. PZWL Warszawa 2004
8. Dziak A.: Opatrunki unieruchamiające w ortopedii i traumatologii. PZWL Warszawa 1985

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Dutton W.: Ortopedia Duttona. PZWL Warszawa 2014
2. Dega W . Milanowska K. (red.): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 1993;
3. Brotzman S.B, Wilk K.E. Rehabilitacja ortopedyczna. Red A Dziak Elsevier 2010.
4. Nowotny J.: Podstawy kliniczne fizjoterapii w dysfunkcjach narządu ruchu. Medipage, Warszawa, 200
5. Białoszewski D. Fizjoterapia w ortopedii. PZWF Warszawa 2014

KLINICZNE PODSTAWY W REUMATOLOGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/3			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8			12			20
Studia niestacjonarne	8			8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z zakresu anatomii, fizjologii, biologii medycznej, biofizyki, biomechaniki i patologii ogólnej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy klinicznej, teoretycznej i praktycznej z reumatologii w zakresie etiologii i patologii schorzeń reumatoidalnych.						
C2	Znajomość metod diagnostyki klinicznej w tym badania fizykalnego, zastosowania · badań dodatkowych oraz prawidłowej interpretacji wyników.						
C3	Opanowanie teoretycznych podstaw w zakresie leczenia zachowawczego, operacyjnego, metod leczenia czynnościowego, oceny wyników leczenia oraz zagrożenia i profilaktyki występowania oraz rodzajów powikłań na każdym etapie leczenia.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna przyczyny i objawy wybranych zaburzeń chorobowych w reumatologii. Zna postępowanie w terapii ogólnomedycznej w zakresie jednostek i zespołów chorobowych w reumatologii na każdym etapie leczenia						
EK2(W)	Zna podstawowe badania diagnostyczne i funkcjonalne wykorzystywane do oceny stanu pacjenta reumatologicznego.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Definiuje i opisuje typowe objawy dla danej jednostki chorobowej. Potrafi ocenić stan ogólny oraz czynnościowy pacjenta w oparciu o wiedzę dotyczącą chorób reumatycznych oraz interpretację wyników badań diagnostycznych.						
EK4(U)	Potrafi zbadać pacjenta (wywiad, badanie podmiotowe, badanie przedmiotowe).						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Ma świadomość swoich kompetencji zawodowych, potrafi dokonać samooceny, poziomu swojej wiedzy i umiejętności zawodowych. W przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu zasięga opinii ekspertów.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W 1	Ogólna fizjopatologia i symptomatologia chorób narządu ruchu. Klasyfikacja chorób reumatycznych. Zapalenie – ból – obrzęk – zaburzenia immunologiczne – zaburzenia metaboliczne – zaburzenia naczyniowe. Reumatoidalne zapalenie stawów.		2	2	
W 2	Zesztywniające Zapalenie Stawów Kręgosłupa. Spondyloartropatie seronegatywne. Toczeń rumieniowaty układowy i zespoły zbliżone. Twardzina układowa i inne układy choroby tkanki łącznej Układowe zapalenie naczyń		2	2	
W 3	Choroba zwyrodnieniowa stawów. Choroby infekcyjne narządu ruchu. Choroby kości. Osteoporoza. Zaburzenia gospodarki wapniowo – fosforanowej. Dolegliwości bólowe w zespołach metabolicznych. Dna i inne krystalopatie		2	2	
W 4	Choroby mięśni. Regionalne zespoły bólowe. Fibromialgia. Zaburzenia stawowe w endokrynopatiach		2	2	
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Technika zbierania wywiadu reumatologicznego. Ogólne zasady badania fizykalnego narządu ruchu.		3	2	
Ćw. 2	Symptomatologia chorób zapalnych narządu ruchu. Zaburzenia metaboliczne w reumatologii. Demonstracja przypadków.		3	2	
Ćw. 3	Choroby zapalne stawów. Regionalne zespoły bólowe. Zaburzenia metaboliczne. Choroby kości i mięśni. Demonstracja przypadków		3	2	
Ćw. 4	Ocena funkcji życiowych chorego. Ocena przeciwwskazań do zabiegów fizykoterapeutycznych. Działania niepożądane. Demonstracja przypadków		3	2	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – Metody audiowizualne: wykład i prelekcja - Power point					
2. – Metoda praktycznego pokazu badania klinicznego.					
3. – Ćwiczenia kliniczne: aktywne uczestnictwo w procesie diagnostyki klinicznej: umiejętności zbierania wywiadu, badania fizykalnego i oceny stanu klinicznego pacjenta, badanie i interpretacja klinicznych objawów patologicznych, interpretacja badań dodatkowych					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń klinicznych – (ustne weryfikacja wiedzy).					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja - zaliczenie na ocenę					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin pisemny.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 4 Ćw. 1- 4	1,2,3	F1-2 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 4 Ćw. 1- 4	1,2,3	F1-2 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1- 4 Ćw. 1- 4	1,2,3	F1-2 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1- 4 Ćw. 1- 4	1,2,3	F1-2 P1
EK5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W 1- 4	1,2,3	F1-2

			Ćw. 1- 4		P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe	20		16		
Zapoznanie z literaturą	5		7		
Przygotowanie do ćwiczeń	2		2		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	3		5		
Suma	30		30		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1ECTS		0,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1.Bruhl W., Zarys reumatologii. PZWL, Warszawa, 1987					
2.Nowotny J.: Podstawy kliniczne fizjoterapii w dysfunkcjach narządu ruchu. Medipage, Warszawa,2006					
3.Mackiewicz S., Zimmermann – Górski I. (red): reumatologia. Wyd Lekarskie PZWL, Warszawa 1995					
4.Borejko M., Dziak A.: Badanie radiologiczne w ortopedii. PZWL, Warszawa, 1973.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Myśliborski T.: Zaopatrzenie ortopedyczne. PZWL, Warszawa, 1972					
2. Garrison S.J. i współ.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej . PZWL Warszawa 1997					

KLINICZNE PODSTAWY W NEUROLOGII I NEUROCHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20			10			30
Studia niestacjonarne	10			10			20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza w zakresie anatomii i fizjologii układu nerwowego.						
2	Umiejętność prezentacji nabytych wiadomości.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Poznanie symptomatologii i patomechanizmu uszkodzenia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego.						
C2	Zdobycie umiejętności określania lokalizacji uszkodzenia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego.						
C3	Zidentyfikowanie czynników sprzyjających ustępowaniu objawów uszkodzenia układu nerwowego i czynników pogarszających rokowanie.						
C4	Poznanie obrazu klinicznego schorzeń neurologicznych związanych z zaburzeniami ruchowymi.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna objawy uszkodzenia różnych części ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego zwłaszcza układu ruchowego. Zna objawy uszkodzenia układu nerwowego na różnych jego poziomach						
EK2 (W)	Ma wiedzę na temat obrazu klinicznego różnych neurologicznych jednostek chorobowych. Zna koncepcje zespołów uszkodzenia układu nerwowego						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Definiuje jednostki chorobowe układu nerwowego, potrafi wykorzystywać w celach terapeutycznych wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki, terapii ogólnomedycznej najczęstszych schorzeń układu nerwowego.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuj i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Przestrzega tajemnicy dotyczącej stanu pacjenta, przebiegu leczenia oraz wszelkich praw pacjenta. Rozumie problemy pacjenta związane z chorobą i niepełnosprawnością.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Staci.	Niestaci.

W 1	Ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy i jego funkcje. Symptomatologia uszkodzenia układu ruchowego i czuciowego. Zespoły neurologiczne. Uszkodzenia nerwów obwodowych.	4	2		
W 2	Choroby naczyniowe mózgu – zespoły tętnic mózgowych i ich podział, zawały mózgu, krwotok mózgowy i podpajęczynówkowy, miażdżyca tętnic mózgowych. Urazy mózgu i rdzenia kręgowego. Uszkodzenia nerwów czaszkowych.	4	2		
W 3	Guzy mózgu i rdzenia kręgowego. Guzy śródczaszkowe – objawy, leczenie. Choroby rdzenia - nowotwory, jamistość rdzenia. Gruźlica kręgosłupa.	4	2		
W 4	Padaczka – podział i etiologia, typy napadów. Padaczka urazowa. Choroby zwojów podstawy. Choroby mięśni – dystrofie, miastenia, zapalenie wielomięśniowe.	4	2		
W 5	Bóle głowy i ich przyczyny. Migrena, naczynioruchowe bóle głowy. Choroby zakaźne układu nerwowego – zapalenie opon, zapalenie mózgu, ropień mózgu, zapalenie mózgu i rdzenia, półpasiec, choroba Heinego – Medina, zakażenia wirusowe.	4	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Prezentacja i analiza badania neurologicznego. Afazje – klasyfikacja objawów	2	2		
Ćw. 2	Prezentacja i analiza postępowania w przypadku urazów mózgowo – czaszkowych i rdzenia kręgowego oraz udarów mózgu i rdzenia kręgowego.	2	2		
Ćw. 3	Prezentacja i analiza postępowania w przypadku guzów mózgu rdzenia kręgowego oraz uszkodzenia nerwów obwodowych i splotów.	2	2		
Ćw. 4	Prezentacja i analiza postępowania leczniczego w: - zapaleniach wielonerwowych (polineuropatie, Zespół Gillaina – Barrego), - w chorobach demielinizacyjnych – SM i inne, - w stwardnieniu bocznym zanikowym, - w zwyrodnieniu sznurowym rdzenia.	2	2		
Ćw. 5	Prezentacja i analiza choroby Parkinsona, zespołów parkinsonowskich oraz zespołów bólowych kręgosłupa.	2	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia – prelekcja, prezentacja chorych, analiza przypadku, dyskusja					
2. – wykład – z prezentacją multimedialną					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Ocena aktywności na ćwiczeniach					
F2. – Ocena z przygotowania do ćwiczeń.					
F3. – Ocena z wiedzy zdobytej na ćwiczeniach – kolokwium pisemne					
P1. – Ocena z całości wiedzy z przedmiotu – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM UW05	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1

EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z wykładowcą		30		20	
Zapoznanie z literaturą		5		10	
Przygotowanie do ćwiczeń		5		10	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		10		10	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1,5 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Prusiński A. Neurologia praktyczna PZWL Warszawa 2007.					
2. Kenneth W. Lindsay, red. Kozubski w. Neurologia i neurochirurgia. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2006.					
3. Podemski R. (red) Kompendium neurologii. VIA Medica 2008.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kwolek A. (red) Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013					
2. Jakimowicz W. Neurologia kliniczna w zarysie. PZWL Warszawa 1973 (oraz nowsze).					

KLINICZNE PODSTAWY W PEDIATRII I NEUROLOGII DZIECIĘCEJ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8			12			20
Studia niestacjonarne	8			8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii i patologii oraz z neurofizjologii zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Umiejętności oceny stanu klinicznego dziecka, stosowania technik badania podmiotowego i przedmiotowego.						
3	Umiejętność dostrzeżenia zagrożenia w kontakcie z chorym dzieckiem i podjęcie odpowiedniego przeciwdziałania.						
4	Umiejętność podejścia do chorego dziecka.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi jednostkami chorobowymi w neurologii dziecięcej, ich etiologią, przebiegiem oraz postępowaniem leczniczym i rokowaniem.						
C2	Zapoznanie studentów z podstawową wiedzą na temat fizjologicznego procesu rozwoju dziecka oraz swoistych problemów pediatrycznych.						
C3	Zapoznanie studentów z zasadami badania neurologicznego dzieci i niemowląt.						
C4	Zdobycie wiedzy na temat klinicznych podstaw zaburzeń ruchowych pochodzenia ośrodkowego oraz prawidłowego i nieprawidłowego rozwoju psychomotorycznego.						
C5	Zapoznanie studentów z podstawowymi badaniami laboratoryjnymi i testami diagnostycznymi w neurologii dziecięcej.						
C6	Zapoznanie z najważniejszymi chorobami wieku dziecięcego, które powodują zaburzenia rozwoju psychomotorycznego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada podstawową wiedzę na temat chorób pediatrycznych z zakresu neurologii dziecięcej oraz rozpoznawania stanów zagrożenia życia i innych stanów nagłych jak również postępowania w takich sytuacjach						
EK2 (W)	Zna etiologię, patofizjologię chorób wieku dziecięcego, zna zasady postępowania fizjoterapeutycznego w pediatrii, zna skutki uboczne, wskazania i przeciwwskazania do stosowania zabiegów fizykalnych w procesie leczniczego.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki, terapii						

	ogólnomedycznej (zabiegów pielęgnacyjnych, terapii farmakologicznej, zabiegów chirurgicznych) w pracy z chorym dzieckiem.		
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego dziecka, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych, zaplanować poszczególne etapy działań w pracy z dzieckiem chorym.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Przyczyny i postacię wczesnego uszkodzenia mózgu – czynniki, etiologia uszkodzeń, następstwa neurologiczne u wcześniaków. Encefalopatie – patomechanizm, rozpoznanie kliniczne, powikłania, diagnostyka, rokowania, rodzaje. <ul style="list-style-type: none"> Okołoporodowa encefalopatia niedotlenieniowo– niedokrwienna. Encefalopatia krztuścowa. Encefalopatia pourazowa, krwawienia śródczaszkowe – objawy powikłania, leczenie. 	2	2
W 2	Choroby układu nerwowego u dzieci : 1. Zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych –etiologia, objawy, rozpoznanie, postępowanie lecznicze. 2. Zapalenie mózgu – przyczyny. 3. Ataksja mózdkowa. 4. Drgawki- przyczyny, rodzaje, specyfika, leczenie. 5. Padaczka i jej rodzaje - stan padaczkowy, stany rzekomo padaczkowe, padaczka w okresie niemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym – obraz kliniczny, przyczyny, diagnostyka, rokowanie.	2	2
W 3	Choroby genetyczne – Zespół Downa, Zespół Turnera, Zespół Aperta, Zespół Retta – przyczyny, objawy, leczenie. Autyzm i jego rodzaje, objawy, postępowanie lecznicze, rokowanie. Zespół Aspergera – objawy, postępowanie lecznicze, rokowanie	2	2
W 4	Choroby mięśni pierwotne i wtórne.: <ul style="list-style-type: none"> Rdzeniowy zanik mięśni (SMA) - klasyfikacja, typy, objawy, rokowanie, leczenie. Miastenia – objawy, podział, leczenie Zespół Pradera – Williego, Dystrofie mięśniowe - Dystrofia Beckera (BMD), Dystrofia Duchenne’a - etiologia, objawy, czynniki ryzyka, sposób oceny, rokowanie , leczenie. 	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Zasady badania neurologicznego dzieci i niemowląt. Badanie noworodka – skala Apgar, metody oceny stanu neurologicznego noworodka, skala Ballarda. Badanie przedmiotowe – stan ogólny, stan świadomości, zgodność, rozwoju psychofizycznego dziecka z wiekiem metrykalnym.	2	1
Ćw. 2	Badania laboratoryjne i testy diagnostyczne w neurologii dziecięcej. Diagnostyka zaburzeń neurorozwojowych u noworodków i niemowląt: - badanie neurologiczne, badania dodatkowe OUN (USG, TK, MR), - Metody NDT- Bobath, - diagnostyczna część metody Vojty, - Metoda Prechtl’a,	2	1

	- Test funkcji sensomotorycznych niemowląt		
Ćw. 3	<p>Uszkodzenia układu nerwowego u dzieci;</p> <p>- niedowłady spastyczne i wiotkie,</p> <p>- uszkodzenie układu pozapiramidowego,</p> <p>- uszkodzenia mózdzku,</p> <p>- objawy oponowe.</p> <p>Nowotwory układu nerwowego u dzieci.</p> <p>1. Nerwiak zarodkowy – etiopatogeneza, objawy kliniczne.</p> <p>2. Guzy mózgu – klasyfikacja, objawy.</p> <p>3. Guzy wewnątrzczaszkowe- rodzaje, umiejscowienie, rozpoznanie.</p> <p>4. Guzy rdzenia kręgowego – podział, rozpoznanie.</p>	3	2
Ćw. 4	<p>Wady wrodzone i okołoporodowe OUN- przepukliny oponowo - - mózgowe, przepukliny oponowo – rdzeniowe, wodogłowie, małogłowie.</p> <p>Zespoły mózgowe porażenia dziecięcego u dzieci przedwcześnie urodzonych.</p> <p>Etapy rozwoju prenatalnego. Rozwój motoryczny w okresie niemowlęcym</p>	2	2
Ćw. 5	<p>Mózgowe porażenia dziecięce: etiologia, patofizjologia, postaci i objawy kliniczne, czynniki uszkadzające, objawy towarzyszące.</p> <p>Metody diagnostyczne. Zasady badania. Postępowanie lecznicze.</p>	2	1
Ćw. 6	Omówienie najważniejszych stanów nagłych i schorzeń przebiegających z zagrożeniem życia w pediatrii.	1	1

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- wykłady** - z prezentacją multimedialną.
- ćwiczenia** – prelekcja , prezentacja przypadków, demonstracja prowadzenia badania neurologicznego dziecka i noworodka, praca w grupach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

- F1.** – ocena z przygotowania do ćwiczeń,
- F2.** – ocena aktywności podczas ćwiczeń.
- F3.** – ocena z praktycznej umiejętności zasad badania i przeprowadzania testów w neurologii dziecięcej.
- F4.** – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – kolokwium pisemne.
- P1.** – ocena z całości opanowania materiału z przedmiotu – egzamin pisemny

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W. 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W. 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-4 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW05	W. 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-4 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW05	W. 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-4 P1
EK5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W. 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-4 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe	20	16
Zapoznanie z literaturą	5	7

Przygotowanie do ćwiczeń	2	2
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	3	5
Suma	30	30
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Obuchowicz A. (red.) Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007.		
2. Kubicka K., Kawalec W. (red.) Pediatria. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1999.		
3. Czochońska J. Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt i noworodków. Wydawnictwo Folium, Lublin 1995.		
4. Górnicki J., Dębiec B., Baszczyński J (red.): Pediatria. Tom 1 i2, PZWL, Warszawa 2002		
5. Jankowski A. (red): Podstawy pediatrii, Volumes & Joto, Wrocław 2003		
6.MichałowiczR, Chmielnik J., Michałowska –Mrozek J., Mrozek K.: Mózgowe porażenie dziecięce, PZWL, Warszawa 2000		
7. Levitt S. Rehabilitacja w porażeniu mózgowym dziecięcym i zaburzeniach ruchu. PZWL, 2000.		
8. Czochońska J. Red. Neurologia dziecięca. PZWL, Warszawa 1995.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Dobosiewicz K. Boczne idiopatyczne skrzywienia kręgosłupa. ŚAM, Katowice 1997.		
2. Marciniak W., Szulc A. (red.) Wiktora Degi Ortopedia i Rehabilitacja. PZWL, Warszawa 2003.		
3. Levitt S. Rehabilitacja w porażeniu mózgowym dziecięcym i zaburzeniach ruchu. PZWL, 2000.		

KLINICZNE PODSTAWY W KARDIOLOGII I KARDIOCHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20			15			35
Studia niestacjonarne	10			10			20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii prawidłowej człowieka, z fizjologii i patofizjologii zdobyta na wcześniejszych semestrach studiów.						
2	Znajomość funkcjonowania organizmu człowieka w warunkach zdrowia i choroby, znajomość objawów i przyczyn zaburzeń funkcjonowania układu krążenia.						
3	Umiejętność przeprowadzanie podstawowych badań diagnostycznych takich jak: pomiar tętna i ciśnienia tętniczego krwi.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów ze chorobami układu krążenia z ich patogenezą, objawami klinicznymi, metodami leczenia.						
C2	Zapoznanie studentów z podstawami badania podmiotowego i przedmiotowego w chorobach układu krążenia, z metodami diagnostycznymi potrzebnymi do oceny stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta kardiologicznego.						
C3	Zaznajomienie studentów z metodami leczenia zachowawczego, inwazyjnego, operacyjnego i elektroterapii w chorobach układu krążenia.						
C4	Zapoznanie studenta z dokumentacją medyczną.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Ma wiedzę z zakresu funkcjonowania organizmu człowieka w warunkach zdrowia i choroby, Zna jednostki chorobowe układu krążenia, ich etiopatogenezę, objawy kliniczne i przyczyny zaburzeń w funkcjonowaniu układu krążenia.						
EK2(W)	Zna podstawowe objawy chorób układu krążenia i metody diagnostyczne stosowane w celu ich rozpoznania. Zna metody leczenia chorób kardiologicznych z uwzględnieniem metod zachowawczych, elektroterapii metod inwazyjnych oraz operacyjnych, leczenia farmakologicznego i fizjoterapeutycznego						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie podmiotowe i przedmiotowe chorego, ocenić jego stan kliniczny w oparciu o wiedzę uzyskaną z interpretacji wyników badań.						
EK4(U)	Potrafi ocenić stan pacjenta wykorzystując wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki chorób. Potrafi przewidzieć i rozpoznać ryzyko wystąpienia objawów zagrażających życiu pacjenta.						

KOMPETENCJE			
EK5(K)	Przestrzega tajemnicy lekarskiej dotyczącej stanu zdrowia pacjenta oraz jego praw. Przestrzega zasad etycznych, okazuje zrozumienie problemów pacjenta związanych z chorobą i niepełnosprawnością.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Serce i jego funkcja w organizmie. Ocena prawidłowej pracy serca. Podstawowe wskaźniki czynności serca i układu krążenia, cykl serca i pochodzenie tonów serca. Badania diagnostyczne w kardiologii - metody nieinwazyjne i inwazyjne. Symptomatologia chorób układu krążenia, – przyczyny i czynniki ryzyka	4	2
W 2	Niewydolność serca, zaburzenia rytmu serca, zaburzenia przewodnictwa - objawy kliniczne, klasyfikacja. Leczenie zachowawcze i operacyjne, elektroterapia. Choroba niedokrwienna serca –klasyfikacja, obraz kliniczny, czynniki ryzyka choroby niedokrwiennej. Metody leczenia zachowawczego, inwazyjnego – kardiochirurgicznego.	4	2
W 3	Miażdżyca – przyczyny, objawy, następstwa, czynniki ryzyka, metody leczenia. Nadciśnienie tętnicze - przyczyny, klasyfikacja, objawy, następstwa, leczenie. Zawał serca – przyczyny, objawy, następstwa, metody leczenia	4	2
W 4	Wady serca wrodzone i nabyte – objawy, przyczyny. Metody leczenia zachowawczego i operacyjnego. Kwalifikacja do leczenia operacyjnego. Protezy zastawek serca. Wskazania, przeciwwskazania, rokowanie.	4	2
W 5	Choroby mięśnia sercowego, choroby wsierdza i osierdza – objawy, przyczyny , metody leczenia. Choroby aorty- tętniak aorty, tętniak rozwarstwiający aorty. Nadciśnienie płucne – serce płucne.	4	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Ocena kliniczna pacjenta kardiologicznego. Badanie podmiotowe i przedmiotowe – zasady przeprowadzania. Badania dodatkowe – interpretacja wyników..	3	2
Ćw. 2	Nowoczesne metody leczenia chorób serca. Leczenie zachowawcze, inwazyjne, operacyjne. Elektroterapia – wszczepialne urządzenia kardiologiczne. Zasady działania urządzeń, wspomaganie mechaniczne czynności pracy serca. Wskazania i przeciwwskazania do wszczepień urządzeń kardiologicznych. Aktywizacja pacjenta, przygotowanie pacjenta do wykonywania czynności życia codziennego.	3	2
Ćw. 3	Transplantacja serca. Zasady i wskazania do transplantacji serca. Badania kwalifikujące do zabiegu. Przeciwwskazania do zabiegu operacyjnego. Postępowanie pooperacyjne po przeszczepach serca. Powikłania występujące u chorych po przeszczepach serca.	3	2
Ćw. 4	Leczenie operacyjne wad serca – kwalifikacja do leczenia operacyjnego. Przeciwwskazania. Postępowanie pooperacyjne.	3	2
Ćw. 5	Proces gojenia i rekonwalescencji po zabiegach kardiochirurgicznych. Powikłania leczenia zachowawczego i operacyjnego w chorobach serca i naczyń krwionośnych. Aktywność pacjentów z chorobami układu krążenia i po zabiegach kardiochirurgicznych.	3	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. – wykład – wykład z prezentacją multimedialną			
2. – ćwiczenia - omówienie zagadnień będących tematyką ćwiczeń , praca indywidualna			

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
F3. – ocena stopnia opanowania materiału prezentowanego na ćwiczeniach – kolokwium pisemne					
P1.– ocena z całości opanowania materiału będącego przedmiotem nauczania – egzamin pisemny					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W.1- 5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W.1- 5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SMM_UW03 P7S_UW05	W.1- 5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W.1- 5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	W.1- 5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	35		20		
Zapoznanie z literaturą	5		10		
Przygotowanie do ćwiczeń	5		10		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	5		10		
Suma	50		50		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kokot F. Choroby wewnętrzne. Tom 1-2. PZWL Warszawa					
2. Szczeklik A. Choroby wewnętrzne . tom 1-2 Medycyna Praktyczna Kraków 2005					
3. Nowak Z.: Badania czynnościowe w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca. AWF Katowice 2002					
4. Szczeklika – Podręcznik chorób wewnętrznych 2016. Wyd. Medycyna Praktyczna					
5. Dylewicz P.: Rehabilitacja po chirurgicznym leczeniu choroby niedokrwiennej serca. Kardiologia Polska. 1998					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Szczeklik E. (pod red). Podręcznik chorób wewnętrznych. PZWL Warszawa 1975 (oraz nowsze)					
2. Braunwald E, Goldman L. Kardiologia (red G. Opolski). Urban i Partner. Wrocław 2005					
3.Kucio C., Nowak Z. Trening fizyczny w wybranych chorobach narządów wewnętrznych. Dlaczego? Jak ? AWF Katowice 2011					
4. Kuch M., Janiszewski M., Mamcarz A.: Rehabilitacja kardiologiczna, Wyd. Medical Education. Warszawa 2014					
5. Nowak Z. :Zawał serca diagnostyka, leczenie i rehabilitacja. AWF Katowice 2003.					
6. Piotrowicz R. (red.). Elektrofizjologia i Stymulacja Serca 1998; 5 (supl. II). Standardy postępowania dotyczące wybranych zagadnień elektrokardiologii nieinwazyjnej. PTK.					

KLINICZNE PODSTAWY W PULMONOLOGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/3			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20			15			35
Studia niestacjonarne	10			10			20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw anatomii, fizjologii i patofizjologii układu oddechowego.						
2	Umiejętność przeprowadzenia badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta.						
3	Ma właściwe podejście do pacjenta.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z najczęściej spotykanymi schorzeniami układu oddechowego.						
C2	Zapoznanie studentów z najważniejszymi metodami diagnostycznymi przydatnymi w rehabilitacji (spirometria, spirografia) a także metodami leczenia schorzeń układu oddechowego.						
C3	Nabycie umiejętności interpretowania podstawowych jednostek chorobowych, przygotowania, wykonania i interpretowania testów spirometrycznych.						
C4	Nabycie umiejętności przeprowadzania wywiadu fizjoterapeutycznego i oceny stanu klinicznego pacjenta zakwalifikowanego do programu usprawniania.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna nazwy jednostek chorobowych dotyczących układu oddechowego, zna ich etiologię i typowe objawy, potrafi prawidłowo zdefiniować nazwy jednostek chorobowych na podstawie rozpoznania lekarskiego.						
EK2(W)	Potrafi ocenić stan kliniczny pacjenta ze schorzeniem układu oddechowego, zna podstawową interpretację badania fizykalnego, badań klinicznych i dodatkowych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Wymienia, nazywa i opisuje podstawowe metody diagnostyki i leczenia wykorzystywane w pulmonologii dotyczące zarówno leczenia zachowawczego jak i operacyjnego.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Ma świadomość swoich kompetencji zawodowych, potrafi dokonać samooceny, poziomu swojej wiedzy i umiejętności zawodowych. W przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu zasięga opinii ekspertów.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							

Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
W 1	Wybrane zagadnienia z fizjologii i patofizjologii narządu oddechowego. Badania diagnostyczne w pulmonologii. Badanie spirometryczne.	4	2		
W 2	Choroby układu oddechowego . Podmiotowe i przedmiotowe objawy chorób układu oddechowego .	4	2		
W 3	Choroby układu oddechowego przebiegającymi z zaburzeniami typu obturacyjnego - przewlekła choroba płuc, przewlekłe zapalenie oskrzeli, astma oskrzelowa, rozstrzenie oskrzeli, rozedma płuc.	4	2		
W 4	Choroby układu oddechowego przebiegającymi z zaburzeniami typu restrykcyjnego - restrykcja wewnątrz-płucna, restrykcja opłucnowa, restrykcja ściany klatki piersiowej i poza klatką piersiową	4	2		
W 5	Zaburzenia krążenia płucnego (obrzęk płuc, zator i zawał płuc). Zespół obturacyjnego bezdechu nocnego i z zespół serca płucnego	4	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Kliniczna ocena pacjenta z chorobą układu oddechowego. Wywiad, badanie podmiotowe i przedmiotowe. Badania dodatkowe.	3	2		
Ćw. 2	Diagnostyka czynnościowa układu oddechowego. Skale oceny stopnia duszności.	3	2		
Ćw. 3	Sposoby leczenia chorób układu oddechowego – typu obturacyjnego.	3	2		
Ćw. 4	Sposoby leczenia chorób układu oddechowego – typu restrykcyjnego.	3	2		
Ćw. 5	Sposoby leczenia zapalenia płuc i wysiękowego zapalenia opłucnej.	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –wykład - prezentacja multimedialna					
2. – ćwiczenia – prelekcja, demons					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena z teoretycznego przygotowania do zajęć					
F2. – ocena z aktywności podczas zajęć					
F3. – ocean z wykonania określonego zadania					
F4. – ocena opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – kolokwium pisemne					
P1. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem wykładów – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 5 Ćw. 1- 5	1,2,3,	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 5 Ćw. 1- 5	1,2,3,	F1-4 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 5 Ćw. 1- 5	1,2,3,	F1-4 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 5 Ćw. 1- 5	1,2,3,	F1-4 P1
EK5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W 1 – 5 Ćw. 1- 5	1,2,3,	F1-4 P1

OBciążENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	35	20
Zapoznanie z literaturą	5	10
Przygotowanie do ćwiczeń	5	10
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	5	10
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Kokot F.: Choroby Wewnętrzne. PZWL Warszawa. 2005.		
2. Kiwerski J. (red): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 2005.		
3. Kwolek A. (red): Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013		
4. Rosławski A, Woźniewski M.: Fizjoterapia oddechowa. AWF Wrocław 2001		
5. Olszewski J. (red.): Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny, Wyd. PZWL Warszawa 2011.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Garrison Susan J.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. Wyd. Lek. PZWL 1997 (oraz nowsze).		
2. Szczeklika - Podręcznik chorób wewnętrznych 2016. Wyd. Medycyna Praktyczna		

KLINICZNE PODSTAWY W CHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8			12			20
Studia niestacjonarne	8			8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii oraz patologii ogólnej zdobytej na wcześniejszych semestrach.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy klinicznej, teoretycznej i praktycznej z zakresu chorób wymagających leczenia chirurgicznego.						
C2	Zaznajomienie studentów z rodzajami i metodami leczenia chirurgicznego oraz z możliwościami i rodzajami powikłań występujących po leczeniu chirurgicznym.						
C3	Opanowanie teoretycznych podstaw postępowania z pacjentem po zabiegu operacyjnym.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę w zakresie zmian patologicznych i zaburzeń w organizmie człowieka wywołanych przez chorobę.						
EK2(W)	Posiada wiedzę z zakresu przyczyn i objawów wybranych jednostek chorobowych wymagających leczenia chirurgicznego.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi zdefiniować i opisać stan pacjenta chirurgicznego charakterystyczny dla danej jednostki chorobowej.						
EK4(U)	Potrafi przewidzieć i rozpoznać ryzyko wystąpienia objawów związanych z zagrożeniem zdrowia i życia pacjenta.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych, zaplanować poszczególne etapy działań w pracy z pacjentem po zabiegach chirurgicznych.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
W 1	Chirurgia –określenie, podział i kategorie zabiegów chirurgicznych. Techniki i metody leczenia chirurgicznego. Znieczulenia - cel, wybór, rodzaje. Ból pooperacyjny – definicja, patomechanizm, skale, metody leczenia. Rany pooperacyjne. Chirurgia jednego dnia.					2	2

W 2	Chirurgia jamy brzusznej – patofizjologia chorób, objawy kliniczne, przebieg, metody leczenia operacyjnego. Choroby tarczycy - patofizjologia, objawy, przebieg oraz metody leczenia operacyjnego	2	2
W 3	Chirurgia w obrębie klatki piersiowej (torakochirurgia). Choroby w obrębie klatki piersiowej – patofizjologia chorób, objawy, przebieg, metody leczenia operacyjnego. Powikłania i następstwa leczenia chirurgicznego.	2	2
W 4	Angiochirurgia - choroby naczyń tętniczych - miażdżycy tętnic obwodowych, choroba Buergera - patofizjologia, objawy kliniczne, ogólna charakterystyka przebiegu, metody leczenia. Angiochirurgia - choroby obwodowych naczyń żylnych - zakrzepica żylna, przewlekła niewydolność żylna, żylaki - patofizjologia, objawy kliniczne, ogólna charakterystyka przebiegu, metody leczenia. Tętniaki aorty – przyczyny, objawy, metody leczenia operacyjnego.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Klasyfikacja zabiegu chirurgicznego. Ryzyko leczenia operacyjnego. Znieczulenia - kwalifikacja i przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego. Przeciwwskazania do znieczulenia. Powikłania związane ze znieczuleniem. Następstwa unieruchomienia pacjenta. Ryzyko wystąpienia powikłań u chorych po zabiegach operacyjnych.	2	2
Ćw. 2	Zasady monitorowania i postępowania z pacjentem w okresie bezpośrednio pooperacyjnym. Podstawowe zasady postępowania z pacjentem po zabiegach operacyjnych: 1) w obrębie jamy brzusznej– choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, kamica pęcherzyka żółciowego, zapalenie wyrostka robaczkowego, guzy trzustki, choroby jelit, usunięcie śledziony, choroby nowotworowe, 2) w przypadku przepukliny brzusznej – uwięźniętej i wolnej, brzusznej zewnętrznej – udowej, pachwinowej, pępkowej, kresy białej, w bliźnie pooperacyjnej, przepuklinie wewnętrznej. 3) w przypadku chorób przełyku – żylaki przełyku, wrzód trawienny, uchyłki, nowotwory przełyku. 4) w obrębie klatki piersiowej (torakochirurgia) – odma, guzy śródpiersia, nowotwory płuc,	2	2
Ćw. 3	5) w chorobach gruczołów wydzielania wewnętrznego: - choroby tarczycy 6) w przypadku chorób nowotworowych – nowotwory złośliwe i niezłośliwe. Rak sutka – objawy i przebieg kliniczny, stopnie rozwoju, metody leczenia i rodzaje zabiegów chirurgicznych. Przeciwwskazania do leczenia chirurgicznego	2	1
Ćw. 4	Postępowanie w chorobach żył i tętnic obwodowych: -zakrzepowe zapalenie żył powierzchownych i głębokich, przewlekłe owrzodzenia żyłne, zespół pozakrzepowy, żylaki kończyn dolnych, miażdżycy tętnic. Cel leczenia tętnic obwodowych.	2	1
Ćw. 5	Chirurgia wewnątrznaczyniowa. Postępowanie w zespole niedokrwinnym kończyn. Stopa cukrzycowa. Operacyjne i nieoperacyjne sposoby usuwania żylaków: - testy i badania, - metody operacyjne usuwania żylaków, - zabiegi małoinwazyjne,	2	1

	- postępowanie po zabiegach, - powikłania w przypadku braku leczenia, - przeciwwskazania do wykonania operacji usunięcia żylaków.				
Ćw. 6	Amputacje kończyn – przyczyny, postępowanie pooperacyjne. Powikłania u pacjentów po zabiegach naczyniowych	2	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – wykłady: z prezentacją multimedialną.					
2. – ćwiczenia: zapoznanie studentów z różnymi przypadkami chorób leczonych chirurgicznie.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Ocena z przygotowania i aktywności studenta na ćwiczeniach.					
F2. – Ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – pisemne kolokwium					
P1. – Ocena z opanowania całości materiału z przedmiotu – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 4 Ćw. 1-6	1,2	F1-2 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 4 Ćw. 1 - 6	1,2	F1-2 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 4 Ćw. 1 - 6	1,2	F1-2 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 4 Ćw. 1 - 6	1,2	F1-2 P1
EK5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W 1 – 4 Ćw. 1 - 6	1,2	F1-2 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe		20		16	
Zapoznanie z literaturą		5		7	
Przygotowanie do ćwiczeń		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		5	
Suma		30		30	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		0,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Góral R. Zarys chirurgii. PZWL. Warszawa 1992					
2. Fibak J. Kompendium chirurgii ogólnej. PZWL Warszawa 1999					
3. Głuszak S., Chirurgia. Podręcznik dla studentów wydziału nauk o zdrowiu, Wyd. Lublin 2008					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Szczeklik A., Gajewski P. (red): Choroby wewnętrzne - kompendium. Medycyna Praktyczna. Kraków 2009. (lub nowsze)					
2. Łapiński Z.(red.) Chirurgia. Podręcznik dla studentów medycyny. PZWL Warszawa 1979 (lub nowsze)					
3. Woźniewski M. (red.). Fizjoterapia w onkologii. PZWL 2016					

4. Mikołajewska E. Fizjoterapia po mastektomii. PZWL. Warszawa 2010.

KLINICZNE PODSTAWY W GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWIE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		8		12			20
Studia niestacjonarne		8		8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiadanie wiedzy z zakresu anatomii człowieka oraz biologii medycznej.						
2	Znajomość zagadnień fizjologii i patologii ogólnej człowieka.						
3	Podstawowe rozeznanie w zagadnieniach psychologii i reakcji psychologicznej.						
4	Znajomość elementarnych zasad etyki pracy z pacjentem.						
5	Umiejętność łączenia faktów i korzystania z różnych źródeł informacji.						
6	Umiejętność prezentacji i argumentowania własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z podstawami klinicznymi z zakresu ginekologii i położnictwa.						
C2	Zaznajomieniem studentów z zagadnieniem zdrowia kobiety w różnych okresach jej życia.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności łączenia stanu zdrowia kobiety ze zmianami fizjologicznymi i patologicznymi w jej organizmie.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności gromadzenia wywiadu ginekologiczno-położniczego, analizy i interpretacji wyników badań i oceny stanu kobiety.						
C5	Nabycie przez studentów świadomości, jak istotna jest współpraca zespołu terapeutycznego w utrzymaniu zdrowia kobiety na każdym etapie jej życia						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna symptomatologię schorzeń ginekologicznych. Zna okresy życia kobiety z uwzględnieniem zmian hormonalnych i stanów chorobowych charakterystycznych dla tych okresów.						
EK2(W)	Zna podstawowe metody diagnostyki i leczenia stosowane w położnictwie i ginekologii (zachowawczej i operacyjnej). Zna poszczególne okresy porodu oraz wybrane jednostki patologii ciąży.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu etiologii, diagnostyki i terapii ogólnomedycznej pracując z pacjentką na oddziale ginekologiczno – położniczym, przeprowadza diagnostykę fizjoterapeutyczną dla potrzeb usprawniania leczniczego.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						

KOMPETENCJE					
EK5(K)	Przestrzega tajemnicy dotyczącej stanu pacjenta, przebiegu fizjoterapii oraz wszelkich praw pacjenta. Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej.				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – KONWERSATORIUM			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Kw 1	Wywiad położniczo-ginekologiczny. Wpływ gospodarki hormonalnej na stan zdrowia kobiety. Wady rozwojowe żeńskich narządów płciowych oraz wady sutków. Zaburzenia dojrzewania. Zapłodnienie, rozwój zarodka i łożyska. Patologia w przebiegu porodu i porodu.		2	2	
Kw 2	Badania diagnostyczne w położnictwie, ginekologii i ginekologii onkologicznej. Zmiany guzopodobne oraz guzy narządu rodniczego i płciowego (podział, typy, stopnie zaawansowania). Choroby onkologiczne u kobiet ciężarnych. Profilaktyka chorób nowotworowych narządu rodniczego i płciowego.		2	2	
Kw 3	Wybrane zagadnienia z anatomii narządu rodniczego kobiety: anatomia narządu rodniczego, statyka macicy, więzadła macicy, mięśnie przepony miednicznej i moczowo – płciowej. Okresy życia kobiety – dzieciństwo, okres dojrzałości płciowej, niepłodność, klimakterium i senium.		2	2	
Kw4	Postępowanie zachowawcze i operacyjne w ginekologii Podstawy onkologii ginekologicznej.		2	2	
Forma zajęć – ĆWICZENIA			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Cykl miesięczkowy kobiety. Zaburzenia płodności kobiet i mężczyzn. Antykoncepcja		2	2	
Ćw. 2	Infekcje przenoszone drogą płciową, objawy, diagnostyka, leczenie profilaktyka.		2	1	
Ćw. 3	Przebieg porodu fizjologicznego. Okresy porodu. Fazy rozwierania szyjki macicy. Przestrzenie i płaszczyzny kanału rodniczego.		2	1	
Ćw. 4	Wywiad ginekologiczno-położniczy. Wybrane jednostki patologii ciąży		2	1	
Ćw. 5	Zagadnienia ginekologii zachowawczej. Wysiłkowe nietrzymanie moczu – etiopatogeneza, diagnostyka, leczenie. Stany zapalne w obrębie miednicy małej. Zaburzenia miesięczkowania. Przewlekłe bóle okolicy lędźwiowo – krzyżowej i podbrzusza u kobiet		2	1	
Ćw. 6	Charakterystyka zabiegów operacyjnych narządu rodniczego: Operacja metoda tradycyjną Laparoskopia Operacje drogą pochwową –per vaginam Lash (laparoskopia i per vaginam		2	2	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – konwersatorium – z prezentacją multimedialną, dyskusja.					
2. – ćwiczenia – prelekcja, studium przypadku.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena teoretycznego przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja					
F3. – ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń –zaliczenie testowe					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny

		na poziomie 7			
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Kw 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-3 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Kw 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	Kw 1-4 Ćw. 1-6	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe		20		16	
Zapoznanie z literaturą		5		7	
Przygotowanie do ćwiczeń		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		5	
Suma		30		30	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		0,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Martius G (red): Ginekologia i położnictwo. Urban&Partner Wrocław					
2. Kozłowska J.: Rehabilitacja w ginekologii i położnictwie. AWF Kraków 2006					
3. Bręborowicz G: Ginekologia i położnictwo. Wrocław 2012					
4. Fijałkowski W. Michalczyk H., Markowska R., Sadowiska L.: „Rehabilitacja w położnictwie i ginekologii. AWF Wrocław 1998					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Szukiewicz D (red): Fizjoterapia w ginekologii i położnictwie. PZWL Warszawa 2012					

KLINICZNE PODSTAWY W GERIATRII.							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8			12			20
Studia niestacjonarne	8			8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii i patologii zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Podstawy wiedzy w zakresie farmakologii.						
3	Podstawy wiedzy w zakresie chorób wewnętrznych, neurologii i psychiatrii.						
4	Umiejętność oceny stanu ogólnego pacjenta oraz pomiaru podstawowych wskaźników życiowych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Opanowanie podstawowej wiedzy na temat procesów starzenia, specyficznych problemów geriatrycznych, odmienności przebiegu chorób i zasad leczenia chorych w starszym wieku, w zakresie niezbędnym do zrozumienia znaczenia rehabilitacji oraz skutecznego i bezpiecznego wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych u tych chorych.						
C2	Nabycie umiejętności dokonania podstawowej oceny stanu pacjenta w starszym wieku oraz rozpoznania stanów nagłych i podejmowania kompetentnych decyzji w takich sytuacjach.						
C3	Wytworzenie wrażliwości na cierpienie i poczucia odpowiedzialności za pacjenta. Zdobycie podstawowych umiejętności komunikowania się z pacjentem w starszym wieku i budowania zaufania między chorym a terapeutą.						
C4	Przygotowanie do współpracy w geriatrycznym zespole terapeutycznym. Poznanie Karty Praw Pacjenta, praktycznych aspektów jej przestrzegania i wytworzenie właściwych stereotypów zachowania wobec pacjentów w starszym wieku.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę w zakresie fizjologicznych, psychicznych i społecznych aspektów starzenia się - etiologii, symptomatologii, jednostek i zespołów chorobowych w geriatricii.						
EK2(W)	Zna podstawy diagnostyki geriatrycznej, odmienność przebiegu chorób i leczenia chorych geriatrycznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu etiologii, diagnostyki i terapii ogólnomedycznej(zabiegów pielęgnacyjnych, terapii farmakologicznej, zabiegów chirurgicznych) pracując z pacjentem geriatrycznym						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i						

	wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.				
KOMPETENCJE					
EK5(K)	Przestrzega tajemnicy dotyczącej stanu pacjenta, przebiegu fizjoterapii oraz wszelkich praw pacjenta. Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej.				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
W 1	Fizjologiczne, psychiczne i społeczne aspekty starzenia się. Modele starzenia się. Podstawy diagnostyki geriatrycznej – Całościowa Ocena Geriatryczna.	2	2		
W 2	Odmienności przebiegu chorób i leczenia chorych geriatrycznych. Zespoły psychogeriatryczne.	2	2		
W 3	Odmienność przebiegu choroby układu krążenia w starszym wieku. Zaburzenia termoregulacji oraz gospodarki wodno-elektrolitowej.	2	2		
W 4	Omdlenia i upadki. Zmiany inwolucyjne i choroby układu ruchu.	2	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Organizacja pracy oddziału geriatrycznego i zespołu terapeutycznego, bezpieczeństwo chorych (profilaktyka upadków, zakażeń szpitalnych) i personelu (zasady BHP), dokumentacja medyczna. Postawa wobec chorego, komunikacja z chorym, przeprowadzenie wywiadu i badania fizycznego. Ocena czynnościowa w różnych jednostkach chorobowych	2	1		
Ćw. 2	Rehabilitacja geriatryczna: metody i problemy, edukacja chorego i opiekuna, aspekty środowiskowe. Fizjoterapia w geriatрии: metody, wskazania i przeciwwskazania. Dobór sprzętu ortopedycznego.	2	2		
Ćw. 3	Powikłania unieruchomienia i ich profilaktyka. Chory geriatryczny z niewydolnością krążenia. Chory geriatryczny z zespołem demencyjnym. Zmiany w układzie ruchu. Przewlekłe zespoły bólowe. Zaburzenia metaboliczne: niedożywienie, otyłość, cukrzyca. Rehabilitacja pacjenta geriatrycznego. Wielkie problemy geriatryczne. Stany nagłące w geriatрии; rozpoznanie i postępowanie	3	2		
Ćw. 4	Postawa wobec chorego, problemy komunikacji z chorym, pozyskanie akceptacji do prowadzenia rehabilitacji, prawa pacjenta. Współdziałanie w zespole terapeutycznym. Dobór form rehabilitacji w różnych zespołach klinicznych, w zależności od stanu chorego. Edukacja chorego i opiekuna w zakresie niezbędnym do współpracy w rehabilitacji.	3	2		
Ćw. 5	Dobór metod fizjoterapii w różnych zespołach klinicznych, w zależności od stanu chorego. Dobór sprzętu ortopedycznego; uzyskanie akceptacji pacjenta, edukacja posługiwania się sprzętem. Ocena środowiska pod kątem profilaktyki upadków i potrzeb rehabilitacji	2	1		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – Wykład, prezentacja multimedialna.					
2. – Ćwiczenia kliniczne przy łóżku chorego.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena teoretycznego przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F3. – ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń –zaliczenie testowe.					
P1. – egzamin – test wyboru					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny

		na poziomie 7			
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	W 1-4 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe			20		16
Zapoznanie z literaturą			5		7
Przygotowanie do ćwiczeń			2		2
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu			3		5
Suma			30		30
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			1 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Red. Wieczorowska-Tobis, Talarska D. Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne. PZWL 2008					
2. Kwolek A. (red.) Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013					
3. Bartyzel – Lechforowicz M., Jandziś E. Fizjoterapia w wybranych schorzeniach geriatrycznych. Wyd. KA Kraków – Rzeszów – Zamość 2009					
5.Początek M. Podstawy gerontologii i geriatrii. Przewodnik dydaktyczny dla studentów., Piła 2008					
6. Rośłowski A. Wybrane zagadnienia z geriatrii. Wydawnictwo AWF Wrocław 2001					
7.BorowiczA., Jóźwiak A., Kostka J., Fizjoterapia w geriatrii. Wyd. PZWL Warszawa 2001					
8. Red. nauk. Olszewski J. Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny. Wyd. PZWL Warszawa					
1. Red. Wieczorowska-Tobis, Talarska D. Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne. PZWL 2008					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Wieczorowska -Tobis K. i In., Fizjoterapia w geriatrii. Red.. PZWL 2011					
2. Kozdroń E. Rekreacja osób starszych. Skrypt AWF Warszawa 2007					
3. Szczepańska J., Kowalska J., Greń G., Woźniewski M. Stosunek fizjoterapeutów do pacjentów w podeszłym wieku z zaburzeniami mentalnymi i behawioralnymi. Fizjoterapia Polska 2006; 3(4); 216-221					
4. Żak M. Rehabilitacja osób po 80. roku życia z zaburzeniami czynności życia codziennego. Gerontologia Polska 2005, Vol.13, nr 5					

KLINICZNE PODSTAWY W PSYCHIATRII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8			12			20
Studia niestacjonarne	8			8			16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z takich przedmiotów jak: Anatomia, Fizjologia, Biologia medyczna.						
2	Znajomość podstaw Psychologii Klinicznej, Pedagogiki, Socjologia, Etyki, Patologii Ogólnej.						
3	Predyspozycje osobowościowe do pracy z człowiekiem chorym psychicznie.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie studentom wiedzy klinicznej, teoretycznej i praktycznej dotyczącej zespołów zaburzeń psychicznych i chorób psychicznych.						
C2	Przygotowanie studenta do posługiwania się dokumentacją pacjenta na oddziale psychiatrycznym.						
C3	Zdobycie umiejętności nawiązywania kontaktu z pacjentem psychiatrycznym w celu bezpiecznego i prawidłowego przeprowadzenia terapii ruchowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę w zakresie etiologii i patologii najczęstszych schorzeń leczonych na oddziałach psychiatrycznych, w tym: zespołów zaburzeń psychicznych i chorób psychicznych (schizofrenii, chorób afektywnych, zaburzeń nerwicowych, uzależnień).						
EK2 (W)	Zna podstawowe metody diagnostyki klinicznej stosowane w psychiatrii, zna rodzaje stosowanych testów, elementów badania psychologicznego oraz badań dodatkowych, ma wiedze dotyczącą określania wskazań oraz podstawowych metod leczenia wykorzystywanych w psychiatrii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki, terapii ogólnomedycznej z osobami upośledzonymi umysłowo, z dysfunkcjami narządu wzroku i słuchu.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Ma świadomość swoich kompetencji zawodowych, potrafi dokonać samooceny, poziomu swojej wiedzy i umiejętności zawodowych. W przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu zasięga opinii ekspertów.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	

		Stacj.	Niestacj.		
W 1	Rodzaje, etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych. Obraz kliniczny zaburzeń psychicznych	2	2		
W 2	Psychopatologia, zespoły zaburzeń psychicznych. Choroby afektywne, samobójstwa.	2	2		
W 3	Schizofrenia. Koncepcje etiologiczne schizofrenii, typy kliniczne, wymiary schizofrenii, podstawowe zagadnienia terapii biologicznej i psychospołecznej schizofrenii.	2	2		
W 4	Typy kliniczne depresji. Choroba afektywna dwubiegunowa. Przebieg kliniczny i różnicowanie i współchorobowość zaburzeń nastroju. Zaburzenia lękowe, problem uzależnień.	2	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Badanie psychiatryczne, zasady diagnostyki, badania dodatkowe, rola badań psychologicznych w diagnozie psychiatrycznej.	3	2		
Ćw. 2	Specyfika opieki nad chorym psychicznie. Komunikowanie się z chorym z zaburzeniami psychicznymi.	3	2		
Ćw. 3	Udział fizjoterapeuty w diagnozowaniu i kompleksowej terapii chorób psychicznych z uwzględnieniem farmakologii, psychoterapii, terapii zajęciowej.	3	2		
Ćw. 4	Praca z pacjentem chorym na schizofrenię, psychozy z grupy schizofrenii.	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –wykład – wykład z prezentacją multimedialną					
2. – ćwiczenia– studium przypadku, pacjent symulowany, dyskusja					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena teoretycznego przygotowania do ćwiczeń.					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja.					
F3.- ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń – zaliczenie testowe.					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-F3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-4.	1,2	F1-F3 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-F3 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-F3 P1
EK5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-F3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe		20		16	
Zapoznanie z literaturą		5		7	
Przygotowanie do ćwiczeń		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		5	
Suma		30		30	

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Aleksandrowicz J., 2004, Psychoterapia. Poradnik dla pacjentów, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.		
2. Bilikiewicz A. (2006) Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd.3 PZWL.		
3. Psychiatria – podręcznik dla studentów pielęgniarstwa – pod redakcją Prof. Ireny Krupki-Matuszczyk i dr n. med. Macieja Matuszczyka wersja elektroniczna znajdująca się na stronie internetowej Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.		
4. Turczyński J, Bilikiewicz A. Depresja u osób w podeszłym wieku. Psychiatria w Praktyce Ogólnolekarskiej 2002; 2(2): 99-107.		
5. Cierpiałowska L. (2009). Psychopatologia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Medner J. „, Rehabilitacja w psychiatrii” Urban & Partner 2003.		
2. Florkowski A. „Fizjoterapia w psychiatrii”, PZWL 2012.		
3. Klasik A., Krupka-Matuszczyk I., Krysta K., 2005, Procesy poznawcze człowieka – norma a schizofrenia, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Gregorczyk, Warszawa.		
4. Meyer R. (2003). Psychopatologia. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.		

KLINICZNE PODSTAWY W INTENSYWNEJ TERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8		12				20
Studia niestacjonarne	8		8				16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu fizjoterapii, anatomii, fizjologii, chorób wewnętrznych, kardiologii, chirurgii, pulmonologii, ginekologii i położnictwa, pediatrii zdobyta w czasie studiów.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
4	Umiejętności prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów ze strukturą oddziału i sprzętem medycznym używanym w Oddziale Intensywnej Terapii.						
C2	Zaznajomienie studentów z pracą fizjoterapeuty na Oddziale Intensywnej Terapii w odniesieniu do wybranych przypadków klinicznych.						
C3	Zaznajomienie studentów z dokumentacją pacjentów Oddziałów Intensywnej Terapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna zasady kwalifikacji chorych do leczenia, wie jakie są wykonywane procedury, zna definicje sepsy i wie jak zapobiegać zakażeniom w szpitalu.						
EK2 (W)	Student zna zasady postępowania z chorym nieprzytomnym, wie jaka jest rola rehabilitacji w zapobieganiu przykurczom, odleżynom, wie jak monitorowany jest pacjent (monitorowanie bez przyrządowe i przyrządowe).						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student zna i prawidłowo rozpoznaje objawy nieprawidłowej wentylacji pacjenta, ma wiedzę dotyczącą opracowania planu rehabilitacji dla pacjenta nieprzytomnego, oddychającego przy użyciu respiratora, potrafi prawidłowo reagować w sytuacji zagrożenia życia pacjenta oraz pacjenta agresywnego.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Przestrzega tajemnicy dotyczącej stanu pacjenta, przebiegu fizjoterapii oraz wszelkich praw pacjenta. Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
W 1	Intensywna Terapia – zadania, struktura i specyfika oddziałów (kardiologiczne, neurologiczne, urazowe, ogólne). Sprzęt używany w OIT. Zasady bezpieczeństwa chorych i personelu. Systemy alarmowe.		2	2	
W 2	Zasady kwalifikacji i dyskwalifikacji chorych do leczenia na Oddziale Intensywnej Terapii. Miejsce OIT w systemie opieki zdrowotnej w Polsce i na świecie		2	2	
W 3	Monitorowanie chorego w IT – przyrządowe i bezprzyrządowe. Monitorowanie jako pomoc w rehabilitacji. Zapobieganie przenoszeniu zakażeń w OIT. Definicja sepsy. Procedury wykonywane w OIT: intubacja, reanimacja, defibrylacja, sztuczna wentylacja, odsysanie, sztuczne żywienie, leczenie nerkozastępcze		2	2	
W 4	Omówienie dokumentacji pacjenta. Zapobieganie zakażeniom na OIT. Praca z pacjentem nieprzytomnym. Psychologiczne aspekty opieki nad chorym w stanie ciężkim. Chory wentylowany mechanicznie- kontrola wentylacji, symptomy nieprawidłowej wentylacji.		2	2	
Forma zajęć – ĆWICZENIA			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Rola rehabilitacji w zapobieganiu przykurczom i odleżynom, usprawnianie ruchowe chorego. Fizjoterapia oddechowa jako istotny element poprawy wydolności oddechowej chorego. Współpraca fizjoterapeuty, lekarza i personelu pielęgniarskiego		3	2	
Ćw. 2	Specyfika postępowania fizjoterapeutycznego na Oddziałach Intensywnej Opieki Medycznej(OIOM lub OIT). Problemy w usprawnianiu pacjentów na Oddziałach Intensywnej Terapii. Wskazania Przeciwwskazania.		3	2	
Ćw. 3	Możliwości działań fizjoterapeuty w specyficznych sytuacjach: chory wentylowany mechanicznie, chory z tracheotomią, chory nieprzytomny, chory w sedacji, chory z stymulatorem serca, chory z kontrapulsacją aortalną, chory z zaburzeniami świadomości.		3	2	
Ćw.4	Strategia postępowania rehabilitacyjnego u chorego wypisywanego z OIT. Psychologiczne aspekty opieki nad chorym w stanie ciężkim.		3	2	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –wykłady – prezentacja multimedialna.					
2. –ćwiczenia – prelekcja z prezentacją multimedialną, praca grupach, ćwiczenia związane z przedmiotem.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena umiejętności pracy indywidualnej oraz pracy w grupie					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
F4. - ocena z całości będącego przedmiotem ćwiczeń- kolokwium pisemne					
P1.- ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-4 P1

EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-4 P1
EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-4 P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	W 1-4 Ćw. 1-4	1,2	F1-4 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe		20		16	
Zapoznanie z literaturą		5		7	
Przygotowanie do ćwiczeń		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		5	
Suma		30		30	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		0,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Grabowska-Gawęł A., Wybrane zagadnienia z pielęgnacji i leczenia chorych w oddziale intensywnej terapii dla studentów pielęgniarstwa., Wydawnictwo Naukowe UMK, Bydgoszcz 2008.					
2. Wołowicka L., Dyk D., Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo, PZWL, Warszawa 2007.					
3. Grabowska-Gawęł A., Inwazyjne metody diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w oddziale intensywnej terapii i towarzyszące im powikłania. Zagadnienia dla studentów pielęgniarstwa, Wydawnictwo Naukowe UMK, Bydgoszcz 2009.					
4. Poradnik fizjoterapeuty-badanie, techniki, leczenie, rehabilitacja Gisela Ebel- Paprotny, Bernard Kolster.					
5. Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych pod red. F. Kokota, Wyd. PZWL 2003.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Anders J. pod red.: Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo – oddechowa. Polska Rada Resuscytacji Kraków 2011, wydanie 3.					
2. Intensywna terapia autor: Wiliam E .Hurford, red A. Kubler.					

KLINICZNE PODSTAWY W ONKOLOGII I MEDYCYNIE PALIATYWNEJ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				1			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	8		12				20
Studia niestacjonarne	8		8				16
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z zakresu anatomii, fizjologii, patologii ogólnej, bioetyka, psychologia kliniczna zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz w zespole.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie umiejętności i kompetencji w rozpoznawaniu potrzeb chorych na nowotwór w każdym okresie choroby.						
C2	Opanowanie teoretycznych podstaw z zakresu kliniki chorób nowotworowych z uwzględnieniem: czynników rakotwórczych, zapobieganiu nowotworom, epidemio-logia nowotworów; leczenia systemowego chorych na nowotwór.						
C3	Opanowanie teoretycznych podstaw z zakresu organizacji i zasad opieki paliatywnej.						
C4	Student zdobędzie umiejętność doboru odpowiednich technik i metod fizjoterapeutycznych w zależności od stanu klinicznego pacjentów w okresie terminalnym.						
C5	Student zdobędzie umiejętność skonstruowania programów ćwiczeń w zależności od stanu klinicznego pacjentów w okresie terminalnym.						
C6	Umiejętność towarzyszenia i komunikacji z pacjentem u kresu życia.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna czynniki rakotwórcze, stany onkologiczne oraz poszczególne formy specjalistycznej opieki paliatywnej, zna metody poprawy jakości życia chorych w zaawansowanym okresie choroby nowotworowej.						
EK2(W)	Dyskutuje na temat doboru poznanych środków w zależności od stanu klinicznego chorego w onkologii i objętego opieką paliatywną						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi rozpoznać potrzeby chorego w każdym okresie choroby nowotworowej, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego						
EK4(U)	Potrafi zastosować poznane metody i środki w pracy z pacjentem w każdym okresie choroby						

	nowotworowej, potrafi przedstawić program terapeutyczny dla chorych w okresie terminalnym, identyfikuje najistotniejsze zagrożenia dla chorego i jego rodziny w okresie opieki paliatywnej.				
KOMPETENCJE					
EK5(K)	Potrafi formułować główne cele i zadania dla fizjoterapii, wykazuje odpowiedzialność za poprawę jakości życia chorych w okresie terminalnym i jest wrażliwy na problemy związane z cierpieniem totalnym.				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
W 1	Czynniki rakotwórcze, zapobieganie nowotworom. Epidemiologia nowotworów. Leczenie systemowe chorych na nowotwór.	2	2		
W 2	Chory w okresie zaawansowania choroby nowotworowej, potrzeby somatyczne, psychiczne, egzystencjalne i społeczne. Elementy psychoonkologii i psychotematologii.	2	2		
W 3	Istota, zadania, organizacja, struktury opieki paliatywnej. Cierpienie totalne. Metody medyczne i niemedyczne łagodzenia cierpienia totalnego.	2	2		
W 4	Zadania fizjoterapeuty w programie medycyny paliatywnej. Komunikacja z chorym w okresie terminalnym. Metody wsparcia chorego i jego rodziny.	2	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Rozpoznawanie potrzeb chorego na nowotwór. Rozpoznawanie objawów cierpienia totalnego. Rozpoznawanie obszarów zdrowia i choroby u chorego w okresie terminalnym	3	2		
Ćw. 2	Ból nowotworowy – mechanizm powstawania bólu, rodzaje bólu nowotworowego, diagnostyka. Zapoznanie się z możliwością łagodzenia objawów cierpienia i bólu totalnego.	3	2		
Ćw. 3	Ocena jakości życia chorych na nowotwór w różnym okresie choroby. Zapoznanie się z możliwością poprawy jakości życia chorych na nowotwór w różnym okresie choroby	3	2		
Ćw. 4	Podejście do pacjenta na oddziale opieki paliatywnej. Ogólne zasady i cele postępowania fizjoterapeutycznego u chorych onkologicznych.	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – Wykład - z prezentacją multimedialną					
2. – Ćwiczenia – praca indywidualna i grupowa					
3. – Ćwiczenia praktyczne z pacjentem					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Ocena przygotowania do zajęć					
F2. – Ocena aktywności podczas zajęć					
F3. – Ocena umiejętności pracy indywidualnej i grupowej					
F4. – Ocena podsumowująca wiadomości zdobytych podczas ćwiczeń – kolokwium pisemne.					
P1. – Ocena opanowania materiału będącego przedmiotem wykładu- egzamin testowy					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 -4 Ćw. 1 - 4	1,2,3	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 4 Ćw. 1 - 4	1,2,3	F-4 P1
EK3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM UW05	W 1 – 4 Ćw.1 - 4	1,2,3	F-4 P1

EK4(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W 1 – 4 Ćw.1 - 4	1,2,3,	F-4 P1
EK5(K)	FM_K07 FM_K08	P7SM_KK04 P7SM_UK05	W 1 – 4 Ćw. 1 - 4	1,2,3	F-4 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe		20		16	
Zapoznanie z literaturą		5		7	
Przygotowanie do ćwiczeń		2		2	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		3		5	
Suma		30		30	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		0,5ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kordek R. i wsp. (red.). Onkologia Podręcznik dla studentów i lekarzy. Medical Press, Gdańsk 2003;					
2. Krystyna de Walden - Gałuszko (red.). Podstawy Opieki Paliatywnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004;					
3. Gayle Mac. Donald. Złagodzić cierpienie. Jak pomóc w chorobie nowotworowej. Galaktyka, Łódź 2002;					
4. Woźniewski M. Fizjoterapia w onkologii. PZWL, Warszawa 2012.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Elisabeth Kubler - Ross. Rozmowy o śmierci i umieraniu. Media Rodzina of Poznań, Poznań 1998;					
2. Krystyna de Walden - Gałuszko. U kresu. Wydawnictwo Medyczne MA Kmeđ, Gdańsk 1996.					

Fizjoterapia kliniczna w dysfunkcjach narządu ruchu

FIZJOTERAPIA W ORTOPEDII, TRAUMATOLOGII I MEDYCYNIE SPORTOWEJ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				5			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	25		65				90
Studia niestacjonarne	25		35				60
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość anatomii, fizjologii oraz biomechaniki zdobytej na wcześniejszych semestrach studiów.						
2	Wiedza z zakresu ortopedii, traumatologii oraz medycyny sportowej uzyskana podczas „Klinicznych Podstaw w Ortopedii, Traumatologii i Medycyny Sportowej”.						
3	Umiejętności badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta w ortopedii, traumatologii i medycynie sportowej, z uwzględnieniem testów czynnościowych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z problematyką fizjoterapii klinicznej w zakresie: ortopedii, traumatologii oraz medycyny sportowej w wybranych jednostkach chorobowych.						
C2	Nauczenie studentów oceny i analizy stanu narządu ruchu pacjenta, dla potrzeb właściwego planowania i realizowania procesu fizjoterapeutycznego w ortopedii, traumatologii i medycynie sportowej.						
C3	Nabycie umiejętności odpowiedniego doboru środków i metod fizjoterapeutycznych u pacjentów z urazowymi i pourazowymi schorzeniami narządu ruchu, z uwzględnieniem stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta						
C4	Przygotowanie studentów do samodzielnej pracy z pacjentem po urazach narządu ruchu						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę w zakresie etiologii, symptomatologii, stosowania fizjoterapii w jednostkach i zespołach chorobowych u pacjentów ortopedycznych.						
EK2(W)	Ma wiedzę z zakresu stosowania różnych metod fizjoterapeutycznych.						
EK3(W)	Ma wiedzę w zakresie etiologii, podstawowych objawów, sposobu leczenia zachowawczego i technik operacyjnych w przypadku uszkodzenia tkanek miękkich.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego. Umiejętnie dobiera odpowiednie techniki i środki fizjoterapeutyczne.						
EK5(U)	Potrafi przeprowadzić postępowanie fizjoterapeutyczne z uwzględnieniem chorób współistniejących						

	oraz przeciwwskazań do rehabilitacji w poszczególnych jednostkach chorobowych narządu ruchu w ortopedii.		
KOMPETENCJE			
EK6(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Badanie przedmiotowe dla potrzeb fizjoterapii w aspekcie planowania rehabilitacji pacjentów urazowo – ortopedycznych. . Zasady doboru środków fizjoterapii u osób po urazach narządu ruchu i po chirurgicznych zabiegach ortopedycznych, przeciwwskazania do postępowania fizjoterapeutycznego.	4	4
W 2	Badanie narządu ruchu, zasady rehabilitacji. Opatrunki unieruchamiające, rodzaje wyciągów i urządzenia techniczne stosowane w traumatologii. Traumatologia sportowa. Określenia; traumatologia, uraz; Klasyfikacje złamań, specyfika złamań dzieci, osób dorosłych i osób starszych, gojenie się złamań. Inne uszkodzenia urazowe - skręcenia i zwichnięcia stawów, uszkodzenia mięśni, uszkodzenia nerwów obwodowych, uszkodzenia naczyń; Badanie chorego dla potrzeb traumatologii. Formy unieruchomienia, rodzaje wyciągów stosowanych w traumatologii. Leczenia sportowca	4	4
W 3	Postępowanie z pacjentem nieprzytomnym, na wyciągu i w opatrunku unieruchamiającym. Pomoce ortopedyczne pomocne w usprawnianiu.	3	3
W 4	Zasady postępowania w urazach wielomiejscowych i wielonarządowych.	3	3
W 5	Zasady postępowania z chorym po rekonstrukcyjnych zabiegach ortopedycznych	3	3
W 6	Ogólne zasady rehabilitacji osób po amputacjach amputacje planowane i urazowe, amputacje konwencjonalne i fizjologiczne	2	2
W 7	Zasady postępowania z pacjentami ortopedyczno-urazowymi w wieku podeszłym oraz przebywającymi długotrwale w łóżku. Pionizacja i nauka chodzenia. Kontrola wyników i dokumentacja w rehabilitacji osób po urazach i innych dysfunkcjach ortopedycznych.	3	3
W 8	Powikłania pourazowe (wczesne i późne) - przebieg, objawy, leczenie. Rehabilitacja w zespole Sudecka i przykurczu Volkmana, uszkodzeń nerwów obwodowych, uszkodzenia ścięgna Achillesa.	3	3
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Fizjoterapia po urazach w obrębie kończyn. Ogólne zasady fizjoterapii u osób po urazach w obrębie kończyn górnych i dolnych (stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia i złamania). Fizjoterapia u osób po urazach leczonych zachowawczo. Fizjoterapia u osób starszych po złamaniach szyjki kości udowej.	6	4
Ćw. 2	Ogólne zasady fizjoterapii u osób po urazach w obrębie tkanek miękkich aparatu ruchu (uszkodzenia mięśni, ścięgien, torebek stawowych i więzadeł oraz łąkotec	6	4
Ćw. 3	Fizjoterapia u osób po urazach w obrębie tkanek miękkich leczonych zachowawczo i operacyjnie. Postępowanie w przypadku niestabilności stawowej. Postępowanie w przypadku powikłań po urazach. Problemy usprawniania ręki. Pomoce ortopedyczne poprawiające funkcję	6	3
Ćw. 4	Fizjoterapia po zabiegach ortopedycznych i u pacjentów po amputacji. • Ogólne zasady fizjoterapii u osób po rekonstrukcyjnych zabiegach ortopedycznych.	6	3

	<ul style="list-style-type: none"> • Postępowanie fizjoterapeutyczne zależne od rodzaju tradycyjnego zabiegu ortopedycznego i okresu choroby. • Fizjoterapia po zabiegach artroskopowych. <p>Ogólne zasady rehabilitacji amputowanych – amputacje planowane (postępowania przed – i pooperacyjne) i urazowe, amputacje konwencjonalne i fizjologiczne</p>		
Ćw. 5	Kikut – postępowanie z kikutem, posługiwanie się niezaprotezowanym kikutem. Kikuty wytwórcze. Postępowanie po amputacjach kończyn dolnych, nauka chodu w protezie, eliminowanie błędów. Postępowanie po amputacjach kończyn górnych – nauka posługiwania się protezą w zależności od systemu sterowania. Postępowanie usprawniające po amputacji dwóch, trzech i czterech kończyn	6	3
Ćw. 6	Fizjoterapia u osób ze zmianami zwyrodnieniowo – wytwórczymi stawów. Ogólne zasady fizjoterapii u osób ze zmianami zwyrodnieniowo – wytwórczymi stawów – w zależności od okresu choroby i stanu pacjenta. Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej stawu biodrowego. Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej pozostałych stawów kończyny dolnej	6	3
Ćw. 7	Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej stawów kończyny górnej. Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej stawów kręgosłupa. Fizjoterapia po zabiegach odtwórczych i endoprotezoplastyce. Pomoce ortopedyczne pomocne w usprawnianiu.	6	3
Ćw. 8	Badanie przedmiotowe dla potrzeb fizjoterapii w aspekcie planowania rehabilitacji pacjentów urazowo – ortopedycznych. Zasady doboru środków fizjoterapii u osób po urazach narządu ruchu leczonych zachowawczo i po operacjach ortopedycznych. Przeciwwskazania do postępowania fizjoterapeutycznego	6	3
Ćw. 9	Zasady postępowania z pacjentami ortopedyczno-urazowymi w różnym wieku oraz przebywającymi długotrwale w łóżku – ćwiczenia przyłóżkowe. Praca z pacjentem indywidualnie – dobór zaopatrzenia ortopedycznego w zależności od możliwości funkcjonalnych, stanu pacjenta oraz okresu choroby.	6	3
Ćw. 10	Zasady postępowania z pacjentami ortopedyczno-urazowymi przebywającymi długotrwale w łóżku - pionizacja i nauka chodzenia. Praca z pacjentem indywidualnie - praktyczne wykonywanie (w zależności od wskazań terapeutycznych) poznanych form ćwiczeń leczniczych i zabiegów fizykalnych u pacjentów ze zmianami zwyrodnieniowymi kończyn górnych i dolnych oraz kręgosłupa.	6	3
Ćw. 11	Praca z pacjentem indywidualnie - praktyczne wykonywanie (w zależności od wskazań terapeutycznych) poznanych form ćwiczeń leczniczych u pacjentów po chirurgicznych zabiegach operacyjnych w obrębie narządu ruchu. Praktyczne wykonywanie (w zależności od wskazań terapeutycznych) poznanych form ćwiczeń leczniczych u pacjentów po amputacjach.	5	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1.- wykład– wykład z prezentacją multimedialną.

2. – ćwiczenia - rozwiązywanie zadań, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach.

3. – ćwiczenia - praca z pacjentem pod nadzorem wykwalifikowanego fizjoterapeuty.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń audytoryjnych i tematyki z nimi związanej

F2. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusji

F3. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – kolokwium pisemne.

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładów - egzamin

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3	F1- 3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3	F1–3 P1
EK3(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3	F1–3 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3	F1-3 P1
EK5(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3	F1–3 P1
EK6(K)	FM_K09	P7SM_UO03	W 1- 8 Ćw. 1 - 11	1,2,3,	F1–3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym:		90		60	
Zapoznanie z literaturą		8		20	
Przygotowanie do ćwiczeń		10		18	
Przygotowanie do egzaminu		17		27	
Suma		125		125	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		4 ECTS		2,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		5 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Brotzman S., Wilk Kevin. E. Rehabilitacja ortopedyczna red. Dziak Artur. Elsevier, Urban & Partner 2010.					
2. Buczkiewicz A.: Rehabilitacja w chorobach mięśni. PZWL, Warszawa 1993.					
3. Dega W., Senger A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja. PZWL, Warszawa 1996.					
4. Dega W . Milanowska K. (red.): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 1993.					
5. Dziak A.: Bóle krzyża Wyd. IV, PZWL Warszawa 1994.					
6. Dziak A. (red.): Ćwiczenia usprawniające w uszkodzeniach kości i stawów. PZWL, Warszawa 1990.					
7. Petty N.J. Badanie i ocena narządu ruchu – podręcznik dla fizjoterapii. Elsevier, Urban & Partner 2010.					
8. Gaździk T. SZ. Ortopedia i Traumatologia. Tom I i II. PZWL Warszawa, 2008.					
9. Garrison S.J. i wsp.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. PZWL, Warszawa 1997.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kiwerski J., Kowalski M., Krasucki M.: Schorzenia i urazy kręgosłupa. PZWL Warszawa.					
2. Kubacki J.: Zarys ortopedii i traumatologii. AWF Katowice 2004.					

FIZJOTERAPIA W REUMATOLOGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/4			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		10	30				40
Studia niestacjonarne		10	15				25
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstawowych wiadomości z zakresu anatomii, fizjologii, patologii ogólnej i biomechaniki narządu ruchu zdobytych na wcześniejszych semestrach studiów.						
2	Znajomość diagnostyki i umiejętność badania funkcjonalnego pacjenta dla potrzeb fizjoterapii.						
3	Umiejętność podejmowania decyzji i podejścia do pacjenta ze względu na chorobę i jego niepełnosprawność.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów ze specyfiką kompleksowej rehabilitacji w chorobach reumatycznych.						
C2	Zapoznanie studentów z ogólnymi celami i zasadami stosowania fizjoterapii w reumatologii.						
C3	Zapoznanie z schorzeniami wymagającymi usprawniania leczniczego.						
C4	Nabycie praktycznych umiejętności w postępowaniu fizjoterapeutycznym u pacjenta z chorobą reumatoidalną						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu chorób reumatoidalnych ich objawów klinicznych, sposobów leczenia oraz stosowania fizjoterapii w chorobach reumatologicznych.						
EK2 (W)	Zna wskazania i przeciwwskazania do wykonywania zabiegów fizykalnych oraz metod leczniczego usprawniania ruchowego w chorobach reumatycznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie podmiotowe i przedmiotowe oraz ocenę funkcjonalną pacjenta z chorobą reumatyczną.						
EK4(U)	Potrafi ocenić stan pacjenta w oparciu o wiedzę z zakresu chorób reumatycznych , interpretację wyników badań diagnostycznych i ocenę funkcjonalną oraz dobrać odpowiednie formy i metody usprawniania fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – KONWERSATORIUM						Liczba godzin	

		Stacj.	Niestacj.
Kw 1	Choroby reumatyczne i ich klasyfikacja. Specyfika usprawniania pacjentów reumatologicznych. Ogólne zasady postępowania fizjoterapeutycznego u osób z chorobami zapalnymi typu reumatoidalnego. Cele i zasady wykonywania ćwiczeń leczniczych.	2	2
Kw 2	Dobór zabiegów i metod fizjoterapeutycznych w schorzeniach reumatologicznych na podstawie rozpoznania klinicznego, okresu choroby i stanu funkcjonalnego pacjenta. Kontrola przebiegu usprawniania.	2	2
Kw 3	Kryteria diagnostyczne w RZS – wg ACR 1987. Kryteria czynnościowe RZS - wg Steinbrocker’a, Cechy radiologiczne RZS, Klasyfikacja Steinbrockera – stopień zaawansowania zmian RZS na podstawie badania RTG, Ocena RZS: - Klasyfikacja sprawności fizycznej (stopnie wydolności) w RZS wg Goftona, - Klasyfikacja stopnia uszkodzenia chrząstki stawowej oparta na badaniu funkcjonalnym – test Seyfried’a, - Podział okresów choroby wg Steinbrocker’a, - Kryteria diagnostyczne postaci czynnej i nieczynnej w RZS wg WHO,	2	2
Kw 4	Ból w chorobach reumatycznych. Fizjoterapia w leczeniu bólu.	2	2
Kw 5	Problemy kompleksowej rehabilitacji w chorobach reumatycznych. Rehabilitacja medyczna, społeczna i zawodowa	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Fizjoterapia w RZS – cele i zasady usprawniania (sposoby wykonywania ćwiczeń, pozycje ułożeniowe), kryteria czynnościowe wg Steinbrockera. Przeciwwskazania do fizjoterapii.	4	2
Ćw. 2	Ręka reumatoidalna – funkcja ręki, rodzaje deformacje i ich kwalifikacja (test Seyfried’a). Cele usprawniania funkcjonalnego. Zapobieganie i leczenie deformacji. Pomoce ortopedyczne poprawiające funkcję chwytą ręki. Stopa reumatoidalna – problemy i sposoby ich rozwiązywania. Usprawnianie i jego metody.	4	2
Ćw. 3	Fizjoterapia w ZZSK – cele i zasady postępowania fizjoterapeutycznego. Metody usprawniania leczniczego. Specyfika postępowania fizjoterapeutycznego w ŁZS (Łuszczykowe Zapalenie Stawów). Przeciwwskazania do leczenia usprawniającego.	4	2
Ćw. 4	Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej kończyn górnych i dolnych - cele i zasady postępowania usprawniającego. Przeciwwskazania do fizjoterapii.	4	2
Ćw. 5	Fizjoterapia w chorobie zwyrodnieniowej stawów kręgosłupa - cele i zasady fizjoterapii. Przeciwwskazania do leczenia usprawniającego.	4	2
Ćw. 6	Fizjoterapia w reumatyzmie pozastawowym (Zespół bolesnego barku, zapalenie tkanek okolicy ręki – entezopatie, itp.). Fibromialgia, Dna moczanowa. Cele, zasady i metody postępowania fizjoterapeutycznego. Przeciwwskazania do postępowania usprawniającego.	4	2
Ćw. 7	Specyfika postępowania fizjoterapeutycznego w innych układowych chorobach tkanki łącznej: - Toczeń Rumieniowaty Układowy, - Twardzina Układowa - Zespole Reitiera. - Zapalenie skórno - mięśniowe Cele i zasady fizjoterapii. Przeciwwskazania do fizjoterapii.	4	2
Ćw. 8	Metody i środki fizjoterapeutyczne stosowane w reumatologii . Pomoce ortopedyczne w reumatologii.	2	1
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			

1. – Konwersatorium: - prezentacja multimedialną, dyskusja.					
2. – Ćwiczenia: - omówienie tematu ćwiczeń– prelekcja, demonstracja i analiza przypadku.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena z przygotowania ćwiczeń,					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć,					
F3. – weryfikacja wiedzy zdobytej na ćwiczeniach – kolokwium pisemne.					
P1. – ocena z całości materiału będącego przedmiotem nauczania- egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1 -5 Ćw. 1-8	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1 -5 Ćw. 1-8	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	Kw 1 -5 Ćw. 1-8	1,2	F1-3 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	Kw 1 -5 Ćw. 1-8	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K09	P7SM_UO03	Kw 1 -5 Ćw. 1-8	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
			Stacjonarne	Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z wykładowcą			40	25	
Zapoznanie z literaturą			5	8	
Przygotowanie do ćwiczeń			2	8	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu			3	9	
Suma			50	50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1,5 ECTS	1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Zimmermann- Górską I, Reumatologia. PZWL, Warszawa 2004					
2. Dega W., Milanowska K.: Rehabilitacja medyczna. PZWL. Warszawa 1994.					
3. Nowotny J, Podstawy kliniczne fizjoterapii w dysfunkcjach narządu ruchu. MediPage, Warszawa 2006.					
4 Garrison S.J. i współ.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. PZWL, Warszawa 1997					
5. Rośłowski A. Podstawy fizjoterapii w chorobach reumatycznych, Wyd. AWF, Wrocław 1998					
6. Michael L.Snaith: ABC Reumatologii. Wyd. Lek. PZWL warszawa 2007					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Paprocka – Borowicz M., Zawadzki M. Fizjoterapia w chorobach układu ruchu. Górnicki Wydawnictwo Medyczne. Wrocław 2007.					
2. Bruhl W. Zarys reumatologii. PZWL. Warszawa 1981					
3. Nowotny J.: Zarys rehabilitacji w dysfunkcjach narządu ruchu. AWF Katowice 2002					
4.Wolny – Niedzielska A. : Kliniczne podstawy reumatologii dla studentów fizjoterapii. Kielce 2007					
5. Rośłowski A.: Ćwiczenia lecznicze w chorobach reumatycznych. Wyd. Lek. PZWL Warszawa 2007, Wyd. 2					

FIZJOTERAPIA W NEUROLOGII I NEUROCHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				5			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	25		65				90
Studia niestacjonarne	25		35				60
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z zakresu anatomii, neurofizjologii, klinicznych podstaw chorób układu nerwowego.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie umiejętności oceny patologii układu nerwowego przy pomocy testów.						
C2	Zdobycie umiejętności wykonywania ćwiczeń z pacjentem neurologicznym z wykorzystaniem różnych technik i metod specjalnych.						
C3	Student zdobędzie umiejętność doboru odpowiednich technik i metod w zależności od wyników oceny stanu narządu ruchu, skonstruowania programów ćwiczeń.						
C4	Umiejętność dyskusowania na temat doboru środków i ich korekty w kontrolowanym procesie terapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna jednostki chorobowe w neurologii. Zna objawy uszkodzenia różnych części ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, zwłaszcza układu ruchowego.						
EK2(W)	Ma wiedzę na temat postępowania usprawniającego w różnych schorzeniach neurologicznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykorzystywać w celach terapeutycznych wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii, diagnostyki, terapii ogólnomedycznej najczęstszych schorzeń układu nerwowego. Potrafi wyjaśnić choremu mechanizm powstawania zaburzeń w obrębie narządu ruchu spowodowanych schorzeniem neurologicznym.						
EK4(U)	Student potrafi dokonać trafnej analizy problemów narządu ruchu charakterystycznych dla pacjentów neurologicznych oraz odpowiedniego postępowania fizjoterapeutycznego, w oparciu o badanie przedmiotowe, podmiotowe oraz funkcjonalne pacjenta.						
EK5(U)	Potrafi dobrać metody fizjoterapeutyczne w oparciu o charakter dysfunkcji, stan funkcjonalny pacjenta, metod i sposobów leczenia oraz o wskazania i przeciwwskazania do stosowania leczenia fizykalnego i kinezyterapii.						
KOMPETENCJE							

EK6(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Specyfika rehabilitacji leczniczej w chorobach układu nerwowego osób z zaburzeniami i uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Cele i zadania rehabilitacji w neurologii. Badanie przedmiotowe dla potrzeb fizjoterapii w rehabilitacji pacjentów neurologicznych. Wykorzystanie wyników badań dodatkowych w rehabilitacji. Techniki badania narządu ruchu w neurologii.	4	4
W 2	Ogólne zasady usprawniania chorych w przypadku uszkodzeń naczyniowych ośrodkowego układu nerwowego (udar mózgu, zator tętnic mózgowych, krwotok) Wytyczne rehabilitacji po udarze mózgowym. Techniki specjalne w usprawnianiu chorych po udarach mózgowych. Problemy w usprawnianiu .	4	4
W 3	Cele i zasady rehabilitacja pacjentów po operacjach neurochirurgicznych: - po operacyjnym usunięciu guzów mózgu i rdzenia kręgowego. - po operacyjnym leczeniu tętniaków mózgu, - po operacjach urazów kręgosłupa i rdzenia kręgowego. Problemy i powikłania w przebiegu rehabilitacji. Leczenie usprawniające w okresie utrwalonych zmian – porażen.	4	4
W 4	Rehabilitacji osób z zaburzeniami i uszkodzeniami ośrodkowymi układu nerwowego: - hipotonia i hipertonia mięśniowa, - zaburzenia ruchowe. Czynniki obniżające i zwiększające napięcie mięśniowe.	4	4
W 5	Ogólne cele i zasady rehabilitacji chorych w przypadku uszkodzenia nerwów czaszkowych, uszkodzeniach nerwów obwodowych i splotów.	2	2
W 5	Zasady usprawniania pacjentów z postępującymi chorobami przewlekłymi – polineuropatie, rdzeniowy zanik mięśni, postępujący zanik mięśni. Przewlekłe zespoły pozapiramidowe - leczenie usprawniające.	2	2
W 6	Cle i zasady postępowania usprawniającego w chorobie Parkinsona. Lecenie usprawniające w zespołach parkinsonowskich. Choroby demielinizacyjne – etiologia, objawy, postacie, postępowanie fizjoterapeutyczne.	2	2
W 7	Zespoły bólowe kręgosłupa – przyczyny, cele, zasady i metody usprawniania fizjoterapeutycznego w zależności od lokalizacji dolegliwości: - zespoły bólowe kręgosłupa szyjnego, - ból kręgosłupa piersiowego, - zespoły bólowe kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego, - ból kości ogonowej.	2	2
W 8	Ogólne zasady postępowania fizjoterapeutycznego po leczeniu operacyjnym zespołów bólowych kręgosłupa. Edukacja pacjenta.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Ocena stanu funkcjonalnego pacjenta z wykorzystaniem: - wywiadu - testów i skal - wyników badań dodatkowych -TK, MR, EMG, RTG, USG Ustalanie postępowania fizjoterapeutycznego z uwzględnieniem wskazania	5	3

	i przeciwwskazania rehabilitacji pacjentów neurologicznych.		
Ćw. 2	Metody rehabilitacji neurologicznej – założenia. Metoda: PNF i Bobath. Zasady pionizacji w neurologii - etapy pionizacji. Ocena stopnia zaburzeń czynnościowych oraz stanu funkcjonalnego pacjenta; - ocena napięcia i siły mięśniowej, - ocena szybkości, zorności i precyzji ruchów, - pomiaru zakresu ruchów w stawach i przykurczy - ocena czynności manipulacyjnych i lokomocyjnych, - ocena postawy, - ocena czynności życia codziennego	10	6
Ćw. 3	Rehabilitacja w chorobach CUN – niedowłady i porażenia połowicze: - po udarze mózgu -charakterystyka, - po zatorze, zakrzepie tętnic mózgu, - po krwotoku mózgowym. Podział na okresy usprawniania. Rola pozycji ułożeniowych. Zasady, rodzaje i sposoby wykonywania ćwiczeń. Pionizacja i jej etapy. Postępowanie w spastyczności (skala Aschwortha), patologiczna synergia, okresy zdrowienia wg Bobath. Przeciwwskazania. Powikłania.	10	6
Ćw. 4	Postępowanie fizjoterapeutyczne po: - urazach mózgowo – czaszkowych oraz urazach rdzenia kręgowego, - po operacyjnym usunięciu guzów mózgu i rdzenia kręgowego. Zasady i cele, sposoby usprawniania, rodzaje ćwiczeń, pionizacja pacjenta.	5	3
Ćw. 5	Ocena funkcjonalna pacjenta z chorobą Parkinsona wg Webstera, - wykorzystanie skali UPDRS. Usprawnianie w zespole parkinsonowskim Prowadzenie postępowania usprawniającego z doбором metod uwzględniających stan pacjenta.	5	3
Ćw. 6	Postępowanie usprawniające pacjentów w chorobach nerwowo - mięśniowych: - polineuropatie, - miastenia, - dystrofia mięśniowa, zapalenie mięśni.	5	3
Ćw. 7	Prowadzenie postępowanie usprawniającego u pacjentów ze stwardnieniem zanikowym bocznym (SLA). Metody usprawniania, sposoby i rodzaje wykonywania ćwiczeń.	5	3
Ćw. 8	Leczenie usprawniające pacjentów z zwyrodnieniem sznurowym rdzenia kręgowego. Dobór metod i środków fizykoterapeutycznych.	5	2
Ćw. 9	Usprawnianie pacjentów z chorobą demielinizacyjną – SM. Zasady wykonywania ćwiczeń leczniczych. Cele zabiegów fizjoterapeutycznych. Przeciwwskazania.	5	2
Ćw. 10	Rehabilitacja w chorobach obwodowego układu nerwowego: - usprawnianie w uszkodzeniach nerwów i splotów, neuropatie - usprawnianie w zespołach bólowych korzeniowych (rwa ramienna, kulszowa, udowa) - w okresie ostrym, podostrym i przewlekłym. Badanie pacjenta dla potrzeb leczniczego usprawniania – testy kliniczne Metody i sposoby postępowania fizjoterapeutycznego z uwzględnieniem : - leczenia zachowawczego - usprawnianie po leczeniu operacyjnym.	5	2
Ćw. 11	Usprawnianie lecznicze pacjentów w zespołach bólowych kręgosłupa: -badanie pacjenta dla potrzeb fizjoterapii w oparciu o –badanie funkcjonalne pacjenta, testy, wyniki badań dodatkowych USG, RTG, TK, MR, EMG, konsultacje innych specjalistów,	5	2

	-zasady postępowania w okresie ostrym, podoстрыm i przewlekłym, -zasady postępowania i metody leczenia fizjoterapeutycznego.				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – wykład – prezentacja multimedialna					
2. – ćwiczenia – prelekcja połączona z prezentacją					
3. – ćwiczenia praktyczne z pacjentem					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Ocena z przygotowania do zajęć - ćwiczeń					
F2. – Ocena z aktywności na zajęciach					
F3. – Ocena z umiejętności pracy z pacjentem					
F4. – Ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – sprawdzian pisemno –praktyczny – zliczenie na ocenę.					
P1. – Ocena z całości materiału będącego przedmiotem wykładów - egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
EK5(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
EK6(K)	FM_K09	P7SM_UO03	W 1-8 Ćw.1-11	1,2,3	F1-4 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z wykładowcą	90		60		
Zapoznanie z literaturą	8		15		
Przygotowanie do ćwiczeń	10		20		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	17		30		
Suma	125		125		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3,5 ECTS		2,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Leidler P.- Rehabilitacja po udarze mózgu. PZWL 1996					
2. Prusiński A.- Neurologia praktyczna. PZWL 1998					
3. Kiwerski J.- Rehabilitacja medyczna. PZWL 2005					
4. Kwolek A.- Rehabilitacja medyczna. Wyd. Elsevier Urban & Partner. 2003					
5. Dega W. Milanowska K. – Rehabilitacja medyczna. Wyd. PZWL Warszawa 1994 (oraz nowsze)					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kolster B- Poradnik fizjoterapeuty. Wyd. Ossolineum 2000					

2. Mikołajewska E.-Metoda NDT- Bobath w neurorehabilitacji osób dorosłych. Wyd. PZWL 2012
3. Grochmal S. Zielińska – Charszewska S. – Rehabilitacja w chorobach układu nerwowego. Wyd. Lek. PZWL Warszawa 1980 (oraz nowsze)
4. Garrison Susan J. – Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. Wyd. Lek. PZWL Warszawa
5. Podemski R. (red) Kompendium neurologii. VIA Medica 2008.

FIZJOERAPIA W WIEKU ROZWOJOWYM							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5-6			
Liczba punktów ECTS				5			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		55				85
Studia niestacjonarne	25		35				60
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii, patologii, biomechaniki, kinezyterapii oraz metod fizykalnych zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Wiedza z zakresu Klinicznych Podstaw w Pediatrii i Neurologii Dziecięcej oraz z Fizjoterapii w Pediatrii.						
3	Umiejętności oceny stanu klinicznego dziecka, stosowania technik badania podmiotowego i przedmiotowego w ocenie symptomatologii pediatrycznej.						
4	Znajomość metodyki badania dziecka oraz umiejętność dokonania oceny funkcjonalnej dziecka dla potrzeb fizjoterapii.						
5	Umiejętność udokumentowania przeprowadzonych badań i ćwiczeń leczniczych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Celem przedmiotu jest teoretyczne oraz praktyczne przygotowanie studenta do prowadzenia terapii z dziećmi z schorzeniami i/lub dysfunkcjami w obrębie narządu ruchu.						
C2	Zapoznanie studentów z podstawową wiedzą na temat fizjologicznego procesu rozwoju dziecka oraz swoistych problemów pediatrycznych.						
C3	Zapoznanie studentów z rodzajami i metodami leczenia fizjoterapeutycznego w pediatrii.						
C4	Zdobycie wiedzy na temat klinicznych podstaw zaburzeń ruchowych pochodzenia ośrodkowego oraz prawidłowego i nieprawidłowego rozwoju psychomotorycznego.						
C5	Praktyczne zdobywanie i doskonalenie umiejętności w zakresie rehabilitacji dzieci.						
C6	Opanowanie podstawowej wiedzy na temat metod oceny rozwoju dziecka oraz komunikowania się z dzieckiem na różnych etapach jego rozwoju.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu zmian patologicznych w różnych schorzeniach w pediatrii oraz zaburzeniach strukturalnych u dzieci wywołanych chorobą, urazem, lub inną formą niepełnosprawności dla potrzeb diagnostyki funkcjonalnej oraz wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych						
EK2(W)	Zna etiologię, patofizjologię chorób wieku dziecięcego, zna zasady postępowania						

	fizjoterapeutycznego w chorobach w wieku rozwojowym oraz w dysfunkcjach narządu ruchu w wieku rozwojowym, zna skutki uboczne, wskazania i przeciwwskazania do stosowania zabiegów fizykalnych w procesie leczniczego usprawniania dziecka na różnych etapach jego rozwoju.		
UMIEJĘTNOŚCI			
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić podstawowe badanie neurologiczne i czynnościowe narządu ruchu dziecka oraz zaplanować odpowiednie postępowanie fizjoterapeutyczne		
EK4(U)	Potrafi dobrać, zastosować i przeprowadzić odpowiednie postępowanie fizjoterapeutyczne w zależności od schorzenia i oceny stanu klinicznego oraz funkcjonalnego dziecka w wieku rozwojowym.		
EK5(U)	Potrafi kontrolować efektywność procesu fizjoterapii oraz identyfikować błędy i zaniedbania w procesie usprawniania		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań w pracy z dzieckiem chorym.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Problemy zdrowotne populacji wieku rozwojowego. Odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku rozwojowego. Podstawy fizjologii i patofizjologii okresu noworodkowego Fizjologia okresu noworodkowego; ocena kliniczna noworodka i stany adaptacyjne oraz przejściowe okresu noworodkowego.	5	4
W 2	„ Dziecko ryzyka”- dzieci grupy ryzyka, definicja, objawy kliniczne, czynniki ryzyka. Dziecko ryzyka ciążowo – porodowego. Powikłania wynikające z porodu przedwczesnego. Etapy rozwoju prenatalnego. Rozwój motoryczny dziecka. Diagnostyka zaburzeń. Cele i założenia usprawniania neurorozwojowego. Metody stosowane w usprawnianiu dzieci z uszkodzeniem OUN. Zaburzenia rozwoju psychomotorycznego i refleksyjnego. Dziecko z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego – możliwości stymulacji fizjoterapeutycznej	5	4
W 3	Wady wrodzone narządu ruchu u dzieci – ubytki i deformacje kończyn: - klasyfikacja i terminologia. Zaburzenia rozwojowe kończyn. Wady klatki piersiowej i kręgosłupa. Leczenie. Cele i możliwości rehabilitacji Zaopatrzenie ortopedyczne. Wady postawy oraz skutki rozwojowe dysfunkcji narządu ruchu towarzyszące różnym schorzeniom.	5	2
W 4	Okołoporodowe uszkodzenia nerwów obwodowych: 1. Porażenia nerwu twarzowego – pierwotne i wtórne przyczyny, objawy kliniczne, rokowanie, leczenie. 2. Porażenie splotu ramiennego – czynniki ryzyka, klasyfikacja, typy, objawy kliniczne, rozpoznanie, leczenie. 3. Porażenie nerwu przeponowego – objawy kliniczne, diagnostyka, leczenie	5	5
W 5	Choroby zakaźne wieku dziecięcego: ospa, odra, płonica (szkarlatyna), różyczka, mononukleozą zakaźną, świnka. Leczenie i powikłania. Następstwa chorób zakaźnych. Gorączka reumatyczna – przyczyny, objawy, następstwa.	5	5
W 6	Choroby reumatyczne wieku rozwojowego i ich klasyfikacja i następstwa. 1. Młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów (MIZS)-definicja, etiopatogeneza, obraz kliniczny i objawy, postaci, diagnostyka , leczenie. 2.Młodzieńczy toczeń rumieniowaty układowy, toczeń noworodków –	5	5

	etiopatogeneza, objawy, diagnostyka, leczenie. 3.Zespół antyfosfolipidowy – etiologia, obraz kliniczny, następstwa i powikłania, leczenie. 4.Toczeń rumieniowaty układowy – etiopatogeneza, obraz kliniczny, kryteria, leczenie. 5. Młodzieńcze zapalenie skórno – mięśniowe – etiologia, obraz kliniczny, diagnostyka, leczenie. 6. Fibromialgia – określenie, objawy, postępowanie lecznicze.		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Badanie dziecka dla potrzeb fizjoterapii. Metodyka badania dziecka. Ocena rozwoju dziecka na poszczególnych etapach życia. Badanie podmiotowe i przedmiotowe (min. ocena stanu ogólnego). Podstawy badania neurologicznego. Testy czynnościowe. Prawidłowy rozwój psychomotoryczny dziecka w pierwszym roku życia – stadia i fazy rozwoju, wzorce sensoryczne.	6	3
Ćw. 2	Podstawy usprawniania neurorozwojowego: - rozwój cefalokaudalny i proksymalno – dystalny; rozwój zgodny z sekwencją, wariantowością i zmiennością oraz indywidualnością ruchów. Podstawy diagnostyczne oraz terapeutyczne usprawniania neurorozwojowego: • ocena zaburzeń rozwoju refleksorycznego i psychomotorycznego I i II typ hipotonii posturalnej; • kształtowanie kompensacyjnych mechanizmów antygravitacyjnych (patologiczna motoryka); • wykorzystanie metod terapeutycznych mających na celu normalizację napięcia mięśniowego, hamowanie aktywności tonicznej, torowanie reakcji nastawczych i równowagi.	7	5
Ćw. 3	Usprawnianie w zaburzeniach neurorozwojowych – mózgowe porażenie dziecięce - kompleksowe usprawnianie dziecka z mózgowym porażeniem: – metody neurorozwojowe; – terapia zajęciowa; – zaopatrzenie ortopedyczne.	5	2
Ćw.4	Podstawy usprawniania dzieci z wadami wrodzonymi i okołoporodowymi OUN- przepukliny oponowo- mózgowe, przepukliny oponowo – rdzeniowe, wodogłowie, małogłowie. Zespoły mózgowe porażenia dziecięcego u dzieci przedwcześnie urodzonych .Podstawy usprawniania dzieci z chorobami mięśni (pierwotne i wtórne): Rdzeniowy zanik mięśni (SMA),Miastenia, Zespół Pradera – Williego, Dystrofie mięśniowe - Dystrofia Beckera (BMD), Dystrofia Duchenne’a Usprawnianie w przypadku niedowładów spastycznych i wiotkich, uszkodzeniu układu pozapiramidowego oraz mózdzku.	7	5
Ćw.5	Cel i możliwości usprawniania w chorobach genetycznych – Zespół Downa, Zespół Turnera, Zespół Aperta, Zespół Retta - Autyzm, - Zespół Aspergera	6	3
Ćw.6	Wady wrodzone narządu ruchu. Usprawnianie w wadach wrodzonych - kręcz szyi, wady stóp i kolan, stopa końsko -szpotawa, dysplazja stawów biodrowych. Usprawnianie w schorzeniach rozwojowych kości i stawów -jałowe martwice kości (choroba Perthesa). Usprawnianie w schorzeniach kości i stawów wieku rozwojowego - wady	7	5

	postawy, skoliozy – postępowanie, profilaktyka wad. Cele i zadania fizjoterapii.		
Ćw.7	Usprawnianie dzieci w przypadku: 1. Porażenia nerwu twarzowego – pierwotne i wtórne, . 2. Porażenie splotu ramiennego. 3. Porażenie nerwu przeponowego . Cele, zasady oraz metody postępowania fizjoterapeutycznego.	6	5
Ćw.8	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach reumatycznych wieku dziecięcego.: - młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów (MIZS), młodzieńczy toczень układowy, toczень noworodków, zespół antyfosfolipidowy, toczень układowy, młodzieńcze zapalenie skórno- mięśniowe, fibromialgia. Metody i sposoby prowadzenia usprawniania ruchowego oraz fizykalnego. Przeciwwskazania. Problemy w rehabilitacji.	7	5
Ćw.9	Skazy krwotoczne u dzieci. Schorzenia przewodu pokarmowego u dzieci, zaburzenia odżywiania – objawy kliniczne, następstwa choroby, zasady i metody leczenia	4	2

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- 1. wykład** – z prezentacją multimedialną
- 2. ćwiczenia** - prelekcja , przedstawienie metod i sposobów postępowania fizjoterapeutycznego w usprawnianiu dzieci w wieku rozwojowym.
- 3. ćwiczenia** – praca indywidualna oraz w grupach

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

- F1.** – ocena z przygotowania do zajęć,
- F2.** – ocena aktywności na zajęciach
- F3.** – ocena umiejętności pracy indywidualnej oraz w grupie.
- F4.** – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń- kolokwium pisemne
- P1.** – ocena z całości opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1
EK5(U)	FM_U08 FM_U08	P7SM_UW03 P7SM_UW05 P7SM_UW07	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1
EK6(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W 1 -6 Ćw. 1-9	1.2.3	F1-4 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z wykładowcą	85	60
Zapoznanie z literaturą	12	18

Przygotowanie do ćwiczeń	10	20
Przygotowanie do zaliczenia /egzaminu	18	27
Suma	125	125
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3,5 ECTS	2,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Czochońska j. : Neurologia dziecięca. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 1990		
2. Obuchowicz A. (red.) Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007		
3. Kubicka K., Kawalec W. (red) :Pediatria, Tom 1 i 2. Wydawnictwo Lekarskie PZWL.		
4. Kwolek A.: Rehabilitacja Medyczna; Urban & Partner , Wrocław, 2003		
5. Michałowicz R.(red): Mózgowe porażenia dziecięce. Wyd. Lekarskie PZWL Warszawa 2005		
6. A.M. Romicka, Młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów [w:] Przew Lek 2001, 4, 12, 35-38		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Kuliński W., Zeman K., Orlik T.: Fizjoterapia w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2012		
2. A.Zmysłowska, E.Smolewska, A.Charubczyk, Toczeń rumieniowaty noworodków jako przykład biernej immunizacji płodu [w:] Alergia Astma Immunologia, 2001,		
3.Banaszek G. (wyd.2) : Rozwój niemowląt i jego zaburzenia a rehabilitacja metodą Wojty. Alfa Medica Press Bielsko-Biała 2004		
4.Sadowska L.: Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju. Wydawnictwo AWF Wrocław 2001		
5. Petty N. red. Śliwiński, Z.: Badanie i ocena narządu ruchu. Podręcznik dla fizjoterapeutów. Elsevier Urban & Partner. Wrocław. 2006.		
6. McRae, R. red. Goździk T.: Kliniczne badanie ortopedyczne		
7. Okurowska -Zawada, Problemy medyczne w młodzieńczym reumatoidalnym zapaleniu stawów		
8. Nowotny J.: Podstawy fizjoterapii. Wyd. Kasper Kraków 2004		
9. Gaździk T. Sz: Ortopedia i traumatologia. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZW. Warszawa, 2005.		
10. I.Moyssakis, M.Tekonidou, V.Vassilios i wsp; Nieinfekcyjne zapalenie wsierdza typu Libmana i Sacksa w przebiegu toczenia rumieniowatego układowego: częstość występowania, powiązania i przebieg [w:] Am J Med. 2007; 120; 636-642		

Fizjoterapia kliniczna w chorobach wewnętrznych

FIZJOTERAPIA W KARDIOLOGII I KARDIOCHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	30		45				75
Studia niestacjonarne	20		30				50
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu: anatomii prawidłowej człowieka dotycząca głównie układu sercowo-naczyniowego, fizjologii i patofizjologii, kinezyterapii, fizykoterapii i klinicznych podstaw fizjoterapii.						
2	Umiejętność przeprowadzanie podstawowych badań diagnostycznych takich jak pomiar ciśnienia tętniczego krwi oraz tętna.						
3	Umiejętność wykonywania ćwiczeń usprawniających i stosowania metod fizjoterapeutycznych w rehabilitacji pacjentów, z uwzględnieniem przeciwwskazań do ich wykonania.						
4	Zrozumienie problemów pacjenta związanych z chorobą i niepełnosprawnością.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z zadaniami i celem rehabilitacji kardiologicznej.						
C2	Zaznajomienie studentów z metodami usprawniania chorób kardiologicznych leczonych zachowawczo, inwazyjnie, z zastosowaniem elektroterapii oraz po zabiegach operacyjnych.						
C3	Zapoznanie z metodami oceny aktywności ruchowej pacjenta kardiologicznego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna zasady i cele rehabilitacji kardiologicznej. Zna zasady postępowania fizjoterapeutycznego w różnych etapach i okresach rehabilitacji kardiologicznej. Zna modele ćwiczeń oraz metody oceny wydolności fizycznej pacjentów kardiologicznych – wskazania i przeciwwskazania do wykonania testu.						
EK2(W)	Zna wskazania, przeciwwskazania do przeprowadzenia odpowiedniego postępowania fizjoterapeutycznego w chorobach kardiologicznych leczonych zachowawczo, inwazyjnie, za pomocą elektroterapii oraz leczonych operacyjnie						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie podmiotowe oraz przedmiotowe pacjenta, analizuje i wykorzystuje uzyskane informacje dla potrzeb usprawniania fizjoterapeutycznego w kardiologii i kardiochirurgii, z uwzględnieniem badań dodatkowych.						
EK4(U)	Potrafi ocenić stan kliniczny i funkcjonalny pacjenta w celu doboru odpowiedniego modelu						

	usprawniania fizjoterapeutycznego, w zależności od rodzaju choroby, stanu klinicznego pacjenta, zastosowanej metody leczenia oraz wskazań i przeciwwskazań do rehabilitacji		
EK5(U)	Potrafi kontrolować przebieg procesu fizjoterapeutycznego oraz identyfikować błędy powstałe w procesie usprawniania.		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Rehabilitacja kardiologiczna – cele i zadania. Etapy i modele rehabilitacji kardiologicznej. Zasady kwalifikacji pacjenta do rehabilitacji kardiologicznej. Wskazania. Badanie wstępne. Przeciwwskazania. Przeciwwskazania bezwzględne. Przyczyny przerwania postępowania usprawniającego.	4	3
W 2	Badanie i ocena funkcjonalna układu krążenia. Przedstawienie i omówienie sposobów kontroli podstawowych wskaźników funkcji serca: - częstość skurczów serca, - ciśnienie skurczowe i rozkurczowe, - pojemność wyrzutowa serca, - pojemność minutowa - wysycenie krwi tlenem. Badania dodatkowe.	4	3
W 3	Sposoby określania wysiłku, czasu trwania i częstotliwości. Rodzaje treningów, sposoby i zasady ich wykonywania. Nadzór i pomoc medyczna. Zasady postępowania fizjoterapeutycznego w różnych etapach i okresach rehabilitacji kardiologicznej. Modele ćwiczeń w różnych etapach rehabilitacji - czas trwania, częstotliwość, rodzaj ćwiczeń, intensywność	4	3
W 4	Wybrane zagadnienia z farmakoterapii : - leczenie przeciwzakrzepowe a wysiłek fizyczny. - leki moczopędne a wysiłek fizyczny - leki przeciwcukrzycowe a wysiłek fizyczny	2	1
W 5	Metody diagnostyczne w rehabilitacji kardiologicznej : 1. Badanie ciśnienia tętniczego krwi – tradycyjne, całodobowe (Holter ciśnieniowy), w domu. 2. Elektrokardiogram (EKG) serca – cele. 3. Monitorowanie 24 – godz. pracy serca (metoda Holtera) 4. Badanie echokardiograficzne (echo serca), USG serca, ultrasonokardiografia -UKG – cele, wskazania, przygotowanie chorego do badania. 5.Badanie spiroergometryczne – definicja, wskazania, protokoły badań. 6. Elektrokardiograficzn próba wysiłkowa.	4	3
W 6	Metody oceny wydolności fizycznej pacjentów kardiologicznych, próby wysiłkowe, cel badania. Wskazania do przerwania próby wysiłkowej. Przeciwwskazania do wykonania próby wysiłkowej. Wskazania bezwzględne do przerwania próby wysiłkowej Badania wysiłkowe: – zalety i wady testów na bieżniach ruchomych – intensywność badań oraz nadzór nad pacjentem	4	3
W 7	Przygotowanie przedoperacyjne pacjenta – postępowanie fizjoterapeutyczne. Ogólne cele i zasady rehabilitacja pacjentów po zabiegach kardiochirurgicznych - zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym, poprawa wysiłku, walka z czynnikami ryzyka choroby niedokrwiennej.	4	2

W 8	Dobór procedur fizjoterapeutycznych we wczesnych i późnych okresach rekonwalescencji chorego w chorobach serca i w chorobach naczyń krwionośnych. Edukacja pacjenta.	4	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw.1	Metody diagnostyczne - badanie serca. Demonstracja badań serca: - badanie RR, - badanie EKG – opis, analiza - badanie echokardiograficzne - badanie spiroergometryczne –wykonanie badania, protokoły badań. Cele i zasady wykonywania oraz interpretacja elektrokardiograficznej próby wysiłkowej. 1. Test na bieżni ruchomej lub cykloergometrze 2. Test typu „ramp” - zalety i wady testów na bieżniach ruchomych. 3. Test marszu 6- minutowego 4. Skala Borga – skala odczuwalnego obciążenia wysiłkiem.	5	4
Ćw. 2	Metody oceny aktywności ruchowej pacjenta kardiologicznego. Metody oceny jakości życia: 1. Kwestionariusz SF - 36 2. Cardiac Fallow – up Questionnaire 3. Skala Samooceny – badanie poziomu lęku i depresji 4. Nottingham Health Profile (wykorzystywany dla oceny celów i efektów rehabilitacji kardiologicznej- efekty odległe).	5	4
Ćw. 3	Ocena ryzyka zdarzeń sercowych przed rozpoczęciem rehabilitacji. Wybór bezpiecznego i skutecznego programu rehabilitacji ruchowej. Zasady usprawniania pacjenta na różnych etapach rehabilitacji kardiologicznej. Omówienie celów i przeciwwskazań rehabilitacji u pacjentów kardiologicznych.	5	4
Ćw. 4	Zasady, cele i metody prowadzenia rehabilitacji pacjentów po przebytych zawale mięśnia sercowego serca i po ostrym zespole wieńcowym bez zawału serca. Etapy rehabilitacji. Problemy. Przeciwwskazania.	4	4
Ćw. 5	Zasady i cele prowadzenia rehabilitacji u pacjentów w chorobie niedokrwiennej serca oraz po interwencjach przezskórnych. Przeciwwskazania. Problemy rehabilitacji kardiologicznej u pacjentów ze znacznie upośledzoną czynnością lewej komory z objawami niewydolności serca. Etapy rehabilitacji.	5	3
Ćw. 6	Cele i zasady rehabilitacji pacjentów z niewydolnością serca. Zasady i cele prowadzenia rehabilitacji u pacjentów z nadciśnieniem tętniczym. Przeciwwskazania.	4	2
Ćw. 7	Cele i zasady rehabilitacji pacjentów z wszczepionym kardiowerterem – defibrylatorem(ICD). Etapy rehabilitacji. Zasady prowadzenia treningu fizycznego, ustalenie programu, przeciwwskazania do treningu fizycznego, problemy w usprawnianiu. Rehabilitacja pacjentów ze stymulatorem serca – zasady wdrażania usprawniania, środki ostrożności.	5	4
Ćw. 8	Rehabilitacja pacjentów po zabiegach kardiochirurgicznych. Transplantacja serca - postępowanie przed i pooperacyjne po przeszczepie serca. Postępowanie przed przystąpieniem do rehabilitacji. Problemy i przyczyny ograniczające usprawnianie. Monitorowanie wysiłku, kontrola RR i tętna. Przeciwwskazania.	5	2
Ćw. 9	Rehabilitacja pacjentów po operacjach wad serca – cele i zasady. Model usprawniania ruchowego. Rehabilitacja pacjentów po zbiegach pomostowania aortalno - wieńcowego. Przygotowanie przedoperacyjne chorego, jego cel i metody. Usprawnianie pooperacyjne – etapy	5	2

	usprawniania.		
Ćw. 10	Specyficzne problemy rehabilitacji kardiologicznej w różnych sytuacjach klinicznych (znaczne upośledzenie czynności lewej komory).	2	1
Ćw.1	<p>Metody diagnostyczne - badanie serca. Demonstracja badań serca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - badanie RR, - badanie EKG – opis, analiza - badanie echokardiograficzne - badanie spiroergometryczne –wykonanie badania, protokoły badań. <p>Cele i zasady wykonywania oraz interpretacja elektrokardiograficznej próby wysiłkowej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Test na bieżni ruchomej lub cykloergometrze 2. Test typu „ramp” - zalety i wady testów na bieżniach ruchomych. 3. Test marszu 6- minutowego 4. Skala Borga – skala odczuwalnego obciążenia wysiłkiem. 	5	4

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – wykład z prezentacją multimedialną

2. – ćwiczenia – prelekcja, pokaz, omówienie oraz wykonywanie badań i testów,

3. – ćwiczenia - zasady wykonywania ćwiczeń usprawniających w chorobach kardiologicznych

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena z przygotowania aktywności podczas ćwiczeń

F2. – ocena z umiejętnego doboru metod fizjoterapeutycznych w oparciu o stan kliniczny pacjenta kardiologicznego.

F3. – ocena ze znajomości postępowania fizjoterapeutycznego po zabiegach kardiochirurgicznych

F4. –ocena z stopnia opanowania materiału prezentowanego podczas ćwiczeń – kolokwium pisemne

P1. – ocena z opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1
EK2 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1
EK3 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1
EK4 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1
EK5 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1
EK6 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	W 1-8 Ćw. 1-10	1,2,3	F1- 4 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	75	50
Zapoznanie z literaturą	5	15
Przygotowanie do ćwiczeń	10	15
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	10	20
Suma	100	100

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Bromboszcz J. Dylewicz P (red.) .: Rehabilitacja kardiologiczna stosowanie ćwiczeń fizycznych. ELIPSA-JAIM. Kraków 2005.		
2. Kokot F. : Choroby wewnętrzne. Tom 1-2. PZWL Warszawa		
3. Szczeklik A. : Choroby wewnętrzne. Tom 1-2 Medycyna Praktyczna Kraków 2005		
4. Nowak Z.: Badania czynnościowe w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca. AWF Katowice 2002		
5. Kucio C., Nowak Z.: Trening fizyczny w wybranych chorobach narządów wewnętrznych. Dalczego ? Jak ? AWF Katowice 2011		
6. Kuch M., Janiszewski M., Mamcarz A.: Rehabilitacja kardiologiczna, Wyd. Medical Education. Warszawa 2014		
7. Barnes M., Ward A., Opara J.: Podręcznik rehabilitacji medycznej. Urban & Partner Wrocław 2007		
8. Zembala M.: Chirurgia naczyń wieńcowych. PZWL 2002.		
9. Rudnicki J. : Zasady rehabilitacji po zawale serca i operacjach serca. W: „Rehabilitacja medyczna” (red.) Kwolek, Wrocław 2003		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Braunwald E, Goldman L. :Kardiologia (red G. Opolski). Urban i Partner. Wrocław 2005		
2. Szczeklika – Podręcznik chorób wewnętrznych. Wyd. Medycyna Praktyczna 2016		
3. Nowak Z.: Zawał serca diagnostyka, leczenie i rehabilitacja. AWF Katowice 2003.		
4. Kompleksowa rehabilitacja kardiologiczna.: Stanowisko Komisji d/s opracowania standardów rehabilitacji kardiologicznej, PLK Folia Cardiologia 2004.		

FIZJOTERAPIA W PULMONOLOGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				II/4			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		30				50
Studia niestacjonarne	15		25				40
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw anatomii, fizjologii i patofizjologii układu oddechowego.						
2	Posiada wiedzę z zakresu wykonywania i stosowania ćwiczeń usprawniających.						
3	Potrafi wykorzystać poznane metody fizjoterapeutyczne do pracy z pacjentem.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów ze specyfiką rehabilitacji pulmonologicznej.						
C2	Zdobycie wiedzy z zakresu postępowania fizjoterapeutycznego w chorobach układu oddechowego.						
C3	Zapoznanie ze sposobami wykonywania ćwiczeń oddechowych pacjentów leczonych z powodu choroby układu oddechowego.						
C4	Nabycie umiejętności wykonywania różnych metod postępowania w rehabilitacji pulmonologicznej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna jednostki chorobowe układu oddechowego, zna ich etiologię i objawy, potrafi prawidłowo zdefiniować jednostki chorobowych na podstawie rozpoznania lekarskiego rozpoznania lekarskiego.						
EK2(W)	Potrafi ocenić stan kliniczny pacjenta ze schorzeniem układu oddechowego, zna podstawową interpretację badania fizykalnego, badań klinicznych i dodatkowych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
EK4(U)	Potrafi przeprowadzić postępowanie fizjoterapeutyczne u pacjenta z daną jednostką chorobową z uwzględnieniem różnych metod i przeciwwskazań oraz kontrolować postępy w procesie fizjoterapii.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
W 1	Fizjoterapia oddechowa. Ogólne wskazania i przeciwwskazania do prowadzenia fizjoterapii oddechowej..					4	3

W 2	Rehabilitacja w pulmonologiczna jej cele i zasady. Rola i cel ćwiczeń oddechowych. Wskazania, przeciwwskazania. Charakter ćwiczeń .	4	3		
W 3	Zaburzenia czynnościowe płuc i ich podział. Czynniki obronne. Niewydolność wentylacyjna i oddechowa. Następstwa niedostatecznej wentylacji.	4	3		
W 4	Badanie pacjenta dla potrzeb fizjoterapii oddechowej. Kryteria klasyfikacji chorych .Badanie i ocena funkcjonalna układu oddechowego.	4	2		
W 5	Zasady i cel stosowania pozycji ułożeniowych w chorobach układu oddechowego.	2	2		
W 6	Pozycje drenażowe stosowane w chorobach układu oddechowego – zasady i cel stosowania.	2	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Metody postępowania fizjoterapeutycznego w chorobach układu oddechowego. Sposoby i rodzaje wykonywania ćwiczeń leczniczych. Zasady oklepywania pacjenta. Wskazania i przeciwwskazania do usprawniania.	4	4		
Ćw. 2	Metody i sposoby wykonywania rehabilitacji pulmonologicznej w POChP. Cele i kryteria kwalifikacyjne . Przeciwwskazania.	4	4		
Ćw. 3	Metody rehabilitacji leczniczej w rozstrzeni oskrzeli i rozedmie płuc. Sposoby i zasady wykonywania ćwiczeń. Przeciwwskazania. Edukacja pacjenta.	4	3		
Ćw. 4	Fizjoterapia w zapaleniu płuc i wysiękowym zapaleniu opłucnej. Metody postępowania. Przeciwwskazania.	4	3		
Ćw. 5	Zasady rehabilitacji i sposoby wykonywania ćwiczeń leczniczych u chorych z astmą oskrzelową. Przeciwwskazania. Edukacja pacjenta.	4	3		
Ćw.6	Postępowanie fizjoterapeutyczne i profilaktyka w mucowiscydozie. Technika oczyszczania dróg oddechowych. Edukacja pacjenta.	4	3		
Ćw.7	Fizjoterapia oddechowa po zabiegach operacyjnych. Cele i zasady wykonywania ćwiczeń oddechowych .	4	3		
Ćw.8	Fizjoterapia oddechowa osób w podeszłym wieku oraz unieruchomionych w łóżku z powodu choroby. Cele i zasady.	2	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –wykład – z prezentacją multimedialną					
2. – ćwiczenia – prelekcja, dyskusja, praca w grupach					
3. - ćwiczenia – przeprowadzenie ćwiczeń dostosowanych do stanu pacjenta					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena z przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas zajęć					
F3. – ocena z umiejętnego praktycznego wykonania powierzonego zadania					
F4. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń– kolokwium pisemne.					
P1. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem wykładów – egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 -5 Ćw. 1 - 8	1,2,3	F1 – 4 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 -5 Ćw. 1 - 8	1,2,3	F1 – 4 P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1 -5	1,2,3	F1 – 4

			Ćw. 1 - 8		P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1 -5 Ćw. 1 - 8	1,2,3	F1 – 4 P1
EK5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W 1 -5 Ćw. 1 - 8	1,2,3	F1 – 4 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		50		40	
Zapoznanie z literaturą		6		8	
Przygotowanie do ćwiczeń		9		12	
Przygotowanie do egzaminu		10		15	
Suma		75		75	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		2 ECTS		1,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		3 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kokot F.: Choroby Wewnętrzne. PZWL Warszawa. 2005.					
2. Rosławski A, Woźniewski M.: Fizjoterapia oddechowa. AWF Wrocław 2001.					
3. Gajewski P. (red.): Interna Szczeklika. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2016.					
4. Olszewski J. (red. nauk.): Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny, Wyd. PZWL Warszawa 2011.					
5. Kwolek A. (red.): Rehabilitacja medyczna tom I i II Elsevier Urban &Partner, Wrocław 2013.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kiwerski J.: Rehabilitacja medyczna. PZWL Warszawa 2006.					
2. Kenyon K., Kenyon J., Sliwiński Z.: Kompendium fizjoterapii. Urban & Partner Wrocław 2007					
3. Włoch T., Bromboszcz J.: Rehabilitacja pulmonologiczna. Elipsa-Jaim. Kraków					
4. Paprocka-Borowicz M., Demczyszak I., Kuciel - Lewandowska: Fizjoterapia w chorobach układu oddechowego. Górnicki. Wrocław 2009.					
5. Zielinski J.: Badania wysiłkowe w ocenie czynności płuc. PZWL, Warszawa1992.					

FIZJOTERAPIA W CHIRURGII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		15				30
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii oraz patologii zdobyta na wcześniejszych semestrach studiów.						
2	Wiedza z zakresu kinezyterapii i fizykoterapii zdobyta na wcześniejszych semestrach studiów.						
3	Umiejętność wykonywania podstawowych ćwiczeń i metod fizjoterapeutycznych.						
4	Umiejętność zachowania właściwych relacji z pacjentem, z jego rodziną oraz z najbliższym otoczeniem.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z celami i zasadami prowadzenia fizjoterapii u pacjentów przed i po zabiegach operacyjnych.						
C2	Zdobycie umiejętności usprawniania pacjentów po zabiegach operacyjnych.						
C3	Zaznajomienie studentów z dokumentacją medyczną.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada wiedzę z zakresu chorób leczonych chirurgicznie. Zna wskazania i przeciwwskazania do prowadzenia różnych metod fizjoterapii u osób po zabiegach operacyjnych.						
EK2(W)	Posiada wiedzę z zakresu podstawowej diagnostyki medycznej dla potrzeb prowadzenia fizjoterapii u pacjentów po zabiegach operacyjnych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi zastosować odpowiednie postępowanie fizjoterapeutyczne w oparciu o stan kliniczny i funkcjonalny pacjenta oraz wykonany zabieg operacyjny.						
EK4(U)	Potrafi rozpoznać objawy wskazujące na zaburzenia parametrów życiowych ze strony innych układów.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
W 1	Znaczenie fizjoterapii w chirurgii. Specyfika rehabilitacji chorych po					2	1

	zabiegach operacyjnych. Następstwa leczenia operacyjnego dla funkcjonowania organizmu. Powikłania występujące po zabiegu operacyjnym. Zabieg chirurgiczny jako poważne obciążenie psychofizyczne chorego. Edukacja pacjenta.		
W 2	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chirurgii klatki piersiowej – torakochirurgia. Specyfika i cel fizjoterapii. Problemy w procesie rehabilitacji po zabiegach torakochirurgicznych. Przeciwwskazania do fizjoterapii	2	2
W 3	Postępowanie fizjoterapeutyczne po leczeniu chirurgicznym chorób układu pokarmowego. Specyfika prowadzenia fizjoterapii. Problemy w procesie rehabilitacji. Przeciwwskazania do fizjoterapii	2	2
W 4	Specyfika i cele postępowanie fizjoterapeutycznego po operacjach jelita cienkiego oraz jelita grubego. Postępowanie fizjoterapeutyczne po operacjach przepukliny z uwzględnieniem jej rodzaju i okolicy powstania. Problemy w procesie usprawniania. Przeciwwskazania do fizjoterapii	2	2
W 5	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chirurgii gruczołów wydzielania wewnętrznego – operacyjne leczenie chorób tarczycy. Przeciwwskazania. Specyfika fizjoterapii po mastektomii. Cele i zadania usprawniania. Przeciwwskazania.	2	1
W 6	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach układu naczyniowego wymagających leczenia chirurgicznego. Amputacje. Problemy w usprawnianiu. Przeciwwskazania do fizjoterapii..	2	1
W 7	Specyfika postępowanie fizjoterapeutycznego po zabiegach operacyjnych z powodu choroby nowotworowej. Cele i zasady prowadzenia fizjoterapii. Przeciwwskazania. Problemy w prowadzeniu usprawniania. Odleżyny – określenie, przyczyny, skala oceny ryzyka wystąpienia, metody zapobiegania i leczenia.	3	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Ogólne cele i zasady postępowania z pacjentem po zabiegach operacyjnych. Prowadzenie fizjoterapii u pacjentów po operacjach w obrębie jamy brzusznej. Cele i metody usprawniania. Rehabilitacja przed i pooperacyjna.	3	2
Ćw. 2	Usprawnianie lecznicze pacjentów po zabiegach torakochirurgicznych z powodu chorób wymagających leczenia chirurgicznego. Cele i metody usprawniania. Rehabilitacja przed i pooperacyjna.	3	2
Ćw. 3	Usprawnianie lecznicze pacjentów po operacjach tarczycy. Cele i zasady. Usprawnianie po mastektomii. Cele i zasady. Edukacja pacjenta.	3	2
Ćw. 4	Usprawnianie pacjentów po leczeniu operacyjnym chorób układu tętniczego i układu żylnego. Rehabilitacja przed i pooperacyjna. Edukacja pacjenta.	3	2
Ćw. 5	Amputacje - przyczyny, postępowanie fizjoterapeutyczne przed i po zabiegu operacyjnym . Cele i zasady. Powikłania i problemy związane z rehabilitacją.	3	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. –Wykłady: wykłady z prezentacją multimedialną.			
2. – Ćwiczenia: praca z pacjentem na oddziale chirurgicznym.			
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)			
F1. – ocena aktywności podczas zajęć.			
F2. – ocena z przygotowania do zajęć.			
F3. – ocena pracy z pacjentem na oddziale chirurgicznym			
F4. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – kolokwium pisemne.			

P1. – cena z opanowania całego materiału – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1 – 7 Ćw. 1- 5	1, 2	F1 – 4, P1
EK2 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1- 7 Ćw. 1- 5	1, 2	F1 – 4, P1
EK3 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1 – 7 Ćw. 1 - 5	1, 2	F1 – 4, P1
EK4 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1- 7 Ćw. 1 - 5	1, 2	F1 – 4, P1
EK5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	W 1- 7 Ćw. 1 - 5	1, 2	F1 – 4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z wykładowcą		30		20	
Zapoznanie z literaturą		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		5		10	
Przygotowanie do zaliczenia i egzaminu		10		15	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Góral R. Zarys chirurgii. PZWL. Warszawa 1992					
2. Fibak J. Kompendium chirurgii ogólnej. PZWL Warszawa 1999					
3. Łapiński Z. (red): Chirurgia. PZWL Warszawa					
4. Olszewski W. (1979) Kompendium postępowania w okresie przed i pooperacyjnym w chirurgii ogólnej. PZWL Warszawa					
5.Kwolek A. (red.) . Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban &Partner. Wrocław					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Szczeklik A., Gajewski P. (red): Choroby wewnętrzne - kompendium. Medycyna Praktyczna. Kraków 2009. (lub nowsze)					
2. Głuszak S., Chirurgia. Podręcznik dla studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, Wyd. Lublin 2008					
3. Szulc R. (red.) . Usprawnianie lecznicze krytycznie chorych. Urban&Partner, Wrocław 2001					
4. Mikołajewska E. Fizjoterapia po mastektomii. PZWL. Warszawa 2010					
5. Woźniewski M. (red.) . Fizjoterapia w onkologii. PZWL 2016.					

FIZJOTERAPIA W GINEKOLOGII I POŁOŻNICTWIE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne		15	15				30
Studia niestacjonarne		10	10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii, patofizjologii, neurologii fizykoterapii, kinezyterapii oraz z Klinicznych Podstaw w Ginekologii i Położnictwie zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Podstawowe rozeznanie w zagadnieniach z psychologii.						
3	Znajomość elementarnych zasad etyki pracy z pacjentem.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z możliwościami zastosowania różnych metod fizjoterapeutycznych w rehabilitacji ginekologicznej i położnictwie.						
C2	Zapoznanie studentów z programem Szkoły Rodzenia w odniesieniu do postępowania fizjoterapeutycznego.						
C3	Nabycie przez studentów umiejętności stosowania odpowiedniego modelu postępowania usprawniającego w ginekologii zachowawczej, operacyjnej oraz położnictwie.						
C4	Kształtowanie w studencie postawy odpowiedzialności za podjęte działania fizjoterapeutyczne i umiejętności współpracy w zespole terapeutycznym oraz kształtowanie postawy szacunku dla pacjentki.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Ma wiedzę z zakresu etiologii, diagnostyki i terapii ogólnomedycznej pracując z pacjentką na oddziale ginekologiczno – położniczym, wie jak przeprowadzić diagnostykę fizjoterapeutyczną dla potrzeb usprawniania leczniczego.						
EK2(W)	Zna wskazania i przeciwwskazania oraz skutki uboczne postępowania fizjoterapeutycznego, potrafi opisać i wyjaśnić mechanizmy ich oddziaływania.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Prawidłowo wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania podmiotowego i przedmiotowego pacjentki dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego..						
EK4(U)	Potrafi zaplanować i przeprowadzić postępowanie fizjoterapeutyczne odpowiednio dostosować je do stanu i możliwości pacjentki w oparciu o wskazania i przeciwwskazania.						
EK5(U)	Potrafi współpracować w zespołach terapeutycznych; pełnić rolę przywódczą w zespołach realizujących zadania zawodowe						
KOMPETENCJE							

EK6(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – KONWERSATORIUM		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Kw 1	Miejsce fizjoterapii w ginekologii i położnictwie - jej zadania i cele. Zmiany w organizmie kobiety w okresie ciąży. Przygotowanie fizyczne do porodu. Radzenie sobie z bólem porodowym.	2	2
Kw 2	Zachowanie aktywności fizycznej podczas ciąży. Fizjologiczne podstawy stosowania aktywności fizycznej.	2	2
Kw 3	Ciąża fizjologiczna i Szkoła Rodzenia – rola fizjoterapeuty w promocji zdrowia i przygotowaniu do porodu. Czas trwania ciąży, TP, zmiany w organizmie ciężarnej. Cele, zadania i program Szkoły Rodzenia. Kinezykstymulacja – wskazania i przeciwwskazania. Muzykoterapia. Psychoprofilaktyka porodowa	2	1
Kw 4	Zadania i cele rehabilitacji w aspekcie poszczególnych okresów porodu fizjologicznego – I i II okres porodu. „Kinezykstymulacja”, muzykoterapia, aromatoterapia, masaż, immersja wodna.	2	1
Kw 5	Podstawowe wiadomości z zakresu patologii ciąży. Postępowanie fizjoterapeutyczne – jego cele i zadania.Powikłania występujące w patologii ciąży. Poród przedwczesny, niewydolność ciążowa – szyjkowa. Nadciśnienie w ciąży, gestoza ciążowa, rzucawka. Nieprawidłowości łożyska – przodujące łożysko, przedwcześnie odklejające się.	2	1
Kw 6	Fizjoterapia w przebiegu porodu fizjologicznego i patologicznego oraz po cięciu cesarskim: cel, zadania i metody rehabilitacji w porodu po PSN i CC. Powikłania okresu połogowego. Zastój pokarmu i połogowe zapalenie piersi.	2	1
Kw 7	Metody fizjoterapeutyczne stosowane w chirurgii ginekologicznej z uwzględnieniem metody zabiegu operacyjnego. Rehabilitacja przed i pooperacyjna - cele i zadania. Metody zapobiegania powikłaniom pooperacyjnym.	2	1
Kw 8	Postępowanie fizjoterapeutyczne w stanach zapalnych i w zespołach bólowych okolicy miednicy.vPrzeciwdziałanie bólom w obrębie kręgosłupa i miednicy.	1	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Postępowanie fizjoterapeutyczne w przypadku ciąży patologicznej. Zasady i cele usprawniania.	2	2
Ćw. 2	Omówienie ogólnych zasad kinezykstymulacji w ciąży, w porodzie i porodu. Ćwiczenia stosowane w ciąży i podczas porodu.	2	2
Ćw. 3	Ciąża patologiczna – zasady i cele rehabilitacji. Fizjoterapia w patologii ciąży Metody fizjoterapeutyczne przeciwdziałające powikłaniom w ciąży patologicznej.	2	1
Ćw. 4	Ciąża fizjologiczna. Rodzaje ćwiczeń i zasady ich wykonania w poszczególnych trymestrach ciąży fizjologicznej.	2	1
Ćw. 5	Usprawnianie w nieprawidłowym przebiegu ciąży lub u ciężarnej z chorobami współistniejącymi. Fizjoterapia po porodzie operacyjnym (cesarskie cięcie).	2	1
Ćw. 6	Szkoła Rodzenia – cel, zadania oraz program szkoły rodzenia. Kinezykstymulacja – wskazania i przeciwwskazania. Muzykoterapia. Psychoprofilaktyka porodowa.	2	1
Ćw. 7	Prowadzenie usprawniania kobiet po ginekologicznych zabiegach operacyjnych .	2	1

Ćw. 8	Wysiłkowe nietrzymanie moczu. Fizjoterapia dna miednicy			1	1
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – konwersatorium –prezentacją multimedialną, dyskusja.					
2. – ćwiczenia– studium przypadku, dyskusja.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena teoretycznego i praktycznego przygotowania do ćwiczeń.					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja.					
F3. – ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń – zaliczenie .					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu – egzamin.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
EK 2 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
EK 3 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
EK 4 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
EK 5 (U)	FM_U17	P7SM_UK08	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
EK 6 (K)	FM_K07	P7SM_KK04	Kw 1 – 8 Ćw.1 - 8	1,2	F 1 – 3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	30		20		
Zapoznanie z literaturą	5		10		
Przygotowanie do ćwiczeń	5		10		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	10		10		
Suma	50		50		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Martius G (red): Ginekologia i położnictwo. Urban & Partner Wrocław 1997.					
2. Kozłowska J.: Rehabilitacja w ginekologii i położnictwie. AWF, Kraków 2006.					
3. Szukiewicz D.: Fizjoterapia w ginekologii i położnictwie. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.					
4. Fijałkowski W. Michalczyk H., Markowska R., Sadowiska L. Rehabilitacja w położnictwie i ginekologii AWF Wrocław 1998.					
5. Opala T. Ginekologia. Podręcznik dla położnych, pielęgniarek i fizjoterapeutów PZWL Warszawa 2004.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Borys B.: Ćwiczenia dla kobiet oczekujących dziecka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2000					
2. Ćwiek D. (red.): Szkoła rodzenia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010					

FIZJOTERAPIA W PEDIATRII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	20		30				50
Studia niestacjonarne	20		30				50
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii i patologii zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
2	Znajomość patofizjologii układu oddechowego, sercowo – naczyniowego, nerwowego oraz narządu ruchu.						
3	Znajomość podstaw fizjoterapii w chorobach układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego i narządu ruchu u dzieci.						
4	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii i patologii zdobyta na wcześniejszych semestrach.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z chorobami wieku dziecięcego.						
C2	Zapoznanie z rodzajami i metodami leczenia fizjoterapeutycznego w pediatrii.						
C3	Zapoznanie z metodyką badania dziecka i podstawami fizjoterapii w chorobach układu oddechowego, krążenia, nerwowego i narządu ruchu u dzieci.						
C4	Praktyczne zdobywanie i doskonalenie umiejętności w zakresie rehabilitacji dzieci.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada ogólną wiedzę dotyczącą funkcjonowania poszczególnych układów : krążenia, oddychania, wydalniczego, endokrynologicznego, narządów zmysłu i ruchu.						
EK2(W)	Zna etiologię, patofizjologię chorób wieku dziecięcego, zna zasady postępowania fizjoterapeutycznego w pediatrii, zna skutki uboczne, wskazania i przeciwwskazania do stosowania zabiegów fizykalnych w procesie leczniczego usprawniania dziecka na różnych etapach jego rozwoju.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie przedmiotowe i podmiotowe chorego dziecka, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego.						
EK4(U)	Potrafi kontrolować efektywność procesu fizjoterapii oraz identyfikować i korygować błędy w procesie usprawniania.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Wykazuje odpowiedzialność za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki.						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Fizjologia i patofizjologia noworodka i wcześniaka. Odrębności anatomiczno-fizjologiczne wieku dziecięcego dotyczące układu oddechowego, nerwowego, sercowo-naczyniowego i narządu ruchu, warunkujące sposób postępowania fizjoterapeutycznego.	4	4
W 2	1.Odrębności i fizjologia układu krążenia u dzieci. Wybrane zagadnienia z kardiologii dziecięcej. Najczęstsze wady serca i choroby mięśnia sercowego. Wady wrodzone serca i ich podział 1.Tetralogia Fallota – klasyfikacja i charakterystyka wad. 2. Przerwały przewod Botalla. <ul style="list-style-type: none"> Niewydolność układu krążenia. Kardiomiopatie pierwotne. Zaburzenia rytmu i przewodzenia. Zapalenie mięśnia sercowego. Nadciśnienie tętnicze 2. Stany zagrażające życiu w kardiologii dziecięcej. 3. Badania diagnostyczne w rozpoznawaniu chorób układu krążenia. Zasady rehabilitacji.	4	4
W 3	Choroby układu oddechowego u dzieci –etiopatogeneza, przyczynyczynniki wywołujące, czynniki ryzyka., objawy, postępowanie lecznicze, następstwa. Cele i zasady postępowania fizjoterapeutycznego. 1. Infekcje górnych dróg oddechowych. 2. Zapalenie płuc. 3. Zapalenie oskrzeli. 4. Astma oskrzelowa. 5. Rozstrzenie oskrzeli 6. Mukowiscydoza. 7. Gruźlica płuc.	4	4
W 4	Choroby genetyczne, metaboliczne i endokrynologiczne u dzieci – etiologia, przyczyny, podstawowe objawy kliniczne, leczenie. 1. Cukrzyca dzieci i młodzieży – etiologia, rodzaje, . 2.Fenyloketonuria. 3. Galaktozemia. 4. Mukopolisacharydoza 5. Hemofilia. 6. Choroby gruczołu tarczowego. 7. Choroby gruczołów wydzielania wewnętrznego. 8. Otyłość prosta i wtórna. 9. Wrodzona łamliwość kości.	5	5
W 5	Choroby nowotworowe wieku dziecięcego – nowotwory kości – objawy, powikłania. - białaczki – rodzaje, objawy, czynniki ryzyka.. Zasady postępowania leczniczego w chorobach nowotworowych u dzieci. Zasady fizjoterapii.	3	3
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Zasady badania dziecka dla potrzeb przeprowadzenia postępowania fizjoterapeutycznego. Badanie przedmiotowe i zapoznanie się z badaniami dodatkowymi.	2	2
Ćw. 2	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach sercowo – naczyniowych u dzieci.	5	5

	Fizjoterapia u dzieci z wrodzonymi wadami serca i po zabiegach kardiochirurgicznych. Fizjoterapia u dzieci z niewydolnością serca. Zasady doboru ćwiczeń ruchowych w nadciśnieniu tętniczym.		
Ćw. 3	Fizjoterapia w chorobach układu oddechowego u dzieci – cele, zasady, formy . Fizjoterapia w ostrych i przewlekłych chorobach układu oddechowego (zapalenie płuc, zapalenie oskrzeli, astma oskrzelowa, rozstrzenie oskrzeli, mukowiscydoza, gruźlica płuc). Aerozoloterapia w leczeniu chorób układu oddechowego u dzieci.	6	6
Ćw. 4	Fizjoterapia oddechowa dzieci z dystrofią mięśniową mięśni oddechowych, - testy funkcji oddechowej, - profilaktyka infekcji płucnych.	5	5
Ćw. 5	Specyfika postępowania fizjoterapeutycznego u dzieci w przypadku chorób genetycznych, metabolicznych i endokrynologicznych. Cele i zadania rehabilitacji. Przewlekłe choroby układu pokarmowego- nieswoiste zapalenie jelit – objawy kliniczne, leczenie wpływające na łagodzenia dolegliwości.	6	6
Ćw. 5	Specyfika prowadzenia fizjoterapii u dzieci z chorobą nowotworową. Problemy występujące podczas usprawniania.	3	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. –wykład – z prezentacją multimedialną.

2. – ćwiczenia - prelekcja , prezentacja przypadków,

3. – ćwiczenia – omawianie postępowania fizjoterapeutycznego, praca indywidualna i w grupach

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena z przygotowania do ćwiczeń,

F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń,

F3. – ocena z praktycznej umiejętności prowadzenia usprawniania

F4. – ocena z opanowania materiału będącego przedmiotem ćwiczeń – **kolokwium pisemne.**

P1. – ocena z całości opanowania materiału z przedmiotu – **egzamin pisemny**

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw.1-6	1,2,3	F1-4 P1
EK2 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw.1-6	1,2,3	F1-4 P1
EK3 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-5 Ćw.1-6	1,2,3	F1-4 P1
EK4 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-5 Ćw.1-6	1,2,3	F1-4 P1
EK5 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	W 1-5 Ćw.1-6	1,2,3	F1-4 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	50	50
Zapoznanie z literaturą	7	7
Przygotowanie do ćwiczeń	8	8
Przygotowanie do egzaminu	10	10

Suma	75	75
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Obuchowicz A. (red.) Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007		
2. Kubicka K., Kawalec W. (red.) Pediatria. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1999		
3. Czochońska J. Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt i noworodków. Wydawnictwo Folium, Lublin 1995.		
4. Marciniak W., Szulc A. (red.) Wiktor Dega. Ortopedia i Rehabilitacja. PZWL, Warszawa 2003		
5. Tecklin J.S. Fizjoterapia pediatryczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2002		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Durmała J. Bilewicz – Wyrozumska T., Kohut J. i wsp. : Wydolność dzieci z wadami serca po zabiegach kardiochirurgicznych. Pediatria Polska 2003. :78(12):1071-1075		
2. Kwolek A. (red.) Rehabilitacja medyczna. Urban&Partner. Wrocław 2003.		
3. Dębiec B, Górnicki B, Baszczyński J.(red.) Pediatria tom Ii II. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa, 2005.		
4. Nowotny J.(red.): Podstawy fizjoterapii. Wybrane metody fizjoterapii. Wydawnictwo Kasper. Kraków, 2005.		
5. Demczyszak I.: Fizjoterapia w chorobach układu sercowo-naczyniowego. Podręcznik dla studentów licencjatów wydziałów fizjoterapii. Górnicki Wydawnictwo Medyczne. Wrocław 2006		

FIZJOTERAPIA W GERIATRII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		15				30
Studia niestacjonarne	10		10				20
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii, patologii oraz klinicznych podstaw fizjoterapii w geriatricii zdobyta na wcześniejszych latach studiów.						
2	Umiejętność wykonywania podstawowych ćwiczeń, zabiegów kinezyterapeutycznych i fizykoterapeutycznych. Znajomość elementarnych zasad pracy na oddziale szpitalnym zabiegowym.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie oceny objawów klinicznych wybranych schorzeń charakterystycznych dla osób starszych.						
C2	Zdobycie umiejętności doboru metod oraz przeprowadzenia i nadzoru fizjoterapii w różnych etapach leczenia pacjentów w wieku podeszłym i starszych.						
C3	Umiejętność kontrolowania wyników i przebiegu fizjoterapii oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji.						
C4	Opanowanie wiedzy i umiejętności prowadzenia działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki gerontologicznej						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Ma wiedzę z zakresu etiologii, diagnostyki i terapii ogólnomedycznej pracując z pacjentem na oddziale geriatricznym, zna podstawowe zasady diagnostyki fizjoterapeutycznej dla potrzeb usprawniania leczniczego pacjentów geriatricznych.						
EK2 (W)	Zna podstawowe jednostki chorobowe, rozumie ich patogenezę, objawy kliniczne, przebieg w stopniu umożliwiającym racjonalne stosowanie środków fizjoterapeutycznych w procesie usprawniania pacjentów w wieku starszym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	W sposób kompetentny potrafi zaplanować i zrealizować działania fizjoterapeutyczne poprzez dobór odpowiednich form środków fizjoterapii w usprawnianiu osób w wieku starszym, w zależności od stanu klinicznego chorego objętego opieką geriatriczną, w oparciu o wiedzę z zakresu etiologii, symptomatologii i diagnostyki chorób.						
EK4(U)	Potrafi analizować i wykorzystywać informacje uzyskane z badań diagnostycznych i badań czynnościowych chorego do przeprowadzenia postępowania fizjoterapeutycznego.						
KOMPETENCJE							

EK5(K)	Wykazuje odpowiedzialność za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki; jest przygotowany do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawo-dowej.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W 1	Kompleksowa ocena geriatryczna. Teorie i okresy starzenia się.. R Cele, uwarunkowania i zadania rehabilitacji geriatrycznej. Specyfika zmian psychomotorycznych u osób starszych i ich znaczenie w procesie fizjoterapii.	3	2
W 2	Aktywność ruchowa i jej rola. Trening zdrowotny w prewencji i rehabilitacji gerontologicznej u osób starszych hospitalizowanych, przebywających w domach opieki społecznej, w zakładach opiekuńczo-rehabilitacyjnych i w ośrodkach ambulatoryjnych. Uniwersytet Trzeciego Wieku. Ocena sprawności fizycznej i metody oceny wydolności u osób starszych.	3	2
W 3	Zaburzenia funkcji poznawczych u osób starszych (choroba Alzheimera, otępienie naczyniopochodne, otępienie z ciałami Lewy’ego, otępienie odwracalne). Choroby układu oddechowego, układu nerwowego, układu krążenia, układu narządu ruchu oraz wydalniczego (nietrzymanie moczu i stolca).	3	2
W 4	Zaburzenia w ukrwieniu kończyn dolnych – miażdżyca. Choroba zwyrodnieniowa stawów kończyn górnych i dolnych oraz stawów kręgosłupa. Osteoporoza. Konsekwencje, zapobieganie i ocena ryzyka upadków u osób starszych.	3	2
W 5	Testy przesiewowe pozwalające na wykrycie obniżonego nastroju pacjenta w wieku podeszłym. Praca z pacjentem z obniżonym nastrojem i jej zasady. Depresja u osób starszych – przyczyny, objawy oraz rodzaje. Depresja w procesie rehabilitacji osób starszych oraz wpływ regularnej aktywności fizycznej na samopoczucie i nastrój.	3	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Podstawowe wiadomości z zakresu diagnostyki dla potrzeb oceny objawów klinicznych pacjentów geriatrycznych kwalifikowanych do fizjoterapii. Omówienie skal i testów wykorzystywanych do oceny zdrowia osób starszych i jej praktyczne zastosowanie w fizjoterapii osób starszych.	3	2
Ćw. 2	Podmiotowa i przedmiotowa ocena pacjentów kwalifikowanych do fizjoterapii w wybranych schorzeniach układu krążenia i naczyń, układu oddechowego, nerwowego, wydalniczego, endokrynologicznego oraz układu narządu ruchu. Ocena czynnościowa pacjenta.. Wskazania i przeciwwskazania do fizjoterapii w etapach leczenia.	3	2
Ćw. 3	Metody oceny wydolności i sprawności fizycznej osób starszych. Cele i metodyka postępowania fizjoterapeutycznego w leczeniu wybranych schorzeń charakterystycznych dla osób starszych. Zasady prowadzenia ćwiczeń. Specyfika zmian psychomotorycznych u osób starszych i ich znaczenie w fizjoterapii geriatrycznej.	3	2
Ćw. 4	Praca z chorym z zespołem dementywnym - praktyczna nauka nawiązywania kontaktu, typowe problemy podczas wykonywania ćwiczeń, pozyskanie akceptacji do prowadzenia rehabilitacji. Zasady prowadzenia fizjoterapii u pacjentów geriatrycznych z przewlekłymi zespołami bólowym i kręgosłupa.	3	2
Ćw. 5	Zasady prowadzenia fizjoterapii u pacjentów geriatrycznych z	3	2

	zaburzeniami metabolicznymi. Niedożywienie, otyłość, cukrzyca. Reedukacja ruchowa w zakresie zdolności równoważnych i koordynacyjnych. Dobór sprzętu ortopedycznego. Edukacja pacjenta i jego rodziny.				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia studium przypadku, praca z pacjentem, dyskusja.					
2. – wykład z prezentacją multimedialną.					
SPOSODY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena teoretycznego przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń, dyskusja					
F3. - ocena opanowania materiału z zakresu ćwiczeń – stworzenie konspektu					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń– egzamin					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
EK5(K)	FM_K08	P7SM_UK05	W 1-5 Ćw. 1-5	1,2	F1-3 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	30		20		
Zapoznanie z literaturą	5		10		
Przygotowanie do ćwiczeń	5		8		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu	10		12		
Suma	50		50		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS		1 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Zarys Gerontologii Klinicznej. Kocemba J., Grodzicki T. (red.). Medyczne Centrum Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000					
2. Dega W., Senger A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja. PZWL, Warszawa 1996					
3. Kwolek A. (red.) Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013					
4. Bartyzel – Lechforowicz M., Jandziś E. Fizjoterapia w wybranych schorzeniach geriatrycznych. Wyd. KA Kraków – Rzeszów – Zamość 2009					
5.Początek M. Podstawy gerontologii i geriatrii. Przewodnik dydaktyczny dla studentów., Piła 2008					
6. Rośławski A. Wybrane zagadnienia z geriatrii. Wydawnictwo AWF Wrocław 2001					
7.BorowiczA., Jóźwiak A., Kostka J., Fizjoterapia w geriatrii. Wyd. PZWL Warszawa 2001					
8. Red. nauk. Olszewski J. Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny, Wyd. PZWL Warszawa 2011					

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1.Kozdroń E. Rekreacja osób starszych. Skrypt AWF Warszawa 2007
2.Szczepańska J., Kowalska J., Greń G., Woźniewski M. Stosunek fizjoterapeutów do pacjentów w podeszłym wieku z zaburzeniami mentalnymi i behawioralnymi. Fizjoterapia Polska 2006; 3(4); 216-221
3.Żak M. Rehabilitacja osób po 80. roku życia z zaburzeniami czynności życia codziennego. Gerontologia Polska 2005, Vol.13, nr 5
4.Żak M., Gryglewska B., Skuteczność i tolerancja rehabilitacji u niesprawnych chorych z nadciśnieniem tętniczym w zaawansowanej starości. Przegląd lekarski 2005, Vol 62, nr 9.
5.Żak M., Gryglewska B., Ocena wyników rehabilitacji osób po 85. roku życia z zaburzeniami sprawności funkcjonalnej. Rehabilitacja Medyczna. 2006, nr 2.

FIZJOTERAPIA W PSYCHIATRII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			25				25
Studia niestacjonarne			15				15
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość Podstaw psychiatrii.						
2	Znajomość podstaw Psychologii klinicznej, Etyki, norm prawnych.						
3	Znajomość podstaw farmakoterapii.						
4	Predyspozycje osobowościowe do pracy z człowiekiem chorym psychicznie.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie studentom podstawowej wiedzy klinicznej, teoretycznej i praktycznej dotyczącej zaburzeń psychicznych.						
C2	Zdobycie umiejętności pracy z pacjentem psychiatrycznym.						
C3	Zdobycie umiejętności nawiązywania kontaktu z pacjentem psychiatrycznym w celu bezpiecznego i prawidłowego przeprowadzenia terapii ruchowej.						
C4	Przygotowanie studenta do posługiwania się dokumentacją pacjenta na oddziale psychiatrycznym						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu etiologii, diagnostyki, terapii ogólnomedycznej i fizjoterapii pracując z pacjentem na oddziale psychiatrycznym						
EK2 (W)	Zna funkcjonowanie pacjentów z różnymi zaburzeniami psychicznymi i wie, jak stosować metody fizjoterapeutyczne w procesie usprawniania pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student posiada umiejętność komunikowania się z chorym oraz lekarzem danej specjalizacji medycznej w ramach zespołu rehabilitacyjnego						
EK4(U)	Potrafi rozpoznawać problemy psychiczne u osób z różnymi dysfunkcjami oraz ocenić ich wpływ na przebieg skuteczności usprawniania.						
EK5(U)	Potrafi dokonać prawidłowej interpretacji jednostki chorobowej pacjenta w zakresie etiologii, zastosowanego leczenia, fizjoterapii						
KOMPETENCJE							
EK6(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu, jest świadomy obowiązku niesienia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym						

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – WYKŁADY			Liczba godzin		
			Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Leczenie biologiczne (informacje ogólne, leki przeciwdepresyjne, neuroleptyki). Leczenie biologiczne i jego skutki. Farmakoterapia (normotymiki, anksjolityki i leki nasenne; przepisy prawne dotyczące prowadzenia farmakoterapii). Wpływ niepożądanych działań leków przeciwpsychotycznych na sprawność ruchową.		5	3	
Ćw. 2	Inne metody leczenia w psychiatrii (elektrowstrząsy, fototerapia, psychochirurgia), podejście interdyscyplinarne.		2	1	
Ćw. 3	Szczególne sytuacje kliniczne – samobójstwo, zaburzenia jedzenia, ostra psychoza, podwójna diagnoza.		3	2	
Ćw. 4	Niesprawność ruchowa w wybranych zaburzeniach psychicznych (schizofrenia, zaburzenia odżywiania, zaburzenia nerwicowe, zaburzenia nastroju)		4	3	
Ćw. 5	Rehabilitacja osób chorych psychicznie. Ćwiczenia z choreoterapii, muzykoterapii – podstawowe formy wspomagające terapię w wybranych jednostkach chorobowych		3	2	
Ćw. 6	Rehabilitacja dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. Rodzaje aktywności fizycznej w profilaktyce i terapii zaburzeń psychicznych.		3	1	
Ćw. 7	Wykorzystanie podstawowej wiedzy z psychologii do komunikowania się z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, rodziną lub opiekunem.		3	2	
Ćw. 8	Dokumentacja medyczna. Przepisy prawa w psychiatrii dotyczące: leczenia bez zgody pacjenta, zastosowania przymusu bezpośredniego.		2	1	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia – ćwiczenia połączone z prelekcją, dyskusja					
2. – ćwiczenia – praca samodzielna i w zespole					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń - test					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	ĆW. 1-8	1,2	F1-F2 P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	ĆW. 1-8	1,2	F1-F2 P1
EK3(U)	FM_U04	P7SM_UK02	ĆW. 1-8	1,2	F1-F2 P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	ĆW. 1-8	1,2	F1-F2 P1
EK5(U)	FM_U08	P7SM_UW07	Ćw. 1- 8	1,2	F1-F2 P1
EK6(K)	FM_K09	P7SM_UO03	ĆW. 1-8	1,2	F1-F2 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne	Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym			25	15	

Zapoznanie z literaturą	5	10
Przygotowanie do ćwiczeń	10	10
Przygotowanie do egzaminu	10	15
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Bilikiewicz, A. (1933-2007). Red.; Pużyński S. (1936-) . Red.; Rybakowski J. (1946-). Red.; Wciórka, J. Red. Psychiatria. T. 3, Terapia, zagadnienia etyczne, prawne, organizacyjne i społeczne / pod red. A. Bilikiewicza, S. Pużyńskiego, J. Rybakowskiego, J. Wciórki. ISBN: 8387944246, Wrocław : Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 2004.		
2. U. Drozdowska, E. Kowalewska-Borys, A. Bieliński, W. Wojtal Dokumentacja medyczna ISBN: 978-83-929615-2-9, Warszawa 2011 Fragment: - Tworzenie dokumentacji medycznej Chapter: 1		
3. M. Jarema (red.) Psychiatria w praktyce. ISBN: 978-83-62510-06-1, Warszawa 2011		
4. Meder J. (-2009) . Red.; Habrat B. Pacjenci z podwójną diagnozą: problemy diagnostyczne i terapeutyczne / pod red. J. Meder; [aut. B. Habrat et al.]. ISBN: 8386826118, Kraków : Komitet Redakcyjno-Wydawniczy Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, 2004.		
5. Florkowski A., Fizjoterapia w psychiatrii, Wydawnictwo PZWL		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1 Florkowski A. Rehabilitacja osób chorych psychicznie		
2. Cechnicki A.: Rehabilitacja psychiatryczna – cele i metody. Psychiatr. Prakt. Klin., 2009, 1: 41–54.		
3. Meder J.: Rehabilitacja. W: Psychiatria, t. III, red. A. Bilikiewicz, S. Pużyński, J. Rybakowski, J. Wciórka. Urban & Partner, Wrocław 2003.		
4. Żarów W.: Postawa chorych psychicznie wobec rehabilitacji ruchowej. Wiad. Psychiatr., 2000, 1: 27–31.		

FIZJOTERAPIA W ONKOLOGII I MEDYCYNIE PALIATYWNEJ							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			25				25
Studia niestacjonarne			15				15
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw z zakresu anatomii, fizjologii, patologii ogólnej, bioetyki, podstaw psychologii oraz z klinicznych podstaw w onkologii i medycynie paliatywnej zdobytej na wcześniejszych semestrach.						
2	Znajomość podstawowych wiadomości z zakresu kinezyterapii i metod fizykalnych z uwzględnianiem przeciwwskazań do ich stosowania.						
3	Umiejętność komunikowania się z pacjentem i okazanie zrozumienia jego stanu chorobowego.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu podstawowych jednostek chorobowych w onkologii i medycynie paliatywnej.						
C2	Zapoznanie studentów z zakresem usprawniania fizjoterapeutycznego oraz monitorowaniem procedur rehabilitacyjnych w onkologii i medycynie paliatywnej.						
C3	Zapoznanie studentów z wskazaniami i przeciwwskazaniami do stosowania zabiegów fizjoterapeutycznych w onkologii i medycynie paliatywnej.						
C4	Zapoznanie studentów ze specyfiką rehabilitacji w onkologii i medycynie paliatywnej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna budowę anatomiczną i funkcjonalną poszczególnych narządów i układów organizmu, zna podstawowe pojęcia z zakresu patologii i zmian patofizjologicznych chorób w stopniu pozwalającym na przeprowadzenie odpowiedniego postępowania fizjoterapeutycznego u pacjenta onkologicznego.						
EK2 (W)	Potrafi interpretować zdobytą wiedzę z zakresu zmian patologicznych w różnych schorzeniach oraz zaburzeniach strukturalnych wywołanych chorobą nowotworową i odpowiednio wykorzystać ją w procesie rehabilitacji pacjentów onkologicznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi dostosować postępowanie fizjoterapeutyczne do stanu ogólnego pacjenta, wykorzystując wiedzę z badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta onkologicznego oraz badań dodatkowych						
EK4(U)	Potrafi kontrolować efekty postępowania fizjoterapeutycznego i odpowiednio go modyfikować w stosunku do zmieniającego się stanu chorego onkologicznego.						

KOMPETENCJE					
EK5(K)	Jest gotowy do rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu fizjoterapeuty; dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą; poszukuje optymalnych rozwiązań, postępując zgodnie z zasadami etyki				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Specyfika rehabilitacji w onkologii i medycynie paliatywnej. Problemy występujące w usprawnianiu pacjentów onkologicznych.	5	3		
Ćw. 2	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach nowotworowych układu oddechowego. Zasady, cele, formy usprawniania.	5	3		
Ćw. 3	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach nowotworowych przewodu pokarmowego oraz układu moczowo - płciowego. Cele i zasady postępowania usprawniającego.	5	3		
Ćw. 4	Postępowanie fizjoterapeutyczne w chorobach nowotworowych tkanek miękkich i kości , głowy i szyi. Cele i zasady postępowania usprawniającego.	5	3		
Ćw. 5	Rehabilitacja po operacyjnym leczeniu raka sutka. Cele i zasady postępowania usprawniającego.	5	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. ćwiczenia – omówienie podstawowych zasad rehabilitacji w różnych przypadkach onkologicznych, przedstawienie zasad prowadzenia rehabilitacji w onkologii i medycynie paliatywnej,					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena z przygotowania teoretycznego do ćwiczeń					
F2. – ocena z aktywności na zajęciach					
F3. – ocena z umiejętności prowadzenia postępowania fizjoterapeutycznego – praca w grupie					
P1. – ocena z całości materiału przedstawionego podczas ćwiczeń – kolokwium pisemne					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Ćw. 1 - 5	1	F1-3, P1
EK2(W)	FM_W18	P7SM_WG02	Ćw. 1 - 5	1	F1-3, P1
EK3(U)	FM_U08	P7SM_UW07	Ćw. 1 - 5	1	F1-3, P1
EK4(U)	FM_U08	P7SM_UW07	Ćw. 1 - 5	1	F1-3, P1
EK5(K)	FM_K06	P7SM_KK04	Ćw. 1 - 5	1	F1-3, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			25		15

Zapoznanie z literaturą	5	10
Przygotowanie do ćwiczeń	10	12
Przygotowanie do zaliczenia	10	13
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	0,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Kordek R. i wsp. (red.) . Onkologia. Podręcznik dla studentów i lekarzy. Medical Press, Gdańsk 2003;		
2. Krystyna de Walden - Gałuszko (red.). Podstawy Opieki Paliatywnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004;		
3. Gayle Mac. Donald. Złagodzić cierpienie. Jak pomóc w chorobie nowotworowej. Galaktyka, Łódź 2002;		
4. Woźniewski M. Fizjoterapia w onkologii. PZWL, Warszawa 2012.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Mika T., Kasprzak W. Fizykoterapia. Warszawa 2007		

Diagnostyka funkcjonalna

DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		40				55
Studia niestacjonarne	10		30				40
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość anatomii i fizjologii człowieka.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie doboru i wykonania badań diagnostycznych i funkcjonalnych dla potrzeb tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu fizjoterapii osób dorosłych i dzieci z dysfunkcjami narządu ruchu oraz układu nerwowego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna różne metody diagnozowania i oceny stanu zdrowia pacjenta wykorzystywane w różnych obszarach klinicznych charakterystycznych dla fizjoterapii.						
EK2(W)	Zna metody, specjalistyczną aparaturę i sprzęt niezbędne do oceny stanu narządu ruchu człowieka celem wykrycia zaburzeń struktury i funkcji w obszarze narządu ruchu.						
EK3(W)	Zna metody opisu i interpretacji podstawowych jednostek i zespołów chorobowych w stopniu umożliwiającym racjonalne prowadzenie fizjoterapii i planowanie procesu rehabilitacji.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi odpowiednio dobrać aparaturę diagnostyczną, interpretować wyniki diagnostyki funkcjonalnej, a także innych podstawowych badań klinicznych celem właściwego doboru środków fizjoterapii i prawidłowego zaplanowania oraz przeprowadzania zabiegów fizjoterapeutycznych						
EK5(U)	Potrafi dokonać oceny stanu funkcjonalnego pacjenta dla potrzeb procesu fizjoterapii, prawidłowo prowadzić dokumentację.						
EK6(U)	Właściwie dobiera narzędzia diagnostyczne stosowane w ocenie subiektywnej i obiektywnej schorzeń narządu ruchu.						
KOMPETENCJE							
EK7(K)	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego – dotyczy to również						

	szkoleń prowadzonych przez anglojęzycznych specjalistów		
EK8(U)	Dbą o bezpieczeństwo w pracy, podejmuje odpowiedzialne decyzje		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci i dorosłych z dysfunkcjami narządu ruchu	3	2
W2	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci i dorosłych z zaburzeniami neurologicznymi	3	2
W3	Badania diagnostyczne i funkcjonalne narządu ruchu jako podstawa tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu fizjoterapii.	3	2
W4	Badania diagnostyczne i funkcjonalne układu nerwowego jako podstawa tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu rehabilitacji.	2	2
W5	Kontrolowanie wyników rehabilitacji w oparciu o testy obiektywne i subiektywne.	2	1
W6	Stan funkcjonalny pacjenta z dysfunkcjami narządu ruchu. Testy jakości życia.	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA sem. I		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Ćwiczenia organizacyjne. Podanie zasad, form i warunków zaliczenia przedmiotu. Przedstawienie tematyki ćwiczeń laboratoryjnych. realizowanych w bieżącym semestrze oraz pozycji piśmiennictwa wymaganych do realizacji tematu.	2	2
Ćw. 2	Badanie dla potrzeb fizjoterapii. Wywiad, badanie niespecyficzne (ocena bólu, temperatury, czucia), pomiary długości, obwodów kończyn. Pomiary zakresów ruchu w stawach kończyn i w stawach kręgosłupa, ocena siły i napięcia mięśniowego.	2	2
Ćw. 3	Ocena chodu. Wykorzystanie w diagnostyce funkcjonalnej znanych testów klinicznych. Wykorzystanie testów klinicznych w badaniach naukowych.	2	2
Ćw. 4	Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonalna (ICF).	1	2
Ćw. 5	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobą zwyrodnieniową stawów kończyn i stawów kręgosłupa.	3	2
Ćw. 6	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobami reumatycznymi. Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobami naczyniowymi mózgu.	3	2
Ćw. 7	Diagnostyka funkcjonalna u chorych ze schorzeniami układu nerwowego pozapiramidowego.	3	2
Ćw. 8	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z uszkodzeniem rdzenia kręgowego.	3	2
Ćw. 9	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z wadami postawy.	3	2
Ćw. 10	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobą demielinizacyjną.	3	2
Ćw. 11	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobami obwodowego układu nerwowego. Uszkodzenia pojedynczych nerwów. Zespoły korzeniowe. Zespoły wielonerwowe.	3	2
Ćw. 12	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z zespołami korzeniowymi i zespołami wielonerwowymi.	3	2
Ćw. 13	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z chorobami mięśni.	3	2
Ćw. 14	Diagnostyka funkcjonalna dzieci z zaburzeniami rozwoju.	3	2
Ćw. 15	Ocena skuteczności oraz formułowanie opinii na temat dotychczasowej fizjoterapii. Analiza przyczyn powodzenia i niepowodzenia. Dobór testów klinicznych i funkcjonalnych w procesie prowadzenia badań naukowych.	3	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. – wykład – wykład z prezentacją multimedialną.			

2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1 (W)	FM_W15 FM_W19	P7SM_WK04 P7SM_WK06 P7SM_WG02 P7SM_WK03	W 1-6	1	F1 P1
EK2 (W)	FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	W 1-6	1	F1 P1
EK3 (W)	FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W 1-6	1	F1 P1
EK4 (U)	FM_U12	P7SM_UW01	Ćw.1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK5 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw.1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK6 (U)	FM_U12	P7SM_UW01	Ćw.1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK7 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw.1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK8 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw.1-15 W 1-6	2	F1 F2 P1 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	55		40		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5		5		
Przygotowanie do zajęć	5		10		
Przygotowanie do zliczenia i egzaminu	10		20		
Suma	75		75		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	2 ECTS		1,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Opara J. Rehabilitacja w neurologii. AWF Katowice 2007.					
2. Buckup K. Testy kliniczne w badaniach kości, stawów i mięśni. PZWL, Warszawa 2007.					
3. Fuller G. Badanie neurologiczne - to proste! PZWL, Warszawa 2005.					
4. Kinalski R. Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii. Urban & Partner Wrocław 2002.					
5. Kuliński W., Zeman K. Orlik T.: Fizjoterapia w pediatrii. PZWL 2012					
6. Kwolek A. Rehabilitacja medyczna, t.1,2,3. Urban&Partner, Wrocław 2003.					
7. Lennon S., Stokes M. Fizjoterapia w rehabilitacji neurologicznej. Urban & Partner Wrocław 2009.					
8. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii, cz.1,2,3. Wydawnictwo Kasper, Kraków 2004.					
9. Opara J. Klinimetria w udarach. Opara J. AWF Katowice, 2005.					
10.Sadowska L. Neurokinezyologiczna diagnostyka i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego” wyd. AWF Wrocław 2001					

11.Sadowska L. Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju, wyd. AWF Wrocław 2004,
----

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
----

1. Błaszczyk J. W. Biomechanika kliniczna. PZWL. Warszawa 2004.
----

2. Hellbrugge Th. Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa, tom I i II. Antykwa Kraków 2013
----

3. Mazur R., Kozubski W., Prusiński A. Podstawy kliniczne neurologii.. PZWL Warszawa 1998

DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W CHOROBAH WEWNĘTRZNYCH							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		55				60
Studia niestacjonarne	10		40				50
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada wiedzę z anatomii, fizjologii oraz patologii. Posiada wiedzę z kinezyterapii i fizykoterapii.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie oceny klinicznej i funkcjonalnej pacjentów w oparciu o diagnostykę za pomocą aparatury diagnostyczno-pomiarowej i testów funkcjonalnych w celu zaplanowania odpowiednich metod fizjoterapeutycznych.						
C2	Umiejętność korzystania z aparatury diagnostyczno-pomiarowej w zakresie niezbędnym do właściwego zaprogramowania i weryfikacji efektów fizjoterapii oraz zapisywania wyników badań za pomocą wymieniowej aparatury.						
C3	Umiejętność podejmowania decyzji związanych z planowaniem fizjoterapii, popartych merytoryczną wiedzą zgodną z międzynarodowymi standardami oraz współdecydowania z innymi specjalistami w zakresie ochrony zdrowia						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Potrafi interpretować wiedzę z zakresu zmian patologicznych w różnych schorzeniach oraz zaburzeniach strukturalnych wywołanych chorobą w celu zaplanowania, dobrania i przeprowadzanie optymalnych działań fizjoterapeutycznych.						
EK2 (W)	Rozpoznaje i interpretuje wyniki uzyskane za pomocą narzędzi diagnostycznych. Potrafi dobrać oraz zna zasady stosowania badań czynnościowych umożliwiających diagnozowanie w procesie rehabilitacji.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić badanie podmiotowe i przedmiotowe chorego, prawidłowo analizuje i wykorzystuje informacje uzyskane w trakcie badania dla potrzeb procesu fizjoterapeutycznego. Zna i potrafi zastosować zgodnie z metodyką odpowiednie narzędzia diagnostyczne w celu zaprogramowania i weryfikacji wyników fizjoterapii.						
EK4(U)	Potrafi korzystać z aparatury diagnostyczno-pomiarowej zgodnie z jej przeznaczeniem i środkami bezpieczeństwa. Potrafi prowadzić dokumentację medyczną w zakresie fizjoterapii.						

KOMPETENCJE			
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawowe pojęcia diagnostyki (diagnostyka ogólna i różnicowa, diagnostyka funkcjonalna). Znaczenie badań diagnostycznych w medycynie, kulturze fizycznej, rehabilitacji i fizjoterapii.	1	1
W2	Wyniki badań naukowych jako podstawowe kryterium wyboru optymalnych rozwiązań i źródło postępów rehabilitacji. Dokumentacja z fizjoterapii.	1	
W3	Badanie pacjenta dla potrzeb fizjoterapii: badania kliniczne (podmiotowe i przedmiotowe: ogólne i miejscowe), badania funkcjonalne (proste próby i testy funkcjonalne, ocena sprawności fizycznej, skale oceniające jakość życia,	2	1
W4	Choroby układu sercowo-naczyniowego. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W5	Choroby układu oddechowego. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W6	Choroby układu trawiennego. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W7	Choroby nerek i dróg moczowych. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W8	Zastosowanie wybranych metod diagnozujących układ żylny w programowaniu fizjoterapii.	1	1
W9	Choroby układu krwiotwórczego. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W10	Choroby układu endokrynologicznego. Układowe choroby tkanki łącznej-kolagenozy. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W11	Zaburzenia przemiany materii. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	
W12	Choroby zawodowe. Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa. Badanie diagnostyczne i funkcjonalne.	1	1
W13	Diagnostyka różnicowa najważniejszych objawów chorobowych.	2	
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Diagnostyka podmiotowa i przedmiotowa w programowaniu fizjoterapii w chorobach wewnętrznych– zasady. Zapoznanie z bazami, Pracowniami Badawczymi i aparaturą badawczą.	5	4
Ćw. 2	Diagnostyka funkcjonalna (metody oceny funkcjonalnej stosowane w fizjoterapii).	5	4
Ćw. 3	Ukierunkowanie wywiadu na elementy ważne dla ustalenia rozpoznania. Ukierunkowanie badania fizykalnego na elementy najważniejsze dla ustalania rozpoznania i uzyskania informacji przydatnych w planowaniu rehabilitacji i wyborze metod rehabilitacji.	5	3
Ćw. 4	Ocena sprawności ogólnej i jej znaczenie w fizjoterapii.	5	3
Ćw. 5	Metody badania wydolności i ich znaczenie w fizjoterapii.	4	3
Ćw. 6	Badania elektrofizjologiczne: ekg, Holter , kardiowersja– ich znaczenie. Podstawowe badania laboratoryjne przydatne w fizjoterapii.	3	2
Ćw. 7	Rodzaje badań dodatkowych i ich znaczenie w rehabilitacji. Diagnostyka różnicowa dla potrzeb fizjoterapii.	4	3

Ćw. 8	Badania diagnostyczne i funkcjonalne układu krążenia, zastosowanie ich w programowaniu i kontroli treningu fizycznego w prewencji pierwotnej, wtórnej i fizjoterapii chorób układu krążenia i naczyń. Testy wysiłkowe w rehabilitacji kardiologicznej.	4	3
Ćw. 9	Diagnostyka i badanie (lekarskie i fizjoterapeutyczne) chorego kwalifikowanego do rehabilitacji kardiologicznej. Różnicowanie badań diagnostycznych pacjentów hospitalizowanych i leczonych ambulatoryjnie, z uwzględnieniem rozpoznania klinicznego, okresu choroby, stanu funkcjonalnego. Dokumentacja fizjoterapeutyczna.	4	3
Ćw. 10	Badania diagnostyczne i funkcjonalne układu żylnego i chłonnego, ich zastosowanie w fizjoterapii (budowa układu żylnego i chłonnego, metody fizjoterapeutyczne, fotopletyzmografia). Praktyczne zastosowanie wybranych metod diagnozujących układ żylny w programowaniu fizjoterapii.	4	3
Ćw. 11	Badania diagnostyczne i funkcjonalne chorych z niewydolnością serca, kwalifikowanych do treningu fizycznego w rehabilitacji kardiologicznej. Cele, metody, programowanie i kontrola fizjoterapii chorych z niewydolnością serca w etapie wewnątrzszpitalnym i ambulatoryjnym.	4	3
Ćw. 12	Test wysiłkowy na bieżni zgodny z protokołem Bruce'a i Ramp i Naughton'a oraz jego praktyczne wykonanie. Wskazania i przeciwwskazania do testu.	4	3
Ćw. 13	Badanie spirometryczne.	4	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – wykład – wykład z prezentacją multimedialną.

2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji

F2. – ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin

P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W1-13	1	F1 P1
EK 2 (W)	FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	W1-13	1	F1 P1
EK 3 (U)	FM_U07 FM_U12	P7SM_UW01 P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw.1-13	2	F1 F2 P1 P2
EK 4 (U)	FM_U12	P7SM_UW01	Ćw.1-13	2	F1 F2 P1 P2
EK 5 (K)	FM_K07	P7SM_KK04	Ćw.1-13	2	F1 F2 P1 P2

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	70	50
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	10	15
Przygotowanie do zajęć	5	15
Przygotowanie do egzaminu	15	20
Suma	100	100

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	3 ECTS	2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Nowak Z. Podstawy kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej. Warszawa 2015.		
2. Kwolek A. (red.). Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner. Wrocław 2013.		
3. Olszewski J.(red.). Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny. PZWL. Warszawa 2011.		
4. Nowak Z.: Badania czynnościowe w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca. AWF Katowice 2002.		
5. Kuch M., Janiszewski M., Mamcarz A.: Rehabilitacja kardiologiczna. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014.		
6. Bromboszcz J., Dylewicz P. Rehabilitacja kardiologiczna –stosowanie ćwiczeń fizycznych. ELIPSA – JAIM s.c., Kraków 2009.		
7. Kiwerski J. (red): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 2005.		
8. Kwolek A. (red): Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Kinałski R. „Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii”. Urban & Partner. Wrocław 2002		
2. Nowotny J.: „Podstawy Fizjoterapii”. AWF. Katowice 2000.		
3. Zembaty A.: „Kinezyterapia”. PZWL. Warszawa 2002.		

DIAGNOSTYKA FUNKCJONALNA W WIEKU ROZWOJOWYM							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				3			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	15		40				55
Studia niestacjonarne	10		30				40
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość anatomii i fizjologii człowieka oraz zjawiska plastyczności mózgu i ośrodkowego układu nerwowego.						
2	Znajomość dotyczących etapów tzw. „kamieni milowych” rozwoju dziecka.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie doboru badań diagnostycznych i funkcjonalnych dla potrzeb tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu fizjoterapii dzieci z dysfunkcjami narządu ruchu oraz układu nerwowego.						
C2	Zdobycie wiedzy i umiejętności umożliwiającej wykrywanie zaburzeń, opóźnień i deficytów w wieku rozwojowym.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna metody, specjalistyczną aparaturę i sprzęt niezbędne do oceny stanu narządu ruchu człowieka celem wykrycia zaburzeń struktury i funkcji w obszarze narządu ruchu.						
EK2(W)	Zna metody diagnostyczne podstawowych jednostek i zespołów chorobowych w stopniu umożliwiającym planowanie i racjonalne prowadzenie fizjoterapii u dziecka z zaburzeniami rozwojowymi						
EK3(W)	Posiada wiedzę w zakresie genetyki klinicznej umożliwiającą rozpoznawanie i interpretowanie wad, zespołów i chorób uwarunkowanych genetycznie w wieku rozwojowym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi odpowiednio przeprowadzić badanie, dobrać aparaturę diagnostyczną, interpretować wyniki diagnostyki funkcjonalnej, a także innych podstawowych badań klinicznych celem właściwego doboru środków fizjoterapii i prawidłowego zaplanowania oraz przeprowadzania zabiegów fizjoterapeutycznych.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego – dotyczy to również szkoleń prowadzonych przez anglojęzycznych specjalistów						
EK6(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników.						

	przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy, potrafi działać w warunkach niepewności i stresu, jest świadomy obowiązku niesienia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawowe pojęcia diagnostyki ogólnomedycznej i terapii dziecka w wieku rozwojowym.	3	2
W2	Okresy rozwoju ruchowego dziecka	2	1
W3	Koncepcje rozwojowe, kamienie milowe rozwoju ruchowego dziecka	2	1
W4	Zaburzenia i choroby wieku rozwojowego	2	1
W5	Kontrolowanie wyników fizjoterapii w oparciu o testy obiektywne i subiektywne.	2	1
W6	Neurorozwojowa diagnostyka funkcjonalna w oparciu o metodę Vojty.	2	2
W7	Neurorozwojowa diagnostyka funkcjonalna w oparciu o metodę NDT - Bobath.	2	2
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Ćwiczenia organizacyjne. Podanie zasad, form i warunków zaliczenia przedmiotu. Przedstawienie tematyki ćwiczeń realizowanych w bieżącym semestrze oraz pozycji piśmiennictwa wymaganych do realizacji tematu.	3	3
Ćw. 2	Odrębności i zasady rehabilitacji dzieci w pierwszym roku życia. Badanie neurologiczne dziecka w celu wystawienia diagnozy i ustalenie metody usprawniania.	4	3
Ćw. 3	Neurorozwojowa wczesna diagnostyka. Specyfika badania metodą Vojty.	4	3
Ćw. 4	Specyfika badania metodą NDT Bobath.	4	3
Ćw. 5	Ocena spontanicznego rozwoju dziecka Prechtla oraz według innych skal rozwojowych.	4	3
Ćw. 6	Wskazania do rozpoczęcia terapii we wczesnych zaburzeniach ośrodkowej koordynacji nerwowo - mięśniowej.	4	3
Ćw. 7	Diagnostyka rozwojowa dziecka w drugim i trzecim roku życia. Diagnostyka w zakresie samodzielności, sprawności manualnej, percepcji, mówienia i chodzenia.	4	3
Ćw. 8	Diagnostyka funkcjonalna u chorych z wadami postawy.	4	3
Ćw. 9	Samodzielna próba oceny deficytu rozwojowego wybranego dziecka, wywiad, badanie dla potrzeb fizjoterapii, ocena deficytów, diagnoza funkcjonalna.	3	2
Ćw. 10	Ocena skuteczności oraz formułowanie opinii na temat dotychczasowej fizjoterapii. Analiza przyczyn powodzenia i niepowodzenia.	3	2
Ćw. 11	Dobór testów klinicznych i funkcjonalnych w procesie prowadzenia badań naukowych.	3	2
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
5. – wykład – wykład z prezentacją multimedialną.			
2. – ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.			
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)			
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji			
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej			
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin			
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.			

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W15	P7SM_WK04 P7SM_WK06	W 1-7 Ćw1-11	1	F1 P1
EK 2(W)	FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W 1-7 Ćw1-11	1	F1 P1
EK 3(W)	FM_W19 FM_W01	P7SM_WG02 P7SM_WK03 P7SM_WG01	W 1-7 Ćw1-11	1	F1 P1
EK 4(U)	FM_U07 FM_U12	P7SM_UW03 P7SM_UW05 P7SM_UW01	W 1-7 Ćw1-11	1	F1 P1
EK 5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	W 1-7 Ćw1-11	2	F1 F2 P1 P2
EK 6(K)	FM_K09	P7SM_UO03	W 1-7 Ćw1-11	2	F1 F2 P1 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		55		40	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		10		17	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		10		18	
Suma		75		75	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		2 ECTS		1,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		3 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Sadowska L. Neurokinezyologiczna diagnostyka i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego” wyd. AWF Wrocław 2001.					
2. Sadowska L. Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju, wyd. AWF Wrocław 2004.					
3. Banaszek G.-Rozwój niemowląt i jego zaburzenia a rehabilitacja metodą Vojty. Alfa-Medica Press, Bielsko-Biała 2004.					
4. Borkowska M.- Uwarunkowania rozwoju i jego zaburzenia w mózgowym porażeniu dziecięcym. Wyd. Zaulek Warszawa 1999.					
5. Matyja M., Domagalska. M. Podstawy usprawniania neurorozwojowego według Berty i Karela Bobathów. Śląska Akademia Medyczna Katowice 1997.					
6. Czochońska J.–Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt i noworodków. Folium Lublin 1995. Helwich E.- Wcześniak. PZWL Warszawa 2002 Hellbrügge T. - Pierwsze 365 dni życia dziecka. Promyk Słońca Warszawa 1995 Hellbrügge T – Momachijaska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa Promyk Słońca Kraków 1995.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Hellbrugge Th. Monachijaska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa, tom I i II. Antykwa Kraków 2013.					
2. Michałowicz R; Józwiak S.- Neurologia dziecięca. Wyd. Urban&Partner. Wrocław 2000.					
3. Sadowska L. - Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju, AWF Wrocław 2004.					

Programowanie rehabilitacji

PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7-8			
Liczba punktów ECTS				10			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	50		130				180
Studia niestacjonarne	20		90				110
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość chorób i dysfunkcji narządu ruchu w wieku rozwojowym i dorosłym.						
2	Umiejętność wykonania procedur kinezyterapeutycznych, fizykoterapeutycznych i z zakresu terapii manualnej						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studenta do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, który samodzielnie potrafi programować i modyfikować proces usprawniania pacjenta z dysfunkcją narządu ruchu.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawowe pojęcia z zakresu dysfunkcji narządu ruchu, identyfikuje zespoły chorobowe narządu ruchu w stopniu umożliwiającym diagnozowanie i prowadzenie fizjoterapii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	W prawidłowy sposób planuje model fizjoterapii w oparciu o zdobytą wiedzę oraz wykonuje zabiegi fizjoterapeutyczne.						
EK3(U)	Dobiera ćwiczenia ruchowe i zabiegi fizykalne, jak również posiada umiejętność inicjowania i organizowania działań ukierunkowanych na edukację zdrowotną. Potrafi prowadzić dokumentację medyczną w zakresie fizjoterapii.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
W1	Podstawa tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu rehabilitacji.					4	2
W2	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci i dorosłych z dysfunkcjami narządu ruchu.					4	2

W3	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci i dorosłych z zaburzeniami neurologicznymi	4	2
W4	Metody diagnostyczne stosowane w ortopedii, traumatologii, reumatologii i neurologii.	4	1
W5	Technika chirurgiczna w aspekcie programowania rehabilitacji okołooperacyjnej.	4	1
W6	Zasady programowania rehabilitacji w oparciu o badania diagnostyczne i testy funkcjonalne narządu ruchu.	4	1
W7	Zasady programowania rehabilitacji w oparciu o badania diagnostyczne i testy funkcjonalne układu nerwowego.	4	1
W8	Doskonalenie umiejętności badania klinicznego a także w szczególności funkcjonalnego oraz nauka tworzenia planu leczenia rehabilitacyjnego w różnych schorzeniach oraz zaburzeniach kończyny dolnej i górnej (głównie zmianach zwyrodnieniowych, przeciążeniowych i pourazowych – zwłaszcza stopa, staw biodrowy, obręcz barkowa i staw ramienny)	6	4
W9	Doskonalenie umiejętności badania klinicznego a także w szczególności funkcjonalnego oraz nauka tworzenia planu leczenia rehabilitacyjnego w różnych schorzeniach oraz zaburzeniach kręgosłupa (głównie zmianach zwyrodnieniowych przeciążeniowych i dyskopatiach)	4	3
W10	Opracowanie planu usprawniania danego przypadku	4	1
W11	Diagnostyka funkcjonalna i programowanie rehabilitacji w wybranych przypadkach neurochirurgicznych.	4	1
W12	Kontrolowanie ustalonego planu rehabilitacji w oparciu o testy obiektywne i subiektywne.	4	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Praktyczne umiejętności programowania rehabilitacji w chorobach i dysfunkcjach narządu ruchu w wieku dorosłym i rozwojowym.	11	8
Ćw. 2	Wdrażanie umiejętności programowania rehabilitacji w praktyce klinicznej.	11	8
Ćw. 3	Programowanie usprawniania okołooperacyjne w celu minimalizowania ryzyka powikłań.	9	8
Ćw. 4	Programowanie długoterminowego usprawniania w celu przywracania wyjściowego poziomu poszczególnych cech motorycznych. Identyfikacja zagrożenia i trudności wynikłych z dysfunkcji.	9	6
Ćw. 5	Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobą zwyrodnieniową stawów kończyn i stawów kręgosłupa.	9	6
Ćw. 6	Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobami reumatycznymi. Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobami naczyniowymi mózgu.	8	5
Ćw. 7	Programowanie rehabilitacji u chorych ze schorzeniami układu nerwowego pozapiramidowego.	8	5
Ćw. 8	Programowanie rehabilitacji u chorych z uszkodzeniem rdzenia kręgowego.	8	5
Ćw. 9	Programowanie rehabilitacji u chorych z wadami postawy.	8	5
Ćw. 10	Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobą demielinizacyjną.	8	5
Ćw. 11	Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobami obwodowego układu nerwowego. Uszkodzenia pojedynczych nerwów. Zespoły korzeniowe. Zespoły wielonerwowe.	9	6
Ćw. 12	Programowanie rehabilitacji u chorych z zespołami korzeniowymi i zespołami wielonerwowymi.	8	5
Ćw. 13	Programowanie rehabilitacji u chorych z chorobami mięśni.	8	6
Ćw. 14	Programowanie rehabilitacji dzieci z zaburzeniami rozwoju.	8	6

Ćw. 15	Kontrolowanie ustalonego planu rehabilitacji w oparciu o testy obiektywne i subiektywne – przykłady kliniczne		8	6	
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W18 FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W 1-12	1	F1 P1
EK 2 (U)	FM_U09 FM_U15	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK 3 (U)	FM_U09 FM_U15	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw1-15	2	F1 F2 P1 P2
EK 4 (K)	FM_K07	P7SM_KK04	Ćw1-15	2	F1 F2 P1 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne	Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym		180	110		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		20	45		
Przygotowanie do zajęć		20	45		
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		30	50		
Suma		250	250		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		7 ECTS	4,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		10 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Buckup K. Testy kliniczne w badaniach kości, stawów i mięśni. PZWL, Warszawa 2007.					
2. Fuller G. Badanie neurologiczne - to proste! PZWL, Warszawa 2005.					
3. Kinalski R. Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii. Urban & Partner Wrocław 2002.					
4. Kuliński W., Zeman K. Orlik T.: Fizjoterapia w pediatrii. PZWL 2012					
5. Kwolek A. Rehabilitacja medyczna, t.1,2,3. Urban&Partner, Wrocław 2003.					
6. Lennon S., Stokes M. Fizjoterapia w rehabilitacji neurologicznej. Urban & Partner Wrocław 2009.					
7. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii, cz.1,2,3. Wydawnictwo Kasper, Kraków 2004.					
8. Opara J. Klinimetria w udarach. Opara J. AWF Katowice, 2005.					
9. Sadowska L. Neurokinezyologiczna diagnostyka i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego” wyd. AWF Wrocław 2001					
10.Sadowska L. Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju, wyd. AWF Wrocław 2004.					
11.Gaździk T. Ortopedia i traumatologia. PZWL, Warszawa 2009.					
12.Petty N.J. Badanie i ocena narządu ruchu. Podręcznik dla fizjoterapeutów. Urban & Partner, Wrocław 2010.					
13.Brotzman S.B., Wilk K.E. Rehabilitacja ortopedyczna T.1-2. Urban & Partner, Wrocław 2008.					
14.Dutton M. Ortopedia Duttona. PZWL, Warszawa 2014.					

15. Marciniak W., Szulc A., Wiktora Degi Ortopedia i Rehabilitacja T.1-2 PZWL Warszawa 2004.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
----

1. Błaszczyk J. W. Biomechanika kliniczna. PZWL. Warszawa 2004.
----

2. Hellbrugge Th. Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa, tom I i II. Antykwa Kraków 2013
----

3. Mazur R., Kozubski W., Prusiński A. Podstawy kliniczne neurologii.. PZWL Warszawa 1998
----

4. Tylman D., Dziak A., Traumatologia Narządu Ruchu. Warszawa PZWL 1996
----

5. Hausmanowi-Petrusewicz I. Choroby nerwowo-mięśniowe. Czelej, Warszawa 2005.

PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W CHOROBAH WEWNĘTRZNYCH							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7,8			
Liczba punktów ECTS				9			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	35		120				155
Studia niestacjonarne	20		85				105
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada wiedzę z anatomii, fizjologii oraz patologii. Posiada wiedzę z kinezyterapii i fizykoterapii.						
2	Umiejętność wykonania procedur kinezyterapeutycznych, fizykoterapeutycznych i z zakresu terapii manualnej.						
3	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
4	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
5	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie programowania fizjoterapii w oparciu o ocenę kliniczną i diagnostykę funkcjonalną pacjentów przy użyciu aparatury diagnostyczno-pomiarowej i testów funkcjonalnych oraz w zakresie przeprowadzania i weryfikowania fizjoterapii.						
C2	Umiejętność korzystania z aparatury diagnostyczno-pomiarowej w zakresie niezbędnym do właściwego zaprogramowania i weryfikacji efektów rehabilitacji medycznej oraz zapisywania wyników badań za pomocą wymieniowej aparatury.						
C3	Umiejętność podejmowania decyzji związanych z planowaniem fizjoterapii, popartych merytoryczną wiedzą zgodną z międzynarodowymi standardami oraz współdecydowania z innymi specjalistami w zakresie ochrony zdrowia.						
C4	Umiejętność podejmowania działań prozdrowotnych w ramach edukacji i profilaktyki						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawowe jednostki chorobowe, rozumie ich patogenezę, objawy kliniczne i przebieg w stopniu umożliwiającym planowanie i właściwe stosowanie środków fizjoterapeutycznych w procesie usprawniania pacjentów.						
EK2 (W)	Potrafi interpretować wiedzę z zakresu zmian patologicznych w różnych schorzeniach oraz zaburzeniach strukturalnych wywołanych chorobą w celu zaplanowania, dobrania i przeprowadzanie optymalnych działań fizjoterapeutycznych.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi zaprogramować proces fizjoterapii w oparciu o stan kliniczny i funkcjonalny pacjenta we współpracy pod względem merytorycznym z innymi specjalistami w zakresie medycyny w celu zachowania kompleksowości działań.						

EK4(U)	Potrafi przeprowadzić i zademonstrować odpowiednie działania fizjoterapeutyczne z wykorzystaniem różnych metod lub elementów z zakresu kinezyterapii, medycyny fizykalnej oraz masażu		
KOMPETENCJE			
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań.		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – WYKŁADY		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
W1	Programowanie rehabilitacji. Program optymalny i program minimum w procesie rehabilitacji. Kompleksowość procesu usprawniania	2	1
W2	Wyniki badań naukowych jako podstawowe kryterium wyboru optymalnych rozwiązań i źródło postępów rehabilitacji. Dokumentacja z fizjoterapii.	2	1
W3	Negatywne skutki niewłaściwie zaprogramowanej rehabilitacji. Procesy: regeneracji, kompensacji i adaptacji, a program rehabilitacji.	3	2
W4	Kontrola uzyskiwanych wyników, jako podstawa weryfikacji i modyfikacji programu rehabilitacji. Powodzenia i niepowodzenia dotychczasowej rehabilitacji, jako podstawa weryfikacji i modyfikacji programu rehabilitacji.	3	2
W5	Czynniki decydujące o konieczności zmiany programu rehabilitacji. Najczęstsze błędy popełniane przy programowaniu rehabilitacji.	3	1
W6	Rodzaj, stopień ciężkości i okres schorzenia oraz stan aktualny osoby poddawanej rehabilitacji jako baza wyjściowa dla tworzenia programu rehabilitacji. 2	2	1
W7	Prognozowanie w zakresie wyleczenia i przewidywanego rodzaju niepełnosprawności jako baza wyjściowa dla tworzenia programu rehabilitacji.	3	2
W8	Programowanie rehabilitacji kardiologicznej. Choroba niedokrwienna serca.	3	2
W9	Programowanie rehabilitacji kardiologicznej. Niewydolność serca i krążenia.	3	2
W10	Programowanie rehabilitacji po operacjach kardiochirurgicznych.	3	2
W11	Programowanie rehabilitacji pulmonologicznej. POCHP i astma oskrzelowa.	3	2
W12	Programowanie rehabilitacji pulmonologicznej. Rozstrzenie oskrzeli. Rozedma płuc. Choroby opłucnej.	3	1
W13	Programowanie rehabilitacji w wybranych chorobach wewnętrznych.	2	1
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Programowanie fizjoterapii w chorobach wewnętrznych– cele i zasady. Uzyskanie informacji przydatnych w planowaniu rehabilitacji i wyborze metod rehabilitacji. Ukierunkowanie badania fizykalnego na elementy najważniejsze dla ustalania rozpoznania i uzyskania informacji przydatnych w planowaniu rehabilitacji i wyborze metod rehabilitacji.	7	5
Ćw. 2	Założenia programu rehabilitacji kardiologicznej. Kwalifikowanie pacjentów. Programowanie rehabilitacji kardiologicznej na oddziale intensywnego nadzoru, oddziale stacjonarnym w warunkach ambulatoryjnych i domowych.	7	5
Ćw. 3	Planowanie ćwiczeń fizycznych pacjentów kardiologicznych w zależności od celów funkcjonalnych i fizjologicznych. Wybór rodzaju ćwiczeń. Określenie trenowanych grup mięśniowych. Określenie sposobu obciążania. Określenie obciążeń treningowych.	7	5

Ćw. 4	Planowanie rehabilitacji w I etapie rehabilitacji kardiologicznej. Modele i okresy usprawniania. Kwalifikacja chorego do właściwego modelu rehabilitacji. Wskazania i przeciwwskazania do rozpoczęcia rehabilitacji.	7	5
Ćw. 5	II etap rehabilitacji kardiologicznej. Kwalifikacja do odpowiednich modeli usprawniania w ramach II etapu w oparciu o wynik testu wysiłkowego. Zasady doboru i dawkowania obciążeń w treningu oporowym	7	5
Ćw. 6	III etap rehabilitacji kardiologicznej. Kwalifikacja do odpowiedniego modelu usprawniania w ramach III etapu w oparciu o wynik testu wysiłkowego. Planowanie prewencji wtórnej w pracy z pacjentem.	7	5
Ćw. 7	Planowanie samodzielnej aktywności fizycznej: jako uzupełnienia programu ćwiczeń rehabilitacji ambulatoryjnej i po zakończeniu nadzorowanego programu rehabilitacji kardiologicznej. Programowanie samodzielnego treningu marszowego.	6	4
Ćw. 8	Prewencja pierwotna i wtórna u pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi. Aspekty psychologiczne dotyczące fizjoterapii pacjentów kardiologicznych.	6	4
Ćw. 9	Praktyczne wykorzystanie treningu rowerowego u pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi.	6	4
Ćw. 10	Ćwiczenia grupowe u pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi i ich praktyczne zastosowanie.	6	4
Ćw. 11	Wysiłki submaksymalne stosowane u pacjenta z chorobami krążenia.	6	4
Ćw. 12	Ćwiczenia w wodzie u pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi i ich praktyczne zastosowanie.	6	4
Ćw. 13	Planowanie fizjoterapii w chorobach naczyń obwodowych z uwzględnieniem stadium zaawansowania, lokalizacji zaburzeń i objawów klinicznych. Prewencja przewlekłej niewydolności żyłnej.	6	5
Ćw. 14	Programowanie rehabilitacji pulmonologicznej, zgodnie z okresem choroby i stanem funkcjonalnym pacjenta. Zasady. Problemy występujące w procesie planowania.	7	5
Ćw. 15	Dobieranie programu wielokierunkowej rehabilitacji pulmonologicznej odpowiadającej rozpoznaniu klinicznemu. POCHP i astma oskrzelowa.	7	5
Ćw. 17	Dobieranie programu wielokierunkowej rehabilitacji pulmonologicznej odpowiadającej rozpoznaniu klinicznemu. Zapalenie oskrzeli. Rozedma płuc. Rozstrzenie oskrzeli. Choroby opłucnej.	7	5
Ćw. 18	Dobieranie programu wielokierunkowej rehabilitacji pulmonologicznej odpowiadającej rozpoznaniu klinicznemu. Niewydolność oddechowa.	7	5
Ćw. 19	Programowanie rehabilitacji w wybranych przypadkach klinicznych z zakresu chorób wewnętrznych.	8	6
Ćw. 1	Programowanie fizjoterapii w chorobach wewnętrznych– cele i zasady. Uzyskanie informacji przydatnych w planowaniu rehabilitacji i wyborze metod rehabilitacji. Ukierunkowanie badania fizykalnego na elementy najważniejsze dla ustalania rozpoznania i uzyskania informacji przydatnych w planowaniu rehabilitacji i wyborze metod rehabilitacji.	7	5

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.

2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji

F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin

P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W18	P7SM_WG02	W1-13	1	F1 P1
EK 2 (W)	FM_W18 FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W1-13	1	F1 P1
EK 3 (U)	FM_U09 FM_U15	P7SM_UW03 P7SM_UW05	W1-13	1	F1 P1
EK 4 (U)	FM_U06	P7SM_UW01 P7SM_UW03	Ćw1-19	2	F1 F2 P1 P2
EK 5(K)	FM_K07	P7SM_KK04	Ćw1-19 W1 - 13	2	F1 F2 P1 P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		155		105	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		15		40	
Przygotowanie do zajęć		25		40	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		30		40	
Suma		225		225	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		6 ECTS		4 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		9 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kwolek A. (red.) . Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban &Partner. Wrocław 2013.					
2. Olszewski J.(red.) . Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny. PZWL. Warszawa 2011.					
3. Kuch M., Janiszewski M., Mamcarz A.: Rehabilitacja kardiologiczna. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014.					
4. Bromboszcz J., Dylewicz P. Rehabilitacja kardiologiczna –stosowanie ćwiczeń fizycznych. ELIPSA – JAIM s.c., Kraków 2009.					
5. Kiwerski J. (red): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 2005.					
6. Kwolek A. (red): Rehabilitacja medyczna. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kinalski R. „Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii”. Urban & Partner. Wrocław 2002					
2. Nowotny J.: „Podstawy Fizjoterapii”. AWF. Katowice 2000.					
3. Zembaty A.: „Kinezyterapia”. PZWL. W-wa 2002					

PROGRAMOWANIE REHABILITACJI W WIEKU ROZWOJOWYM							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7,8			
Liczba punktów ECTS				7			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne	35		85				120
Studia niestacjonarne	20		70				90
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość chorób i dysfunkcji narządu ruchu w wieku rozwojowym. Umiejętność wykonania procedur kinezyterapeutycznych, fizykoterapeutycznych i z zakresu metod specjalnych.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej oraz pracy grupowej.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studenta do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, który samodzielnie potrafi programować i modyfikować proces usprawniania pacjentów w wieku rozwojowym.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna podstawowe pojęcia z zakresu prawidłowego i zaburzonego rozwoju psychoruchowego dziecka, definiuje zespoły chorobowe w stopniu umożliwiającym diagnozowanie i wykonywanie procesu fizjoterapii w wieku rozwojowym.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi przeprowadzić badanie i oceną neurofizjologicznego adekwatnie do etapu rozwoju i wieku dziecka						
EK3(U)	W prawidłowy sposób planuje model fizjoterapii w oparciu o zdobytą wiedzę. Prawidłowo dobiera środki fizjoterapii w celu osiągnięcia założonego celu terapeutycznego						
EK4(U)	Potrafi prowadzić dokumentację medyczną w zakresie fizjoterapii.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub innych; zaplanować poszczególne etapy działań						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – WYKŁADY					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
W1	Podstawa tworzenia, weryfikacji i modyfikacji programu fizjoterapii dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi.				3	2	
W2	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci z dysfunkcjami narządu ruchu.				3	2	

W3	Podstawy metodyczne fizjoterapii dzieci z zaburzeniami neurologicznymi.	3	2		
W4	Metody diagnostyczne stosowane w pediatrii.	3	2		
W5	Zasady programowania fizjoterapii dziecka ryzyka w oparciu o badania diagnostyczne i testy dotyczące zaburzeń neurorozwojowych	4	2		
W6	Zasady programowania fizjoterapii dziecka w oparciu o badania diagnostyczne i testy dotyczące zaburzeń ze strony narządu ruchu	4	2		
W7	Opracowanie planu usprawniania danego przypadku klinicznego pacjentów w wieku rozwojowym.	6	3		
W8	Diagnostyka funkcjonalna i programowanie rehabilitacji w wybranych przypadkach klinicznych.	6	3		
W9	Kontrolowanie ustalonego planu rehabilitacji w oparciu o testy obiektywne i subiektywne.	3	2		
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Praktyczne umiejętności programowania fizjoterapii w chorobach i dysfunkcjach narządu ruchu w wieku rozwojowym.	8	6		
Ćw. 2	Wdrażanie umiejętności programowania fizjoterapii dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi w praktyce klinicznej.	5	5		
Ćw. 3	Programowanie długoterminowego usprawniania dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi. Identyfikacja zagrożeń i trudności wynikłych z dysfunkcji.	7	6		
Ćw. 4	Programowanie fizjoterapii u dzieci z dysfunkcjami narządu ruchu (dysplazją stawu biodrowego, jałową martwicą kości).	5	5		
Ćw. 5	Programowanie fizjoterapii u dzieci z zaburzeniami napięcia mięśniowego (wzmoczone napięcie mięśniowe).	5	4		
Ćw. 6	Programowanie fizjoterapii u dzieci z zaburzeniami napięcia mięśniowego (obniżone napięcie mięśniowe).	5	4		
Ćw. 7	Programowanie fizjoterapii u dzieci z Zespołem Downa.	5	4		
Ćw. 8	Programowanie fizjoterapii u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.	5	4		
Ćw. 9	Programowanie fizjoterapii u dzieci z wadami postawy zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez Międzynarodowe Towarzystwo Ortopedycznego i Rehabilitacyjnego Leczenia Skoliz (SOSORT).	5	4		
Ćw. 10	Programowanie fizjoterapii u dzieci okołoporodowymi uszkodzeniami splotów i nerwów obwodowych.	5	4		
Ćw. 11	Programowanie fizjoterapii u dzieci z miopatią, dystrofią mięśniową, neuropatią.	5	4		
Ćw. 12	Programowanie fizjoterapii u dzieci z przepukliną oponowo - rdzeniową.	5	4		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. wykład – wykład z prezentacją multimedialną.					
2. ćwiczenia – ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w parach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena umiejętności aktywnego uczestnictwa w dyskusji					
F2. - ocena przygotowania do ćwiczeń i tematyki z nimi związanej					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem wykładu - egzamin					
P2. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – praktyczne opanowanie poszczególnych obszarów wiedzy z przedmiotu.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W18 FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	W 1-9	1	F1,P1

EK 2 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw1-16	2	F1,F2,P1,P2
EK 3 (U)	FM_U09 FM_U15	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw1-16	2	F1,F2,P1,P2
EK 4 (U)	FM_U21	P7SM_U402 P7SM_UW04	Ćw1-16	2	F1,F2,P1,P2
EK 5 (K)	FM_K07	P7SM_KK04	W 1-9 Ćw1-16	2	F1,F2,P1,P2
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia		120		90	
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą		20		30	
Przygotowanie do zajęć		15		25	
Przygotowanie do zaliczenia, egzaminu		20		30	
Suma		175		175	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		5 ECTS		4 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		7 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Buckup K. Testy kliniczne w badaniach kości, stawów i mięśni. PZWL, Warszawa 2007.					
2. Fuller G. Badanie neurologiczne - to proste! PZWL, Warszawa 2005.					
3. Kinalski R. Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii. Urban & Partner Wrocław 2002.					
4. Kuliński W., Zeman K. Orlik T.: Fizjoterapia w pediatrii., PZWL 2012					
5. Kwolek A. Rehabilitacja medyczna, t.1,2,3. Urban&Partner, Wrocław 2003.					
6. Lennon S., Stokes M. Fizjoterapia w rehabilitacji neurologicznej. Urban & Partner Wrocław 2009.					
7. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii, cz.1,2,3. Wydawnictwo Kasper, Kraków 2004.					
8. Opara J. Klinimetria w udarach. Opara J. AWF Katowice, 2005.					
9. Sadowska L. Neurokinezyologiczna diagnostyka i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego” wyd. AWF Wrocław 2001					
10.Sadowska L. Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju, wyd. AWF Wrocław 2004.					
11.Gaździk T. Ortopedia i traumatologia. PZWL, Warszawa 2009.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Błaszczyk J. W. Biomechanika kliniczna. PZWL. Warszawa 2004.					
2. Hellbrugge Th. Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa, tom I i II. Antykwa Kraków 2013					
3. Mazur R., Kozubski W., Prusiński A. Podstawy kliniczne neurologii.. PZWL Warszawa 1998					
4. Tylman D., Dziak A., Traumatologia Narządu Ruchu. Warszawa PZWL 1996					
5. Hausmanowi-Petrusewicz I. Choroby nerwowo-mięśniowe. Czelej, Warszawa 2005.					

PRAKTYKI

PRAKTYKA KLINICZNA WDROŻENIOWA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:							
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Praktyki	Suma godzin
Studia stacjonarne						50	
Studia niestacjonarne						50	
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw anatomii funkcjonalnej, etyki, fizjoterapii ogólnej, podstaw psychologii.						
2	Umiejętność prowadzenia dziennika praktyk.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studenta z organizacją i specyfiką pracy fizjoterapeuty na różnych oddziałach szpitalnych, zdobycie pierwszych doświadczeń bazujących na asystowaniu w pracy fizjoterapeuty, asystowaniu w badaniach czynnościowych i programowaniu rehabilitacji dla pacjentów z różnymi dysfunkcjami narządu ruchu i innymi jednostkami chorobowymi.						
C2	Zapoznanie ze specyfiką prowadzenia dokumentacji chorych dla potrzeb fizjoterapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
UMIEJĘTNOŚCI							
EK1(U)	Potrafi pracować w zespole interdyscyplinarnym zapewniającym ciągłość opieki nad pacjentem, potrafi komunikować się ze specjalistami w zakresie fizjoterapii oraz rehabilitacji medycznej. Potrafi przeprowadzić proces nauczania ruchów, używając fachowego nazewnictwa.						
KOMPETENCJE							
EK2(K)	Jest świadomy konieczności uzupełniania swojej wiedzy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – PRAKTYKI						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Praktyka	Umożliwienie zdobycia pierwszych doświadczeń z zakresu fizjoterapii dotyczących pracy pacjentem					50	50
	Nabywanie umiejętności realizacji zadań programowych						
	Udział w badaniach ogólnych, funkcjonalnych i czynnościowych prowadzonych przez lekarza i wykwalifikowanego fizjoterapeutę						
	Asystowanie w pracy fizjoterapeuty dyplomowanego						
	Prowadzenie dokumentacji usprawniania chorych						
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE							
1. Student jest zobowiązany odbyć praktykę w publicznych bądź niepublicznych placówkach służby zdrowia							

oraz innych zakładach leczniczych: kliniki i szpitale Akademii Medycznych lub Uniwersytetów Medycznych szpitale wojewódzkie i uzdrowiskowe, ośrodki rehabilitacji, specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne, szpitale specjalistyczne, szpitale powiatowe					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – obecność na zajęciach					
F2. – ocena aktywności podczas praktyki, prawidłowe prowadzenie zapisów w dzienniku praktyk					
P1. – zaliczenie (na ocenę).					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (U)	FM_U01	P7SM_UW07	Ćw.1	1	F1 – F2 P1
EK2(K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw. 1	1	F1 – F2 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia			50		50
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą			5		5
Przygotowanie do zajęć			5		5
Suma			60		60
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			2 ECTS		2 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii. Kraków 2004, wyd. Kasper					
2. Michajlik A. Ramotowski W. : Anatomia i fizjologia człowieka. PZWL Warszawa 2001.					
3. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. I, II, Kraków 2004, wyd. Kasper.					
4. Sobotta J. : Atlas anatomii człowieka. U&P Warszawa 2002.					
5. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. III, Kraków 2005, wyd. Kasper.					
6. Konturek S.: „Fizjologia człowieka” Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2001					
7. Dega W . Milanowska K. (red.): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 1993;					
8. Garrison S.J. i wsp.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. PZWL, Warszawa 1997;					
9. Petty N.J. Badanie i ocena narządu ruchu – podręcznik dla fizjoterapii. Elsevier, Urban & Partner 2010.					

PRAKTYKA Z KINEZYTERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/5			
Liczba punktów ECTS				9			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Praktyka	Suma godzin
Studia stacjonarne						162	
Studia niestacjonarne						162	
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość podstaw kinezyterapii, biomechaniki.						
2	Umiejętność prowadzenia dziennika praktyk.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Doskonalenie praktycznych umiejętności związanych z działaniami z zakresu kinezyterapii zdobytych w ramach ćwiczeń i wykładów z przedmiotu kinezyterapia.						
C2	Zapoznanie ze specyfiką prowadzenia dokumentacji chorych dla potrzeb fizjoterapii a w szczególności działań związanych z kinezyterapią.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
UMIEJĘTNOŚCI							
EK1(U)	Wykonuje różne formy i rodzaje ćwiczeń ruchowych/leczniczych zgodnie z przyjętą systematyką, wykorzystuje i obsługuje aparaturę i sprzęt do ćwiczeń leczniczych i badań funkcjonalnych.						
KOMPETENCJE							
EK2(K)	Zadania realizuje zapewniając bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – PRAKTYKA						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Praktyka	1. Pogłębianie i poszerzanie wiedzy oraz umiejętności praktycznych z zakresu kinezyterapii					162	162
	2. Prowadzenie ćwiczeń leczniczych ruchowych w ramach kinezyterapii ogólnej i miejscowej indywidualnych i grupowych						
	3. Usprawnianie chorego z wykorzystaniem środków i metod kinezyterapeutycznych						
	4. Prowadzenie dokumentacji usprawniania chorych.						
	5. Nabywanie umiejętności pisania konspektów z kinezyterapii indywidualnej bądź grupowej						
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE							
Student jest zobowiązany odbyć praktykę w gabinetach kinezyterapii, publicznych bądź niepublicznych							

placówkach służby zdrowia bądź w innych zakładach leczniczych tj.: kliniki i szpitale Akademii Medycznych lub Uniwersytetów Medycznych szpitale wojewódzkie i uzdrowiskowe, ośrodki rehabilitacji, specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne, szpitale specjalistyczne, szpitale powiatowe, szkoły specjalne, centra edukacyjno –terapeutyczno –rehabilitacyjne.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – obecność na zajęciach

F2. – ocena aktywności podczas praktyki, prawidłowe prowadzenie zapisów w dzienniku praktyk

P1. – zaliczenie (na ocenę).

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Effekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(U)	FM_U06	P7SM_UW01 P7SM_UW03	praktyka	1	F1 – F2 P1
EK2(K)	FM_K09	P7SM_UO03	praktyka	1	F1 – F2 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	162	162
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	13	13
Przygotowanie do zajęć	50	50
Suma	225	225
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	6,5 ECTS	6,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	9 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Nowotny J. Podstawy fizjoterapii
2. Zembaty A-. Kinezyterapia. Wyd . Kasper. 2002
3. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. I, II, Kraków 2004, wyd. Kasper.
4. Rosławski A. Skolimowski T. technika wykonywania ćwiczeń leczniczych. PZWL 1992
5. Nowotny J. i współ., Podstawy fizjoterapii, cz. III, Kraków 2005, wyd. Kasper.
6. Dega W., Senger A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja. PZWL, Warszawa 1996;
7. Dega W . Milanowska K. (red.): Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 1993;
8. Garrison S.J. i wsp.: Podstawy rehabilitacji i medycyny fizykalnej. PZWL, Warszawa 1997;
9. Petty N.J. Badanie i ocena narządu ruchu – podręcznik dla fizjoterapii. Elsevier, Urban & Partner 2010.
10. Nowotny J. Saulicz E.- Niektóre zaburzenia statyki ciała i ich korekcja. Wyd. AWF Katowice 1993

PRAKTYKA Z FIZYKOTERAPII							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				III/6			
Liczba punktów ECTS				9			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Praktyki	Suma godzin
Studia stacjonarne						162	
Studia niestacjonarne						162	
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość zagadnień teoretyczno – praktycznych z fizykoterapii.						
2	Umiejętność prowadzenia dziennika praktyk.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Doskonalenie praktycznych umiejętności związanych z działaniami z zakresu fizykoterapii zdobytych w ramach ćwiczeń i wykładów z przedmiotu Medycyna fizykalna – fizykoterapia.						
C2	Doskonalenie umiejętności związanych z właściwym doбором parametrów zabiegowych, obserwacji i odpowiednim analizowaniu m. in zmian skórnych, naczyniowych lub reakcji ze strony mięśni szkieletowych na skutek aplikowanej energii fizykalnej, prowadzenie dokumentacji związanej ze stosowaniem środków fizykalnych u pacjentów z różnymi jednostkami chorobowymi.						
C3	Nabycie i utrwalenie wiadomości z zakresu anatomii człowieka jako bazy umiejętności dla dalszego kształcenia fizjoterapeuty.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności identyfikacji wybranych struktur anatomicznych w atlasie, na żywym człowieku oraz na zdjęciach RTG.						
C5	Przekazanie studentom wiadomości na temat zmian strukturalnych wybranych narządów ciała prowadzących do ich dysfunkcji.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
UMIEJĘTNOŚCI							
EK1(U)	Właściwie dobiera środki fizykalne w terapii i planowaniu zabiegów z zakresu fizykoterapii						
EK2(U)	Prawidłowo przeprowadza zabiegi z zakresu fizykoterapii, obsługuje aparaturę służącą do wykonywania tego typu zabiegów						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Wszystkie zabiegi fizykalne wykonuje przestrzegając zasad metodyki z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – PRAKTYKA						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Praktyka	1. Termolecznictwo – zabiegi z ciepła suchego i wilgotnego tym również z krioterapii					162	162

	2. Światłolecznictwo – naświetlania promieniami Infra-red długo i krótko falowymi, naświetlania promieniami ultra- fioletowymi				
	3. Elektrolecznictwo – zabiegi z wykorzystaniem prądu: galwanicznego stałego (jonoforezy, stymulacje, elektrodiagnostyka), impulsowego małej częstotliwości (diadynamik), prądu impulsowego średniej częstotliwości				
	4. Drgania elektromagnetyczne wielkiej częstotliwości – diatermia krótkofalowa i mikrofalowa. Terapia polem magnetycznym małej częstotliwości. Laseroterapia				
	5. Ultradźwięki – zabiegi z wykorzystaniem technik zwykłych oraz kąpiele ultradźwiękowe				
	6. Wodolecznictwo – kąpiele, pół kąpiele, natryski, polewania, zmywania, zawijania, okłady				
	7. Aerozoloterapia – ogólne, indywidualne (aerozoloterapia z wykorzystaniem różnych leków				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
Student jest zobowiązany odbyć praktykę w gabinetach fizykoterapii, publicznych bądź niepublicznych placówkach służby zdrowia bądź w innych zakładach leczniczych tj.: kliniki i szpitale Akademii Medycznych lub Uniwersytetów Medycznych szpitale wojewódzkie i uzdrowiskowe, ośrodki rehabilitacji, specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne, szpitale specjalistyczne, szpitale powiatowe, szkoły specjalne, centra edukacyjno –terapeutyczno –rehabilitacyjne.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – obecność na zajęciach					
F2. – ocena aktywności podczas praktyki, prawidłowe prowadzenie zapisów w dzienniku praktyk					
P1. – zaliczenie (na ocenę).					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(U)	FM_U10	P7SM_UW01	Praktyka	1	F1 – F2 P1
EK 2 (U)	FM_U11	P7SM_UW01	Praktyka	1	F1 – F2 P1
EK 3 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Praktyka	1	F1 – F2 P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	162		162		
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	13		13		
Przygotowanie do zajęć	50		50		
Suma	225		225		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	6,5 ECTS		6,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	9 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
9. Strabuziński G., Strabuzynska A. Medycyna fizykalna. PZWL, Warszawa 2003.					
10. Strabuziński G Fizjoterapia. PZWL, Warszawa 2003.					
11. Dobrogowski J., Kuś M., Sedlak K., Wordliczek J : Ból i jego leczenie. Springer PWN 1996.					

12. Fizjoterapia. Red. Straburzyński G. PZWL Warszawa 1988.
13. Franek A, Franek E, Polak A.: Nowoczesna elektroterapia. Wybór zagadnień. Red. Franek A. Śląska Akademia Medyczna Katowice 2001.
14. Kochański J.W.: Balneoterapia i hydroterapia. Wydawnictwo AWF Wrocław 2002
15. Łazowski J.: Podstawy fizykoterapii. Wydawnictwo AWF Wrocław 2002.
16. Mika T., Kasprzyk W.: Fizykoterapia. PZWL Warszawa 2013.

PRAKTYKA ZAWODOWA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				V/9			
Liczba punktów ECTS				38			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Praktyka	Suma godzin
Studia stacjonarne						960	
Studia niestacjonarne						960	
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość zagadnień teoretyczno – praktycznych z całego programu studiów realizowanego do czasu rozpoczęcia praktyki.						
2	Umiejętność prowadzenia dziennika praktyk.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wdrożenie i doskonalenie umiejętności zawodowych zdobytych w trakcie trwania studiów.						
C2	Wyszkolenie umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej zdobytej w toku studiów w realnych warunkach pracy.						
C3	Nabycie umiejętności poprawnego przeprowadzania procedur diagnostyki funkcjonalnej niezbędnych do wykonywania zawodu fizjoterapeuty.						
C4	Nabycie umiejętności właściwego doboru zabiegów fizjoterapeutycznych do rozpoznania klinicznego oraz klinicznej oceny stanu zdrowia pacjenta.						
C5	Wykonywanie zabiegów fizjoterapeutycznych w oparciu o diagnozę kliniczną oraz ocenę funkcjonalną pacjenta we współpracy z innymi osobami wykonującymi zawód medyczny.						
C6	Nabycie umiejętności planowania procesu usprawniania i kontrolowania jego efektywności.						
C7	Nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia dokumentacji medycznej w zakresie fizjoterapii.						
C8	Wyrobień i utrwalenie pozytywnych nawyków zawodowych oraz postawy społecznej niezbędnych w pracy fizjoterapeuty.						
C9	Nabycie umiejętności pracy w zespole terapeutycznym.						
C10	Nabycie umiejętności organizacyjnych oraz wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnych do samodzielnego tworzenia warsztatu pracy fizjoterapeuty.						
C11	Wyrobień nawyku samokształcenia koniecznego w pracy fizjoterapeuty.						
C12	Nawiązanie kontaktów pomocnych w poszukiwaniu i kształtowaniu pracy zawodowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
UMIEJĘTNOŚCI							
EK1(U)	Potrafi komunikować się z pacjentem w procesie postępowania profilaktycznego i fizjoterapeutycznego; umie motywować pacjenta, rozpoznawać jego różne stany emocjonalne i rozładowywać napięcie						
EK2(U)	Wykazuje się specjalistycznymi umiejętnościami w zakresie wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych u pacjentów w różnym wieku z różnymi rodzajami dysfunkcji						

EK3(U)	Potrafi zaplanować, przygotować, przeprowadzić oraz ocenić działania usprawniające pacjentów w przypadkach dysfunkcji narządu ruchu oraz chorób narządów wewnętrznych
EK4(U)	Posiada zaawansowane umiejętności obsługi sprzętu i specjalistycznej aparatury diagnostyczno-pomiarowej w celu oceny funkcjonalnej pacjenta, niezbędnej w procesie fizjoterapii
EK5(U)	Wykazuje się umiejętnościami praktycznymi realizacji założeń planu fizjoterapeutycznego zgodnie z procesem i metodyką nauczania ruchów w odniesieniu do dostępnych warunków oraz zgodnie z obowiązującymi normami
EK6(U)	Potrafi współpracować w zespołach terapeutycznych; pełnić rolę przywódczą w zespołach realizujących zadania zawodowe
EK7(U)	Potrafi weryfikować, modyfikować program usprawniania w dysfunkcjach narządu ruchu i chorobach wewnętrznych na każdym etapie usprawniania.
EK8(U)	Stosuje wiedzę teoretyczną w praktyce fizjoterapeutycznej w bezpośredniej pracy z pacjentem; jest praktycznie przygotowany do pełnienia roli zawodowej
EK9(U)	Potrafi prowadzić dokumentację dotyczącą działań diagnostycznych i fizjoterapeutycznych, funkcjonowania jednostek i instytucji prowadzących działalność w zakresie fizjoterapii

KOMPETENCJE

EK10(K)	Jest świadomy konieczności posiadania wiedzy z wielu dyscyplin naukowych, pluralizmu teoretyczno-metodologicznego w nauce, wartości krytycznej oceny doniesień naukowych
EK11(K)	Posiada świadomość własnych ograniczeń, rozumie konieczność ciągłego dokształcania się zawodowego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych
EK12(K)	Utożsamia się z wartościami, celami i zasadami realizowanymi w praktyce fizjoterapeutycznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań terapeutycznych
EK13(K)	Przestrzega zasad etycznych i reaguje na łamanie przez innych norm etyki zawodowej oraz nierzetelne wykonywanie czynności zawodowych
EK14(K)	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy moralne i etyczne związane z wykonywaniem zawodu. Potrafi w złożonych i trudnych sytuacjach zawodowych określać priorytety zadaniowe związane z procesem leczenia bądź też jego organizacją, w relacjach osobowych kieruje się wartościami humanistycznymi i zasadami etyki
EK15(K)	Potrafi brać odpowiedzialności za pracę własną i podejmowane decyzje, ; jest przygotowany do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej
EK16(K)	Realizuje zadania zawodowe w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników w tym przestrzega zasad BHP i Ppoż.

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ

Forma zajęć – PRAKTYKA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Praktyka	1. Praktyka na oddziale ortopedii i traumatologii	960 (6miesiący)	960 (6miesięc)
	2. Praktyka w ośrodku zajmującym się medycyną sportową		
	3. Praktyka na oddziale fizjoterapia w reumatologii		
	4. Praktyka na oddziale neurologii i neurochirurgii		
	5. Praktyka na oddziale neurologii dziecięcej		
	6. Praktyka na oddziale kardiologii i kardiochirurgii		
	7. Praktyka na oddziale pulmonologii		
	8. Praktyka na oddziale chirurgii;		
	9. Praktyka na oddziale ginekologii i położnictwa		
	10. Praktyka na oddziale pediatrii		
	11. Praktyka na oddziale geriatrii		
	12. Praktyka na oddziale psychiatrii		
	13. Praktyka na oddziale onkologii i medycyny paliatywnej		

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

Student jest zobowiązany odbyć praktykę w placówkach służby zdrowia : kliniki i szpitale Akademii

Medycznych lub Uniwersytetów Medycznych szpitale wojewódzkie i uzdrowiskowe, ośrodki rehabilitacji, specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne, szpitale specjalistyczne, szpitale powiatowe, szkoły specjalne, centra edukacyjno –terapeutyczno –rehabilitacyjne.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – obecność na zajęciach

F2. – ocena aktywności podczas praktyki, prawidłowe prowadzenie zapisów w dzienniku praktyk

P1. – zaliczenie (na ocenę).

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (U)	FM_U04	P7SM_UK02	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 2 (U)	FM_U08	P7SM_UW07	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 3 (U)	FM_U09	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 4 (U)	FM_U12	P7SM_UW01	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 5 (U)	FM_U16	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 6 (U)	FM_U17	P7SM_UK08	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 7 (U)	FM_U18	P7SM_UW05	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 8 (U)	FM_U20	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 9 (U)	FM_U21	P7SM_UK02 P7SM_UW04	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 10 (K)	FM_K01	P7SM_KK01	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 11 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 12 (K)	FM_K03	P7SM_KR02	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 13(K)	FM_K04	P7SM_KR02	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 14 (K)	FM_K05 FM_K06	P7SM_KK04	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 15 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1
EK 16 (K)	FM_K09	P7SM_UO03	Całość praktyki	1	F1 – F2 P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	960	960
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	10	10
Przygotowanie do zajęć	10	10
Suma	980	980

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	38 ECTS	38 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	38 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Opara J. Rehabilitacja w neurologii. AWF Katowice 2007.		
2. Buckup K. Testy kliniczne w badaniach kości, stawów i mięśni. PZWL, Warszawa 2007.		
3. Fuller G. Badanie neurologiczne - to proste! PZWL, Warszawa 2005.		
4. Kinalski R. Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii. Urban & Partner Wrocław 2002.		
5. Kuliński W., Zeman K. Orlik T.: Fizjoterapia w pediatrii. PZWL 2012		
6. Kwolek A. Rehabilitacja medyczna, t.1,2,3. Urban&Partner, Wrocław 2003.		
7. Strabuziński G., Strabuzynska A. Medycyna fizykalna. PZWL, Warszawa 2003.		
8.Strabuziński G Fizjoterapia. PZWL, Warszawa 2003.		
9. Dobrogowski J., Kuś M., Sedlak K., Wordliczek J : Ból i jego leczenie. Springer PWN 1996.		
10.Fizjoterapia. Red. Straburzyński G. PZWL Warszawa 1988.		
11.Gaździk T. Ortopedia i traumatologia. PZWL, Warszawa 2009.		
12.Petty N.J. Badanie i ocena narządu ruchu. Podręcznik dla fizjoterapeutów. Urban & Partner, Wrocław 2010		
13.Brotzman S.B., Wilk K.E. Rehabilitacja ortopedyczna T.1-2. Urban & Partner, Wrocław 2008.		
14.Dutton M. Ortopedia Duttona. PZWL, Warszawa 2014.		
15.Bromboszcz J. Dylewicz P (red.) .: Rehabilitacja kardiologiczna stosowanie ćwiczeń fizycznych. ELIPSA-JAIM. Kraków 2005.		
16. Kokot F. : Choroby wewnętrzne. Tom 1-2. PZWL Warszawa		
17. Szczeklik A. : Choroby wewnętrzne . tom 1-2 Medycyna Praktyczna Kraków 2005		
18.Nowak Z.: Badania czynnościowe w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca. AWF Katowice 2002		
19.Rosławski A. Podstawy fizjoterapii w chorobach reumatycznych, Wyd. AWF, Wrocław 1998		
20.Michael L.Snaith: ABC Reumatologii. Wyd. Lek. PZWL warszawa 2007		
21.BorowiczA., Jóźwiak A., Kostka J., Fizjoterapia w geriatrici. Wyd. PZWL Warszawa 2001		
22.Red. nauk. Olszewski J. Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny. Wyd. PZWL Warszaw		
23. Rosławski A, Woźniewski M.: Fizjoterapia oddechowa. AWF Wrocław 2001		
24.Góral R. Zarys chirurgii. PZWL. Warszawa 1992		
25.Woźniewski M. (red.) . Fizjoterapia w onkologii. PZWL 2016		
26.Mikołajewska E. Fizjoterapia po mastektomii. PZWL. Warszawa 2010.		

PRACA MAGISTERSKA

SEMINARIUM MAGISTERSKIE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				V/9-10			
Liczba punktów ECTS				22			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne						120	
Studia niestacjonarne						100	
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza zdobyta na wcześniejszych semestrach studiów.						
2	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, umiejętność krytycznej analizy piśmiennictwa (w tym z tekstów polskich i w języku obcym).						
3	Wykształcenie u studentów umiejętności posługiwania się podstawowym aparatem naukowym.						
4	Umiejętność pracy samodzielnej.						
5	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie się studentów z podstawowymi założeniami projektowania i prowadzenia badań w zakresie fizjoterapii i pisanie pracy dyplomowej.						
C2	Poznanie sposobów doboru metod i technik badawczych do założonego problemu badawczego, zasad konstrukcji narzędzi badawczych, określania etapów postępowania badawczego, konstruowania narracji w opisie wyników badań, wniosków i oceny przydatności praktycznej wyników badań.						
C3	Nabycie umiejętności precyzyjnego i spójnego opisu badanych zagadnień z wykorzystaniem różnorodnych ujęć teoretycznych w obrębie nauk medycznych i dyscyplin pokrewnych.						
C4	Nabycie umiejętności w zakresie dostrzegania obiektywnych problemów badawczych związanych z szeroko rozumianymi kwestiami fizjoterapii.						
C5	Nabycie przez studentów umiejętności wykorzystania posiadanej wiedzy teoretycznej i metodycznej dla praktycznych aspektów wykonywania pracy fizjoterapeuty.						
C6	Zna i stosuje zasady etycznego prowadzenia badań naukowych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Określa przedmiot i cel badań, ustala sposób jego weryfikacji w trakcie badań, potrafi wskazać jego powiązania z dyscyplinami pokrewnymi.						
EK2 (W)	Określa znaczenie podstawowych relacji i ich roli pomiędzy różnymi dyscyplinami naukowymi w obrębie szeroko rozumianej fizjoterapii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi zaprojektować przebieg badań, określić sposoby zebrania danych, dokonać						

	ich interpretacji i na tej podstawie wyprowadzić wnioski, oparte na analizie źródeł.				
EK4(U)	Potrafi w sposób przejrzysty dyskutować o badanym problemie, korzystając z podstawowych pojęć teoretycznych i teorii nauk pokrewnych.				
EK5(U)	Potrafi napisać poprawną metodologicznie i merytorycznie pracę oraz przygotować się do jej merytorycznej obrony.				
KOMPETENCJE					
EK6(K)	Jest świadomy problemów współczesnego świata, dzięki pogłębionej refleksji formułuje dojrzałe opinie i oceny z zachowaniem rzetelności i sumienności naukowej.				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Omówienie celów i zadań seminarium dyplomowego, struktury pracy i jej części, zasad wyboru tematu pracy ze względu na podjęty cel badań. Zasady sporządzania przypisów i numeracji rozdziałów i podrozdziałów	10	10		
Ćw. 2	Ustalenie tematu pracy, problematyki, skonstruowanie planu postępowania badawczego	10	10		
Ćw. 3	Sformułowanie problemów, pytań badawczych i hipotez roboczych oraz dobór metod, technik i narzędzi badawczych. Opracowanie pierwszej wersji narzędzi badawczych i dyspozycji do planowanych badań	25	20		
Ćw. 4	Analiza literatury przedmiotu z zakresu objętego tematyką pracy, sporządzanie not bibliograficznych prac z zakresu wybranego tematu. Prezentacja jednego rozdziału teoretycznego, poświęconego przeglądowi krytycznemu literatury przedmiotu	25	20		
Ćw. 5	Pisemna koncepcja pracy dyplomowej obejmująca: temat, cel badań, uzasadnienie wyboru tematu, problemy i hipotezy badawcze.	25	20		
Ćw. 6	Przedstawienie pierwszej wersji opracowania teoretycznych zagadnień objętych tematyką pracy, krytyczna analiza wybranych źródeł według przyjętego planu. Przedstawienie pełnej wersji pracy, wybór załączników, spis tabel i wykresów, bibliografia	25	20		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
Ćwiczenia audytoryjne - dyskusja, prezentacje indywidualne					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń, aktywność podczas zajęć					
F2. – ocena umiejętności pracy indywidualnej oraz sposobu prezentacji					
F3. – ocena umiejętności krytycznej analizy materiałów teoretycznych i rezultatów badań					
F4. – ocena wykonania poszczególnych etapów pracy					
P1. – egzamin magisterski					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W08	P7SM_WG01 P7SM_WK05	Ćw.1-4	1	F1-F4, P1
EK2(W)	FM_W08 FM_W10	P7SM_WG01 P7SM_WK05	Ćw.2, Ćw.4	1	F1-F4, P1
EK3(U)	FM_U25 FM_U22	P7SM_UK08 P7SM_UW04	Ćw.1-3, Ćw.6	1	F1-F4, P1
EK4(U)	FM_U23	P7SM_UK02 P7SM_UW04	Ćw.1-4, Ćw.6	1	F1-F4, P1
EK5(U)	FM_U23	P7SM_UK02 P7SM_UW04	Ćw.1-6	1	F1-F4, P1

EK6(K)	FM_K01	P7SM_KK01	Ćw.1-6	1	F1-F4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	120		100		
Zapoznanie się z wybraną literaturą – zbieranie materiałów do opracowania części teoretycznej i praktycznej pracy	120		130		
Pisanie poszczególnych rozdziałów pracy i przeprowadzenie badań	120		130		
Przygotowanie sprawozdań do prezentacji podczas ćwiczeń	50		50		
Krytyczna analiza wyników badań własnych i opracowanie wniosków z badań	80		80		
Edycja i korekta pracy	60		60		
Suma	550		550		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	5 ECTS		4 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	22ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Literatura przedmiotu związana z tematem pracy.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
6. Regulamin studiów GWSH w części dotyczącej rygorów pisania prac dyplomowych i magisterskich oraz obron tych prac.					
7. Zarządzenie Rektora dotyczące wymogów stawianych pracom promocyjnym (dyplomowym, magisterskim) przygotowywanym w GWSH.					

PRZEDMIOTY DO WYBORU

TECHNIKI RELAKSACYJNE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Psychologia ogólna.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie z nowoczesnymi metodami i formami techniki relaksacji.						
C2	Kształtowanie umiejętności doboru adekwatnych technik relaksacji w pracy fizjoterapeutycznej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada podstawową wiedzę na temat psychologii stresu						
EK2 (W)	Student posiada wiedze na temat współczesnych systemów psychoregulujących oraz założeń odnowy psychobiologicznej						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student potrafi zinterpretować zachowanie i postawę osoby będącej pod wpływem niepożądanego emocji.						
EK4(U)	Potrafi kształtować postawy prozdrowotne.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi rozwiązywać problemy pojawiające się podczas pracy i samodzielnie wykonywać zadania wykorzystując techniki relaksujące.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1,2	Wprowadzenie w zagadnienie psychoregulacji - podstawowe metody i techniki relaksacji, muzykoterapii				4	4	
Ćw. 3,4	Rola i znaczenie integracji ciała i umysłu-ćwiczenia oddechowe				4	4	
Ćw. 5,6	Łączenie różnych form ćwiczeń leczniczych z muzykoterapią				4	4	
Ćw. 7,8	Muzykoterapia jako forma ćwiczeń rozluźniająco – relaksacyjnych.				4	4	
Ćw.9,10	Biofeedback w fizjoterapii				5	5	
Ćw.11,12	Wizualizacja i koncentracji				4	4	

Ćw.13,14	Mindfulness		5		5
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. – Przygotowanie się w formie konspektu i dyskusja.					
P1. – prezentacja i przeprowadzenie jednostki relaksacyjnej					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	C1 -C2	1	F1
EK 2 (W)	FM_W07	P7SM_WK01 P7SM_WK03	C1-C14	1	F1-F3
EK 3 (U)	FM_U04	P7SM_UK02	C1-C14	1	F1-F3
EK 4 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C14	1	F1-F3
EK 5 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	C1-C14	1	F1-P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			30		30
Zapoznanie się z literaturą			5		5
Przygotowanie się do ćwiczeń			7		7
Przygotowanie się do zaliczenia w formie praktycznej i teoretycznej			8		8
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kulmatycki L., Joga dla zdrowia. W-wa: Wyd. Książka i Wiedza. 2000r					
2. Williams M., Teasdale J., Segal Z., Terapia poznawcza w depresji oparta na uważności, WUJ					
3. Kubat-Zinn J., Życie piękna katastrofa, Czarna Owca. Warszawa. 2009.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Trelak J.F Człowiek i stres .Koncepcja-źródła-rekreacja-radzenie sobie modyfikatory. Bydgoszcz: Oficyna Wydawnicza 2008					

PILATES							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wykształcenie wśród studentów umiejętności stosowania różnych ćwiczeń Pilates celem utrzymania sprawności fizycznej na pożądanym poziomie.						
C2	Kształtowanie postaw sprzyjających prozdrowotnemu stylowi życia i aktywności fizycznej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcji anatomicznej człowieka.						
EK2 (W)	Zna czynniki decydujące o zdrowiu i strategię promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętności w zakresie samodzielnego przygotowania i przeprowadzenia zajęć.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Dba o odpowiedni poziom aktywności fizycznej i popularyzację aktywnego stylu życia.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1,2	Zapoznanie się z podstawowymi założeniami ćwiczeń systemu pilates					4	4
Ćw. 3,4	Rozgrzewka w systemie pilates , sposób oddychania					4	4
Ćw. 5,6	Poznanie poszczególnych ćwiczeń i ich oddziaływanie na organizm					4	4
Ćw.7,8	Pilates dla kobiet					4	4
Ćw.9,10	Pilates dla mężczyzn					3	3
Ćw.11,12	Zapoznanie z pojęciem POWERHOUSE					3	3
Ćw.13,14	Ćwiczenia wzmacniające z wykorzystaniem oporu własnego ciała					4	4
Ćw.15	Stretching jako połączenie ćw. rozciągających, rozluźniających, pilatesowych. Prezentacja prostych układów przygotowanych przez studentów.					4	4
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE							
1. –Ćwiczenia							

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studentów do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. – ocena przygotowania w formie konspektu					
P1. – Przygotowanie do zaliczenia: przeprowadzenie zajęć w grupie.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	C1-C8	1	F1-F5
EK 2 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C4-C10	1	F1,2,3
EK 3 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C15	1	F1,2,3
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06_	C15	1	F4,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z literaturą		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia: konspekt.		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Blount T., Mc Kenzie E.,Pilates, W-wa: wiedza i Życie -Hachette Livre Polska 2006					
2. Bojarska -Ferenc m., Zatrzymaj czas .Wydawnictwo Książka Twój Styl Warszawa 2004					
3. Ellsworth A., Pilates: krok po kroku. Głucholazy : Oficyna AKA, cop.2011					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1.Góran J. SzopaJ. Joga Ruch-oddech- relaks, Katowice 2005					
2. Olex D., Fitness metodyka i praktyka wyd. AWF Katowice					

AEROBIK							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:			Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie				
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia			Fizjoterapia, jednolite magisterskie				
Profil kształcenia:			Praktyczny				
Nazwa specjalności:			-				
Rodzaj modułu kształcenia:			Praktyczny				
Rok / Semestr:			I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7				
Liczba punktów ECTS			2				
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych..						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studentów do prowadzenia zajęć, z zakresu różnych ćwiczeń aerobowych w różnym przedziale wiekowym.						
C2	Podniesienie sprawności ruchowej studentów oraz kształtowanie nawyku aktywności fizycznej i umiejętności w zakresie zdrowego aktywnego stylu życia.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcji anatomicznej człowieka.						
EK2 (W)	Zna czynniki decydujące o zdrowiu i strategię promocji zdrowia , edukacji zdrowotnej i profilaktyki.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętności w zakresie samodzielnego przygotowania i przeprowadzenia zajęć.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Dba o odpowiedni poziom aktywności fizycznej i popularyzację aktywnego stylu życia.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Aerobik jako forma zajęć o charakterze rekreacyjno- zdrowotnym				3	3	
Ćw. 2	Etapy rozwoju ćwiczeń o charakterze aerobowym				3	3	
Ćw. 3	Ogólny schemat budowy lekcji z aerobiku, zasady bezpieczeństwa na zajęciach.				4	4	
Ćw.4	Muzyka i jej znaczenie w zajęciach aerobowych				4	4	
Ćw.5	Podstawowe kroki w aerobiku i łączenie je w proste układy				4	4	
Ćw.6	Zasady ćwiczeń na stepie				4	4	
Ćw.7	Ćwiczenia wzmacniające z wykorzystaniem oporu własnego ciała				4	4	
Ćw.8	Stretching jako połączenie ćw. rozciągających, rozluźniających, pilatesowych. Prezentacja prostych układów przygotowanych przez studentów.				4	4	

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Ćwiczenia , samodzielne rozwiązywanie problemów i zadań ruchowych, praca samodzielna i w zespole					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. –ocena samodzielnej pracy twórczej podczas ćwiczeń					
P1. – ocena opanowania ćwiczeń ruchowo-muzycznych					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	C1 -C3	1	F1
EK 2 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C3-C7	1	F1-F2,F4,P1
EK 3 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C5-C7	1	F1-F3,P1
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06_	C1-C8	1	P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z literaturą		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia przedmiotu -konspekt		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		2 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Błaszczak A., Wpływ aerobiku na poprawę funkcjonowania psychospołecznego studentek, Lublin 2012.					
2. Bojarska -Ferenc m., Zatrzymaj czas .Wydawnictwo Książka Twój Styl Warszawa 2004					
3. Szot Z. Aerobik (2002). Teoria technika wykonywania, metodyka nauczania, przepisy sędziowanie. AWF Gdańsk					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Gómez,R.,A., Ćwiczenia dla każdego. Aerobik i Step. Suchman.Warszawa 2009.					
2. Olex D., Fitness metodyka i praktyka wvd, AWF Katowice					

ĆWICZENIA SIŁOWE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studentów do prowadzenia zajęć z zakresu ćwiczeń siłowych i kulturystyki w różnych grupach społecznych.						
C2	Podniesienie poziomu sprawności ruchowej studentów oraz kształtowanie nawyku aktywności fizycznej i umiejętności w zakresie sportów całego życia.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Ma wiedzę w zakresie doboru ćwiczeń i metod monitorowania i dobierania obciążeń treningowych dotyczących narządów ruchu jak i układu krążeniowo -oddechowego						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi konstruować jednostkę ćwiczeniową w oparciu o specjalistyczną wiedzę do kształtowania siły mięśniowej dla potrzeb fizjoterapii .Wykorzystuje różne formy ćwiczeń siłowych do potrzeb leczniczych						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Dba o rozwój aktywności fizycznej i popularyzuje ją po przez przykład własny.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1,2	Prezentacja tematyki zajęć, strony organizacyjnej, środki ostrożności, zasady i warunki zaliczenia. Cechy układu mięśniowego rodzaje ćwiczeń.				2	2	
Ćw. 3	Założenia i zasady siłowego treningu funkcjonalnego. Funkcjonalna jakość ruchu: stabilność, mobilność.				2	2	
Ćw. 4,5,6	Trening z elastycznym oporem. Wykorzystanie taśm elastycznych w ćw. indywidualnych i grupowych,. Dopasowanie obciążenia w zależności od celu ćw. Bezpieczeństwo podczas ćw z elastycznym oporem.				6	6	

Ćw.7,8	Bezpieczeństwo i zasady ćwiczeń z odważnikami kulowymi. Technika wykonywania podstawowych ruchów: wymachy oburącz, jednorącz, zarzuty, podrzuty, wyciskanie jednorącz i oburącz, rwanie, zasady prowadzenia treningu indywidualnego i grupowego.	6	6
Ćw.9,10,11	Ćwiczenia z zastosowaniem wolnych obciążeń, sztanga, sztangielki, piłki lekarskie, krążki.	6	6
Ćw.12	Ćwiczenia z wykorzystaniem oporu własnego ciała.	2	2
Ćw.13	Funkcjonalny trening siłowy osób w różnym wieku przykłady ćw. Siłowych dla dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.	3	3
Ćw.14,15	Samodzielne przygotowanie i pokazanie zestawu ćwiczeń na poszczególne partie mięśniowe	3	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. Ćwiczenia, siłownia

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania studentów do ćwiczeń

F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie

F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń

F4. – ocena umiejętności kierowania grupą

P1. – ogólna ocena opanowania ćwiczeń i tematyki związanej z ćw. siłowymi

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C1-C15	1	P1
EK 2 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C15	1	F1,F2, F3,
EK 3 (K)	FM_K10	P7SM_KR06_	C1-C15	1	F1,P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	30	30
Zapoznanie się z literaturą	5	5
Przygotowanie do ćwiczeń	5	5
Przygotowanie konspektu	5	5
Zaliczenie na podstawie teoretycznego i praktycznego przygotowania się do prowadzenia zajęć.	5	5
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Drabik, J., (1995) . Aktywność fizyczna w treningu zdrowotnym osób dorosłych. Gdańsk: AWF .
2. Drabik, J., (1997) . Aktywność, sprawność i wydolność jako mierniki zdrowia człowieka. Gdańsk: AWF.
3. Kuński, H., (1985). Podstawy treningu zdrowotnego. Warszawa: SiT.
4. Kuński, H., (1991). Trening zdrowotny osób dorosłych. W: Medycyna sportowa. A. Dziak, K. Nazar (red.) . Warszawa: PTMS.
5. Kuński H., Janiszewski M., (1999) . Medycyna aktywności ruchowej dla pedagogów. Łódź.
6. Kelly Starrett. Bądź sprawny jak lampart. Galaktyka 2016.

7. King Ian, Schuler Lou. Nowoczesny trening siłowy . Galaktyka 2013.
8. Delavier F. Atlas treningu siłowego. PZWL, 2011.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
1. Drabik J., (2006) . Pedagogiczna kontrola pozytywnych mierników zdrowia fizycznego. Gdańsk: AWFIS.
2. Ostrowska A., (1999). Styl życia a zdrowie. Warszawa: .IFiS PAN.

NORDIC WALKING							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie z biologiczno -fizjologicznymi mechanizmami treningu.						
C2	Zapoznanie z teoretycznymi i metodycznymi oraz organizacyjnymi zasadami ćwiczeń treningowych oraz wskazaniami i przeciwwskazaniami do udziału w takich zajęciach.						
C3	Wyposażenie w praktyczne umiejętności prowadzenia zajęć ruchowych N.W.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna zasady stosowania zajęć NW w aspekcie promocji zdrowia.						
EK2 (W)	Zna ćwiczenia uzupełniające Do prowadzenia zajęć zdrowotno-rekreacyjno- ruchowych typu NW.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi przeprowadzić trening Nordic Walking						
EK4(U)	Potrafi technicznie demonstrować ćwiczenia przygotowujące do prawidłowego marszu z kijami						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Wykazuje się aktywną postawą w dbałości o poziom sprawności fizycznej, co pozwoli mu realizować zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i ćwiczącym z nim uczestników.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Aspekty fizjologiczne aktywności Nordic Walking				2	2	
Ćw. 2,3	Zajęcia organizacyjne: formy prowadzenia zajęć NW, ćwiczenia przygotowawcze.				2	2	
Ćw. 4,5	Ćwiczenia w marszu na sali gimnastycznej z zastosowaniem zabaw ruchowych				4	4	
Ćw. 6,7	Metody, formy i zasady treningowe stosowane w zajęciach NW				4	4	
Ćw. 8,9	Metodyka nauczania chodu NW w różnej konfiguracji terenowej.				4	4	
Ćw. 10,11	Doskonalenie marszu w terenie leśnym, płaskim i pagórkowatym				4	4	

Ćw. 12,13	Gry i zabawy podczas zajęć NW	4	4		
Ćw. 14,15,16	Samodzielne przygotowanie i przeprowadzenia zajęć z NW w terenie z wyznaczoną grupą	6	6		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –ćwiczenia w hali i terenie					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowanie studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. – ocena przygotowania konspektu i samodzielnego przeprowadzenia zajęć w hali i terenie					
P1. – ocena opanowania całości materiału podanego na zajęciach.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C1-C5	1	F1,F2
EK 2 (W)	FM_W14	P7SM_WK03	C6-C14	1	F1,F2,P1
EK 3 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C12	1	F1,F3,P1
EK 4 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C15	1	F3,F2
EK 5 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C15-C18	1	F1,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			30		30
Zapoznanie się z literaturą			5		5
Przygotowanie do ćwiczeń			5		5
Przygotowanie dwóch konspektów do prowadzenia zajęć			5		5
Przygotowanie do zaliczenia			5		5
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Adrian -Rokni B., Wahl T., Marsz oddechowy. Wyd. Bauer- Weltbild Media Warszawa 2008					
2. Burger d., Nordic Wolking sposób na zdrowie i kondycje. Wyd Bauer Weltbild Media Warszawa 2007.					
3. Figurski T., FigurskaM., NW Idealny trening dla ciebie. Oficyna 2008					
4. Cieśla W. Gieremek K. Drabik J. Górny M. Analiza pedobarograficzna obciążenia stopy w czasie chodu z użyciem kijów Nordic – Walking – Medycyna Sportowa 2015; 31(3): 129 - 135.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Drabik J. 1996 Aktywność fizyczna w treningu zdrowotnym osób starszych AWF Gdańsk 1996.					

ATLETYKA TERENOWA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wyposażenie w praktyczne umiejętności i wiedzę dotyczącą prowadzenia zajęć lekkoatletycznych w terenie.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna terminologię i posiada podstawową wiedzę z zakresu energetyki wysiłku charakterystycznego dla zajęć w terenie/						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi zorganizować i przeprowadzić zajęcia w terenie z zakresu atletyki terenowej.						
EK3(U)	Kreuje różne formy aktywności fizycznej w zależności od warunków terenowych, środowiska, klimatu.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Wykazuje aktywna postawę w dbałości o poziom sprawności fizycznej , co pozwoli mu realizować zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i otoczenia.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Biologiczne podstawy wpływu różnych form aktywności sportowej (fizycznej) na organizm.				2	2	
Ćw. 2	Zasady zachowania bezpieczeństwa na zajęciach terenowych				2	2	
Ćw. 3,4,5	Podstawowe formy ruchowe, struktura rozgrzewki i założenia metodyczne.				4	4	
Ćw. 6,7,8	Metody, formy i zasady treningowe stosowane w zajęciach atletyki terenowej				4	4	
Ćw. 9,10	Metodyka kształtowania wytrzymałości, planowanie, kontrola				4	4	
Ćw. 11	Kształcenie cech motorycznych z wykorzystaniem ukształtowania terenu				2	2	

	np.: stadion LA, las, teren płaski, pagórkowaty, piaszczysty itp.				
Ćw. 12	Zasób ćwiczeń kształtujących siłę mięśniową z wykorzystaniem naturalnych obciążników.	2	2		
Ćw. 13,14	Wykorzystanie elementów środowiska przy biegach, rzutach, skokach.	4	4		
Ćw. 16,17,18	Samodzielne przygotowanie i przeprowadzenie zajęć z atletyki terenowej.	6	6		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Ćwiczenia w hali sportowej i terenie					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. – ocena umiejętności prowadzenia zajęć w dużych grupach					
P1. – ocena opanowania materiału teoretycznego i ćwiczeń LA					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W02 FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	C1-C3	1	F1,P1
EK 2 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C1-C8	1	F1,F2,F3,F4, P1
EK 3 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C8-C17	1	F1,F2,P1
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C1-C18	1	P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z literaturą		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia: forma pisemna - konspekt, forma praktyczna -prowadzenie jednostki treningowej.		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1ECTS		2ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Iskra J., Lekkoatletyka dla dzieci i młodzieży. AWF Katowice 2008					
2. Iskra J., Lekkoatletyka podręcznik dla studentów , Katowice, AWF, 2004					
3. Pod redakcją Stawczyk Z. Zarys lekkoatletyki Wyd. AWF Poznań					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Iskra J, Walaszczyk A., Juras G., Lekkoatletyczne formy rekreacji ruchowej; inspiracje przykłady. AWF Katowice 2009 r.					

GRY I ZABAWY W FIZJOTERAPII DZIECI							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada wiedzę w zakresie rozwoju biologicznego człowieka						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wyposażenie studenta w wiedzę i praktyczne umiejętności prowadzenia gier i zabaw ruchowych z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań do udziału w takich ćwiczeniach.						
C2	Przygotowanie studenta do samodzielnego projektowania i prowadzenia takich ćwiczeń.						
C3	Przygotowanie studenta do przyjęcia roli lidera w zakresie propagowania aktywności fizycznej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Ma wiedzę na temat znaczenia gier i zabaw w rozwoju psychomotorycznym, wpływie tychże zajęć na rozwój sprawności ruchowej i fizycznej oraz terapii.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi zorganizować i przeprowadzić wybrane gry i zabawy ruchowe						
EK3(U)	Posiada umiejętność wykorzystania wychowawczych i sprawnościowych aspektów gier i zabaw ruchowych.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Wykazuje się aktywną postawą w dbałości o poziom sprawności fizyczne.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Gry i zabawy orientacyjno-porządkowe. Wprowadzenie do zagadnienia znaczenia tej formy ruchowej w rozwoju psychofizycznym dzieci i młodzieży, oraz zastosowania w procesie rehabilitacji.				2	2	
Ćw. 2	Gry i zabawy terenowe				2	2	
Ćw. 3	Gry i zabawy ruch i muzyka				2	2	
Ćw.4	Gry i zabawy ruchowo integracyjne				2	2	
Ćw.5	Gry i zabawy skoczne, bieżne, kopne, rzutne.				3	3	
Ćw.6	Gry i zabawy ruchowe przeciwdziałające agresji, siłowe				2	2	
Ćw.7	Gry i zabawy rekreacyjne				2	2	

Ćw.8	Gry i zabawy korekcyjno -kompensacyjne	3	3		
Ćw.9	Gry i zabawy relaksujące	2	2		
Ćw.10	Gry i zabawy kształtujące cechy motoryczne	3	3		
Ćw.11	Zabawy kształtujące siłę mięśniową	2	2		
Ćw.12	Zabawy szybkość i zwinność	2	2		
Ćw.13	Zastosowanie zabaw i gier ruchowych w różnych dysfunkcjach ruchowych	3	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena prezentowania ćwiczenia ruchowego					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
P1. – ocena opanowania ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12 FM_W14	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK03	C1	1	F1,P1
EK 2 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C2-C7	1	F1,F2,P1
EK 3 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C8-C12	1	F1,F2,F3,P1
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C1-C13	1	P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z dostępną i podaną literaturą		5		5	
Ocena aktywności podczas ćwiczeń		5		5	
Przygotowanie konspektu		5		5	
Przygotowanie do zaliczenia końcowego: konspekt, prowadzeni zajęć.		5		5	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Nawara H., Nawara U., Gry i zabawy rekreacyjne, Wyd. AWF Wrocław 2003					
2. Klaus W Vopel., Poradnik dla prowadzących grupy. Teoria i praktyka zabaw interakcyjnych .Wydawnictwo Jedność 2004					
3. Trześniewski T., Zabawy i gry ruchowe Wyd. WSiP W-wa 2008					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Owczarek S., Bondarowicz M., Zabawy i gry ruchowe w gimnastyce korekcyjnej .Wyd.WSiP W-wa 2004					

TRENING ZDROWOTNY							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Posiada wiedzę w zakresie fizjologii człowieka.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wyposażenie studenta w wiedzę o zasadach programowania i planowania treningu zdrowotnego, zalecanych środkach, formach, metodach treningowych, oraz podstawowych parametrach obciążeń treningu zdrowotnego.						
C2	Przygotowanie studenta do samodzielnego projektowania i planowania treningu zdrowotnego dostosowanego do indywidualnych potrzeb odbiorcy.						
C3	Przygotowanie studenta do przyjęcia roli lidera w zakresie propagowania treningu zdrowotnego						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę o podstawowych zasadach i metodach treningu zdrowotnego i monitoringu obciążeń fizycznych.						
EK2 (W)	Zna zasady promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętność planowania i realizacji zajęć przygotowujących do uczestnictwa w treningu zdrowotnym						
EK4(U)	Posiada umiejętność wykorzystania wychowawczych aspektów promocji zdrowia i aktywności fizycznej. Potrafi samodzielnie dobierać i modyfikować tworzyć różne formy aktywności fizycznej.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i otoczenia, w tym przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1,2,3	Trening zdrowotny w praktyce dostosowany do możliwości indywidualnych w środowisku przyrodniczym (różne pory roku)				4	4	
Ćw. 4,5,6	Trening zdrowotny w praktyce dostosowany do możliwości indywidualnych- hala sportowa				6	6	

Ćw.7,8,9	Sposoby oceny sprawności, wydolności i aktywności ruchowej.	6	6		
Ćw. 10,11,12	Planowanie scenariusza zajęć przygotowujących do treningu zdrowotnego. Metody prowadzenia dziennika treningowego.	6	6		
Ćw.13,14	Pomiar i określenie obciążeń treningowych MET, programowanie obciążeń treningowych w zależności od wydolności i zaawansowania w treningu zdrowotnym oraz stanu zdrowia.	4	4		
Ćw.15,16	Realizacja scenariusza zajęć treningu zdrowotnego zaprojektowanego zgodnie z indywidualnymi potrzebami odbiorców.	4	4		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Ćwiczenia w hali i terenie.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do zajęć-ćwiczeń.					
F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych.					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń.					
F4. – ocena samodzielnej pracy z grupą.					
P1. – ocena opanowania ćwiczeń i sposób przekazywania wiedzy uczestnikom zajęć.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	C1 -C5	1	F1
EK2(W)	FM_W14	P7SM_WK03	C2-C15	1	F1,F2,P1
EK3(U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C10-C15	1	F1,F2,F4
EK4(U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C12-C15	1	F3
EK5(K)	FM_K09	P7SM_UO03	C10-C16	1	F1,F2,F3,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z literaturą		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia przedmiotu- konspekt, ćwiczenie		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Drabik J., Aktywność fizyczna w treningu zdrowotnym osób dorosłych AWF Gdańsk 1996.					
2. Drabik J., Pedagogiczna kontrola pozytywnych mierników zdrowia fizycznego Wyd. AWFIS Gdańsk 2006, s.6-9, 43-52.					
3. Jaskólski A., Jaskólska A., Podstawy Fizjologii Wysiłku Fizycznego z Zarysem.					
4. Fizjologia człowieka AWF Wrocław 2008					
5. Krawański A., Ciało człowieka w nowoczesnym systemie wychowawczym AWF Poznań 2003.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Skarżyński J., Biegam po zdrowie Vademecum biegacza. Wydawnictwo MEGA SPORT 2002. s116-144, 145-180					

ŻYWIENIE CZŁOWIEKA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu fizjologii człowieka.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Student będzie potrafił wymienić składniki odżywcze oraz omówić ich role w żywieniu człowieka.						
C2	Będzie potrafił zaplanować jadłospis odpowiedni dla danej grupy wiekowej i z odpowiednią jednostką chorobową zgodnie z polskimi normami żywienia.						
C3	Pozna różne rodzaje diet i będzie potrafił zastosować odpowiednią dietę dla osoby, dla której jest przeznaczona, uwzględniając zaburzenia metaboliczne wynikające z jej stanu zdrowia						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę na temat wartości odżywczej żywności oraz roli składników odżywczych w żywieniu człowieka zdrowego i chorego.						
EK2 (W)	Posiada uporządkowaną wiedzę na temat wpływu sposobów żywienia i stanu odżywienia na zdrowie człowieka.						
EK3(W)	Posiada wiedzę na temat zasadności i zasad stosowania diet.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi interpretować i ocenić rolę składników odżywczych w żywieniu człowieka chorego i zdrowego.						
EK5(U)	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu żywienia człowieka w celu przeanalizowania wpływu diety na stan zdrowia.						
EK6(U)	Potrafi samodzielnie zaprojektować różne diety uwzględniając kaloryczność składników pokarmowych.						
KOMPETENCJE							
EK7(K)	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób. Demonstruje postawę promującą zdrowie i aktywność fizyczną						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Zasady racjonalnego odżywiania.					3	3

Ćw. 2	Wartość odżywcza żywności.	2	2
Ćw. 3	Budowa i działanie układu pokarmowego.	2	2
Ćw. 4	Składniki pokarmowe i ich wartość odżywcza. Zapotrzebowanie energetyczne w różnych okresach życia.	2	2
Ćw. 5	Piramida zdrowego żywienia.	2	2
Ćw. 6	Zasadność i zasady stosowania diet.	2	2
Ćw. 7	Normy żywienia i wyżywienia człowieka zdrowego. Normy żywieniowe w Polsce.	2	2
Ćw. 8	Rola składników odżywczych w żywieniu człowieka zdrowego i chorego oraz w rozwoju chorób dietozależnych.	2	2
Ćw. 9	Wpływ czynników środowiskowych na zachowania człowieka związane z preferencjami pokarmowymi oraz czynnikami determinującymi wybór określonych grup produktów żywnościowych.	2	2
Ćw. 10	Wpływ sposobu żywienia i stanu odżywienia na osobowość człowieka oraz postrzeganie własnej sylwetki w różnych okresach życia.	2	2
Ćw. 11	Żywnienie osób starszych	2	2
Ćw. 12	Zaburzenia odżywiania.	2	2
Ćw. 13	Skutki zdrowotne zmian jakościowych żywności, sposobu odżywiania i braku aktywności fizycznej	2	2
Ćw. 14	Jadłospis adekwatny do diety.	3	3
Ćw. 1	Zasady racjonalnego odżywiania.	3	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – ćwiczenia

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena aktywności na zajęciach

P1. – ocena przygotowania z materiału przedstawionego na ćwiczeniach- zaliczenie

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W02; FM_W14	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK03	Ćw. 1-14	1	F1, P1,
EK 2 (W)	FM_W02; FM_W14	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK03	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 3 (W)	FM_W02; FM_W14	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK03	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 4 (U)	FM_U02 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UO05 P7SM_UK08	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 5 (U)	FM_U02 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UO05 P7SM_UK08	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 6 (U)	FM_U02 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UO05 P7SM_UK08	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 7 (K)	FM_K02 FM_K10	P7SM_KK01 P7SM_KR06	Ćw. 1-14	1	F1, P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
------------------	---

	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym	30	30
Zapoznanie się z zalecaną literaturą- zbieranie materiałów	5	5
Przygotowanie do ćwiczeń	7	7
Przygotowanie do zaliczenia	8	8
Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. H. Ciborowska, A. Rudnicka “Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka”, PZWL, Warszawa, 2009		
2. “Żywienie człowieka” (t.1,2,3), red.Jan Gawęcki, Warszawa: Wydaw. Nauk. PWN, 2007		
3. H. Kunachowicz, I. Nadolna, K. Iwanow, B. Przygoda “Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw”, Warszawa: Wydaw. Lekarskie PZWL, 2008		

SUPLEMENTACJA W SPORCIE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu fizjologii człowieka i fizjologii wysiłku fizycznego.						
2	Wiedza z zakresu biochemii.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Student będzie potrafił wymienić składniki odżywcze i suplementy diety wspomagające organizm w przygotowaniu przedstartowym, okresie wzmożonego wysiłku fizycznego oraz okresie regeneracji powysiłkowej różnych dyscyplinach sportowych.						
C2	Będzie potrafił zaplanować jadłospis z uwzględnieniem indywidualnej suplementacji diety dostosowanej do intensywności wysiłku, indywidualnych potrzeb, możliwości i wieku sportowca.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę na temat wartości odżywczej żywności oraz roli suplementów diety w żywieniu osoby zdrowej aktywnej fizycznie						
EK2 (W)	Posiada uporządkowaną wiedzę na temat wpływu składników naturalnych i syntetycznych na zdolności wysiłkowe i procesy regeneracji powysiłkowej człowieka o różnym poziomie aktywności fizycznej.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi interpretować i ocenić rolę składników odżywczych i suplementów diety w żywieniu sportowca						
EK4(U)	Potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą suplementów diety i zaplanować ich stosowanie w różnych formach i okresach aktywności sportowej. Wymienia zagrożenie dla organizmu związane z nadmiernym stosowaniem suplementów diety w sporcie						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób. Demonstruje postawę promującą zdrowie i aktywność fizyczną.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA						Liczba godzin	
						Stacj.	Niestacj.
Suplementy diety z uwzględnieniem ich oddziaływania na różne układy							

Ćw. 1	Suplementy diety wspomagające działanie układu ruchu	2	2		
Ćw. 2	Suplementy diety wspomagające działanie układu nerwowego	2	2		
Ćw. 3	Suplementy diety wspomagające działanie układu krwionośnego	2	2		
Ćw. 4	Suplementy diety wspomagające działanie układu oddechowego	2	2		
Ćw. 5	Suplementy diety wspomagające działanie układu trawiennego	2	2		
Ćw. 6	Suplementy diety wspomagające funkcje skóry	2	2		
Podział preparatów suplementacyjnych ze względu na grupę docelową					
Ćw. 7	Preparaty suplementacyjne dla dzieci	3	3		
Ćw. 8	Preparaty suplementacyjne dla kobiet	3	3		
Ćw. 9	Preparaty suplementacyjne dla mężczyzn	2	2		
Ćw. 10	Preparaty suplementacyjne dla ludzi aktywnych w podeszłym wieku	2	2		
Ćw. 11	Preparaty suplementacyjne dla ludzi aktywnych odchudzających się	2	2		
Ćw. 12	Preparaty suplementacyjne dla osób aktywnych pracujących umysłowo	2	2		
Ćw. 13	Preparaty suplementacyjne dla osób aktywnych pracujących fizycznie	2	2		
Ćw. 14	Preparaty suplementacyjne dla podniesienia odporności	2	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. ćwiczenia					
SPOSODY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena aktywności na zajęciach					
P1. – ocena przygotowania z materiału przedstawionego na ćwiczeniach- zaliczenie					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W02; FM_W14	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK03	Ćw. 1-14	1	F1, P1,
EK 2 (W)	FM_W02; FM_W14	P7SM_WG01 P7SM_WG02 P7SM_WK03	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 3 (U)	FM_U02 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UO05 P7SM_UK08	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 4 (U)	FM_U02 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UO05 P7SM_UK08	Ćw. 1-14	1	F1, P1
EK 5 (K)	FM_K02 FM_K10	P7SM_KK01 P7SM_KR06	Ćw. 1-14	1	F1, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z zalecaną literaturą- zbieranie materiałów		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS		2 ECTS			

DLA PRZEDMIOTU	
LITERATURA PODSTAWOWA	
1.	Delavier F., Gundill M. Suplementy żywnościowe dla sportowców. JK, 2016
2.	Celejowa I. Żywnienie w sporcie. PZWL Warszawa, 2016.
3.	Zajac A. Poprzęcki S. Waśkiewicz Z. Suplementacja w sporcie. AWF Katowice, 2007
4.	Zajac A. i wsp. Żywnienie i suplementacja w sporcie, rekreacji i stanach chorobowych. AWF Katowice 2014.
5.	H. Ciborowska, A. Rudnicka "Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka", PZWL, Warszawa, 2009
6.	Jan Gawęcki. Żywnienie człowieka" (t.1,2,3), red., Warszawa: Wydaw. Nauk. PWN, 2007
7.	H. Kunachowicz, I. Nadolna, K. Iwanow, B. Przygoda "Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw", Warszawa: Wydaw. Lekarskie PZWL, 2008

PLYWANIE KOREKCYJNE							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Podstawowa wiedza teoretyczna i umiejętności praktyczne z zakresu pływania podstawowymi stylami.						
2	Wiedza z anatomii, biomechaniki, kinezyterapii.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przygotowanie studenta do prowadzenia zajęć w wodzie dotyczących korekcji wad postawy ciała o różnej etiologii i stopniu zaawansowania.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu budowy i funkcji organizmu człowieka ze szczególnym uwzględnieniem układu mięśniowo- szkieletowego.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Posiada umiejętność doboru odpowiednich, form i środków do prowadzenia zajęć ruchowych u osób z zaburzeniami statyczno – dynamicznymi ciała.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, współpracowników oraz otoczenia. Przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Bezpieczeństwo zajęć w wodzie.				1	1	
Ćw. 2	Doskonalenie pływania różnymi stylami				4	4	
Ćw. 3	Pływanie korekcyjne- dobór ćwiczeń korekcyjnych, błędy w pływaniu				3	3	
Ćw. 4	Ćwiczenia osławiające z wodą, oddechowe, wypornościowe, przy brzegu basenu.				3	3	
Ćw. 5	Gry i zabawy korekcyjne w wodzie				3	3	
Ćw. 6	Ćwiczenia w korygowaniu nieprawidłowości postawy ciała występujących w płaszczyźnie strzałkowej – korekcja krzywizn kręgosłupa – plecy płaskie, okrągło –wklęsłe i wklęsłe				4	4	

Ćw. 7	Ćwiczenia w wodzie wykorzystywane w korekcji trójpłaszczyznowych deformacji kręgosłupa. Dobór ćwiczeń korekcyjnych w zależności od etiologii, typu skoliozy jej lokalizacji i kąta skrzywienia	4	4		
Ćw. 8	Ćwiczenia korekcyjne w wodzie dotyczące najczęstszych zaburzeń statyczno - dynamicznych stawów obwodowych kończyn dolnych	4	4		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. ćwiczenia na basenie					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – aktywność podczas zajęć					
P1. – zaliczenie					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK1(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Ćw. 1-9	1	F1,P1
EK2(U)	FM_U01	P7SM_UW07	Ćw. 1-9	1	F1,P1
EK3(K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw. 1-9	1	F1,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym			30		30
Zapoznanie się z zalecaną literaturą- zbieranie materiałów			5		5
Przygotowanie do ćwiczeń			7		7
Przygotowanie do zaliczenia			8		8
Suma			50		50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1 ECTS		1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			2 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Kasperczyk T. Wady postawy ciała. Diagnostyka i leczenie, 2004					
2. Karpiński R. Karpińska M., Pływanie, Sport, Zdrowie, Rekreacja, AWF Katowice, 2009					
3. Karpiński R , Karpińska M. Pływanie sportowe, korekcyjne i rekreacyjne. AWF Katowice, 2011					
4. Owczarek S. Korekcja wad postawy - Pływanie i ćwiczenia w wodzie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. 1999					
5. Nowotny J. -Podstawy fizjoterapii. Wyd. Kasper 2004					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne. (Dz. U. Nr 57, poz. 358)					

STATYCZNE ZABURZENIA POSTAWY CIAŁA							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				I lub II lub IV/ do wyboru:1,2,3,7			
Liczba punktów ECTS				2			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			30				30
Studia niestacjonarne			30				30
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu anatomii obejmująca budowę ciała człowieka i fizjologii dotycząca mechanizmów kształtujących postawę ciała, zdobyta na wcześniejszych latach studiów.						
2	Umiejętność wykonywania podstawowych badań i testów funkcjonalnych pozwalających na ocenę postawy ciała						
3	Znajomość pozycji wyjściowych do ćwiczeń i rodzajów ćwiczeń: ogólnokształtujących i specjalnych nabyta na wcześniejszych latach studiów.						
4	Umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
5	Umiejętność pracy samodzielnej oraz w grupie.						
6	Umiejętność prawidłowej prezentacji posiadanej wiedzy oraz własnych poglądów.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zaznajomienie studentów z anatomiczną budową ciała : kręgosłup, klatka piersiowa, obręcz barkowa, obręcz miedniczna – kości, więzadła, stawy, mięśnie.						
C2	Zaznajomienie studentów z fizjologicznymi mechanizmami zarządzającymi postawą ciała i równowagą oraz kształtowaniem nawyku prawidłowej postawy.						
C3	Zaznajomienie studentów z typami wad postawy w płaszczyźnie: strzałkowej, czołowej, poprzecznej.						
C4	Nabycie przez studentów umiejętności badania, klasyfikacji i oceny postawy ciała w płaszczyźnie: strzałkowej, czołowej i poprzecznej różnymi metodami.						
C5	Nabycie przez studentów umiejętności doboru odpowiednich do stwierdzonej wady postawy ciała: pozycji wyjściowych do ćwiczeń, ćwiczeń korekcyjnych, aktywności fizycznych i wyrównania ujemnych wpływów środowiska zewnętrznego.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna poszczególne składowe narządu ruchu człowieka, mechanizmy fizjologiczne zarządzające postawą ciała i równowagą oraz kształtujące nawyk prawidłowej postawy.						
EK2 (W)	Zna rodzaje wad postawy w płaszczyźnie strzałkowej, czołowej, poprzecznej.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Wykonuje pod kierunkiem prowadzącego badania i testy pozwalające ocenić postawę ciała, rozpoznaje wady postawy w poszczególnych płaszczyznach.						
EK4(U)	Demonstruje i przeprowadza ćwiczenia korekcyjne i ogólnokształtujące pod nadzorem.						

KOMPETENCJE					
EK5(K)	Potrafi określić swoje wątpliwości oraz potrafi zwrócić się z prośbą o radę do osób z większym doświadczeniem				
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Budowa i funkcje kręgosłupa: podporowa, amortyzacyjna i kinetyczna	2	2		
Ćw.2	Rola głowy, klatki piersiowej, obręczy barkowej, obręczy miednicznej w kształtowaniu i korygowaniu postawy ciała. Stabilizacja postawy ciała: czynna i bierna.	1	1		
Ćw. 3	Mięśnie grzbietu, brzucha, obręczy barkowej i miednicznej, karku i kończyn – ich rola w tworzeniu i kontroli postawy ciała.	1	1		
Ćw.4	Kształtowanie nawyku prawidłowej postawy, reedukacja posturalna.	1	1		
Ćw. 5	Fizjologiczne mechanizmy zarządzające postawą ciała i równowagą. Wpływ ruchu na układ kostny, mięśniowy. Kształtowanie nawyku prawidłowej postawy, reedukacja posturalna	2	2		
Ćw.6	Wady postawy w płaszczyźnie strzałkowej: etiologia, lokalizacja zmian, stopień zaawansowania zmian.	2	2		
Ćw.7	Wady postawy w płaszczyźnie czołowej i poprzecznej: etiologia, lokalizacja zmian, stopień zaawansowania zmian.	2	2		
Ćw.8	Ocena symetrii aparatu podpórczego ciała. Ocena krzywizn kręgosłupa różnymi metodami (min plurimetrem).	2	2		
Ćw.9	Odnajdywanie punktów topograficznych ważnych dla oceny postawy ciała.	2	2		
Ćw.10	Testy funkcjonalne pozwalające ocenić ruchomość kręgosłupa i stawów obwodowych.	3	3		
Ćw.11	Badanie i ocena postawy ciała, próba klasyfikowania wad postawy.	2	2		
Ćw.12	Analiza i dobór pozycji wyjściowych do ćwiczeń i ćwiczeń ogólnokształtujących i specjalnych (korekcyjnych), prowadzenie ćwiczeń odpowiednio do stwierdzonej u pacjenta wady postawy ciała.	4	4		
Ćw.13	Elementy metody Dobomed- Krystyny Dobosiewicz	3	3		
Ćw.14	Elementy metody Lehnert Shrott	3	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia praktyczne – badanie i ocena postawy ciała , przy pomocy poznanych testów funkcjonalnych i metod pomiarowych, prowadzenie ćwiczeń leczniczych, praca w grupach					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania do ćwiczeń					
F2. – ocena umiejętności pracy w grupie oraz umiejętności prezentacji					
F3. – ocena aktywności podczas zajęć, dyskusja					
F4. – ocena wyników badania postawy ciała i programów gimnastyki korekcyjnej przygotowanej dla pacjentów					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W03 FM_W04	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Ćw. 1-12	1	F1-4, P1
EK 2(W)	FM_W11	P7SM_WG02	Ćw. 1-12	1	F1-4, P1
EK 3(U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw. 1-12	1	F1-4, P1
EK 4(U)	FM_U06	P7SM_UW01	Ćw. 1-12	1	F1-4, P1

	FM_U09	P7SM_UW03 P7SM_UW05			
EK 5(K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw. 1-12	1	F1-4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		30		30	
Zapoznanie się z zalecaną literaturą- zbieranie materiałów		5		5	
Przygotowanie do ćwiczeń		7		7	
Przygotowanie do zaliczenia		8		8	
Suma		50		50	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1 ECTS		1 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1.Kutzner-Kozińska M.: Korekcja wad postawy, wsip, Warszawa 1986					
2.Wilczyński J.: Korekcja wad postawy człowieka, WA, Starachowice 2001					
3.Bąk S: Postawa ciała, jej wady i leczenie. PZWL. Warszawa1995					
4.Nowotny J., Saulicz E: Niektóre zaburzenia statyki ciała i ich korekcja. AWF Katowice.1998					
5.Zeyland – Maławka E.: Badanie postawy ciała, AWF, Gdańsk 1997					
6.Śliwa W. (red.) Powstawanie wad postawy ciała, ich ocena i postępowanie korekcyjne. Posmed, Wrocław, 1993					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1.Kasperczyk T. Wady postawy ciała Kasper Wydawnictwo Kraków 2004 -					
2.Tuzinek S.: Zarvs metodyki postępowania korekcyjnego. WOM, Radom 1997					

METODY BIOMECHANICZNE DIAGNOSTYKI CZYNNOŚCI I STABILNOŚCI NARZĄDU RUCHU W PROCESIE TRENINGU LECZNICZEGO							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wymagana jest wiedza w zakresie podstaw biomechaniki i patobiomechaniki oraz anatomiczno – biologicznych podstaw funkcjonowania narządu ruchu człowieka zdobyta w pierwszym semestrze nauki.						
2	Wymagana jest również umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji.						
3	Umiejętności pracy samodzielnej oraz w grupie.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Wyposażenie studenta w wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie wykorzystania nowoczesnych urządzeń diagnostyczno – treningowych jakimi są platformy stabilometryczne, balansowe i padobarograficzne, w różnych schorzeniach narządu ruchu.						
C2	Uświadomienie studentom, iż wykorzystanie tego typu platform ułatwia przeprowadzenie wnikliwej analizy biomechanicznej przypadku, często naświetlając patomechanizm zaistniałego schorzenia, umożliwiając ocenę, kontrolę prawidłowego rozkładu mas ciała na podłożu – obciążania kończyny, a także, co w wielu wypadkach jest rzeczą dość trudną, w pełni wymiernego kontrolowania postępów wszystkich składowych zastosowanej terapii.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna pojęcia takie jak stabilność i równowaga posturalna człowieka, zna układy referencyjne oraz sygnały kontrolujące postawę stojącą, ma wiedzę na temat znaczenie receptorów czucia głębokiego, narządu wzroku oraz błędnika dla regulacji równowagi ciała oraz stabilności posturalnej.						
EK2 (W)	Zna budowę i zasady działania platform tensometrycznych i stabilometrycznych						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Potrafi wykonać badanie i zinterpretować wyniki pracując na platformach tensometrycznych i platformie stabilometrycznej.						
KOMPETENCJE							
EK4(K)	Rozumie potrzebę ciągłego uczenia się i zdobywania nowych umiejętności zawodowych						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA						Liczba godzin	

		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Przedstawienie szczegółowego programu zajęć. Stabilność a równowaga. Układy referencyjne oraz sygnały kontrolujące postawę stojącą. Procesy regulacji równowagi w ujęciu neurofizjologicznym. Znaczenie receptorów czucia głębokiego, narządu wzroku oraz błędnika dla regulacji równowagi ciała oraz stabilności posturalnej. Reakcje i odruchy równoważne i ich rozwój w ontogenezie.	5	5		
Ćw. 2	Ocena wybranych objawów i testów stosowanych w diagnostyce zaburzeń równowagi pochodzenia błędnikowego i mózdkowego. Zaburzenia równowagi u osób starszych. Ocena zdolności równoważnych – test Tinnetiego. Ogólne założenia i cele fizjoprofilaktyki gerontologicznej a trening równowagi - profilaktyka upadków.	4	4		
Ćw. 3	Podstawowe sposoby i metody oceny stabilności i zdolności równoważnych. Platformy stabilometryczne budowa, zasady działania. Praktyczna nauka obsługi oprogramowania - Platforma stabilometryczna „Bertec”. Pomiar podstawowych parametrów odzwierciedlających sprawność procesów równoważnych przy użyciu platformy stabilometrycznej „Bertec”: rzut środka nacisku stóp na podłoże, oscylacja środka ciężkości ciała w różnych kierunkach (ścieżka środka ciężkości –path way), dystrybucja (symetria) obciążenia platformy przez badanego.	5	5		
Ćw. 4	Ocena zachowania i rzutu środka ciężkości ciała z włączoną i wyłączoną kontrola wzrokową – wskaźnik Romberga . Zastępcze sprzężenie zwrotne (biofeedback) w procesie treningu leczniczego. Wykorzystanie platform balansowych w treningu opartym o zjawisko zastępczego sprzężenia zwrotnego.	4	4		
Ćw. 5	Wykorzystanie platformy stabilometrycznej w procesie treningu leczniczego. Przykładowe programy usprawniania wykorzystujące trening proprioceptywny u chorych ze dysfunkcjami narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych.	4	4		
Ćw. 6	Badanie stopy. Struktury anatomiczne odpowiedzialne za prawidłową funkcję stopy. Podstawowe techniki oceny sprawności statycznej i dynamicznej stopy.	4	4		
Ćw. 7	Platforma tensometryczna „Mat Scan”– ocena statyczna i dynamiczna stopy.	4	4		
Ćw. 8	Platforma tensometryczna „Mat Scan”– analiza uzyskanych wyników i ich interpretacja.	4	4		
Ćw. 9	Wykorzystanie platformy tensometrycznej do określenia potencjalnych rejonów stopy podatnych bądź też narażonych na powstawanie owrzodzeń – stopa cukrzycowa.	4	4		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. – ćwiczenia – prezentacja multimedialna, ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem poznanych testów i urządzeń, dyskusja, praca w grupach.					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena pracy studenta w trakcie ćwiczeń – obserwacja prowadzącego i pomocnika technicznego, obecność na zajęciach					
F2. – ocena praktycznego wykonania badania z wykorzystaniem poznanych testów i urządzeń					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – test pisemny					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny

EK 1(W)	FM_W03	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Cw.1	1	F1, P1
EK 2(W)	FM_W19	P7SM_WG02 P7SM_WK03	Cw.2 – Cw.9	1	F1, P1
EK 3(U)	FM_U12	P7SM_UW01	Cw.2 – Cw.9	1	F1, P1
EK 4 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Cw.1 – Cw.9	1	F1, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia		38		38	
Studiowanie literatury przedmiotu		17		17	
Przygotowanie do ćwiczeń		22		22	
Przygotowanie do zaliczenia		23		23	
Suma		100		100	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1,5 ECTS		1,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		4 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Błaszczyk. Biomechanika kliniczna. AWF Katowice, 2008					
2. Golema M. Charakterystyka procesu utrzymywania równowagi ciała człowieka w obrazie stabilograficznym. Wrocław: Wyd. AWF; 2002.					
3. Nowotny J, Nowotny – Czupryna O, Czupryna K. Reedukacja posturalna w systemie stacyjnym. Bielsko – Biała: WSA; 2008.					
4. Nowotny J. (red.) Podstawy fizjoterapii – Podstawy metodyczne i technika wykonywania niektórych zabiegów. Kraków: Kasper; 2004.					
5. Nowotny J. (red.) Podstawy kliniczne fizjoterapii w dysfunkcjach narządu ruchu. Podręcznik dla studentów fizjoterapii i fizjoterapeutów. Warszawa: MediPage; 2006.					
6. Traczyk ZW, Trzebski A. Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej. Wydanie III zmienione i uzupełnione, Warszawa: PZWL; 2000.					
7. Nowotny J. (red.) Edukacja i reedukacja ruchowa. Kraków: Kasper; 2002.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Nowotny J, Saulicz E. Niektóre zaburzenia statyki ciała i ich korekcja. Wyd. AWF Katowice; 1998.					
2. Czamara A.,; Fizjoterapia po operacjach chrząstki stawu kolanowego., Fizjoterapia Polska., Vol. 3, Nr 4, 2003.401-411)					

METODY FIZYKOTERAPEUTYCZNE I MECHANOTERAPEUTYCZNE W TERAPII POWIĘZIOWEJ I INNYCH ZMIANACH TKANKOWYCH							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Znajomość anatomii tkanek miękkich narządu ruchu oraz mechanizmów neurologicznych i neurowegetatywnych zawiadujących funkcją tych tkanek.						
2	Podstawowa wiedza z zakresu fizykoterapii i masażu klasycznego.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Przekazanie wiedzy o powstawaniu odruchowych zmian tkankowych w chorobach narządu ruchu i niektórych chorobach narządów wewnętrznych.						
C2	Wyposażenie studenta w umiejętność diagnozowania i terapii fizykალnej odruchowych zmian tkankowych.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Zna teoretyczne podstawy działania bodźców fizykალnych oraz potrafi wytłumaczyć i uzasadnić ich zastosowanie w terapii w odruchowych zmianach tkankowych.						
EK2 (W)	Potrafi wymienić wskazania, przeciwwskazania i skutki uboczne zabiegów fizykoterapeutycznych w terapii odruchowej oraz wyjaśnić ich mechanizm działania.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Posiada umiejętności praktyczne i techniczne niezbędne do prawidłowego przeprowadzania zabiegów z zakresu fizykoterapii w odruchowych zmianach tkankowych.						
EK4(U)	Potrafi dobrać i obsługiwać podstawową aparaturę i sprzęt do fizykoterapii stosowany w terapii odruchowych zmianach tkankowych.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Wszystkie zabiegi fizykალne wykonuje przestrzegając zasad metodyki z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA						Liczba godzin	
						Staci.	Niestaci.

Ćw. 1	Fizjopatologia powstawania zmian odruchowo tkankowych w terapii zachowawczej i ich znaczenie.	4	4
Ćw. 2	Omówienie zmian odruchowych w różnych strukturach tkankowych (w skórze, tkance podskórnej, mięśniach, powięziach i naczyniach).	4	4
Ćw. 3	Mięśniowo-powięziowe punkty spustowe (MPPS) definicja, klasyfikacja, diagnostyka punktów spustowych, terapia punktów spustowych.	3	3
Ćw. 4	Omówienie i zastosowanie metod fizykoterapeutycznych manualnych i aparaturowych stosowanych w terapii odruchowych zmian tkankowych (laseroterapia, elektrostymulacja, terapia skojarzona, masaż, igłoterapia). Pojęcie tensegracji i łańcuchów tensegracyjnych. Ćwiczenia praktyczne, przypomnienie technik zabiegowych.	3	3
Ćw. 5	Metody aparaturowe stosowane do oceny rezultatów terapii fizykalnej w odruchowych zmianach tkankowych, miotonometria, algizymetria.	3	3
Ćw. 6	Techniki diagnozowania odruchowych zmian tkankowych w skórze (przeczulica, zmiany niedokrwienne, zmiany oporu elektrycznego). Metody oceny wizualne, palpacyjne elektrostymulacyjne, pirometryczne. Terapia zmian odruchowych skóry i ich ocena	3	3
Ćw. 7	Techniki diagnozowania odruchowych zmian w tkance łącznej. Metody oceny palpacyjne i miotonometryczne. Terapia zmian odruchowych tkanki łącznej i jej ocena.	3	3
Ćw. 8	Techniki diagnozowania odruchowych zmian w mięśniach. Metody oceny wizualne i palpacyjne. Terapia zmian odruchowych w mięśniach i ich ocena.	3	3
Ćw. 9	Techniki diagnozowania odruchowych zmian tkankowych w mięśniach. Metody oceny, algizymetryczne i miotonometryczne. Terapia zmian odruchowych w mięśniach i ich ocena.	3	3
Ćw. 10	Terapia fizykalna punktów spustowych PS wybranych mięśni w bólach głowy i odcinka szyjnego. Ocena efektów terapii.	3	3
Ćw. 11	Terapia fizykalna punktów spustowych PS wybranych mięśni w dolegliwościach okolicy barkowej i ramiennej. Ocena efektów terapii.	3	3
Ćw. 12	Terapia fizykalna punktów spustowych PS w dolegliwościach dolnej części tułowia. Ocena efektów terapii. Podsumowanie i zaliczenie zajęć	3	3

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. – ćwiczenia – prezentacja multimedialna, ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem poznanych testów i urządzeń, dyskusja, praca w grupach.

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena pracy studenta w trakcie ćwiczeń – obserwacja prowadzącego, obecność na zajęciach

F2. – ocena praktycznego wykonania badania z wykorzystaniem poznanych testów i urządzeń

P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń – test pisemny

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1(W)	FM_W01 FM_W04	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Ćw.1,4	1	F1-2, P1
EK 2(W)	FM_W12 FM_W13	P7SM_WK04 P7SM_WG02	Ćw. 6- 9	1	F1-2, P1
EK 3(U)	FM_U10	P7SM_UW01	Ćw. 5-12	1	F1-2, P1
EK 4(U)	FM_U11	P7SM_UW01	Ćw. 5-12	1	F1-2, P1
EK 5(K)	FM_K09	P7SM_UO03	Ćw. 1-12	1	F1-2, P1

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA		
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	38	38
Studiowanie literatury przedmiotu	17	17
Przygotowanie do ćwiczeń	22	22
Przygotowanie do zaliczenia	23	23
Suma	100	100
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Richter P, Hebgen E. Punkty spustowe i łańcuchy mięśniowo – powięziowe w osteopatii i terapii manualnej. Red.Gieremek K. Galaktyka, 2010.		
2. Jankowiak J. Masaż leczniczy. PZWL Warszawa, 1974.		
3. Prochowicz Z. Podstawy masażu leczniczego. PZWL Warszawa, 1990.		
4. Kasperczyk T. Masaż segmentarny.		

AKTYWNE FORMY REHABILITACJI NARZĄDÓW ZMYŚLU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Wiedza z zakresu fizjologii, biomechaniki, kinezylogii, kształcenia umiejętności ruchowych.						
2	Kliniczne podstawy fizjoterapii w dysfunkcjach narządów zmysłów takich jak wzrok, słuch.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Ugruntowanie i wzbogacenie wiedzy o uwarunkowaniach funkcji organizmu jakie są postawą zmian adaptacyjnych i przystosowawczych.						
C2	Nabycie umiejętności: programowania zajęć, prowadzenia kontroli w czasie usprawniania ruchowego, dobór właściwych form i metod do zakresu nauczania ćwiczeń, dobór treningu w celu utrwalenia wymaganych zmian adaptacyjnych ułatwiających wykonanie zadania ruchowego.						
C3	Uzyskanie kompetencji do tworzenia programów usprawniania osób w różnym wieku z różnymi dysfunkcjami narządów zmysłów.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę na temat doboru i stosowania różnego rodzaju ćwiczeń fizycznych i specyficznego treningu w kompleksowym usprawnianiu osób z różnymi dysfunkcjami narządów zmysłów takimi jak wzrok, słuch.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK2(U)	Potrafi opracować, przeprowadzić, modyfikować programy usprawniania z uwzględnieniem zasad i celów aktywności ruchowej dla osób z różnymi stopniami dysfunkcji narządów zmysłów : słuchu, wzroku. Potrafi kompleksowymi ćwiczenia uzyskiwać efekty adaptacyjne.						
KOMPETENCJE							
EK3(K)	Okazuje zrozumienie dla problemów związanych z niepełnosprawnością						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1	Zasady i cele aktywności ruchowej osób z dysfunkcją narządów zmysłów.				2	2	
Ćw. 2	Aktywność fizyczna spełniająca funkcje adaptacyjne dla osób z uszkodzonym narządem wzroku- niewidome i niedowidzące				8	8	
Ćw. 3	Aktywność fizyczna spełniająca funkcje adaptacyjne dla osób z				8	8	

	uszkodzonym narządem słuchu- głuchych i niedosłyszących				
Ćw.4	Aktywność fizyczna spełniająca funkcje adaptacyjne dla osób z kompleksowymi uszkodzeniami narządów w geriatric: niedowidzące, niedosłyszące.	8	8		
Ćw.5	Formy aktywności fizycznej- integracyjne	6	6		
Ćw.6	Zaliczenie w formie samodzielnego prowadzenia zajęć ruchowych	6	6		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. –ćwiczenia, hala sportowa, teren, sprzęt sportowy: piłki z dzwoneczkami, gogle z zaciemnieniem szybki, kijki do Nordic Walking					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – Ocena przygotowania studenta do ćwiczeń.					
F2. – Ocena prezentowania ćwiczeń i zadań ruchowych w grupie.					
F3. – Ocena przygotowania w formie pracy pisemnej -konspekt.					
P1. – Ocena opanowania ćwiczeń, materiału teoretycznego i samodzielne przeprowadzenie jednostki ćwiczeniowej.					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12	P7SM_WG02 P7SM_WK04	Ćw. 1 - 3	1	F1, F2, F3,P1
EK 2 (U)	FM_U03	P7SM_UW03	Ćw. 1 - 6	1	F1, F2, F3,P1
EK 3 (K)	FM_K05	P7SM_KK04	Ćw. 1 - 6	1	F1, F2, F3,P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		38		38	
Zapoznanie z literaturą przedmiotu		12		12	
Przygotowanie konspektu		25		25	
Przygotowanie do zaliczenia		25		25	
Suma		100		100	
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów		1,5 ECTS		1,5 ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		4 ECTS			
LITERATURA PODSTAWOWA					
1.Suchanowski A., Okulczyk K., (2012) Aktywność ruchowa adaptacyjna. AWFis Gdańsk					
2.TraczykW.Z., Fizjologia człowieka w zarysie.Wydawnictwo Lekarskie					
3 Nowotny J., (2004) Podstawy fizjoterapii Część1,2,3 Wyd. Kasper, Kraków .367s.					
4.Morgulec-Adamowicz, Kosmol A., 2008 „Wprowadzenie do adoptowanej aktywności fizycznej(APA)”, w: Teoria i praktyka osób niepełnosprawnych. Red. A. Kosmol, Wydawnictwo AWF, Warszawa s.159-172					
5.Gawlik K., Zwierzchowska A. 2005. Wychowanie fizyczne niewidomych i słabo widzących. AWF, Katowice.					
6.Zwierzchowska A., Gawlik K. 2005. Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży niesłyszącej i słabo słyszącej. AWF, Katowice.					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Kowalski S., 2007 „Psychologia rehabilitacji” Wydawnictwo akademickie i profesjonalne, W-wa.					
2. Szumski G., 2009 „ Integracja kształcenia niepełnosprawnych : sens i granice zmiany edukacyjnej” „APS”					
3. Buchrynowska -Fic J., 1999 „Właściwości i metodyka ćwiczeń fizycznych oraz sport inwalidzki” Wyd. Lek.					

PZWL, W-wa							
AKTYWNE FORMY REHABILITACJI W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/8			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Bez wymagań wstępnych.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Zapoznanie studentów z przedmiotem oraz jego związkiem z rehabilitacją ruchową - fizjoterapią.						
C2	Nabycie umiejętności wykorzystywania ćwiczeń fizycznych w procesie rehabilitacji oraz w prowadzeniu zajęć sportowych z aktywnej rehabilitacji sportowej.						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Posiada wiedzę z zakresu konstruowania podstawowej jednostki ćwiczeniowej, grupowej ukierunkowanej na cele profilaktyczne i terapeutyczne w dysfunkcjach narządu ruchu.						
EK2(W)	Posiada wiedzę organizacyjną i merytoryczną konieczną do przeprowadzenia zajęć sportowych dla osób z różnymi dysfunkcjami aparatu ruchu.						
EK3(W)	Posiada wiedzę o doborze różnych form sportowych stosowanych u osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami narządu ruchu z uwzględnieniem przeciwwskazań i właściwego doboru obciążeń fizycznych przeciwdziałających przeciążeniu organizmu .						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK4(U)	Potrafi ocenić i realizować proces kształcenia ruchowego u osób z dysfunkcją narządu ruchu.						
EK5(U)	Potrafi opisać mechanizmy uczenia się czynności ruchowych i instruować chorych odnośnie wykonywanych ćwiczeń.						
KOMPETENCJE							
EK5(K)	Potrafi propagować, promować zdrowy styl życia i aktywność fizyczną wśród osób z dysfunkcjami narządu ruchu.						
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ							
Forma zajęć – ĆWICZENIA					Liczba godzin		
					Stacj.	Niestacj.	
Ćw. 1,2	Trening w sporcie osób po URK				4	4	
Ćw. 3	Historia sportu inwalidów oraz ruchu olimpijskiego w Polsce i na świecie				2	2	
Ćw. 4,5	Goal-boll jako forma aktywności ludzi z dysfunkcją narządu wzroku.				4	4	

	Zasady gry, sędziowanie, nauka orientacji na boisku, pomoc i asekuracja zawodników w początkowym okresie szkolenia. Gra właściwa.		
Ćw.6,7	Piłka siatkowa w pozycji siedzącej jako sport dla niepełnosprawnych z dysfunkcją kończyn dolnych. Nauka odbicia sposobem górnym i dolnym w pozycji siedzącej. Zagrywki. Przepisy, sędziowanie.	4	4
Ćw.8,9	Trening techniki jazdy wózkiem inwalidzkim. Zasady treningu: a. świadomości i aktywności b. indywidualizacji c. pogładowości d. systematyczności e. trwałości	5	5
Ćw. 10,11	Nauka prawidłowej pozycji tułowia na wózku, chwyt obręczy napędowej.	5	5
Ćw. 12	Jazda przodem ze zwróceniem uwagi na poszczególne fazy ruchu: - jazda z maksymalną prędkością, ekonomiczna	2	2
Ćw. 13,14	Pokonywanie slalomu, zabawa w berka, samo asekuracja przy upadku w tył. - samoasekuracja z przechwytem za przeciwne koło - samoasekuracja bez przechwyty za przeciwne koło - jazda tyłem	4	4
Ćw.15,16	Balans nauka utrzymania równowagi głębokiej i niskiej, obroty , jazda tyłem w balansie , slalom w balansie, zabawa w berka w balansie. Wjazd i zjazd z chodnika, przejazd pojedynczego progu.	4	4
Ćw.17,18	Nauka przejazdu przez tory tramwajowe lub kolejowe, pokonywanie wzniesień. Zjazd z pochyłości.	2	2
Ćw. 19,20	Zaliczenie końcowe z praktycznego wykazania się umiejętnościami poruszania się na wózku inwalidzkim.	2	2
Ćw. 1,2	Trening w sporcie osób po URK	4	4

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

ćwiczenia

SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)

F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń

F2. – ocena prezentowania ćwiczeń ruchowych w grupie

F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń

F4. – ocena przygotowania w formie pracy pisemnej -konspekt

P1. – ocena opanowania ćwiczeń i przeprowadzenie samodzielnie zajęć

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12 FM_W14	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK03	CI -C5	1	F1
EK 2 (W)	FM_W12 FM_W14	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK03	C4-C12	1	F1-F3,F4
EK 3 (W)	FM_W12 FM_W14	P7SM_WG02 P7SM_WK04 P7SM_WK03	C1-C14	1	F1-F3,F4
EK 4 (U)	FM_U03 FM_U19	P7SM_UW03 P7SM_UW07	C10-C14	1	F1-F3,P1
EK 5 (U)	FM_U04	P7SM_UK02	C10-C14	1	F1-F3,P1

EK 6 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	C15	1	P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
	Stacjonarne		Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym	38		38		
Zapoznanie się z dostępną i podaną literaturą	12		12		
Ocena aktywności podczas ćwiczeń	15		15		
Przygotowanie konspektu	15		15		
Przygotowanie do zaliczenia końcowego: konspekt, prowadzeni zajęć.	20		20		
Suma	100		100		
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS		1,5 ECTS		
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS				
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Czabański B.: Wybrane zagadnienia uczenia się i nauczania techniki sportowej. AWF Wrocław 1991r.					
2. Nowotny J., Nowotny-Czupryna O., Czupryna K., Plinta R.: Edukacja i reedukacja ruchowa, Wyd. Kasper, Kraków, 2003					
3. Bolach E. Zespołowe gry sportowe jako sposób doskonalenia systemu kompensacyjnego inwalidów narządu wzroku. AWF, Wrocław, 1994					
4. Nowotny J., Edukacja i reedukacja ruchowa, Wyd. Kaper, Kraków					
5. Groffik D., Metodyka stosowania ćwiczeń fizycznych w profilaktyce i terapii AWF Katowice 2009					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Łobożewicz T., Stan i uwarunkowania aktywności ruchowej ludzi w starszym wieku w Polsce, AWF, Warszawa 1991r.					

ZAOPATRZENIE TECHNICZNO MEDYCZNE W WADACH WZROKU I SŁUCHU							
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie			
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia				Fizjoterapia, jednolite magisterskie			
Profil kształcenia:				Praktyczny			
Nazwa specjalności:				-			
Rodzaj modułu kształcenia:				Praktyczny			
Rok / Semestr:				IV/7			
Liczba punktów ECTS				4			
Osoba koordynująca przedmiot:							
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN							
Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI							
1	Umiejętności w zakresie obserwacji zachowań będących podstawą do wstępnej oceny funkcjonowania narządu wzroku i słuchu.						
2	Wiedza w zakresie funkcjonowania narządów zmysłu.						
3	Umiejętności korzystanie z różnych źródeł informacji.						
4	Podstawowe zdolności interpersonalne.						
CELE PRZEDMIOTU							
C1	Główne zadania, to opanowanie przez studentów podstawowych wiadomości i umiejętności dotyczących zaopatrzenia osób z niepełnosprawnością sensoryczną w sprzęt techniczny oraz medyczny umożliwiający samodzielne funkcjonowanie w aspekcie życia zawodowego, edukacyjnego i społecznego w warunkach utraty wzroku lub słuchu, niedowidzenia czy niedosłuchu.						
C2	Student zdobędzie wiedzę postrzegania problemów w funkcjonowaniu osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu, będzie mógł wstępnie ocenić zaburzenia sensoryczne pacjenta.						
C3	Student nabędzie umiejętności w zakresie wykorzystywania sprzętu specjalistycznego umożliwiającego kompensację utraconych zdolności wynikających z wad nabytych i wrodzonych narządu wzroku i słuchu						
OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA							
WIEDZA							
EK1(W)	Student posiada wiedzę w zakresie budowy anatomicznej i fizjologii narządów wzroku i słuchu, zna jednostki chorobowe oraz ich etiologię.						
EK2(W)	Student zna budowę i przeznaczenie przyborów optycznych oraz sprzętu elektronicznego kompensującego dysfunkcję wzroku i słuchu, ma wiedzę dotyczącą stosowania właściwych rozwiązań zaopatrzenia rehabilitacyjnego w zależności od jednostki chorobowej.						
UMIEJĘTNOŚCI							
EK3(U)	Student potrafi dobrać w zależności od jednostki chorobowej narządów wzroku i słuchu, ubytku funkcjonalnego, budowy anatomicznej i wieku odpowiedni rodzaj wyrobu medycznego						
EK4(U)	Student posiada umiejętność kompetentnego komunikowania się z chorym i lekarzem różnych specjalności medycznej w ramach zespołów rehabilitacyjnych oraz z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia.						
KOMPETENCJE							

EK5(K)	Student potrafi brać odpowiedzialności za pracę własną i podejmowane decyzje		
EK6(K)	Student okazuje zrozumienie dla problemów związanych z chorobą i niepełnosprawnością		
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ			
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Budowa anatomiczna i fizjologia narządu wzroku i słuchu	2	2
Ćw. 2	Schorzenia narządu wzroku – definicja, objawy, problemy. Ćwiczenia na symulatorach wad wzroku. Podział dysfunkcji wzroku. Dysfunkcje wynikające z AMD, jaskry, zaćmy, retinopatii cukrzycowej, wysokiej krótkowzroczności, chorób genetycznych.	2	2
Ćw. 3	Komunikacja z osobami z dysfunkcją wzroku – ogólne zasady, prowadzenie osób niewidomych i niedowidzących. Ćwiczenia z wykorzystaniem pomocy, takich jak opaski na oczy, białe laski.	2	2
Ćw. 4	Usprawnianie widzenia przy pomocy okularów, monookularów, okularów z filtrami medycznymi. Czytanie z wykorzystaniem szkieł powiększających, lup optycznych, soczewek kontaktowych	2	2
Ćw. 5	Czytanie tekstu za pomocą nowoczesnych rozwiązań – powiększalników i lup elektronicznych, pozwalających m.in. na płynne powiększenie, zmianę kolorów tła i liter, zapisywania powiększonych obrazów.	2	2
Ćw. 6	Rehabilitacja z zakresu wykonywania czynności dnia codziennego z użyciem udźwiękowionych urządzeń (m.in. sprawdzanie temperatury, godziny, odczytywanie kolorów, sprawdzanie natężenia światła, pomiar ciśnienia, oznaczanie przedmiotów, używanie telefonu).	2	2
Ćw. 7	Rehabilitacja i kształcenie poprzez zabawę – wypukłe gry planszowe, udźwiękowane gry, wypukłe i brajlowskie materiały edukacyjne.	2	2
Ćw. 8	Orientacja przestrzenna – nauka samodzielnego poruszania się. Przydatne pomoce, takie jak białe laski, nawigacje dla osób z dysfunkcją wzroku.	2	2
Ćw. 9	Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku. Rozwiązania, które ułatwiają samodzielne poruszanie się – oznaczenia poziome (ścieżki naprowadzające, pola uwagi), oznaczenia pionowe (tabliczki brajlowskie, mapy i plany wypukłe).	2	2
Ćw. 10	Korzystanie z komputera, aplikacji biurowych, programów, internetu, poczty elektronicznej dzięki odpowiednim programom udźwiękawiającym oraz powiększającym.	2	2
Ćw. 11	Czytanie książek, dokumentów przy użyciu odtwarzaczy książek, urządzeń lektorskich. Nagrywanie notatek za pomocą dyktafonów udźwiękowionych.	2	2
Ćw. 12	Pomoce brajlowskie możliwością odczytu i zapisu tekstu w alfabecie brajla – monitory brajlowskie, drukarki brajlowskie, wygrzewarki.	2	2
Ćw. 13	Przygotowanie materiałów w postaci elektronicznej, dźwiękowej, brajlowskiej.	2	2
Ćw. 14	Higiena wzroku – stymulacja wzroku u dzieci z wykorzystaniem pomocy, dbałość o wzrok w wykonywaniu codziennych czynności (m.in. przy pracy z komputerem). Terapia widzenia.	2	2
Ćw. 15	Schorzenia narządu słuchu – definicja, objawy, problemy osób. Podział dysfunkcji słuchu.	2	2
Ćw. 16	Usprawnianie słyszenia za pomocą aparatów słuchowych ich charakterystyka, podział ze względu na przewodnictwo Systemy CROS, system terapii szumów usznych	2	2
Ćw. 17	Komunikacja z osobami z dysfunkcją słuchu, alternatywne metody komunikacji (język migowy, alfabet Lorma).	2	2
Ćw. 18	Wykorzystanie systemów FM, pętli indukcyjnych	2	2
Ćw. 19	Nowoczesne metody diagnostyczne w chorobach narządu wzroku i	2	2

	słuchu, (badanie OCT, AF, HRT, AT, AI, AS, ENG)				
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
1. Sprzęt zaopatrzenia medycznego dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i wzroku					
2. Prezentacja multimedialna					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena wykonywanych zadań podczas ćwiczeń					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W01	P7SM_WG01 P7SM_WG02	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
EK 2 (W)	FM_W17	P7SM_WK06	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
EK 3 (U)	FM_U13	P7SM_UW01	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
EK 4 (U)	FM_U04 FM_U17	P7SM_UK02 P7SM_UK08	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
EK 5 (K)	FM_K08	P7SM_UK05	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
EK 6 (K)	FM_K05	P7SM_KK04	Ćw. 1-19	1,2	P1, F1-F3
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		
			Stacjonarne		Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia			38		38
Studiowanie literatury przedmiotu			17		17
Przygotowanie do ćwiczeń			22		22
Przygotowanie do zaliczenia			23		23
Suma			100		100
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów			1,5 ECTS		1,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU			4 ECTS		
LITERATURA PODSTAWOWA					
1. Anatomia i fizjologia narządu wzroku. Al Lens, Sheila Coyne Nemeth, Janice K. Ledford, Wydanie: pierwsze polskie pod red. Marty Misiuk-Hojło, Wydawnictwo Górnicki 2015					
2. Anatomia człowieka. Adam Bochenek, Mickał Reicher, Wydawnictwo PZWL 2016					
3. Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej, Andrzej Trzebski, Traczyk Władysław, Wydawnictwo PZWL wyd. 3, Warszawa 2012					
4. Optyka okulistyczna Optyka, refrakcja oka i soczewki kontaktowe - małe kompendium, West Constance E., Hunter David G. Wydawnictwo Górnicki Wrocław 2012					
5. Optyka Okularowa. Marek Zajac, Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne Wrocław 2003					
6. Metody i formy wczesnej rehabilitacji dzieci z uszkodzonym wzrokiem (wybrane zagadnienia). Grażyna Walczak Warszawa: Fundacja na Rzecz Młodzieży Niepełnosprawnej.					
7. Kuczyńska-Kwapisz, J. (red.), (2001) . Orientacja przestrzenna w usamodzielnianiu osób niewidomych. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.					
8. Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności Chrzanowska Iwona, wyd.1, Kraków 2015					
9. Protetyka Słuchu. Edward Hojan, Wydawnictwo UAM Poznań 2014					
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA					
1. Przestrzeń jej obrazy, dźwięk, tyflografika i magnigrafika - kompendium. Marek Kalbarczyk Wydawnictwo:					

WYROBY MEDYCZNE DO ZAOPATRZENIA INDYWIDUALNEGO (LOKOMOCYJNE, URZĄDZENIA PIELĘGNACYJNE, WSPOMAGAJĄCE RESPIRACJĘ, EPITEZY)

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia	Fizjoterapia, jednolite magisterskie
Profil kształcenia:	Praktyczny
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia:	Praktyczny
Rok / Semestr:	IV/7
Liczba punktów ECTS	4
Osoba koordynująca przedmiot:	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			38				38
Studia niestacjonarne			38				38

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1	Posiadanie wiedzy z zakresu anatomii, biomechaniki, dysfunkcji narządu ruchu człowieka oraz zaopatrzenia ortetyczno-protetycznego.
2	Znajomość zagadnień patologii ogólnej człowieka.

CELE PRZEDMIOTU

C1	Poznanie budowy i przeznaczenia oraz zasad stosowania wyrobów medycznych z grupy wyrobów lokomocyjnych, urządzeń pielęgnacyjnych, wspomagających respirację i różnego rodzaju epitez.
C2	Umiejętność oceny rodzaju i stanu zaburzeń i /lub dysfunkcji osoby chorej, niepełnosprawnej lub starszej umożliwiającą dobór prawidłowego wyrobu medycznego do zaopatrzenia indywidualnego.

OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA
WIEDZA

EK1(W)	Student zna budowę i przeznaczenie wyrobów medycznych do zaopatrzenia indywidualnego w obszarze umożliwiającym i/lub wspomagającym lokomocję oraz inne funkcje życiowe, zna zasady doboru tego typu wyrobów w różnych jednostkach chorobowych
--------	---

UMIEJĘTNOŚCI

EK2(U)	Dokonuje prawidłowej oceny stanu osoby niepełnosprawnej chorej lub starszej i właściwie do potrzeb i możliwości dobiera odpowiedni rodzaj wyrobu medycznego do zaopatrzenia indywidualnego
--------	--

KOMPETENCJE

EK3(K)	Nie przekracza swoich kompetencji zawodowych i wie kiedy zwrócić się do ekspertów
--------	---

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ

Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin	
		Stacj.	Niestacj.
Ćw. 1	Wyroby lokomocyjne Klasyfikacja, rodzaje i grupy wyrobów umożliwiających i/lub wspomagających lokomocję chorego	2	2
Ćw. 2	Wózki dla osób niepełnosprawnych: wózki o napędzie ręcznym (rodzaje,	2	3

	typy budowy, podstawy użytkowania).				
Ćw. 3	Wózki dla osób niepełnosprawnych: wózki o napędzie ręcznym - zajęcia praktyczne.	4	4		
Ćw. 4	Wózki dla osób niepełnosprawnych: wózki o napędzie elektrycznym (rodzaje, typy budowy, podstawy użytkowania). Zajęcia praktyczne.	4	4		
Ćw. 5	Urządzenia do pionizacji, foteliki i siedziska stabilizujące	2	2		
Ćw. 6	Egzoszkielety Współczesne egzoszkielety medyczne.	2	2		
Ćw. 7	Egzoszkielec jako element kompleksowej rehabilitacji	2	2		
Ćw. 8	Egzoszkielec jako element zintegrowanego środowiska teleinformatycznego osoby chorej, niepełnosprawnej i w podeszłym wieku.	2	2		
Ćw. 9	Bezpieczeństwo egzoszkielec. Kierunki badań i komercjalizacji	2	2		
Ćw. 10	Transport osób niepełnosprawnych. Transport indywidualny i transport zbiorowy. Regulacje prawne dotyczące kierowców niepełnosprawnych	2	2		
Ćw. 11	Wyroby stomijne Wyroby do zaopatrzenia i pielęgnacji stomijnej niepowikłanej i powikłanej.	2	2		
Ćw. 12	Wyroby do zaburzeń kontynencji Wyroby do zaburzeń kontynencji kałowej i urologicznej. Cewki urologiczne. Wyroby chłonne.	2	2		
Ćw. 13	Urządzenia wspomagające respirację Inhalatory kompresowe i ultradźwiękowe, koncentratory tlenu, aspiratory, urządzenia wentylujące.	2	2		
Ćw. 14	Urządzenia techniczne pielęgnacyjne i toaletowe. Łóżko pielęgnacyjne, zintegrowany system do higieny osobistej, inne urządzenia techniczne w łazience i toalecie	3	3		
Ćw. 15	Sprzęt przeciwoślizgowy Materace i poduszki przeciwoślizgowe, sprzęt do ślizgowego przemieszczania i pozycjonowania osób chorych i niepełnosprawnych	3	3		
Ćw. 16	Epitezy Epitezy piersi – produkty dla kobiet po operacji piersi. Epitezy włosów – peruki Epitezy i protezy oczu	2	2		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
Ćwiczenia - metoda wykładu i prelekcji					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – obecność i aktywność na ćwiczeniach					
P1. – zaliczenie w formie kolokwium					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W17	P7SM_WK06	Ćw.1 – Ćw.16	1	F1; P1
EK 2 (U)	FM_U13	P7SM_UW01	Ćw.1 – Ćw.16	1	F1; P1
EK 3 (K)	FM_K02	P7SM_KK01	Ćw.1 – Ćw.16	1	F1; P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności			Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności		

	Stacjonarne	Niestacjonarne
Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia	38	38
Studiowanie literatury przedmiotu	17	17
Przygotowanie do ćwiczeń	22	22
Przygotowanie do zaliczenia	23	23
Suma	100	100
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1,5 ECTS	1,5 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. Gieremek i wsp. Wyroby medyczne do zaopatrzenia indywidualnego. PZWL 2016		
2. Pączek L, Mucha K. Foroniewicz B. Choroby wewnętrzne - podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa. PZWL 2009.		
3. Dega W. /red./ : Ortopedia i Rehabilitacja. , PZWL W-wa. 1983		
4. Myśliborski T. : Zaopatrzenie ortopedyczne. , PZWL W-wa. 1983		
5. Olszewski W. (1979) Kompendium postępowania w okresie przed i pooperacyjnym w chirurgii ogólnej. PZWL Warszawa		
6. Woźniewski M. (red.) . Fizjoterapia w onkologii. PZWL 2016.		
7. Mikołajewska E. Fizjoterapia po mastektomii. PZWL. Warszawa 2010		
8. Bartyzel – Lechforowicz M., Jandziś E. Fizjoterapia w wybranych schorzeniach geriatrycznych. Wyd. KA Kraków – Rzeszów – Zamość 2009		
9. Red. nauk. Olszewski J. Fizjoterapia w wybranych dziedzinach medycyny, Wyd. PZWL Warszawa 2011		
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA		
1. Milanowska K. : Kinezyterapia. , PZWL W-wa. 1999		
2. Przeździak B. : Zaopatrzenie ortopedyczne Via Med. Gdańsk. 2003		

DIAGNOZOWANIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I OBCIĄŻEŃ TRENINGOWYCH OSÓB W ŚREDNIM I STARSZYM WIEKU

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia	Fizjoterapia, jednolite magisterskie
Profil kształcenia:	Praktyczny
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia:	Praktyczny
Rok / Semestr:	IV/8
Liczba punktów ECTS	2
Osoba koordynująca przedmiot:	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			20				20
Studia niestacjonarne			20				20

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1	Wiedza i umiejętności w zakresie podstawowych form aktywności fizycznej, sprawności fizycznej oraz prozdrowotnych aspektów uczestnictwa w aktywności fizycznej jako niezbędnego elementu zdrowego życia zdobyte podczas wcześniejszej nauki na różnych etapach edukacji szkolnej.
2	Znajomość elementarnych zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych.
3	Umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
4	Umiejętności współpracy w grupie jak i samodzielnego działania w zakresie kultury fizycznej.

CELE PRZEDMIOTU	
------------------------	--

C1	Student opanuje podstawowe wiadomości i umiejętności dotyczące planowania, realizacji i oceny procesu treningowego ze szczególnym uwzględnieniem struktury aktywności fizycznej (częstotliwość, objętość, intensywność oraz rodzaj).
C2	Student zdobędzie wiedzę i umiejętności diagnozowania aktywności fizycznej z uwzględnieniem wieku, płci i indywidualnych możliwości w zakresie sprawności fizycznej człowieka.
C3	Student nabędzie umiejętności planowania treningu zdrowotnego z uwzględnieniem rekomendacji aktywności fizycznej w zdrowym stylu życia

OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA	
Wiedza	Wiedza
Umiejętności	Umiejętności
Wykształcenie	Wykształcenie
Wartości	Wartości
Wiedza	Wiedza
Umiejętności	Umiejętności
Wykształcenie	Wykształcenie
Wartości	Wartości

WIEDZA	
---------------	--

EK1(W)	Student zna metody doboru obciążeń fizycznych decydujących o zdrowiu i sposoby przeprowadzania treningu zdrowotnego.
---------------	--

UMIEJĘTNOŚCI									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

EK2(U)	Student potrafi zinterpretować zmiany zachodzące w organizmie w trakcie spoczynku i wysiłku fizycznego o różnej intensywności, klasyfikuje i porządkuje czynniki determinujące zdolność wysiłkową człowieka, analizuje rolę aktywności fizycznej w profilaktyce chorób cywilizacyjnych
EK3(U)	Student potrafi konstruować program treningowy w oparciu o specjalistyczną wiedzę do kształtowania różnych zdolności motorycznych, wykorzystuje różne rodzaje, formy i techniki ćwiczeń

KOMPETENCJE	

EK4(K)	Student propaguje, promuje i aktywnie kreuje zdrowy styl życia. Dbą o poziom aktywności fizycznej i popularyzację aktywnego stylu życia.
---------------	--

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Terminologia związana z aktywnością fizyczną, jej strukturą i diagnozowaniem. Determinanty, korelaty, moderatory i mediatory aktywności fizycznej.	2	2		
Ćw. 2	Koncepcja Health-Related Fitness. Rekomendacje struktury aktywności fizycznej (częstotliwość, objętość, rodzaj, intensywność) w aspekcie zdrowego stylu życia ludzi dorosłych.	3	3		
Ćw. 3	Wykorzystanie metod subiektywnych i obiektywnych w ocenie zachowań prozdrowotnych i stylu życia ludzi w średnim i starszym wieku.	3	3		
Ćw. 4	Nowoczesne metody diagnozowania aktywności fizycznej ludzi w średnim i starszym wieku. Wykorzystanie aplikacji i programów internetowych (w tym Indares) oraz akcelerometrów i krokomierzy do oceny struktury aktywności fizycznej i parametrów sprawności organizmu.	3	3		
Ćw. 5	Różnice w aktywności fizycznej w zależności od płci, zainteresowań, preferencji, dodatkowo podejmowanej aktywności fizycznej. Najnowsze wyniki badań dotyczące poziomu aktywności fizycznej ludzi w różnym wieku.	3	3		
Ćw. 6	Programy społecznościowe w promocji aktywności fizycznej i zachowań prozdrowotnych.	3	3		
Ćw. 7	Tygodniowy trening zdrowotny z zachowaniem rekomendacji aktywności fizycznej i koncepcji Health-Related Fitness.	3	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
Ćwiczenia - zadania ruchowe, ćwiczenia fizyczne, rozwiązywanie problemów, dyskusja, pogadanka, praca samodzielna i w zespole					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1. – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2. – ocena monitorowania własnej tygodniowej aktywności fizycznej					
F3. – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4. – ocena przygotowania programu tygodniowego treningu zdrowotnego					
P1. – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12 FM_W13	P7SM_WG02 P7SM_WK04	Ćw.1-7	1	F1, 2, 3, 4, P1
EK 2 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw.1-7	1	F1, 2, 3, 4, P1
EK 3 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	Ćw.1-7	1	F1, 2, 3, 4, P1
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	Ćw.1-7	1	F1, 2, 3, 4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne		Niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z prowadzącym		20		20	
Samodzielna praca z literaturą		10		10	
Opracowywanie prac pisemnych		10		10	
Przygotowanie do kolokwium, zaliczeń, egzaminu		10		10	
Suma		50		50	

Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. EU Physical Activity Guidelines (2008). Recommended Policy Actions in Support of Health-Enhancing Physical Activity.		
2. Mynarski W., Rozpara M., Królikowska B., Puciato D., Graczykowska B. (2012) . Jakościowe i ilościowe aspekty aktywności fizycznej. Opole: Politechnika Opolska		
3. Osiński W. (2013). Gerokinezyjologia. Nauka i praktyka aktywności fizycznej w wieku starszym. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.		
4. Osiński W. (2003). Antropomotoryka. Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego.		
5. Ryguła I. (red.) (2005) . Elementy teorii, metodyki, diagnostyki i optymalizacji treningu sportowego. Katowice: Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki		
6. U.S. Department of Health and Human Services, (2008). Physical activity guidelines for Americans. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services.		
7. U.S. Department of Health and Human Services (2012). Healthy people 2020. Retrieved 23.6.2013 from the World Wide Web http://www.healthypeople.gov/2020		
8. World Health Organization (2010). Global recommendations on physical activity for health. Geneva: World Health Organization.		

DIAGNOZOWANIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I OBCIĄŻEŃ TRENINGOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie - Akademia Nauk Stosowanych z siedzibą w Lublinie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia	Fizjoterapia, jednolite magisterskie
Profil kształcenia:	Praktyczny
Nazwa specjalności:	-
Rodzaj modułu kształcenia:	Praktyczny
Rok / Semestr:	IV/8
Liczba punktów ECTS	2
Osoba koordynująca przedmiot:	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

Forma studiów	Wykład	Konwersatorium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Warsztat	Seminarium	Suma godzin
Studia stacjonarne			20				20
Studia niestacjonarne			20				20

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1	Wiedza i umiejętności w zakresie podstawowych form aktywności fizycznej, sprawności fizycznej oraz prozdrowotnych aspektów uczestnictwa w aktywności fizycznej jako niezbędnego elementu zdrowego życia zdobyte podczas wcześniejszej nauki na różnych etapach edukacji szkolnej.
2	Znajomość elementarnych zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych
3	Umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
4	Umiejętności współpracy w grupie jak i samodzielnego działania w zakresie kultury fizycznej.

CELE PRZEDMIOTU	
------------------------	--

C1	Student opanuje podstawowe wiadomości i umiejętności dotyczące planowania, realizacji i oceny procesu treningowego ze szczególnym uwzględnieniem struktury aktywności fizycznej (częstotliwość, objętość, intensywność oraz rodzaj).
C2	Student zdobędzie wiedzę i umiejętności diagnozowania aktywności fizycznej z uwzględnieniem wieku, płci i indywidualnych możliwości w zakresie sprawności fizycznej człowieka.
C3	Student nabędzie umiejętności planowania treningu zdrowotnego z uwzględnieniem rekomendacji aktywności fizycznej w zdrowym stylu życia.

OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA	
Wiedza	Wiedza
Umiejętności	Umiejętności
Wykształcenie	Wykształcenie
Wartości	Wartości
Wiedza	Wiedza
Umiejętności	Umiejętności
Wykształcenie	Wykształcenie
Wartości	Wartości

WIEDZA	
---------------	--

EK1(W)	Student zna metody doboru obciążeń fizycznych decydujących o zdrowiu i sposoby przeprowadzania treningu zdrowotnego
---------------	---

UMIEJĘTNOŚCI									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

EK2(U)	Student potrafi zinterpretować zmiany zachodzące w organizmie w trakcie spoczynku i wysiłku fizycznego o różnej intensywności, klasyfikuje i porządkuje czynniki determinujące zdolność wysiłkową człowieka, analizuje rolę aktywności fizycznej w profilaktyce chorób cywilizacyjnych
EK3(U)	Student potrafi konstruować program treningowy w oparciu o specjalistyczną wiedzę do kształtowania różnych zdolności motorycznych, wykorzystuje różne rodzaje, formy i techniki ćwiczeń

KOMPETENCJE	

EK4(K)	Student propaguje, promuje i aktywnie kreuje zdrowy styl życia. Dbą o poziom aktywności fizycznej i popularyzację aktywnego stylu życia.
---------------	--

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ					
Forma zajęć – ĆWICZENIA		Liczba godzin			
		Stacj.	Niestacj.		
Ćw. 1	Terminologia związana z aktywnością fizyczną, jej strukturą i diagnozowaniem. Determinanty, korelaty, moderatory i mediatory aktywności fizycznej.	2	2		
Ćw. 2	Koncepcja Health-Related Fitness. Rekomendacje struktury aktywności fizycznej (częstotliwość, objętość, rodzaj, intensywność) w aspekcie zdrowego stylu życia dla dzieci i młodzieży.	3	3		
Ćw. 3	Wykorzystanie metod subiektywnych i obiektywnych w ocenie zachowań prozdrowotnych i stylu życia dzieci i młodzieży.	3	3		
Ćw. 4	Nowoczesne metody diagnozowania aktywności fizycznej dzieci, dorosłych i młodzieży. Wykorzystanie aplikacji i programów internetowych (w tym Indares) oraz akcelerometrów i krokomierzy do oceny struktury aktywności fizycznej i parametrów sprawności organizmu.	3	3		
Ćw. 5	Różnice w aktywności fizycznej w zależności od płci, zainteresowań, preferencji, dodatkowo podejmowanej aktywności fizycznej. Najnowsze wyniki badań dotyczące poziomu aktywności fizycznej ludzi w różnym wieku.	3	3		
Ćw. 6	Programy społecznościowe w promocji aktywności fizycznej i zachowań prozdrowotnych dla dzieci i młodzieży.	3	3		
Ćw. 7	Tygodniowy trening zdrowotny z zachowaniem rekomendacji aktywności fizycznej i koncepcji Health-Related Fitness.	3	3		
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE					
Ćwiczenia - zadania ruchowe, ćwiczenia fizyczne, rozwiązywanie problemów, dyskusja, pogadanka, praca samodzielna i w zespole					
SPOSOBY I METODY OCENY (F – FORMUJĄCA, P – PODSUMOWUJĄCA)					
F1 – ocena przygotowania studenta do ćwiczeń					
F2 – ocena monitorowania własnej tygodniowej aktywności fizycznej					
F3 – ocena aktywności podczas ćwiczeń					
F4 – ocena przygotowania programu tygodniowego treningu zdrowotnego					
P1 – ocena opanowania materiału nauczania będącego przedmiotem ćwiczeń					
REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu studiów(...)	Odniesienie do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK 1 (W)	FM_W12 FM_W13	P7SM_WG02 P7SM_WK04	Ćw.1-7	1	F1, F2, F3, F4,P1
EK 2 (U)	FM_U07	P7SM_UW03 P7SM_UW05	Ćw.1-7	1	F1,F2,F3, F4, P1
EK 3 (U)	FM_U03	P7SM_UW03 P7SM_UW07	Ćw.1-7	1	F1, F2, F3, F4, P1
EK 4 (K)	FM_K10	P7SM_KR06	Ćw.1-7	1	F1, F2, F3, F4, P1
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA					
Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
		Stacjonarne	Niestacjonarne		
Godziny kontaktowe z prowadzącym		20	20		
Samodzielna praca z literaturą		10	10		
Opracowywanie prac pisemnych		10	10		
Przygotowanie do kolokwίων, zaliczeń, egzaminu		10	10		

Suma	50	50
Liczba punktów ECTS uzyskana na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów	1 ECTS	1 ECTS
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2 ECTS	
LITERATURA PODSTAWOWA		
1. EU Physical Activity Guidelines (2008). Recommended Policy Actions in Support of Health-Enhancing Physical Activity.		
2. Groffik D. (2015). Struktura aktywności fizycznej młodzieży 15-17 letniej Górnego Śląska. Katowice: Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki		
Madejski E. (2013). Wybrane uwarunkowania osobnicze, rodzinne i szkolne aktywności ruchowej dzieci w młodszym wieku szkolnym. Kraków: Akademia Wychowania Fizycznego.		
4. Młynarski W., Rozpara M., Królikowska B., Puciato D., Graczykowska B. (2012) . Jakościowe i ilościowe aspekty aktywności fizycznej. Opole: Politechnika Opolska		
5. Osiński W. (2003). Antropomotoryka. Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego.`		
6. Ryguła I. (red.) (2005) . Elementy teorii, metodyki, diagnostyki i optymalizacji treningu sportowego. Katowice: Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki		
7. U.S. Department of Health and Human Services, (2008). Physical activity guidelines for Americans. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services.		
8. U.S. Department of Health and Human Services (2012). Healthy people 2020. Retrieved 23.6.2013 from the World Wide Web http://www.healthypeople.gov/2020		
9. World Health Organization (2010). Global recommendations on physical activity for health. Geneva: World Health Organization.		